

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

ÉVES JELENTÉS

2007. év

■ 2008. május

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
Bevezető	5
I. A TKA feladatainak rövid áttekintése	5
I.1. Rövid történet.....	5
I.2. 2007-ben kezelt programok és kezdeményezések táblázata	7
I.3. A Tempus Közalapítvány szervezeti felépítése	7
II. A TKA működésének főbb mutatói 2007-ban – tények és számok	9
II.1. A 2007. év mérföldkövei	9
II.2. A 2007. év legfontosabb eredményei számokban/táblázatokban	10
II.2.1. A pályázató tevékenység eredményei.....	10
II.2.2. A képzési tevékenység főbb eredményei számokban.....	11
II.2.3. A tudásközponti tevékenység főbb eredményei számokban	12
II.2.4. Kommunikációs tevékenységek 2007-ben.....	12
II.2.4.1. Rendezvények	13
II.2.4.2. Kiadványok	13
II.2.4.3. Honlap	13
II.2.4.4. Médiajelenlét	13
II.2.4.5. Ügyfélszolgálat	14
II.2.5. Monitoring tevékenység	14
II.2.5.1. Szakmai monitoring	14
II.2.5.2. Pénzügyi monitoring tevékenység.....	15
III. A TKA által kezelt pályázati programok eredményei 2007-ben.....	20
III.1. Európai Unió támogatásból finanszírozott pályázati programok	20
III.1.1. Egész Életen át Tartó Tanulás Program, Socrates II és Leonardo da Vinci II programok	20
III.1.1.1. Erasmus	20
III.1.1.2. Comenius	46
III.1.1.3. Leonardo da Vinci	67
III.1.1.4. Grundtvig	89
III.1.1.5. Szakértői tanulmányutak (volt Arion) pályázati akció	93
III.1.2. Erasmus Mundus	97
III.1.3. Tempus	99
III.1.4. Európa a polgárokért	100
III.1.5. EGT/ Norvég alap – Mobilitási alap.....	101
III.2. Hazai támogatásból finanszírozott pályázati programok	105
III.2.1. Útravaló Nemzeti Ösztöndíjprogram	105
III.2.2. Világ – Nyelv Pályázati Programcsomag	105
III.2.3. CEEPUS Ösztöndíjprogram.....	113
III.2.4. Európai Nyelvi Díj	121
III.2.5. Pestalozzi Program	123
III.2.6. Munkaerőpiaci Alap Képzési Alaprészből származó támogatások.....	124
IV. A TKA által folytatott képzési tevékenység főbb eredményei 2007-ben	126
V. A TKA, mint tudásközpont 2007-ben	130
V.1. K+F.....	130
V.1.1. Az Európai Unió 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja	130
V.1.2. Kutatói Mobilitási Központ.....	131
V.1.3. Kutatók éjszakája	132

V.2. A Bologna Tanácsadói Hálózat.....	135
V.3. Alumni for Europe.....	137
V.4. Europass Mobilitási Igazolvány	139
V.5. Socrates disszeminációs projektek, Leonardo Tematikus monitoring	142
V.5.1. EMAN (<i>European Mobility Alumni Network</i>)	142
V.5.2. <i>European Shared Treasures – Beyond EST projekt</i>	142
V.5.3. <i>E-Quality – Európai Minőségi Díj</i>	143
V.5.4. <i>Leonardo Tematikus monitoring</i>	144
V.6. Esélyegyenlőségi tevékenység	146

Bevezető

A Tempus Közalapítvány a Magyar Köztársaság Kormánya által 1996-ban alapított kiemelten közhasznú, ISO 9001:2000 tanúsítvánnyal rendelkező szervezet. A Közalapítvány esetében az alapító nevében eljárni jogosult szerv az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM).

A Tempus Közalapítvány – számos beszámolási kötelezettsége mellett – minden évben elkészíti az előző évről szóló Éves Jelentését az alábbi célokkal:

- a TKA által elvégzett éves tevékenységek átláthatóságának, nyilvánosságának növelése
- a TKA által kezelt programok és kezdeményezések előző évi eredményeinek és többéves trendjeinek strukturált és elemzésekkel kiegészített közzététele annak érdekében, hogy az hozzáférhetővé és használhatóvá váljon:
 - az oktatás- és képzéspolitikai döntéshozói számára
 - az oktatási, képzési és K+F+I programok tervezői, fejlesztői és megvalósítói számára
 - az oktatással, képzéssel és K+F+I-val foglalkozó kutatók, szakértők számára
 - a közvélemény (a programok célcsoportjai, a sajtó stb.) számára
- a TKA következő évi munkatervének megalapozása

I. A TKA feladatainak rövid áttekintése

I.1. Rövid történet

A **Tempus Közalapítványt** a Magyar Köztársaság Kormánya, mint alapító az Európai Unió Phare Tempus programjának megszervezése érdekében – az állami közfeladatok folyamatos biztosítása céljából határozatlan időre hozta létre. A Tempus Közalapítványt a Fővárosi Bíróság az 1996. május 23-án kelt 12. Pk. 60.336/1996/3.sz. végzésével nyilvántartásba vette, majd 1998. január 1-től kezdődően az 1997. évi CLVI. törvény 22. § /3/ bekezdés alapján **kiemelten közhasznú szervezetté** minősítette.

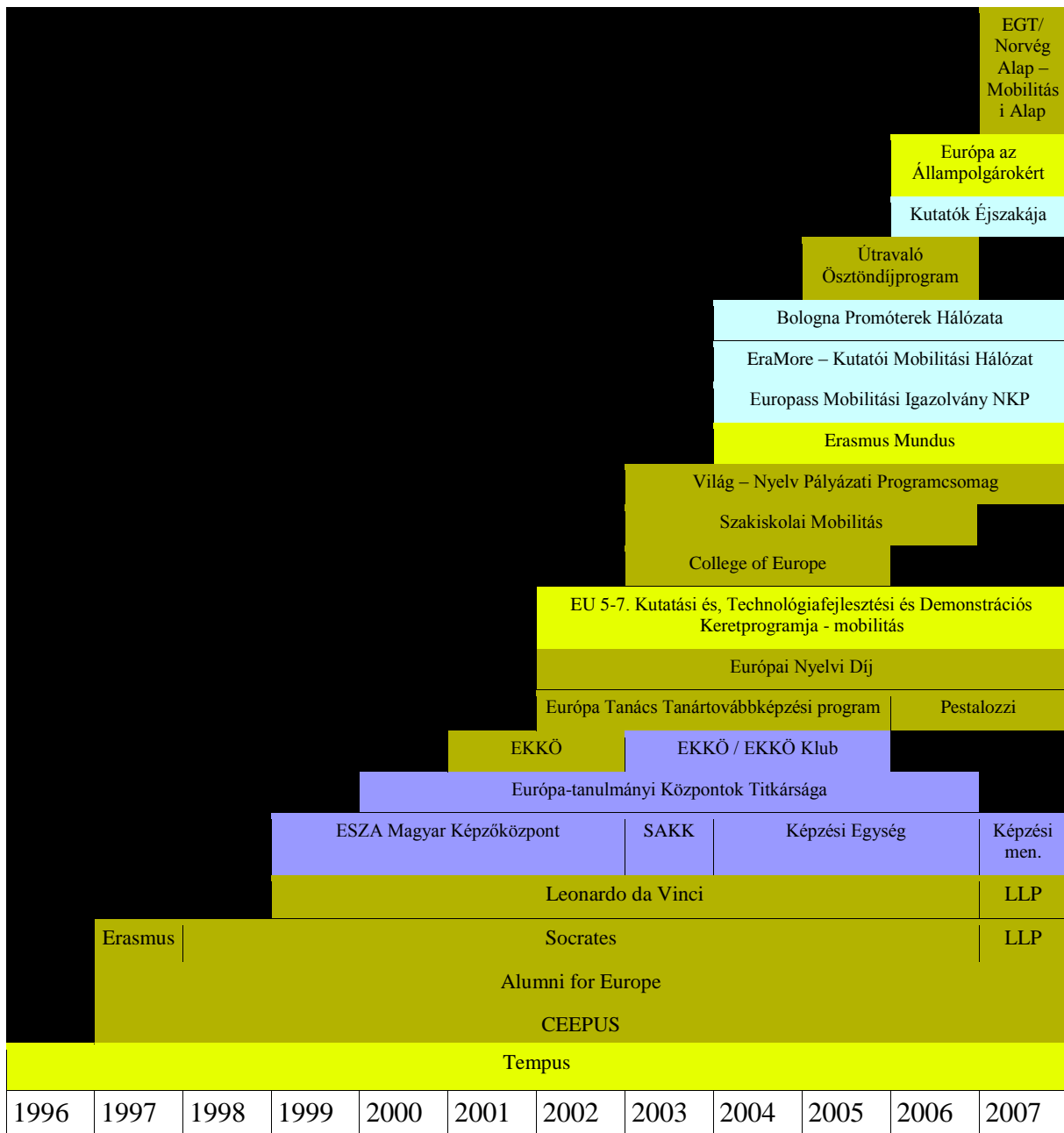
A Közalapítvány Alapító Okiratában meghatározott **átfogó céljai**:

- a magyar szakképzés, oktatás és kutatás-fejlesztés európai felzárkózásának és kapcsolódásának, az európai integráció gondolatának és a Magyar Köztársaság EU-tagságból adódó kötelezettségeinek, feladatainak végrehajtása, az ezzel járó kihívásoknak való megfelelés előmozdítása és támogatása;
- a magyar oktatás keretein belül a nők és a férfiak esélyegyenlőségének előmozdítása, a fogyatékkal élő személyek igényeinek kielégítése, a rasszizmus és az idegengyűlölet leküzdésének elősegítése;
- a szellemi erőforrások fejlesztése érdekében olyan nemzetközi programok szervezése, amelyekre az oktatási miniszter a Közalapítványt felkéri;
- a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap tervezését és felhasználását segítő képzések szervezése és lebonyolítása.

A TKA tevékenységi köre az **1996-os alapítástól** kezdve folyamatosan bővült, és **mára a Közalapítvány programjainak célcsoportjai a teljes oktatási, képzési és kutatás-fejlesztési ágazatot lefedik.**

Ezekben a programokban közös, hogy céljuk az oktatás innovációs képességének, modernizációjának és nemzetközi kompatibilitásának előmozdítása az európai együttműködés eszközeivel.

Az alábbi ábra a TKA tevékenységének alakulását mutatja 1996 és 2007 között:

	Pályázató programok, amelyek keretét a TKA kezeli
	Pályázató programok, amelyek keretét nem a TKA kezeli
	Képzési tevékenység
	Tudásközponti szerep

Az ábra csak azokat a programokat és kezdeményezéseket mutatja, amelyek több éven átívelők. Azaz nem jelennek meg a rövidebb futamidejű projektek, amelyek a tudásközponti szerepkör legfontosabb eszközei és megnyilvánulásai, s gyakorlatilag 2000 óta fokozatosan növekvő súllyal jelennek meg a Közalapítvány működésében (pl. Nemzeti Mobilitási Stratégia elkészítése az OKM felkérésére; Oktatás és Képzés 2010 Nyitókonferencia megszervezése stb.).

Az ábra helyes értelmezéséhez azt is fontos figyelembe venni, hogy a TKA legtöbb tevékenysége nem csak egy kategóriába sorolható be (pl. a Világ – Nyelv Pályázati Programcsomag vagy az Útravaló Ösztöndíjprogram keretén belül, bár a fő profil a pályázat, ám rendszeresen akkreditált felnőttképzések lebonyolítására is sor került).

1.2. 2007-ben kezelt programok és kezdeményezések táblázata

2007-ben a TKA az alábbi programokhoz, kezdeményezésekhez kapcsolódó feladatokat látta el:

	PÁLYÁZTATÓ	NEM PÁLYÁZTATÓ
EU-S VONATKOZÁSÚ	<ul style="list-style-type: none"> • Egész életen át tartó tanulás program (LLP) <ul style="list-style-type: none"> o Erasmus o Comenius o Grundtvig o Leonardo da Vinci o Szakértői tanulmányutak • Socrates II. • Leonardo da Vinci II. • Tempus • Európai Nyelvi Díj • Erasmus Mundus • Európa az Állampolgárokért 	<ul style="list-style-type: none"> • Az Európai Unió 7. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja – mobilitási információs iroda • Kutatói Mobilitási Központ (EraMore hídfőintézmény) • Socrates disszeminaációs projektek • Leonardo Tematikus Monitoring Szemináriumok • Europass Mobilitási Igazolvány • Bologna Promóterek Hálózata • Kutatók éjszakája
NEM EU-S VONATKOZÁSÚ	<ul style="list-style-type: none"> • Nemzetközi programok: <ul style="list-style-type: none"> o EGT/Norvég Alap – Mobilitási Alap o CEEPUS o Pestalozzi (Európa Tanács Tanár-továbbképzési programja (ET TTK)) • Hazai programok: <ul style="list-style-type: none"> o Világ – Nyelv Pályázati Programcsomag (benne: Tanárjelölti program) o Útravaló Ösztöndíjprogram (2007. májusáig) 	<ul style="list-style-type: none"> • Képzések szervezése, bonyolítása • Alumni for Europe Hálózat

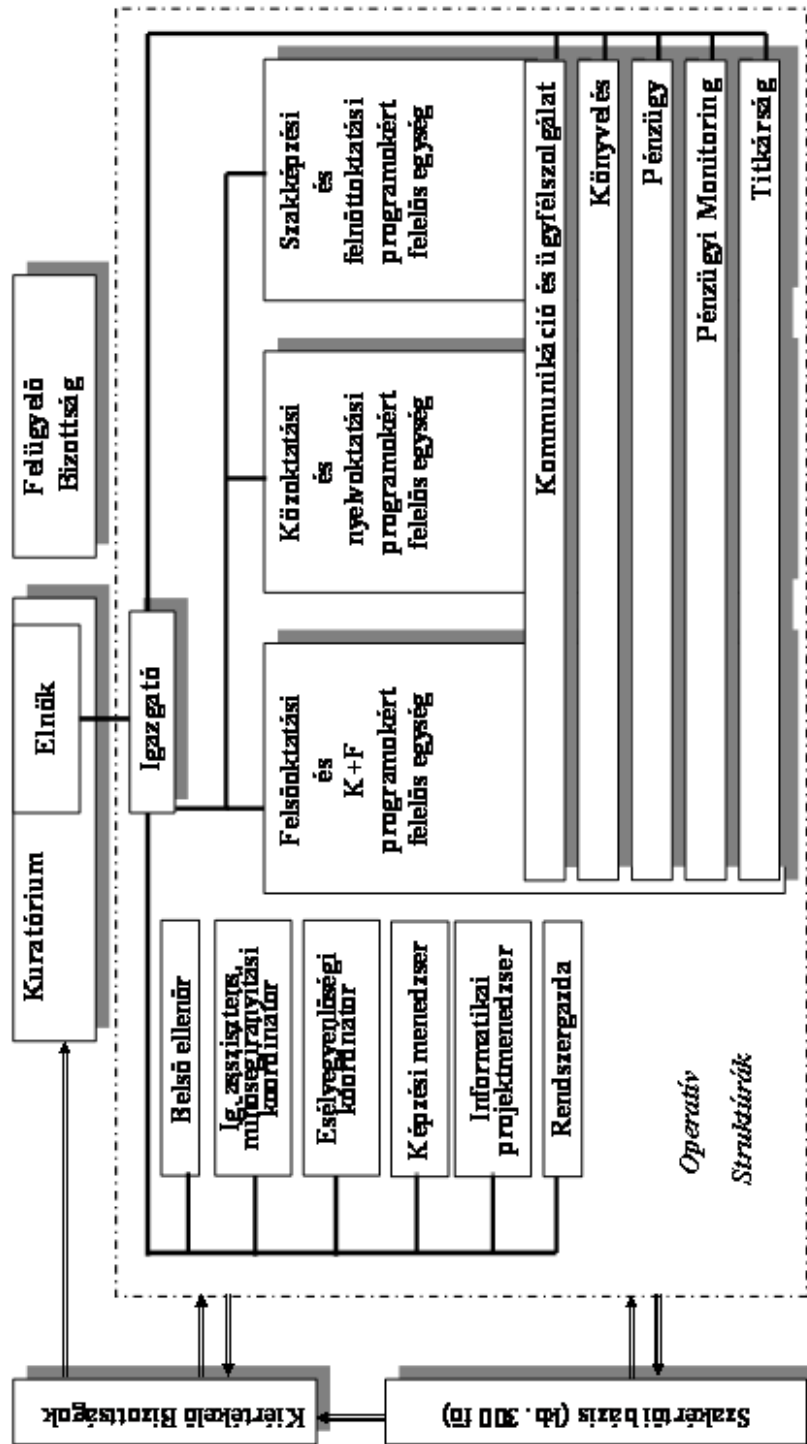
1.3. A Tempus Közalapítvány szervezeti felépítése

Az alábbi ábra a TKA szervezeti felépítését mutatja a 2007. szeptember 1. utáni állapot szerint.

2007-ben a legjelentősebb szervezeti változás az Útravaló Ösztöndíjprogram elkerülése a Közalapítványtól (2007. június eleje), a képzések szervezésének átalakítása miatt a Képzési Egység korábbi formájában való megszűnése (2007. szeptember 1-től), illetve az informatikai projektekért felelős menedzser posztjának kialakítása volt.

A Tempus Közalapítvány szervezeti felépítése

2008. február

II. A TKA működésének főbb mutatói 2007-ban – tények és számok

II.1. A 2007. év mérföldkövei

2007-ben

- ☑ ...a Tempus Közalapítvány újabb 3 évre megszerezte az ISO 9001:2000 minőségbiztosítási tanúsítványt.
- ☑ ... további 4 évre megújításra került a Tempus Közalapítvány FAT felnőttképzési intézményi akkreditációja.
- ☑ ...a 176/2005. Korm. rendelet alapján lefolytatott akkreditációs eljárás eredményeként a Tempus Közalapítványt akkreditált foglalkozatónak nyilvánította a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal.
- ☑ ...893 alkalommal jelentek meg a Tempus Közalapítvány tevékenységével és programjaival kapcsolatos hírek a nyomtatott sajtóban és az internetes médiában.
- ☑ ... az előző évhez képest 21 % nőtt a Közalapítvány honlapjának látogatottsága (444.217 látogató), illetve 44%-kal többen keresték fel az angol nyelvű honlapunkat.
- ☑ ...korábbi 2002-2006 közötti időszakra vonatkozó stratégiájának értékelésére alapozva a Tempus Közalapítvány felülvizsgálta misszióját és kialakította a 2007-2011 közötti időszakra szóló stratégiai célkitűzéseit.
- ☑ ...a Tempus Közalapítvány több mint 3000 pályázói szerződést kezel. 2007-ben szinte minden pályázattípus kapcsán bevezettük az on-line beszámolók használatát, és előkészítettük a 2008. évi on-line pályáztatásra való áttérést is.
- ☑ ...a Tempus Közalapítvány sikeresen elindította Magyarországon az Európai Unió Egész Életen Át Tartó Tanulás Programjának (Lifelong Learning Programme – LLP) 2007-2013 közötti szakaszát. A 41 nemzeti iroda közül az Európai Bizottság legelsőként a Tempus Közalapítvánnyal kötött szerződést. A Program májusi nyitókonferenciáján több mint 500 résztvevő értékelte a két elődprogramok (Socrates, Leonardo da Vinci) eredményeit és vitatta meg az új programszakaszban kínált lehetőségeket.
- ☑ ...meghirdette az EGT/ Norvég Alap finanszírozásával létrehozott Mobilitási Alap pályázatot.
- ☑ ...átadta az Útravaló Ösztöndíjprogramot az OKM Támogatáskezelő Igazgatóságnak.
- ☑ ...esélyegyenlőségi stratégiáját megvalósítva elérte, hogy:
 - a Világ – Nyelv programban a támogatott pályázatok 50 %-át hátrányos helyzetű pályázók nyújtották be,
 - az Egész Életen Át Tartó Tanulás / Comenius alprogramban bilaterális, multilaterális és megújítási támogatott pályázatok 60 %-ban a hátrányos helyzetre adható többletpontot érvényesítették a pályázó intézmények,
 - és az Egész Életen Át Tartó Tanulás program/Leonardo da Vinci alprogramban a támogatott mobilitási projektek 42%-ában hátrányos helyzetű kiutazókat vontak be a pályázók.
- ☑ ...az előző évhez képest csaknem tizedére esett vissza a Tempus Közalapítvány képzéseiben résztvevők száma, ami a résztvevők számára kedvezőtlen változások sorozatával (pl. kedvezményes részvételt biztosító pályázati programok megszűnése; iskolák összevonása miatt a pedagógusok helyzetének bizonytalansága; adókedvezmény megszűnése stb.) indokolható. Mivel a közeljövőben sem várható jelentős és pozitív irányú változás, a Tempus Közalapítvány átalakította a képzések megvalósításának kereteit, és stratégia-

alkotási folyamata során újraértelmezte a képzések szerepét a Közalapítvány működésében.

- ☑ ... a Közalapítvány jelentős lépéseket tett annak érdekében, hogy 2008-ban kiteljesedettebb formában tudjon megfelelni a tudásközponti szerepkörének.
- ☑ ... megszervezte a Kutatók Éjszakáját 2007. szeptember 28-án, amely Magyarország csaknem minden régióját lefedte tudományos-szórakoztató rendezvényekkel, a tudományos életpálya népszerűsítése érdekében. Az eseményen több mint 22.000 látogató fordult meg, ezzel az év legnagyobb hasonló jellegű ingyenesen látogatható eseménysorozatává vált.

II.2. A 2007. év legfontosabb eredményei számokban/táblázatokban

II.2.1. A pályázató tevékenység eredményei

Az Egész Életen Át Tartó Tanulás Program forrásfelhasználása

Az alábbi táblázat mutatja a 2007. december 31-i állapot szerinti eredményeket. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a Közalapítvány várhatóan a teljes támogatási keretet leköti 2008. június 30-ig.

Pályázattípus	LLP forrás (2007-es költségvetés)				
	Beadott pályázatok száma	Támogatott pályázatok száma	Támogatási keret (euró)	Megítélt támogatás (euró)	Felhasznált költségvetés (%)
Felsőoktatás (Erasmus) Σ	368	254	7.432.670	7.454.310	100,29%
Mobilitás	49	49		7.035.283	
Előkészítő Látogatások	2	1		980	
Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok szervezése	12	8		41.399	
Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok – hallg.-i ösztöndíjak	270	169		62.240	
Fogyatékossgal élő Erasmus hallg. kieg. támogatása	23	21		14.801	
Intenzív Programok	9	5		165.538	
Konzorciumok szakmai gyakorlatok szervezésére	3	1		16.458	
Közoktatás (Comenius) Σ	988	540	2.657.570	2.581.148	97,12%
Comenius Iskolai együttműködések	404	200		1.968.000	
Előkészítő Látogatások	95	71		61.321	
Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak	372	231		398.789	
Comenius tanárasszisztensek	117(+90)	38(+13)		153.038	
Szakértői tanulmányutak Σ	135	55¹	75.039	75.039	100,00%
Leonardo Σ	230	156	4.963.744	4.986.669	100,46%
Leonardo mobilitás	197	144		3.032.646 ²	
Szakmai alapképzésben résztvevők	124	95	külföldi szakmai gyakorlata	2.202.162	
Munkavállalók/munkanélküliek				27	
Oktatók, szakképzési szakértők csereprogramja	46	31		261.632	
Leonardo innováció transzfer pályázatok	19	8		1.950.123	
Leonardo előkészítő látogatások	14	4		3.900	
Grundtvig Σ	190	76	481.442	461.362	
Grundtvig Tanulási kapcsolatok	98	26		396.000	
Grundtvig Felnőttoktatói mobilitás	72	34		52.163	
Grundtvig Előkészítő látogatások	20	16		13.199	
LLP DECENTRALIZÁLT Σ	1.911	1.081	15.610.456	15.483.489	99,19%

¹ A szakértői tanulmányutak programban a 2007-es pályázati évben összesen 64 pályázót támogatott a nemzeti iroda, közülük 9 pályázó támogatási igényét a 2008-as LLP költségvetésből kell majd kielégíteni.

² A TKA kuratórium a várható maradványok csökkentése érdekében a keret kis mértékű, 23.261 eurós túlszerződése mellett döntött, egy intézménnyel pedig saját kérésére 336 euróval kisebb összegre szerződünk

A 2007. évi Világ-Nyelv Pályázati Programcsomag forrásfelhasználása

Pályázattípus	Beadott pályázatok száma	Támogatottak száma	Támogatási keret (Ft)	Megítélt támogatás (Ft)	Felhasznált költségvetés (%)
Világ – Nyelv (OKM keret)	170	81	25.000.000	25.000.000	100%
<i>Forrás:</i> Támogatás tanulóközpontok fenntartására	27	27		5.378.232	
<i>Élesztő:</i> Új idegennyelv-oktatási program bevezetése	19	11		5.596.521	
Alapfokú nyelvtanfolyamon való részvétel	124	43		14.025.247	
Külföldi tanárjelöltek fogadása (MPA Képzési alaprésze által biztosított keret)³					
Magyar középfokú szakképző intézmények	40	5	100.000.000	15.946.000	15,95%
Külföldi tanárjelöltek / tanárok	12	5			

A **CEEPUS** programban a 2006/2007-es tanévben 50 nyertes hálózat működött nemzetközi szinten közel 500 felsőoktatási intézmény közreműködésével. A nyertesek hálózatok közül nyolcat koordináltak magyar intézmények, és az összes együttműködésben 59 alkalommal vett részt magyar egyetem vagy főiskola valamely oktatási egysége. Ez a korábbi évek tapasztalata alapján ismételen 100%-hoz közeli felhasználási mutatót eredményez majd.

Az **EGT/Norvég Alap** – Mobilitási pályázati alapon a mobilitási pályázatok megvalósítására rendelkezésre álló keret (euróról forintra átszámolva) 267.435.002 Ft volt. A 2007-ben beadott 79 pályázattámogatási igénye 387.823.589 Ft-ot tett ki. A 67 jó és kiváló minőségű pályázatot 267.435.002 Ft összegben tervezzük támogatni a KPSZE jóváhagyásának függvényében.

Az **Európai Nyelvi Díj** pályázatra rendelkezésre álló 1 millió forintot a korábbi gyakorlatnak megfelelően teljes mértékben lekötötte és felhasználta 2007-ben a Tempus Közalapítvány.

A **Tempus, Erasmus Mundus, Európa a Polgárokért** és **Pestalozzi** programok keretében – a programok finanszírozási konstrukciója alapján az Európai Bizottság közvetlenül a nyertes pályázókkal köt szerződést és közvetlenül nekik utalja a támogatást - és az **Útravaló Ösztöndíjprogrammal** kapcsolatosan – tekintettel arra, hogy a program 2007 júniusától az OKM Támogatáskezelő gondozásában működik tovább – 2007-ben a Tempus Közalapítvány nem kezelt pályázati keretet.

Tekintettel arra, hogy a Tempus Közalapítvány által kezelt pályázati programokban a támogatott projektek megvalósítása az esetek döntő többségében a naptári éveken túlnyúlik, **a Tempus Közalapítvány 2007-ben több mint 3000 pályázati támogatási szerződést/futó projektet kezelt.**

II.2.2. A képzési tevékenység főbb eredményei számokban

Képzés megnevezése	Csoportok száma (db)	Hallgatói létszám (fő)	Kiadott tanúsítványok száma (fő)
Multiplikátor képzési program (PL-0603)	1	8	7
A projektciklus-menedzsment alapjai (PL-0482)	1	14	14
Projekttervezés és pályázatkészítés lépésről lépésre (PL-0501)	2	28	20
Projektek szakmai és pénzügyi végrehajtása (PL-0812)	1	5	5
EU támogatások felhasználása Magyarországon- projektek tervezése	1	11	11

³ A Külföldi tanárjelöltek fogadására rendelkezésre álló teljes keret 102.000.000 Ft volt, s ebből 2.000.000 Ft-t áll rendelkezésre a programhoz kapcsolódó mentortovábbképzés megvalósítására. 2008-ban a Közalapítvány újból meghirdette a pályázattípust.

és végrehajtása- (PL-1017)			
A szellemi tulajdon védelme és menedzselése (PL-1566)	1	18	14
Lobby, érdekvédelem, a forrásteremtés eszközei (PL-1441)	1	10	6
Hatékony kommunikáció – prezentációs technika (PL-1386)	1	7	7
Pályázatírás haladóknak – tudásfrissítő továbbképzés	2	34	34
Projektalapú oktatás – pedagógus-továbbképzés (OM 175 / 265 / 2005)	1	9	9
Összesen:	12	144	127

II.2.3. A tudásközponti tevékenység főbb eredményei számokban

A Tempus Közalapítvány tudásközponti tevékenységének csak töredéke mutatható be számszerű eredménnyel. Ezeket az alábbiakban összegezzük.

2007-ben 11-féle magyar nyelvű és 2-féle angol nyelvű tematikus elektronikus hírlevelet jelentettünk meg, általában havi rendszerességgel, amelyek összesen 20.439 regisztrált érdeklődőhöz jutottak el. A hírlevelek az alábbi tématerületek köré szerveződnek:

- Alumni (1.729);
- Egész életen át tartó tanulás (1.654);
- Esélyegyenlőség (vakbarát verzióban is) (897);
- Európa a polgárokért (2007 novemberétől) (213);
- Felsőoktatás (2.118);
- Képzések (2.532);
- Közoktatás (3.279);
- Kutatás-fejlesztés (több különszámmal) (3.391);
- Nyelvoktatás(1.845);
- Szakképzés (1.858);
- TPF Newsletter (662);
- Research in Hungary (261).

A Tempus Közalapítvány az Európai Uniótól nyert támogatásából 2007. szeptember 28-án megrendezte – 11 partnerrel együttműködve - a magyarországi Kutatók Éjszakáját. A Kutatók Éjszakája magyarországi programjain mintegy 600 kutató mutatkozott be, a rendezvény kapcsán 300-nál több sajtómegjelenést regisztrált a Közalapítvány. A programokon mintegy 22.000 látogató vett részt aktívan, az ország 9 településén.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium felkérése nyomán a Tempus Közalapítvány sikeresen pályázott az Egész Életen Át Tartó Tanulás stratégiájának magyarországi terjesztésére az Európai Uniótól.

A Tempus Közalapítvány sikeresen pályázott 15 millió Ft-nyi támogatásra az OFA Országos Foglalkoztatási Közalapítvány a nők munkaerő-piaci esélyeinek növelését segítő tevékenységek 2008-as végrehajtására.

II.2.4. Kommunikációs tevékenységek 2007-ben

A TKA által végzett kommunikációs tevékenység része a potenciális pályázók, illetve a képzések lehetséges résztvevőinek tájékoztatása, segítése, a kapcsolattartás a támogatást nyert pályázókkal, valamint az eredmények terjesztése, hasznosulásuk elősegítése. A kommunikációs tevékenység legjellemzőbb eszközei a rendezvények, a kiadványok, a honlap, illetve a médiabeli megjelenések. A tájékoztatásban kiemelkedő szerepet játszik a Közalapítvány ügyfélszolgálat.

2007 egyik fő kommunikációs feladata volt a régi-új **Egész életen át tartó tanulás program népszerűsítése**, beleértve a program nyitókonferenciáját, a honlap átalakítását, a média-megjelenéseket és az újdonságokra koncentráló információs napokat, konzultációkat.

II.2.4.1. Rendezvények

A TKA rendszeresen szervez különböző **rendezvényeket**: célcsoport- és/ vagy téma-specifikus információs napokat, pályázatíró szemináriumokat, koordinátori találkozót, monitoring szemináriumokat, disszeminációs konferenciákat és kiállításokat. 2007-ben **62 rendezvényt** szerveztünk, amelyek között 7 nagy konferencia is szerepelt. A rendezvényeken összesen több mint 3970-en⁴ vettek részt. Ezen felül a Kutatók Éjszakája programsorozatnak 22.000 látogatója volt (erről a projektről részletesen lásd az V.1.3. pontban).

A rendezvények közül kiemelkedik az Egész életen át tartó tanulás program májusi nyitókonferenciája Hiller István és Kiss Péter miniszterek részvételével, az őszi nemzetközi Comenius partnerkereső szeminárium, a Norvég Alap mobilitási pályázati lehetőségeinek nyitókonferenciája, valamint a Kutatók Éjszakája.

II.2.4.2. Kiadványok

Az egyes célcsoportok lehetőségeit és tájékozódási szokásait figyelembe véve **39 féle kiadvány** készült, közülük 27 nyomtatott formában, a többi elektronikus formában látott napvilágot. Kiemelendő, hogy új részekkel folytatódott a 2006-ban útjára indított **disszeminációs kiadványsorozat** (a témák között szerepeltek e-learning témájú Leonardo projektek, pályatanácsadás, műszaki és természettudományos témájú Comenius projektek, a Világ-Nyelv programértékelése, K+F kézikönyv).

Minden kiadvány letölthető a www.tka.hu honlap „Könyvtár” menüpontja alatt.

II.2.4.3. Honlap

Az Egész életen át tartó tanulás program indulásához igazítva az év elején kezdte meg működését a Tempus Közalapítvány honlapjának továbbfejlesztett, további szolgáltatásokkal kibővített új változata.

2007-ben **444.217 látogatást** regisztráltunk a honlapon, ami az előző évi adatokhoz képest 21%-os növekedést jelent. A legtöbben (45700) januárban néztek körül az oldalainkon. Összesen 3.482.037 oldalt töltöttek le. A leggyakrabban látogatott oldal az *Aktuális pályázatok*, de sokan olvasták az *Egész életen át tartó tanulás program* oldalt, valamint igen látogatottak voltak a *Pályázatok*, *Comenius*, *Módszertani ötletgyűjtemény* és *Erasmus* oldalak is.

Az angol nyelvű honlapot 39.697-en nézték meg, ami az előző évi látogatásokhoz képest 44%-os növekedést jelent. Az érdeklődők változatlanul elsősorban a Közalapítvány által üzemeltetett *Study in Hungary* website oldalaira kattintottak.

A Kutatók Éjszakája honlapon, amelyet kifejezetten erre a rendezvényre hoztunk létre, 2007 júliusa és 2008. január vége között 74.594 látogató fordult meg.

II.2.4.4. Médiajelenlét

2007-ben összesen **893 sajtómegjelenést regisztráltunk** a Tempus Közalapítvány programjaival kapcsolatban (beleértve a pályázati felhívások megjelenését is) a nyomtatott

⁴ E rendezvények számában nem szerepelnek sem a programok működtetésével kapcsolatos egyéb rendezvények (pl. bírálói, tanácsadó bizottsági ülések), sem a képzések (a mentorképzések kivételével).

sajtóban és az internetes médiában, ami gyakorlatilag azonos az előző évi megjelenések számával.

A megjelent hírek, tudósítások, beszámolók közül 837 foglalkozott konkrétan, részletesebben a pályázati programokkal, 56 esetben pedig csak említés szintjén jelentek meg a programok. 535 projektbeszámolót, illetve általános információt, 127 rendezvénnyel kapcsolatos hírt, 246 pályázati felhívást és 38 egyéb megjelenést tartunk számon. A **legtöbb cikk internetes honlapokon** és hírlevelekben jelent meg (495), 61 alkalommal kerültek be a hírek nagy példányszámú, országos terjesztésű napilapokba, illetve 224-szer helyi, regionális lapokba.

A nyomtatott sajtó mellett **42 rádiós, illetve televíziós híradás** hangzott el a Tempus Közalapítványról, illetve egyes tevékenységeiről, a TKA munkatársai által adott interjúk formájában.

Ebben az évben a legnagyobb sajtóvisszhangot – jellegénél fogva is – a **Kutatók Éjszakája** rendezvény kapta.

II.2.4.5. Ügyfélszolgálat

A Tempus Közalapítvány **ügyfélszolgálat**a a pályázók részére telefonon, személyes konzultáció során, valamint e-mailben és levélben nyújt tájékoztatást programjainkról. A megkeresések témája két nagy csoportra osztható: általános tájékozódás pályázati és ösztöndíj-lehetőségekről (ennek számadatai nem szerepelnek a nyilvántartásban), illetve a TKA által koordinált programokhoz kapcsolódó technikai és tartalmi kérdések.

Az ügyfélszolgálaton 2007-ben **3424 megkeresést** regisztráltunk. Az érdeklődők többsége, mintegy 79 %-a telefonon kért információt a pályázati lehetőségekről, a megkereséseknek csak 19 %-a érkezett e-mailben. Mivel 2007-ben a legtöbb pályázat határideje márciusra esett, a korábbi évekkal ellentétben nem a január, hanem a március volt az egyik kiemelkedő hónap. A legforgalmasabb időszak azonban júniusra esett, ami annak köszönhető, hogy sokan telefonáltak az Útravaló programban bekövetkezett változások miatt.

A megkeresések többsége, 57 %-a az Egész életen át tartó tanulás programra vonatkozott. Főleg az év első felében még mindig sokan érdeklődtek az Útravaló program iránt (18 %). A népszerűségi listán ezt követi a sorban a Világ-Nyelv és a 2007-ben első ízben meghirdetett Norvég Alap.

Más szervezetek felkérésére az ügyfélszolgálat munkatársai előadóként vagy kiállítóként **15 rendezvényen** vettek részt.

II.2.5. Monitoring tevékenység

II.2.5.1. Szakmai monitoring

A monitoring tevékenységek alapelveit a Tempus Közalapítvány és a támogatói (elsősorban az Európai Bizottság és az OKM) között – a programok koordinálására – létrejött szerződések határozzák meg.

A tartalmi beszámolók bírálatába, illetve az egyes projektek eredményességét segítő tanácsadói tevékenységekbe (konzultációk, monitoring látogatások, kézikönyvek készítése, stb.) – lehetőség szerint – ugyanazokat a munkatársakat és szakértőket vonjuk be, akik az adott pályázatot bírálták. Ezzel biztosítható az az átfogó tudás a projektről, amelynek birtokában a munkatársak és a szakértők munkájukat hatékonyan végezhetik.

A szakmai monitoring célja a pályázatok végrehajtásának segítése. A szakmai monitoring tevékenységek 4 típusa állandó gyakorlat a Közalapítvány munkája során:

1. A monitoring folyamat gyakorlatilag már a projekt legelején elindul, amikor a pályázatok bírálói visszajelzéseit, jobbító javaslatait megküldjük a pályázónak (megelőző vagy **preventív monitoring**). Ezáltal nemcsak a bírálati folyamat átláthatóságát igyekszünk biztosítani, de az elfogadott pályázat esetében felhívjuk a figyelmet a projekt esetleges gyenge pontjaira, további javítási lehetőségekre még a projekt kezdetén, annak érdekében, hogy a pályázat a lehető leghatékonyabban valósulhasson meg.

2. A Közalapítvány gyakorlata, hogy **monitoring szemináriumok**at szervez a nyertes pályázók számára. Ezen alkalmak célja elsősorban a projektmunka nyomon követése, a (tematikus) hálózatok kialakulásának elősegítése, és konzultációs lehetőség biztosítása a projektek gazdái, koordinátorai számára. Ugyanakkor a szemináriumok során a pályázók megosztják problémáikat és megoldási gyakorlataikat egymással, s így egyfajta szervezeti tanulást tesznek lehetővé ezek a rendezvények.

3. A Közalapítvány **monitoring látogatások**at tesz a nyertes pályázók egy részéhez, melyek során a helyszínen győződhetnek meg a monitoring tevékenységet végző munkatársak a projekt állapotáról. Erről beszámoló készül, amelyet eljuttatunk írásban az intézményekhez. A meglátogatandó projektek kiválasztásakor vagy a nagyon gyenge vagy a nagyon jó minőségű pályázatokat vesszük alapul, tekintettel arra, hogy az előbbieket megvalósulását segíteni szükséges, míg az utóbbiakból olyan tanulságok vonhatóak le, amelyek az összes pályázó számára értékes információkat jelenthetnek.

4. **A TKA minden pályázat írásos szakmai beszámolóit feldolgozza** (desk monitoring).

A szakmai monitoring tevékenység eredményei lehetővé teszik, hogy a Tempus Közalapítvány átfogó képet kapjon a programokról, a megvalósítás problémáiról, a problémák megoldási lehetőségeiről, s így képes pályázói számára minőségi szakmai támogatást nyújtani, illetve a programok eredményeit képes széles körben terjeszteni (disszeminációs tevékenység).

II.2.5.2. Pénzügyi monitoring tevékenység

A projektek szakmai nyomon követése mellett a Tempus Közalapítvány pénzügyi monitoring- és audit-tevékenységet is végez. Bizonyos programok esetében – pl. Egész Életen Át Tartó Tanulás Program - a pályázati keretet biztosító szervezet meghatározza a tevékenységgel kapcsolatos pontos elvárásait. Azon programok esetében, ahol ilyen meghatározott elvárások nincsenek, a Tempus Közalapítvány határozza meg a vonatkozó tervet és eljárásokat. A pénzügyi monitoring- és audit-tevékenység ellátására a Közalapítvány különálló, 3 főből álló egységet működtet. A pénzügyi monitoring csoport a Közalapítvány **pályáztató programjaihoz kapcsolódóan** a támogatások megfelelő felhasználását vizsgálja.

A 2007. évben – a korábbi évekhez hasonlóan – a Közalapítvány 5 fajta pénzügyi ellenőrzést végzett a Socrates, Leonardo, Világ-Nyelv programokat érintően:

1. **Időközi beszámolók ellenőrzése:** időközi beszámolók ellenőrzésére elsősorban az 1 évnél hosszabb távú projektek és a felsőoktatási mobilitási programok (Erasmus, CEEPUS) esetén kerül sor. Az adott projektek élettartama alatt 1-2 időközi beszámoló elkészítése esedékes.
2. **Záró beszámolók ellenőrzése:** pénzügyi beszámoló benyújtására és ellenőrzésére **minden** nemzeti és decentralizált nemzetközi projekt lezárását követően sor kerül (ld. 2. sz. táblázat). Így a nyertes projektek 99%-át (kivéve a le nem szerződött, illetve a projekt megvalósítás előtt visszamondott projekteket) ellenőrizzük a végső beszámoló alapján.

- 3. Pénzügyi monitoring látogatások:** az adott program igényeihez mérten helyszíni tájékozódást, nyomonkövetést jelentenek a projektek időtartama alatt. Elsősorban a hosszú távú programok esetén és a problémás projekteknél végezzük (ld. 1. sz. táblázat).
- 4. Helyszíni ellenőrzés:** az adott program előírásainak megfelelően, meghatározott számban, a projektek lezárulását követően a végső beszámolót alátámasztó folyamatok, dokumentumok, bizonylatok, stb. helyszíni ellenőrzése (ld. 1. sz. táblázat).
- 5. Tétéles ellenőrzés:** az adott program előírásainak megfelelően, meghatározott számban, a projektek lezárulását követően a végső beszámolót alátámasztó dokumentumok, bizonylatok, stb. ellenőrzése a postai úton beérkezett másolatok alapján (ld. 2. sz. táblázat).

Az **ellenőrzések** mellett nagy figyelmet fordítunk a szabálytalanságok **megelőzésére**. A pénzügyi felhasználás szabályairól a telefonos, e-mailes és személyes konzultációs lehetőségeken kívül az információs napokon, pályázatíró és projektindító szemináriumokon is tájékoztatjuk a projektgazdákat. Szükség esetén külön pénzügyi információs nap megszervezésére is sor kerül.

2007-es ellenőrzések tapasztalatainak és számadatainak összefoglalása:

Az éves munkaterv az Európai Unió és nemzeti szerződések által kötelezővé tett és arányaiban is meghatározott ellenőrzések alapján (audit látogatás és tétéles ellenőrzés (4., 5.)) készül el. A terveket az Egész Életen Át Tartó Tanulás Program éves munkaterve is tartalmazta.

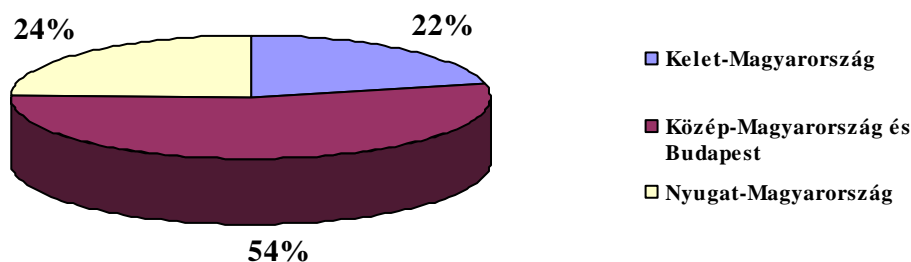
A 2007. év sajátossága, hogy döntően a 2007 előtti évek Socrates és Leonardo da Vinci programok nyerteseinek ellenőrzésére koncentrált a Közalapítvány a pénzügyi monitoring tevékenysége során. Ennek magyarázata az, hogy a 2007-ben nyertes projektek épp csak elkezdődtek 2007-ben, illetve az egyéni pályázók döntő többsége csak 2008 elején számolt be tevékenységéről a Közalapítványnak. Így az új programszakasz megvalósításának első tapasztalatairól ténylegesen csak 2008-ban kaphatunk előzetes képet.

A következő táblázatok az ellenőrzések adatait összesítik programok szerint.

Az 1. táblázat a 2007-ben történt pénzügyi **monitoring és audit látogatásokat** (2., 3.) a projektek földrajzi elhelyezkedése szerinti megoszlása alapján összesítve mutatja:

	Kelet-Magyarország	Közép-Magyarország és Budapest	Nyugat-Magyarország
Socrates/ Erasmus	2	2	0
Socrates/ Comenius1	3	6	0
Socrates/ Grundtvig 2	0	2	2
Leonardo A	0	4	3
Leonardo B	2	4	2
Világ-Nyelv	1	2	2
Összesen:	8	20	9

A helyszíni látogatások földrajzi eloszlása

Az eltolódás a meglátogatott projektek esetén Budapest és a Közép-Magyarország követi a nyertes projektek regionális eloszlását. A Socrates programban 17 projekt, a Leonardo programban 15 projekt kiválasztására került sor.

A kiválasztás során szempontként alkalmaztuk azt is, hogy olyan intézményeket is ellenőrizzünk, amelyek több lezárt, illetve futó projekttel rendelkeznek, így hatékonyabbá és gazdaságosabbá téve a folyamatokat.

A 2. táblázat a pályázati programok **záró és időközi beszámolóinak**(* 1.,2.) ellenőrzését mutatja, illetve a beküldött számlák, bizonylatok, egyéb alátámasztó dokumentumok alapján végzett **tételes ellenőrzéseket** (3.):

Programok	1. Ellenőrzések száma 2007-ben ⁵	2. Tételes ellenőrzések száma 2007-ben	3. Monitoring és audit látogatások	Ellenőrzések aránya (2.+3.)/1.*100
CEEPUS	52	-	-	-
Socrates	892	142	17	17,82%
Leonardo	229	15	15	13,1%
Világ-Nyelv	134	7	5	8,95%
Egyéb	13	-	-	-
Összesen:⁴	1320	164	37	15,22%

* Az ellenőrzések típusairól bővebb információ a fejezet elején olvasható.

A tervezetnek megfelelően, tételes vizsgálatra a Socrates, a Leonardo és a Világ-Nyelv programok esetén került sor. A beszámolók kiválasztásakor figyelembe vettük a korábbi évek tapasztalatait és a szerződéseink által meghatározott keretszámokat is.

2007-ben a beszámolók értékelésének számához viszonyítva a tételes ellenőrzések száma 15,22% volt. A 2007-es évben jelentős szabálytalanságot nem tapasztaltunk. Az intézményi pályázók jelentős része, gyakorlati tapasztalattal rendelkezett és a szabályok már nem voltak idegenek számukra.

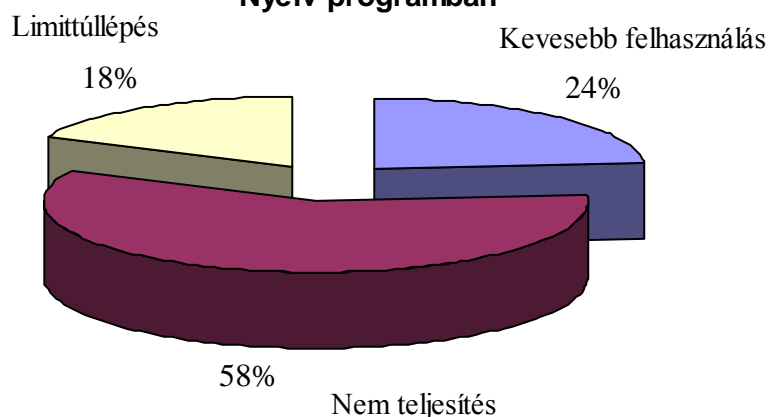
A következő táblázat kategóriánként és programonként bemutatja, hogy melyek voltak a visszakerésésének tipikus okai a lezárt projekteknél:

a) A támogatás 100%-a előfinanszírozott

2007-ben lezárt beszámoló	VNY-AF	VNY-EL	VNY-FT	VNY-FTF	VNY-ELF	VNY-STB	Teljes VNY	CEEPUS
Összes lezárt beszámoló száma	17	17	15	18	7	6	80	19
Visszafizetések száma	9	7	3	3	1	0	23	14
Nem használták fel a teljes támogatást	0	6	1	2	1	0	10	14
Nem teljesítették a szakmai feltételeket	9	0	1	0	0	0	10	0
Túllépték a költségtételek összegének limitét	0	1	1	1	0	0	3	0

⁵ A fent felsorolt, 2007-ben ellenőrzött projektek között a 2003-2006-ös pályázati fordulók nyertes projektjei vannak összesítve. A számok tartalmazzák az időközi és a záró beszámolók bírálatát is egyben.

A támogatások visszakérésnek tipikus okai a Világ-Nyelv programban

A Világ-Nyelv program nyertes pályázói közül minden 5. kedvezményezett fizette vissza a támogatás kisebb-nagyobb részét. A visszafizetések összege, azonban a teljes támogatási összeghez képest alacsony volt. A végső beszámolók alapján elmondhatjuk, hogy a visszafizetések teljes összege nem éri el a **6%-ot**.

A legnagyobb arányú visszafizetés az alapfokú nyelvvizsga megszerzését támogató pályázattípusban (VNY-AF) volt megfigyelhető 2007-ben – a korábbi évek tapasztalataihoz hasonlóan. Ebben az esetben a szerződés a projekt zárása előtt sikeres lett nyelvvizsgálóhoz kötötte a támogatás teljes megítélését. A legtöbb intézményben előfordult, hogy egy-egy nyelvvizsgáló nem tudta teljesíteni a számára felállított követelményeket. Ezzel együtt a támogatás felhasználásából láthatjuk, hogy a sikeres nyelvvizsgálók aránya magas – 80% körüli – ami egyben a pályázattípus sikerességének is mutatója egyben.

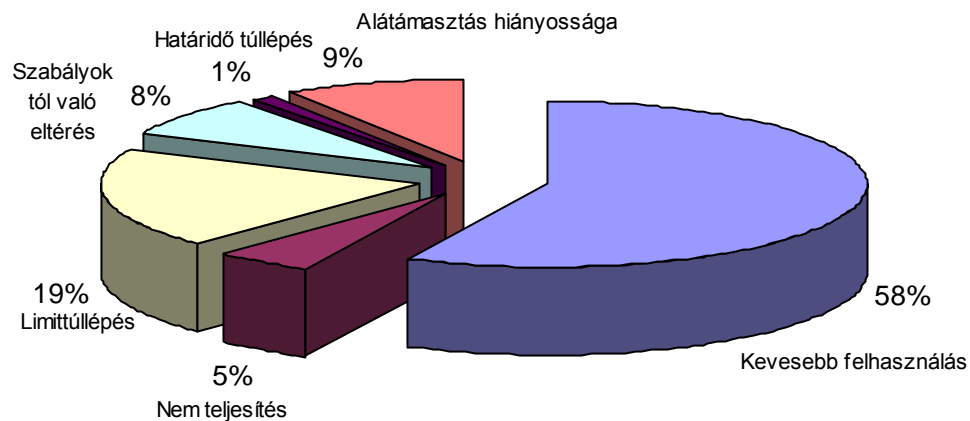
Az évi 3 beszámolóban, a szigorú nyomon követésnek és a finanszírozási formának köszönhető, hogy a CEEPUS programban a maradványok felhasználására az újraelosztás révén sor kerülhetett. A célcsoporthoz igazított, rugalmas ellenőrzési módszernek köszönhetően a teljes támogatási keret forráskihasználtság magasabb arányú lett, mintha csak az egyszeri ellenőrzést végeztünk volna.

A programban összesen 8 intézmény használt fel magasabb támogatási összeget az eredetileg tervezettnél és 14 intézmény volt akinek visszafizetési kötelezettsége keletkezett. Összegek újrafelosztására is sor kerül, annak érdekében, hogy a teljes forráskihasználtság, törekvéseink szerint, mindig magasabb arányú lehessen. A felhasználási mutató több, mint **95%**.

b) A támogatás 70-80%-a előfinanszírozott

2007-ben lezárt beszámoló	Erasmus	Com egyéni	Com intézm.	Arion	LdV A	LdV B	Gru egyéni	Gru intézm.	Összesen
Összes lezárt beszámoló száma	48	279	295	54	133	10	47	80	946
Visszafizetések száma	20	2	17	2	14	3	2	17	77
Nem használta fel a teljes támogatást	17	2	9	2	5	0	1	8	44
Nem teljesítették a szakmai feltételeket	1	0	0	0	2	1	0	0	4
Költségtételek limitének túllépése	2	0	4	0	3	0	0	6	15
Szabályoktól való eltérés	0	0	1	0	2	1	0	2	6
Határidőn túli beszámolás	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Költségek alátámasztása hiányos és/vagy nem megfelelő	0	0	3	0	2	1	0	1	7

A támogatások visszakérésnek tipikus okai a Socrates és Leonardo da Vinci programokban

Hasonlóan a CEEPUS programhoz az **Erasmus** programban is nagy hangsúlyt fektetünk a támogatások felhasználásának szoros nyomon követésére és az adott beszámolási időszakban keletkezett maradványok újraelosztására. Így 2007-ben is történtek visszakérések az időközi beszámoló adatai alapján. Összesen 20 intézmény kényszerült rá, hogy visszafizesse támogatása egy részét, míg 21 intézménynek nyílt lehetősége az eredetileg tervezetthez képest magasabb összeg felhasználására, egyben több kedvezményezett mobilitásának finanszírozására.

Kitűnik, hogy a felsőoktatási intézményeknél nehezen tervezhető pontosan a beutazók és a kiutazók száma, éppen ezért az intézmények mobilitási támogatásának felhasználásánál is a többszöri időközi beszámoló által biztosított szorosabb nyomon követés a bevált módszer. A változásokról, így időben tájékozódhatunk, és ennek megfelelően alakíthatjuk ki a legmegfelelőbb választ is. A reallokáció e mechanizmusának köszönhetően érhattük el a mindössze 1,51%-nyi maradványt az Erasmus programban.

A 2007-es évben nagyobb változást jelentett, hogy a Comenius programon belül, illetve az Arion elszámolásoknál áttértünk az on-line beszámolásra és beszámoló értékelésre. Újszerű kérdések merültek fel, a gyakorlatban való tesztelés során, melyek által még jobban belemélyedhettünk az elszámolások részleteibe. A pályázók pozitív visszajelzései mellett gördülékenyebbé vált a munkánk. Ezzel tovább növeltük a hatékonyságot és még nagyobb súlyt helyezhettünk a támogatások felhasználásának nyomon követésére. A rendszer fejlesztésével és a pályázók tapasztalatainak beépítésével a beszámolási rendszer elősegítheti a pénzügyi felhasználás szabályosságának betartását és a fel nem használt támogatások további csökkenését.

III. A TKA által kezelt pályázati programok eredményei 2007-ben

III.1. Európai Unió támogatásból finanszírozott pályázati programok

III.1.1. Egész Életen át Tartó Tanulás Program, Socrates II és Leonardo da Vinci II programok

III.1.1.1. Erasmus

Az Erasmus akció a felsőoktatási intézményeknek kínál lehetőséget képzési kínálatuk és szolgáltatásaik korszerűsítésére. Célja, hogy javítsa a felsőoktatás minőségét és erősítse annak európai dimenzióját azáltal, hogy ösztönzi a felsőoktatási intézmények közötti nemzetközi együttműködést, és kibővíti az európai mobilitási lehetőségek körét. Fejleszti a tanulmányok és végzettségek átláthatóságát és maradéktalan akadémiai elismerését, valamint hallgatók és oktatók tízezreinek nyújt mobilitási támogatást Európa-szerte.

Az Erasmus nyitva áll a felsőoktatási intézmények minden típusa előtt, és foglalkozik minden szakiránnyal minden tanulmányi szinten, a doktori képzéssel bezárólag.

Az Erasmus programhoz csatlakozni kívánó felsőoktatási intézménynek rendelkeznie kell egy jóváhagyott **Erasmus University Charterrel** (EUC). Ennek megszerzéséhez minden felsőoktatási intézménynek pályáznia kellett az Európai Bizottságnál. A jóváhagyás 7 évre szól, ha 2007. február 28-ig benyújtotta pályázatát az intézmény.

Az EUC felsorolja azokat az alapelveket, amelyekhez a részt vevő felsőoktatási intézménynek igazodniuk kell.

- Kétoldalú megállapodások megkötése a mobilitás előkészítéseként a küldő és fogadó intézmények között
- Nem lehet semmilyen jogcímen díjat szedni a beutazó hallgatóktól
- A fogadó intézményben sikerrel elvégzett tanulmányokat kötelező teljes körűen beszámítani a hallgató itthoni tanulmányaiba

Elvárás a részt vevő intézményekkel szemben, hogy

- A mobilitást jó minőségben szervezzék meg
- A kurzusinformáció legyen aktuális és hozzáférhető a hallgatók számára
- aktívan használják a kreditrendszert
- egyenlő bánásmódot és szolgáltatásokat nyújtsanak a beutazó hallgatóknak és a hazai hallgatókkal
- támogassák a beutazó Erasmus hallgatók integrációját
- a Tanulmányi Átiratot megfelelő időben és tartalommal állítsák ki a hallgatók számára
- támogassa és elismerje az Erasmus oktatókat
- nyilvánosságot biztosítson az Erasmus-nak
- az Erasmus Charter és az Erasmus Programnyilatkozat nyilvános és hozzáférhető a hallgatók és személyzet számára
- betartsa az Egész életen át tartó tanulás program diszkrimináció ellenes elveit és céljait.

Pályázattípusok:

Centralizált Erasmus pályázatok, melyeket az Európai Bizottság kezel

- Multilaterális projektek
 - Tantervfejlesztés
 - Egyetemek-vállalkozások közötti együttműködés
 - Felsőoktatási modernizációs projektek
 - Virtuális campus
- Tematikus hálózatok
- Kiegészítő tevékenységek

Tantervfejlesztési projektek:

Az (általában tantervfejlesztési vagy „CD”-projektként emlegetett) tanulmányi programok fejlesztésére vonatkozó programok célja, hogy támogassák az innovációs és modernizációs folyamatot az egyetemi oktatásban. Bármely szakirányon benyújtható ilyen projektre vonatkozó javaslat.

A 2007-ben magyar partnerrel támogatást nyert Erasmus Tantervfejlesztési projektek listája

Referenciaszám	Projekt címe	Magyar partnerintézmény
133928-LLP-1-2007-1-NL-ERASMUS-ECDS	Joint Curriculum in Teacher Education	Eszterházy Károly Főiskola
134348-LLP-1-2007-1-IT-ERASMUS-ECDS	European Master for European Teacher Training	Eötvös Loránd Tudományegyetem
134096-LLP-1-2007-1-RO-ERASMUS-ECDEM	European Entrepreneurship Education	Miskolci Egyetem
133818-LLP-1-2007-1-AT-ERASMUS-ECDEM	Joint Programme on Accessible Web Design	Pannon Egyetem

Egyetemek-vállalkozások közötti együttműködés:

Az üzleti szférával (beleértve a kkv-kat is) létrejövő strukturált partnerségek hozzájárulhatnak az oktatási és képzési programok relevanciájának, színvonalának és vonzerejének növekedéséhez. A felsőoktatási intézmények és a vállalkozások közötti gyors kétoldalú tudásátadás, a hallgatók, személyzet és kutatók elhelyezése cégeknél, illetve a vállalkozások alkalmazottainak a felsőoktatási intézményekbe történő integrálása kölcsönös előnyökkel járhat, valamint javíthatja a diplomát szerző diákok és a karrierjük bármely pontján álló kutatók foglalkoztathatóságát azáltal, hogy tudományos tapasztalataik mellé vállalkozói képességek társulnak. A vállalkozásokhoz fűződő kapcsolatok további finanszírozási forrást is jelenthetnek – amely felhasználható például a kutatási kapacitás bővítésére, új képzési és továbbképzési kurzusok kidolgozására és indítására –, és növelik az egyetemen zajló kutatás hatását a kkv-kra és a regionális innovációra. Ebből az is következik, hogy a vállalkozói, menedzseri és innovációs képességek fejlesztését bele kell építeni a posztgraduális oktatásba, a kutatási képzésbe és az egyetemi személyzetnek szóló egész életen át tartó tanulási stratégiákba.

A 2007-ben magyar partnerrel támogatást nyert Erasmus Egyetemek-vállalkozások közötti együttműködési projekt

Referenciaszám	Projekt címe	Magyar partnerintézmény
134095-LLP-1-2007-1-NL-ERASMUS-ECUE	Cross-Border Virtual Entrepreneurship (CBVE)	Miskolci Egyetem

Felsőoktatási modernizációs projektek:

Az európai felsőoktatásnak reformra van szüksége annak érdekében, hogy megkaphassa az öt megillető szerepet a tudás Európájában, és hozzá tudjon járulni a növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégiához. A felsőoktatás modernizálására van szükség a tantervek (bolognai folyamat), a finanszírozás és az irányítás terén ahhoz, hogy a felsőoktatási intézmények meg tudjanak birkózni a globalizáció által támasztott kihívásokkal, és hatékonyabban hozzá tudjanak járulni az európai munkaerőpiac képzéséhez és átképzéséhez. Az Erasmus elősegíti ezt a reform- és modernizációs folyamatot azáltal, hogy olyan kétéves projekteket támogat, amelyekben az LLP-ben részt vevő országok közül legalább háromban működő felsőoktatási intézmények (és a témának megfelelően esetleg az állami vagy a magánszektor más típusú intézményei) vesznek részt.

A 2007-ben magyar partnerrel támogatást nyert Erasmus Felsőoktatási modernizációs projekt

Referenciaszám	Projekt címe	Magyar partnerintézmény
134376-LLP-1-2007-1-AT-ERASMUS-EMHE	Intervention through ARTS Education in Universities, Schools and European Society in	Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Virtuális Campus:

Az Erasmus keretében működő Virtuális campus program célja, hogy támogassa az egész életen át tartó tanulás számára a fenntartható szervezeti, oktatási és gazdasági modellek által támogatott, IKT alapú innovatív tartalmak, szolgáltatások, pedagógiák és módszerek fejlesztését és széles körű alkalmazását. A támogatások olyan kétéves projektek számára ítélték oda, amelyekben az LLP-ben részt vevő legalább három országban működő felsőoktatási intézmények és egyéb érintett szervezetek vállalnak szerepet.

A magyar felsőoktatási intézmények közül 2007-ben a Budapesti Gazdasági Főiskola „Virtual campus for SMEs in a multicultural milieu” című projekt koordinátoraként nyert támogatást.

A 2007-ben magyar partnerrel támogatást nyert Erasmus Virtuális Campus projektek listája

Referenciaszám	Projekt címe	Partnerként részt vevő magyar intézmény
134039-LLP-1-2007-1-RO-ERASMUS-EVC	Virtual Campus for Digital Students	Miskolci Egyetem
134051-LLP-1-2007-1-IT-ERASMUS-EVC	History On Line	Debreceni Egyetem
133960-LLP-1-2007-1-BE-ERASMUS-EVC	Reviewing (traces of) European Virtual Campuses	Nyugat-magyarországi Egyetem

Tematikus hálózatok:

Az Erasmus tematikus hálózatok rendeltetése az európai együttműködés és innováció elősegítése olyan meghatározott témakörökkel kapcsolatban, amelyek különösen fontos szerepet játszanak európai összefüggésben a felsőoktatás szempontjából. Ily módon hozzájárulnak a színvonal javításához, az európai dimenzió meghatározásához és kialakításához egy adott tudományterületen vagy szakirányon, illetve elősegítik az innovációt és a bevált módszerek alkalmazását a felsőoktatási fejlesztés egyéb vonatkozásaival kapcsolatban. Mindezt a felsőoktatási intézmények, egyetemi karok és tanszékek alkotta hálózaton belüli együttműködés által érik el. Az ilyen együttműködésben lehetőleg vegyenek részt tudományos és egyéb szövetségek, tudós társaságok, vállalkozások, szakmai testületek, társadalmi-gazdasági szempontból jelentős egyéb, állami vagy magánszektorbeli partnerek, valamint – ha lehet – hallgatói szervezetek is. Valamennyi hálózatnak az adott témában érintett felek megfelelő körét kell összefognia. A hálózatokkal szemben elvárás, hogy az

együttműködés eredményei tartós és széles körű hatást gyakoroljanak az érintett területhez kapcsolódó felsőoktatási intézményekre Európa-szerte. Magyar koordinációjú pályázat 2007-ben nem volt.

A 2007-ben magyar partnerrel támogatást nyert Erasmus Tematikus Hálózatok listája

Referenciaszám	Projekt címe	Magyar partnerintézmény
134306-LLP-1-2007-1-GR-ERASMUS-ENW	Education and Research in Biosystems (or Agricultural and Biological) Engineering in Europe; a Thematic Network	Szent István Egyetem
134605-LLP-1-2007-1-SE-ERASMUS-ENW	Erasmus Network for Music 'Polifonia'	Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem
134307-LLP-1-2007-1-UK-ERASMUS-ENW	Language Network for Quality Assurance	Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
134546-LLP-1-2007-1-RO-ERASMUS-ENW	European University – Enterprise Network	Budapesti Corvinus Egyetem
134304-LLP-1-2007-1-BG-ERASMUS-ENW	Artesnet Europe Thematic Network for Higher Arts Education in Europe	Színház- és Filmművészeti Egyetem
133852-LLP-1-2007-1-NL-ERASMUS-ENW	European Pathology Assessment & Learning System	Semmelweis Egyetem
134310-LLP-1-2007-1-IT-ERASMUS-ENW	European Biotechnology	Semmelweis Egyetem, Szegedi Tudományegyetem
134461-LLP-1-2007-1-IT-ERASMUS-ENW	The Network of European Studies	Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem

Kiegészítő tevékenységek:

A „kiegészítő tevékenységek” keretében olyan projektek dolgozhatók ki, amelyek célja az Erasmus célkitűzéseinek támogatása és annak biztosítása, hogy az Erasmus által támogatott tevékenységek eredményei szélesebb nyilvánosságot kapnak.

Ennél fogva a kísérő intézkedések keretében induló projektek kommunikációs tevékenységekre, projektek tematikus nyomon követésére, valamint projekteredmények terjesztésére és hasznosítására terjedhetnek ki.

Decentralizált pályázatok

2007-ben a Magyarországon működő 72 felsőoktatási intézményből 49 vett részt a hallgatói mobilitásban. Ez azt jelenti, hogy tulajdonképpen csak a legkisebb egyetemek és főiskolák, illetve speciális területeken működő (pl. teológia) felsőoktatási intézmények maradtak ki az Erasmus programból, így elméletileg a Magyarország összes beiratkozott hallgatójának 97%-a számára volt adott a kiutazás lehetősége. **A 2007. évben rendelkezésre álló éves Erasmus mobilitási költségvetés 7.454.310 euró volt.**

1. *Mobilitás*

- Erasmus tanulmányi célú mobilitás
 - Fogyatékossgal élő hallgatók
- Erasmus szakmai gyakorlat
 - Konzorciumok
- Erasmus oktatói mobilitás
- Erasmus személyzeti mobilitás

2. *Erasmus Intenzív nyelvi kurzus*

- Hallgató
 - Szervező
3. *Erasmus Intenzív Programok*
 4. *Erasmus Előkészítő látogatások*

Mobilitás az európai felsőoktatási intézmények között

Hallgatói mobilitás

A 2007-es év átmeneti év volt. Lezárult a Socrates II. szakasza (2000-2006) és elkezdődött a 2007-2013 közötti új programgeneráció. Az Erasmus program számos ponton változott, ezért a 2007-es év sok tekintetben kísérleti évnek is tekinthető. A legnagyobb változás a támogatott pályázati célokra irányult, hiszen a korábbi Leonardo da Vinci programból átkerültek a felsőoktatási szakmai gyakorlatok az Erasmus program alá. Ezzel a felsőoktatási célközönség számára az Erasmus-ban koncentrálnak a hallgatókra vonatkozó mobilitási lehetőségek.

Az Erasmus programban 2007 előtt nem volt arra lehetőség, hogy egy hallgató csak szakmai gyakorlatra pályázzon, akkor ez még csak külföldi tanulmányokkal együtt volt lehetséges. 2007-től megnyílt a szakmai gyakorlatok lehetősége, és már az első évben nagy érdeklődés övezte az intézmények és a hallgatók részéről. Minden jel arra mutat, hogy a szakmai gyakorlatok iránt a jövőben is növekszik majd az érdeklődés. Az Erasmus keretén belül külföldi szakmai gyakorlatra utazók létszáma már az első évben 400 fő fölötti, ez több mint másfélszerese a korábban a Leonardo da Vinci II. program keretében szakmai gyakorlatra utazó hallgatók létszámának. A következő években arra számítunk, hogy évi 500 fő körül alakul a külföldi szakmai gyakorlatra kiutazók létszáma.

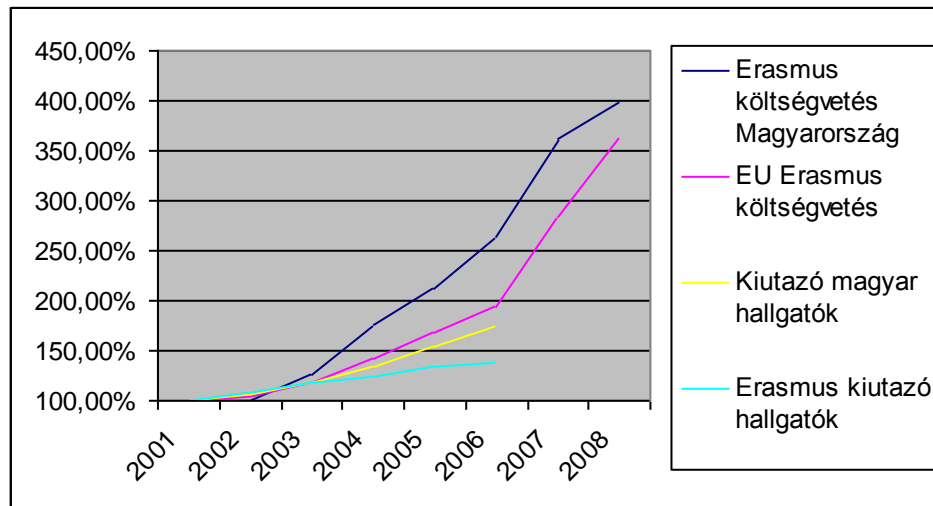
A pályázati célok bővülésével megnövekedett az intézmények feladatainak száma, hiszen a több pályázó hallgató több adminisztrációt jelent. A külföldi szakmai gyakorlatok megszervezéséhez, a felsőoktatási intézményeknek bővíteniük kellett a nemzetközi üzleti/ipari kapcsolataikat. Ez új megközelítést kíván – pl. az intézményi vezetés szintjére emeli a munka világával szőtt kapcsolatok feltérképezését és ápolását –, és egy új tanulási folyamatot indított el. A sok ezer külföldi felsőoktatási partner mellett meg kell tanulni a kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának technikáit az üzleti/ipari világgal, amelynek még csak néhány intézményben van hagyománya. Az egyetemek közötti kapcsolatokban is megjelennek az együttműködés új területei: már nem csak a klasszikus hallgatói és oktatói mobilitás terén kell egyeztetni, hanem szó esik arról is, hogy az új pályázati formákban hogyan tudják egymást támogatni a partnerek. Nem szabad elfelejteni, hogy a külföldi partnerek is szeretnék hallgatóikat külföldi gyakorlatra küldeni, így a szakmai gyakorlatra beutazó hallgatók számára is szükséges több témában segítséget nyújtani.

A programban részvételre jogosult intézmények 2007 márciusában nyújtották be pályázataikat. A Tempus Közalapítvány formai és technikai bírálatot végzett. Formai hibás pályázat nem volt, így mind a 49 pályázó felsőoktatási intézmény támogatást nyerhetett azon mobilitási típusokra, amelyeket az Európai Bizottság által kiadott Erasmus University Chartere lehetővé tett.

A rendelkezésre álló 2007. évi pályázati keret lényegesen felülmúlta a 2006. évi forrást. A források változásának hatása egyértelműen a kiutazók létszámának növekedésében nyilvánult meg. Amellett, hogy Magyarország az európai részvételi mértéket meghaladóan küldött ki hallgatókat, a költségvetés tekintetében is előnyös helyzetben volt, hiszen 2003 után minden évben az átlagos európai mértéken felül kapott támogatást az Erasmus költségvetésből. A

2007. és 2008. évben a magyar részesedés némileg csökken, aminek az az oka, hogy az Európai Bizottság többletforrást rendelt azon országokhoz, akiknél a havi átlagtámogatás 200 euró alatt van. Magyarország nem tartozott ebbe a kategóriába, mivel esetünkben 300 euró fölött van az Erasmus átlagtámogatás hallgatónként. A magyar részesedés csökkenése veszélyekkel jár: mivel jelenleg az adott költségvetési évet megelőző második év részvételi aránya jelentős hatással van az adott évi keret mértékére, könnyen lefelé menő spirálba kerülhet a magyar felsőoktatási intézmények rendelkezésére álló keret mértéke.

A hallatói mobilitásra fordítható támogatási keret alakulása – EU 31 támogatás és Magyarország támogatása (2001-2008)

A pályázati keret felhasználása várhatóan 97% fölött lesz, ennek érdekében a Tempus Közalapítvány folyamatosan gondoskodik a felszabaduló források lekötéséről. Szabad források több okból keletkeznek:

1. támogatott intézmény jelzi, hogy nem tudja felhasználni a számára megítélt eredeti támogatást
2. a Tempus Közalapítvány évközi beszámolók adatai alapján forrást von el intézménytől, mert a felhasználást nem látja biztosítottnak
3. az Európai Bizottság juttat év közben többletforrást a programnak
4. az Egész Életen Át Tartó Tanulás programján belül történhet szektorális átcsoportosítás

A 2007. évben mind a négy esetre volt példa. Nyílt pályázattal kiegészítő támogatást biztosítottunk 2008 januárjában azoknak a felsőoktatási intézményeknek, akik fel tudják használni a szabad forrásokat. A kiegészítő támogatás elsődleges célja a pályázati felhívás szerint a kiutazó hallgatók számának a növelése, másodsorban az időtartam-hosszabbítás, és ha a források engedik, akkor ösztöndíj-kiegészítésre is lehetőség nyílnak. A 2007. évben új hallgatók kiküldésére és hosszabbítást igénylők egy részének támogatására volt lehetőség.

Tanulmányi célú mobilitás

Ezen a ponton szükséges, hogy szót ejtsünk a hallgatók számára nyitva álló lehetőségekről és szabályokról annak érdekében, hogy a későbbi adatok háttérét érthetővé tegyük. A hallgatók egyrészt klasszikus külföldi tanulmányi célú mobilitásban vehetnek részt, másodsorban szakmai gyakorlatra pályázhatnak, harmadsorban lehetőségük van egy tanulmányi és egy szakmai gyakorlatot megvalósítani egy tanéven belül is (két ösztöndíjat kapnak, mert időben

elválik a kettő), illetve ha időben folytonos a külföldi tanulmány és a szakmai gyakorlat, akkor kombinációról beszélünk. Minden hallgató egy tanulmányi ösztöndíj és egy szakmai gyakorlati ösztöndíj igénybevételére jogosult felsőoktatási tanulmányai során.

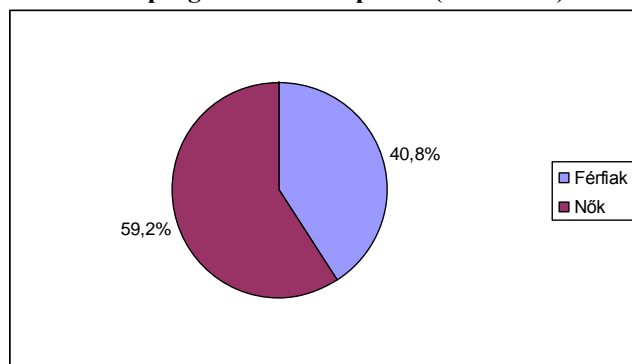
Az előbbieket ismeretében a következő mobilitási adatokat ismerjük: 49 magyar intézmény vett részt aktívan a programban a 2007-es évben. Az intézmények több mint 3.400 hallgató külföldi tanulmányait támogatják. Emellett, legalább 440 hallgató fog külföldi szakmai gyakorlaton részt venni.

Mobilitás jellege	Létszám (fő)
Csak szakmai gyakorlatra kiutazó hallgatók	380
Csak tanulmányokra kiutazó hallgatók	3.349
Egy tanulmányi és egy szakmai gyakorlatra kiutazó hallgató	66*
Kombinált mobilitásban vesz részt	6
Összesen:	3.867

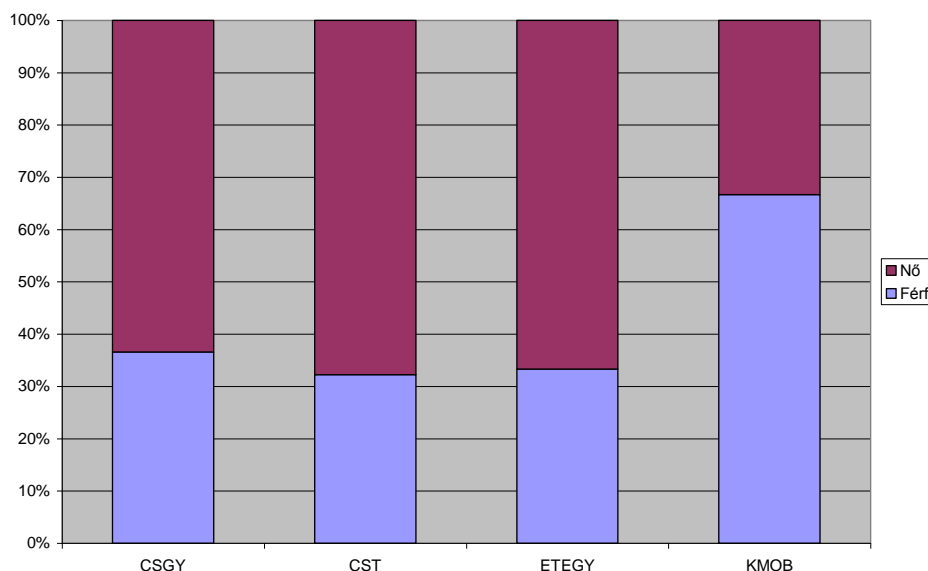
* ez 132 mobilitást jelent

Magyarországon is érvényes az az egész Európában megfigyelhető tendencia, hogy a nők részvétele magasabb az Erasmus programban mint a férfiaké. Magyarországon ez a trend a programban résztvevő országok átlagánál nagyobb mértékben érvényesül.

Nemek részvételi aránya az Erasmus programban Európában (2005/2006)

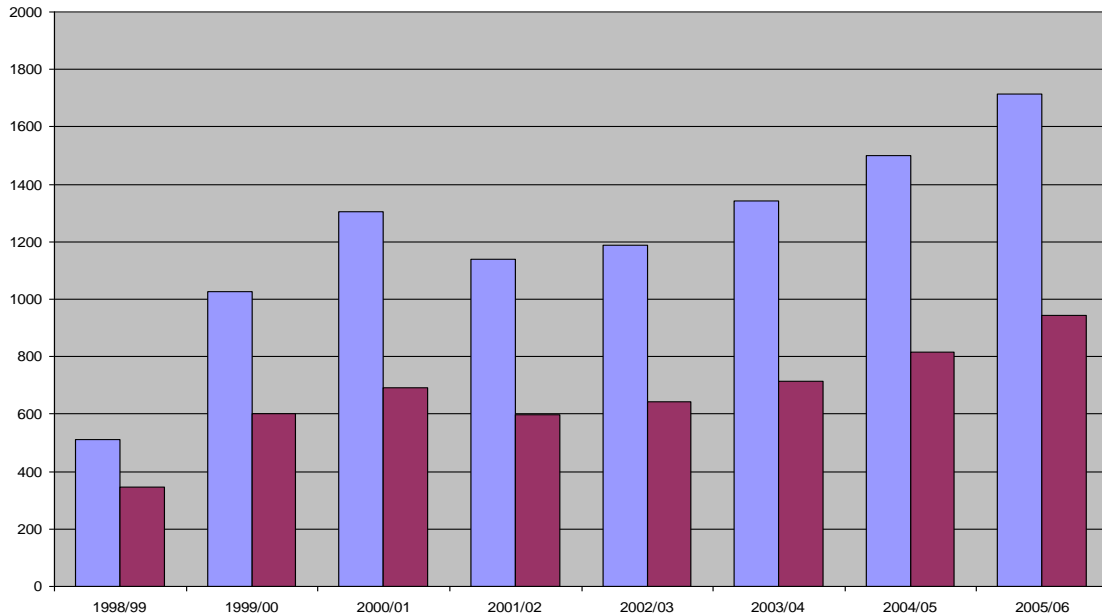

Nemek részvételi aránya az Erasmus programban Magyarországon (2007/2008 előrejelzés)

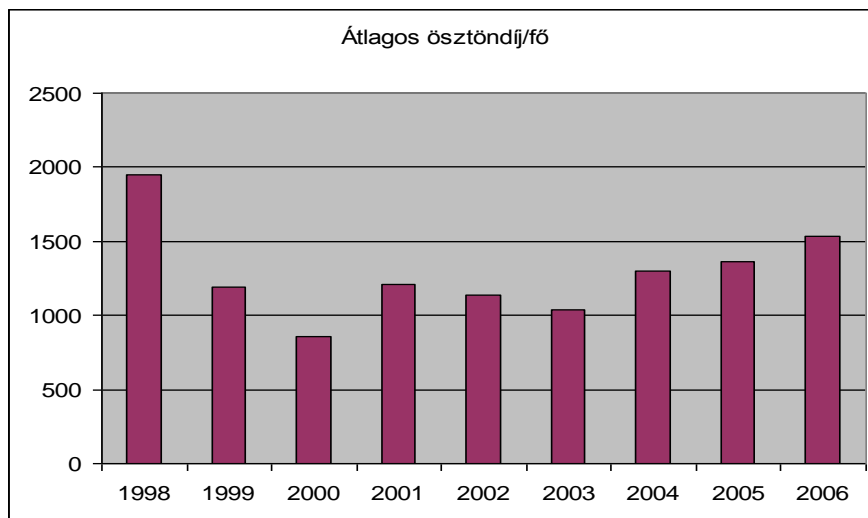

CSGY: Csak szakmai gyakorlati célú ösztöndíj CST: Csak tanulmányi célú ösztöndíj ETEGY: Egy tanulmányi és egy gyakorlati célú ösztöndíj KMOB: Kombinált mobilitási ösztöndíj: időben folytonos külföldi tanulmány és szakmai gyakorlat

Magyarországról kiutazó hallgatók nemek szerinti megoszlása (1998-2005)

A külföldi tanulmányok átlagos időtartama 4,7 hónap. Ez az érték évek óta változatlanul 4,5 és 5 hónap között van, néhány tizedpontot változik évről-évre. A Tempus Közalapítvány éppen annak érdekében nem is részesíti előnyben a hosszabb tanulmányokat, hogy minél több hallgató kapjon lehetőséget külföldre utazni⁶. Az átlagos ösztöndíj 2007/2008-ban várhatóan 1452 euró/ fő körül alakul (a teljes külföldi tanulmányi időszakra; kb. 309 euró/hó/fő). Az alábbi diagram bemutatja, hogy idősorosan hogy alakult a tanulmányi célú ösztöndíjak mértéke.

Látható, hogy a rendelkezésre álló nemzeti keret növekedése elsősorban a kiutazó hallgatói létszám növekedésében nyilvánul meg, az egyéni ösztöndíjak nagyon mérsékelt ütemben növekednek. A csúcsot az 1998-as év jelentette, amikor Magyarország először küldött ki

⁶ Ezt az esélyegyenlőség növelése mellett a fentebb már ismertetett EU-s finanszírozási logika is indokolja, hiszen a kiutazók száma befolyásolja a következő évek kereteit.

hallgatókat. Akkor még nem sikerült annyi hallgatót sem kiküldeni, hogy teljes mértékben felhasználjuk a forrásokat, s így minden hallgató maximális ösztöndíjjal utazhatott. A program népszerűbbé válásával a források már nem tudtak lépést tartani a növekvő pályázói igényekkel, ezért az átlagos támogatás jelentős mértékben visszaesett.

Célországok

A hallgatói mobilitás célországainak megoszlása tulajdonképpen a magyar felsőoktatási intézmények európai kapcsolatrendszerének térképét is megmutatja, mivel a hallgatók csak olyan fogadóintézményekbe utazhatnak, amelyekkel intézményüknek kétoldalú megállapodása van.

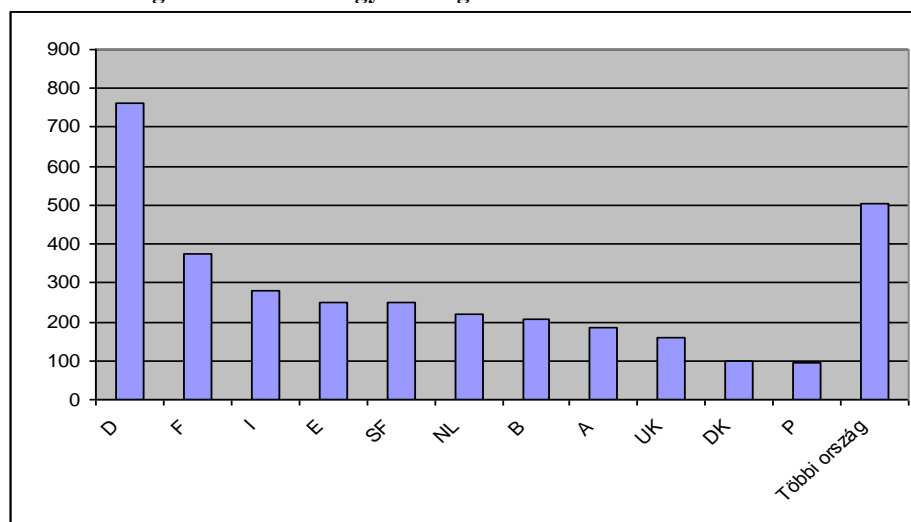
Az utóbbi években Németország, mint fogadó ország szerepe dominánssá vált. Az együttműködés nagyon intenzív országaink egyetemei között. Mindez nem pusztán a véletlen műve: a német Kormány a DAAD bevonásával igen komoly erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy a régió országaiban vezető szerepet töltsenek be a német felsőoktatási intézményekkel folytatott együttműködések.

A legnépszerűbb országok sorát minden évben Németország, Franciaország, Olaszország és Finnország vezette, 2007-ben viszont Spanyolország megelőzi Finnországot, így a negyedik legnépszerűbb célországgá vált.

Ki kell emelnünk, hogy a magyar hallgatók mobilitási tevékenységének döntő többsége 11 országra koncentrálódik, s a többi 19 országra mindössze a kiutazások kb. hatoda jut. A négy legnépszerűbb célországba irányul a magyar hallgatói kiutazások csaknem fele.

Érdekes a jövőben felhívni az intézmények figyelmét a környező országok egyetemeivel való együttműködés előnyeire is, hiszen Közép-Európa a programban résztvevő országai sokkal több hallgatót tudnának fogadni, és minden ország érdekelt a beutazó hallgatók számának növekedésében.

A legnépszerűbb célországokba kiutazó magyar hallgatók létszáma

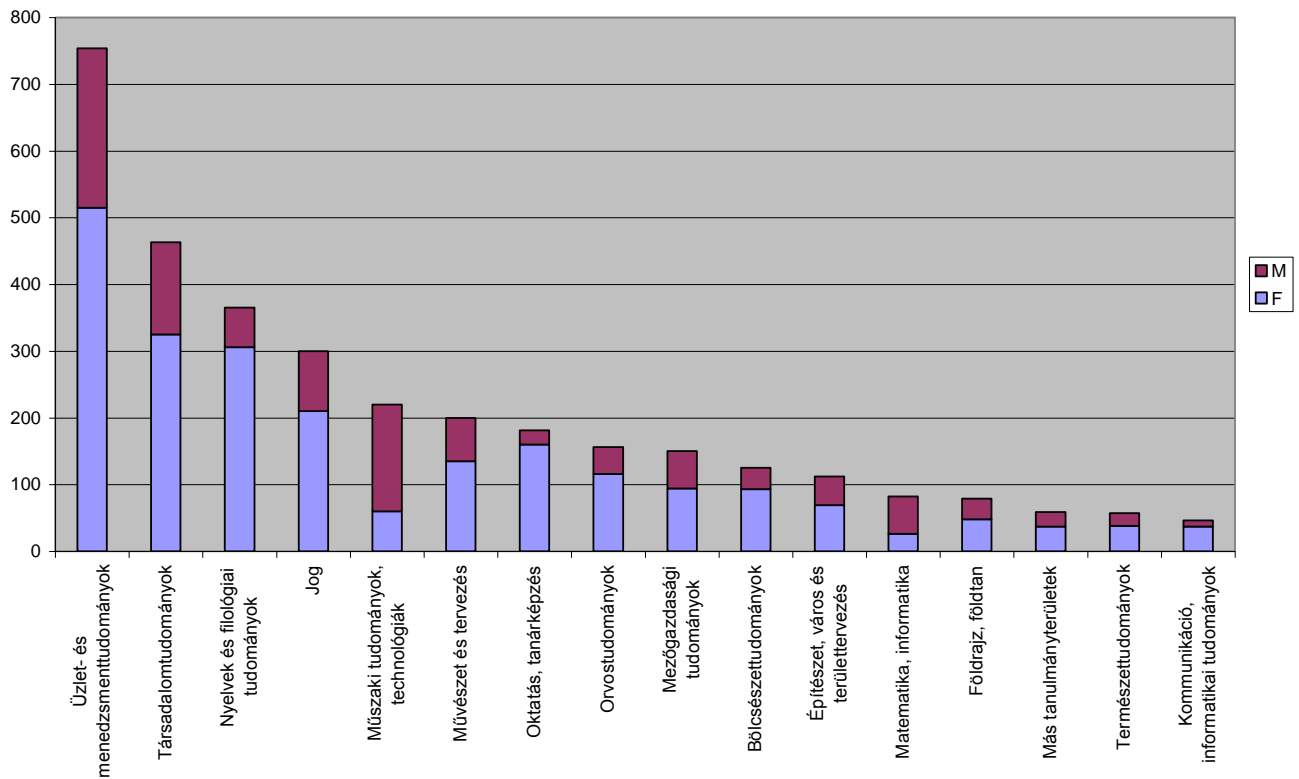

A másik érdekes – és stratégiai kérdést jelentő – téma a kiutazó hallgatók által választott tudományterületek. Megjegyzendő, hogy itt is meghatározó az egyetemek közötti megállapodás tartalma, hiszen az intézményeknek évente benyújtott pályázataikban tervezniük kell, hogy mely tudományterületen hány hónapnyi ösztöndíjat kívánnak majd felhasználni.

A Tempus Közalapítvány nem határoz meg preferenciát, az intézményekre bízta a szakmai kapcsolatok tartalmának alakítását. Látható, hogy az 'Üzleti- és Menedzsmenttudományok' terén utaznak ki a legtöbben, többségükben nők, de a 'Társadalomtudományok', illetve a

'Nyelvek és Filológia' területe is magasan reprezentált. Egyedül a 'Műszaki Tudományok és Technológia', illetve 'Matematika és Informatika' terén utazik ki több férfi, mint nő.

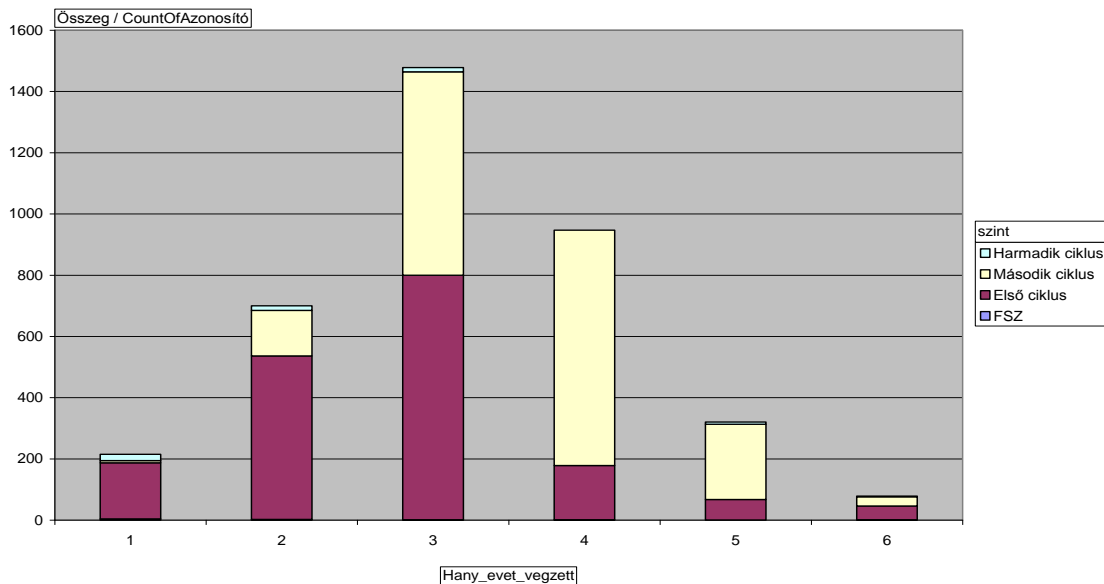
A kiutazó magyar hallgatók szakirányai (M: férfi, F: nő)

A mobilitásban való részvétel és a tanulmányi szint viszonya – mobilitási ablak a képzés alatt

Az utóbbi évek az egyik legvitatottabb mobilitási témája európai szinten, hogy a háromciklusú képzési szerkezet milyen hatást gyakorol a hallgatói mobilitásra.

A kiutazó hallgatók eloszlása tanulmányi szint szerint, 2007/8

Bár a hatásokat még nem lehet pontosan megítélni, a vitához érdekes adalékot szolgáltat a fenti diagram. Ez azt ábrázolja, hogy a kiutazó magyar Erasmus hallgatók hányadik év elvégzése után utaznak ki külföldre, mégpedig képzési ciklusonkénti bontásban.

Az intézmények a jelenlegi helyzet alapján sorolták be a hallgatókat, tehát a bachelor típusú vagy a korábbi szerkezetben a 3-4 éves főiskolai képzések jelentik az első ciklust; a master, vagy egyetemi és posztgraduális képzések a második ciklust, és a harmadik ciklus jeleníti meg a doktori szintet. A felsőfokú szakképzésben részt vevő hallgatók bekapcsolódása egyelőre elhanyagolható arányú.

Mint látható, a döntő többség a harmadik év elvégzése után, tehát a negyedik évben utazik ki. Jelentős az ötödik évben kiutazók száma is. Ez a két csoport döntő fontosságú a magyar Erasmus statisztikák alakulása szempontjából. Ezért a kérdés az, hogy a háromciklusú szerkezetre való áttérés után melyik évfolyamban fognak majd a hallgatók nagyobb arányban kiutazni:

1. Vajon a második ciklus első vagy második évében ki tud-e utazni annyi hallgató az új szerkezetben, mint korábban?
2. Beépíthető-e annyi mobilitás az első ciklus második felébe, hogy inkább a második év elvégzését követően utazzanak ki tömegesen hallgatók? (Ez jelenleg nem jellemző.)
3. Vajon a külföldi tanulmányokat vagy a külföldi szakmai gyakorlatokat fogják preferálni?

A alapképzést folytató intézmények, főiskolák részvétele kisebb arányú, azonban az bizonyos, hogy esetükben az átállás kisebb bizonytalanságot jelent az Erasmus mobilitás szempontjából, mint az egyetemeknél.

A hallgatók részvételének alakulása az Erasmus programban a 2007/8-as tanévben, és az intézmények rangsora a kiutazók létszáma alapján

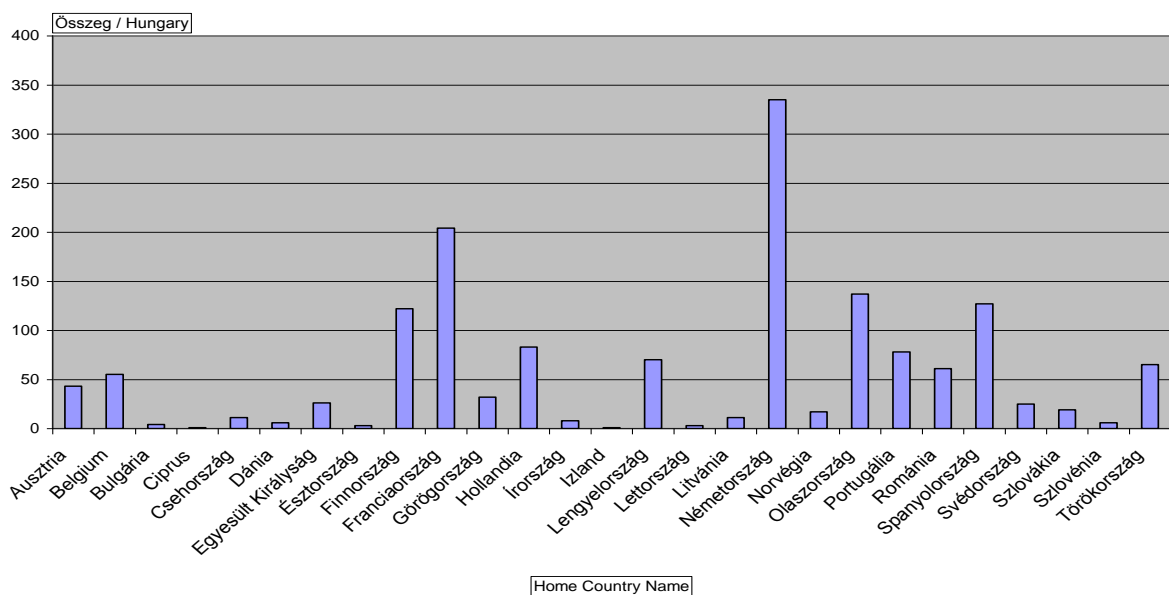
Intézmény	Felsőf. Szakk.	Alap-képzés	Mester-képzés	Doktori képzés	Összesen (fő)
Eötvös Loránd Tudományegyetem		261	163	10	434
Pécsi Tudományegyetem		351		2	353
Szegedi Tudományegyetem		70	258	5	333
Budapesti Corvinus Egyetem		5	314	6	325
Debreceni Egyetem		27	167	11	205
Budapesti Gazdasági Főiskola		198			198
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem			172		172
Pázmány Péter Katolikus Egyetem			125	2	127
Szent István Egyetem		23	75	2	100
Semmelweis Egyetem		17	79		96
Pannon Egyetem		17	61		78
Budapesti Műszaki Főiskola		75	2		77
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem			75	2	77
Miskolci Egyetem		13	57	5	75
Nemzetközi Üzleti Főiskola		67			67
Kodolányi János Főiskola		55			55
Széchenyi István Egyetem		24	28		52
Berzsenyi Dániel Főiskola	2	19	24		45
Károli Gáspár Református Egyetem		3	37		40
Nyíregyházi Főiskola		39			39
Eszterházy Károly Főiskola		38			38
Magyar Képzőművészeti Egyetem		36			36
Nyugat-Magyarországi Egyetem	5	4	22	1	35
Modern Üzleti Tudományok Főiskolája		34			34
Kaposvári Egyetem		30			30
Kecskeméti Főiskola		26			26
Tessedik Sámuel Főiskola		21			21
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola		16			16
Apor Vilmos Katolikus Főiskola		15			15

Eötvös József Főiskola		15			15
Károly Róbert Főiskola		15			15
Rendőrtiszti Főiskola		15			15
Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem		4	9		13
Általános Vállalkozási Főiskola		11			11
Dunaújvárosi Főiskola		9			9
Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája		9			9
Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola		9			9
Színház és Filmművészeti Egyetem		5	2		7
Debreceni Református Hittudományi Egyetem		3	3		6
Közép-Európai Egyetem			4	2	6
Szolnoki Főiskola		6			6
Zsigmond Király Főiskola		6			6
Gábor Dénes Főiskola		5			5
Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola		3	2		5
Evangelikus Hittudományi Egyetem		1	3		4
Wesley János Lelkészképző Főiskola		3	1		4
Magyar Táncművészeti Főiskola		2			2
Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola		1			1
Végösszeg	7	1606	1683	48	3347

Beutazó hallgatók

A beutazó hallgatók száma növekszik – jelenleg évi 1500-1600 Erasmus hallgató jön Magyarországra tanulni. Legtöbbjük Németországból, Franciaországból, Olaszországból, Spanyolországból vagy Finnországból – azaz az elsődleges fogadóországokból. Arra számítunk, hogy a 2010-ig elérjük az évi 2000-es beutazó létszámot. Kiemelendő azonban, hogy a beutazó hallgatók érkezése regionálisan koncentrált és a hallgatók döntő többségét néhány intézmény fogadja. A diverzifikáció ezen a téren is szükséges, és az európai törekvésekkel összhangban igyekszünk felhívni a figyelmet a vidéki intézményekre, illetve arra, hogy a hallgatók választhatnak az elitképzés nyújtó nagy egyetemek vagy a kisebb, kevésbé elit-jellegű, de személyre szabott képzést nyújtó intézmények közül.

A Magyarországra beutazó Erasmus hallgatók 2005/6, küldő ország szerint⁷

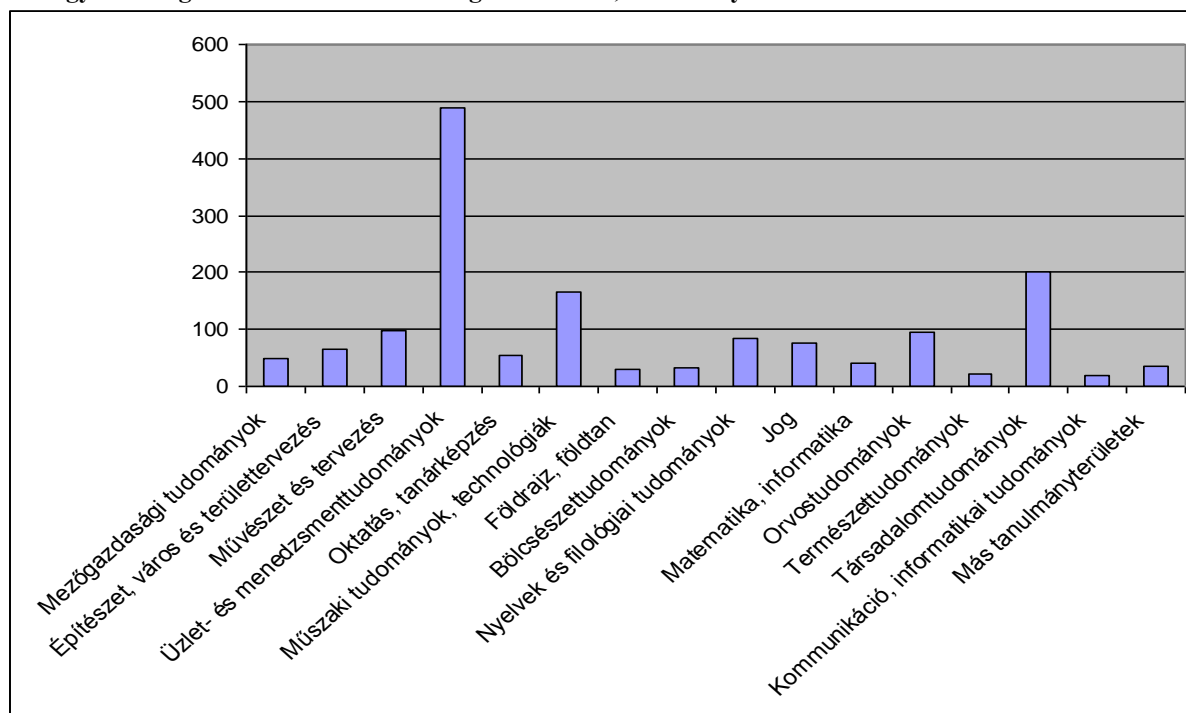

A külföldi hallgatók az alábbi területeken folytatnak tanulmányokat Magyarországon. Az általános európai mintával szemben, nálunk az 'Üzleti- és menedzsmenttudományok' mellett

⁷ Az adatok a legutóbbi, európai szintű összesítésből (2005/2006) származnak.

elsősorban a 'Társadalomtudományok' és 'Műszaki Tudományok és Technológia' szakirányokon érkeznek hozzánk külföldi Erasmus hallgatók.

A Magyarországra beutazó Erasmus hallgatók 2005/6, szakirány szerint⁸

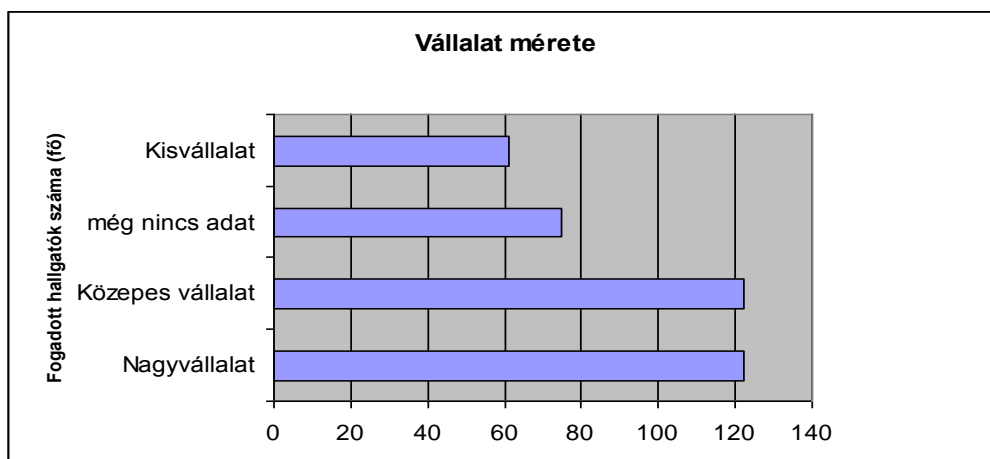

Szakmai gyakorlat

A külföldi szakmai gyakorlat szervezése 2007-ben, az Egész életen át tartó tanulás program bevezetésével került az Erasmus alprogram keretei közé. E mobilitás-típus bevezetése sikeresen zajlott le; 2007/8-ban 28 intézmény vett részt szakmai gyakorlatok szervezésében, A tervezés során eredetileg legfeljebb 200 külföldi szakmai gyakorlat megvalósulásával kalkuláltunk, mivel ez kísérleti év volt. A várakozásokat messze meghaladta a teljesítés, hiszen több mint 440 külföldi hallgatói gyakorlat valósulhat meg 2007/8-ban. A hallgatók döntő többsége nagyobb és közepes vállalatot választott gyakorlata helyszínéül, a kisvállalatok szerepe egyelőre csekély. Középtávon ugyanakkor arra számítunk, hogy a kisvállalatok szerepe nőni fog, és több hallgatót fogadnak, hiszen rengeteg hallgató keres szakmai gyakorlati helyet, a nagyobb vállalatok kapacitása pedig véges.

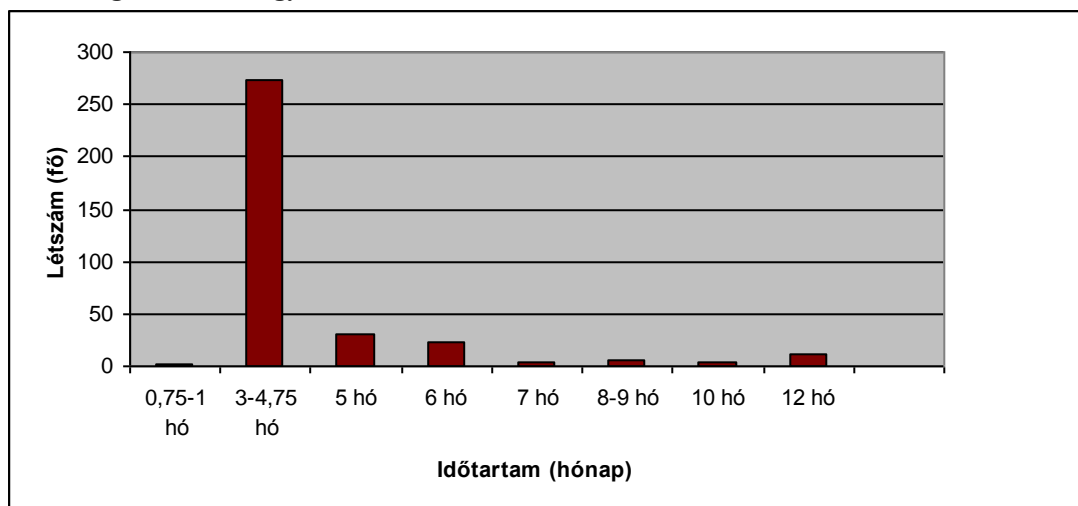
⁸

Az adatok a legutóbbi, európai szintű összesítésből (2005/2006) származnak.

A hallgatók döntően 3-4 hónapos időtartamra utaznak ki. Ez a tendencia megfelel céljainknak, hiszen az adott forrásokból a lehető legtöbb hallgató bekapcsolódását eredményezi. Ezen tapasztalat birtokában, egyénileg, később már megszervezhető egy hosszabb gyakorlat is. Egy 3-4 hónapos külföldi szakmai gyakorlat azonban már önmagában is pozitívumnak számíthat az itthoni munkakeresésnél.

A külföldi hallgatói szakmai gyakorlatok időtartama, 2007/8

Az európai előírásnak megfelelően, a szakmai gyakorlatot végző hallgatók ösztöndíja lényegesen magasabb, mint a tanulmányokra utazó hallgatóké, hiszen nem feltétlenül élvezik azokat az előnyöket, amiket egy fogadó egyetem tud kínálni. Ugyanakkor a küldő intézmény figyelembe veheti a támogatás megállapítása során, hogy juttatásban részesül-e a hallgató a külföldi vállalatnál. Az átlagos ösztöndíj közel 1700 euró / fő, ami 400 euró feletti havi támogatásnak felel meg.

Mobilitás jellege	Szakmai gyakorlat időtartama (hónap)	Átlagos ösztöndíj € / fő	Létszám (fő)
Csak szakmai gyakorlaton vesz részt	4	1.688	380
Szakmai gyakorlat mellett Erasmus tanulmányi ösztöndíjat is kapott az év során	3,7	1.496	66
Kombinált mobilitás (tanulmányokkal párhuzamosan gyakorlaton is részt vesz)	3	588	6

A külföldi szakmai gyakorlatok képzési ciklusonkénti eloszlása azt mutatja, hogy nagyjából az alapképzésben volt igény szakmai gyakorlatokra, a képzési rendszer sajátosságai miatt arra számítottunk, hogy ez a későbbiekben még számottevőbbé válik.

A szakmai gyakorlatra utazó hallgatók létszáma intézményenként és képzési ciklusonként, 2007/8

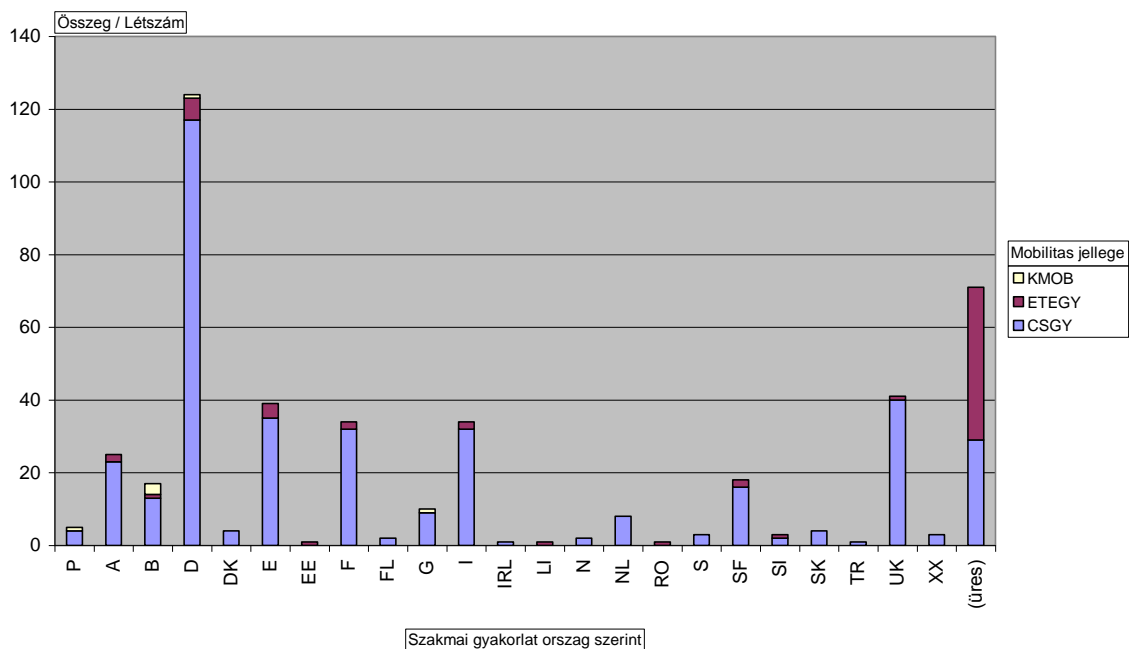
Intézmény	Felsőf. Szakk.	Első ciklus ⁹	Második ciklus	Harmadik ciklus	Összesen (fő)	
Budapesti Corvinus Egyetem				60	60	
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem			17	24	41	
Pécsi Tudományegyetem			34		38	
Debreceni Egyetem				31	32	
Szegedi Tudományegyetem	1	6	23	1	30	
Budapesti Gazdasági Főiskola		21			21	
Eötvös Loránd Tudományegyetem		6	10	3	19	
Budapesti Műszaki Főiskola		14	4		18	
Kodolányi János Főiskola		17			17	
Miskolci Egyetem		8	4	2	14	
Nyíregyházi Főiskola	1	10			11	
Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája		10			10	
Nemzetközi Üzleti Főiskola		10			10	
Rendőrtiszti Főiskola		10			10	
Színház és Filmművészeti Egyetem		10			10	
Széchenyi István Egyetem		6	2	1	9	
Pannon Egyetem			7		7	
Apor Vilmos Katolikus Főiskola		5			5	
Pázmány Péter Katolikus Egyetem				1	3	4
Magyar Táncművészeti Főiskola		3			3	
Modern Üzleti Tudományok Főiskolája		3			3	
Szent István Egyetem		2			2	
Szolnoki Főiskola		2			2	
Tessedik Sámuel Főiskola		2			2	
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem			1		1	
Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola		1			1	
Összesen	2	197	167	14	380	

A legnépszerűbb célországok Németország, Egyesült Királyság, Spanyolország és Olaszország, de egyelőre jelentős a még nem ismert célországokba utazók száma is, hiszen sok szakmai gyakorlatra csak a következő hónapokban kerül sor.

A szakmai fogadók helyek szempontjából legnépszerűbb célországok¹⁰

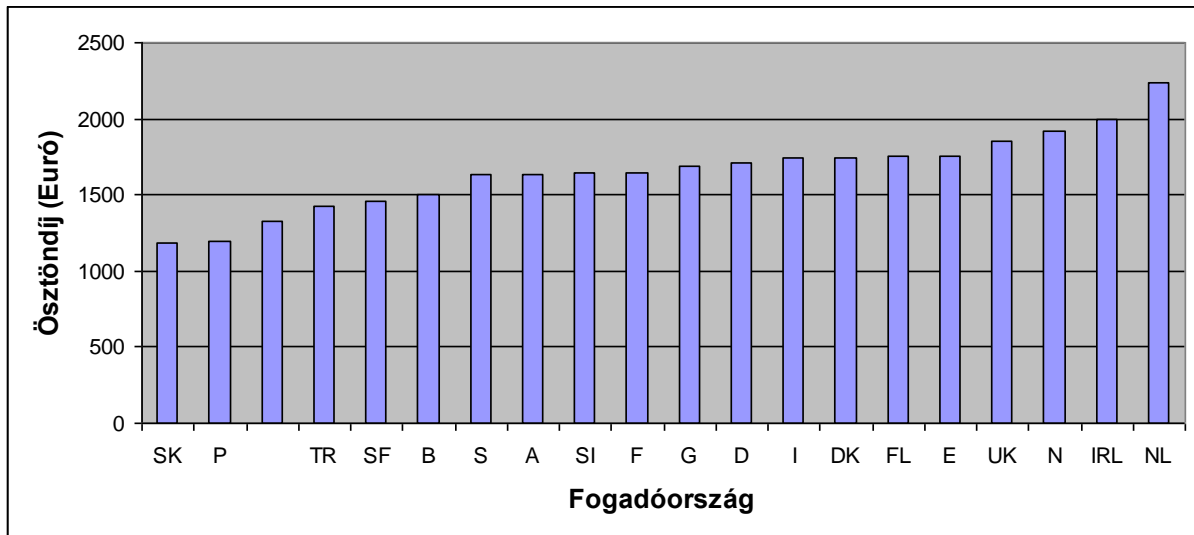
⁹ Az intézmények már így, első és második ciklus szerint szolgáltatották az adatokat, azaz mindenkit be kellett sorolniuk valamelyik ciklusba.

¹⁰ CSGY: csak gyakorlat;
 ETEGY: egy tanulmányi és egy gyakorlati ösztöndíj egy éven belül;
 KMOB: kombinált mobilitás tehát a tanulmányok mellett szakmai gyakorlaton is részt vesz, de csak egy ösztöndíja van

A legnagyobb támogatást meglepő módon a Hollandiába utazó hallgatók kapják, de jelentős a Norvégia és Írországba utazók ösztöndíja is.

A kiutazó Erasmus hallgatók ösztöndíja célország szerint (2007/8)

A külföldi szakmai gyakorlaton részt vevő hallgatók szakirány szerinti eloszlása különbözik a tanulmányi céllal kiutazók hasonló eloszlásától. A hallgatók szakmai gyakorlatra jellemzően az 'Üzleti- és menedzsmenttudományok', a 'Műszaki tudományok és technológia', 'Orvostudományok' és 'Társadalomtudományok' területéről utaznak ki, ezek az összes szakmai gyakorlat 58 %-át teszik ki. A 'Műszaki tudományok' és a 'Matematika' területeiről utazik ki arányosan több férfi, de minden más területen nők utaznak ki nagyobb számban szakmai gyakorlatot végezni.

A szakmai gyakorlatra kiutazó Erasmus hallgatók szakirány szerinti eloszlása (2007/8, előzetes adat)

Szakterület	Nő	Férfi	Összesen (fő)
Üzleti- és menedzsmenttudományok	99	42	141
Társadalomtudományok	25	12	37
Nyelvek és filológiai tudományok	4		4
Jog	18	8	26
Műszaki tudományok, technológiák	14	27	41
Művészet és formatervezés	5	3	8
Oktatás, tanárképzés	7	4	11
Orvostudományok	28	11	39
Mezőgazdasági tudományok	5	3	8
Bölcsészettudományok	4	4	8
Építészet, város és területtervezés	8	5	13
Matematika, informatika	1	3	4
Földrajz, földtan	12	8	20
Más tanulmányterületek	1	2	3
Természettudományok	2	1	3
Kommunikáció, informatika	9	6	15
Összesen	242	139	381

Érdekes, hogy míg az orvostudomány alulreprezentált a tanulmányi célú mobilitásban, addig a szakmai gyakorlatot célzó mobilitásban a második legnépszerűbb tudományterület.

Fogyatékossgal élő vagy tartósan beteg Erasmus hallgatók

Az Erasmus program kiemelten kezeli az egészségügyi okokból hátrányos helyzetű hallgatók ügyét; ezzel is biztosítja az egyenlő esélyeket és hozzáférést. A támogatott hallgatók kiegészítő ösztöndíját a 2007/8-as hallgatói mobilitási keretből elkülönített **20.000 euró** fedezi. A pályázati anyagokat két orvos-szakértő bírálta értékelte.

A 2007. augusztus 31-i határidőre 23 hallgatói pályázat érkezett¹¹, amelyek közül végül 21 kapott támogatást. Az igényelt 29.028 euró helyett az összes megítélt támogatás **14.801,5 euró** lett, melyből az egyik kedvezményezett szinte azonnal visszamondta támogatást (700 euró), a betegsége súlyosbodása miatt. A támogatottak átlagosan közel 5 hónapot töltenek külföldön. Öt hallgató Németországba, három Hollandiába utazott közülük, ketten-ketten pedig Franciaországot, Norvégiát vagy Spanyolországot választották úticélul.

A kiegészítő támogatásról szóló információk minél szélesebb körű terjesztése és az érintett hallgatók elérése érdekében felvettük a kapcsolatot a felsőoktatási intézmények esélyegyenlőségi koordinátoraival is.

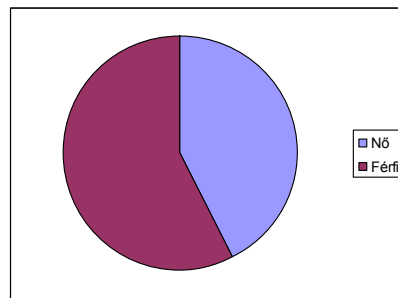
Oktatói mobilitás

A 2007/8-as tanév végleges kiutazói létszámai 2008 őszén kapunk végleges adatokat. Annyi azonban már most, 2008 májusában is látszik, hogy mintegy 760 oktató utazik külföldre ebben a tanévben az Erasmus program keretében¹². A kiutazók többsége férfi, de a két nem részvétele között nincs kirívó aránytalanság.

¹¹ Oktatói pályázatot nem kaptunk.

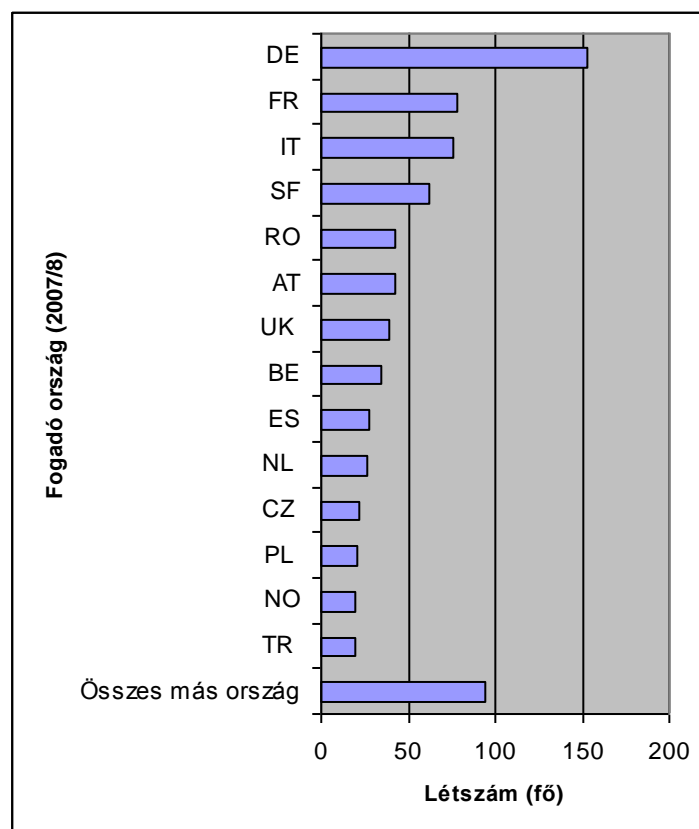
¹² Mivel ez az évközi beszámoló alapján mért előzetes adat, amely valószínűleg túloz, arra számítunk, hogy összesen kb. 700 fő fog utazni ténylegesen.

A kiutazó Erasmus oktatók aránya nemek szerint, 2007/8

A legnépszerűbb célországok az oktató körében is Németország, Franciaország, Olaszország, Finnország, illetve – meglepő módon, tekintettel a hallgatók gyenge hajlandósága miatt, a KKE célországok választására - Románia az ötödik a sorrendben. (2004 előtt nem volt lehetőség Romániába utazni az Erasmus program keretében, csak EU taggá válásunk után nyíltak meg a közép-európai országok mint célországok.)

A kiutazó Erasmus oktatók eloszlása célország szerint, 2007/8

A hallgatói mobilitással szemben a legnépszerűbb szakirány a 'Nyelvek és filológia', ezen belül utazik ki a legtöbb oktató 2007/8-ban. Csak ezt követi az 'Üzleti- és menedzsmenttudományok', majd az 'Oktatás és tanárképzés', 'Társadalomtudományok' és a 'Műszaki tudományok'. Az oktatói mobilitás sémája jelentősen eltér a hallgatói mobilitástól, korrelációt nem állapíthatunk meg.

A kiutazó Erasmus oktatók eloszlása szakterület szerint, 2007/8

Szakterület	Létszám
Nyelvek és filológiai tudományok	143
Üzlet- és menedzsmenttudományok	78
Oktatás, tanárképzés	72
Társadalomtudományok	70
Műszaki tudományok, technológiák	70
Matematika, informatika	54
Bölcsészettudományok	53
Művészet és tervezés	47
Földrajz, földtan	29
Mezőgazdasági tudományok	27
Más tanulmányterületek	25
Jog	25
Természettudományok	23
Orvostudományok	22
Kommunikáció, informatikai tudományok	14
Építészet, város és területtervezés	8
Összesen	760

Jelentős különbség van ugyanakkor az intézmények aktivitása között. A legtöbb oktatót évek óta a Szegedi Tudományegyetem küldi külföldre az Erasmus keretében Magyarországról, és európai szinten is rangos helyet foglal el. A 15 legtöbb oktatót kiküldő intézményből megy ki az összes kiutazó csaknem 80 %-a.

A 15 legtöbb oktatót kiküldő magyar felsőoktatási intézmény rangsora, kiutazói létszám szerint, 2007/8

Küldő intézmény	Kiutazó oktatók létszáma
Szegedi Tudományegyetem	139
Eötvös Loránd Tudományegyetem	80
Pécsi Tudományegyetem	63
Debreceni Egyetem	59
Miskolci Egyetem	55
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	43
Budapesti Corvinus Egyetem	31
Budapesti Műszaki Főiskola	25
Nyíregyházi Főiskola	20
Széchenyi István Egyetem	20
Berzsenyi Dániel Főiskola	19
Pannon Egyetem	15
Pázmány Péter Katolikus Egyetem	12
Budapesti Gazdasági Főiskola	12
Szent István Egyetem	11

A következő táblázat azt mutatja meg, hogy a magyar oktatók milyen képzési szinten oktatnak külföldön és mennyi időt töltenek oktatással. Az oktatók döntő többsége csak alapképzésben oktat külföldön, nagy hányaduk pedig a második ciklusban. A ciklusok kombinációjára is bőven akad példa.

A kiutazó Erasmus oktatók eloszlása képzési szint és átlagos oktatási időtartam szerint, 2007/8

Oktatás szintje				Oktatott napok	Oktatott órák	Létszám
Felsőfokú szakképzés	Alapképzés	Mesterképzés	Ph.D.			
✓	✓			5	7	44
✓		✓		10	15	14
	✓	✓	✓	6	6	4
	✓	✓		7	8	84
	✓			6	7	344
		✓	✓	6	8	36
		✓		7	8	165
			✓	6	8	60
				8	8	9

A külföldi tartózkodás átlagidőtartama 6,2 nap, amihez átlagosan 497 euró támogatás társul. A kiutazók igen nagy része „törzsvendég”, hiszen a kiutazók kétharmada már kapott oktatói támogatást az előző években. Az először kiutazók kicsivel hosszabb időt töltenek külföldön és magasabb támogatásban is részesülnek.

Az először és a többször utazó oktatók támogatása és a kiutazások időtartama, 2007/8

Első Erasmus út?	Napok száma átlagosan	Átlagos támogatás, €/ fő	Létszám (fő)
Igen	6,3	529,5	277
Nem	6,1	479,7	483

Az oktatói mobilitás eltér a hallgatói mobilitástól abban is, hogy 2002/2003 óta minden évben több a beutazó, mint a kiutazó Erasmus oktató.

A Magyarországról kiutazó és az ide beutazó Erasmus oktatók számának alakulása, 2000/1 és 2005/6 között

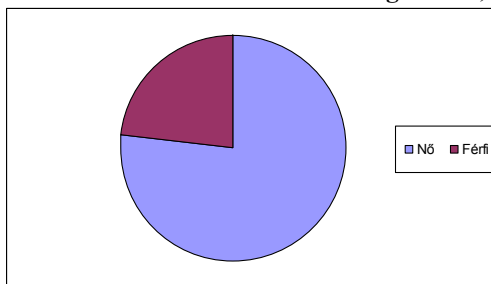
Év	Beutazó oktatók (fő)	Kiutazó oktatók (fő)
2000/01	383	487
2001/02	429	533
2002/03	484	362
2003/04	473	452
2004/05	594	528
2005/06	663	637
Összesen	3.026	2.999

Személyzet képzése (staff mobility)

2007-ben teljesen új lehetőségként jelent meg a felsőoktatási intézmények dolgozóinak képzési támogatása, amelynek segítségével az oktatói és a nem oktatói státuszban dolgozó munkatársak kiutazhatnak egy külföldi partneregyetem megfelelő szervezeti egységéhez, vagy egy külföldi vállalkozáshoz tapasztalatszerzés, a jó gyakorlatok megismerése és átvétele érdekében, vagy akár szervezett kurzusra is.

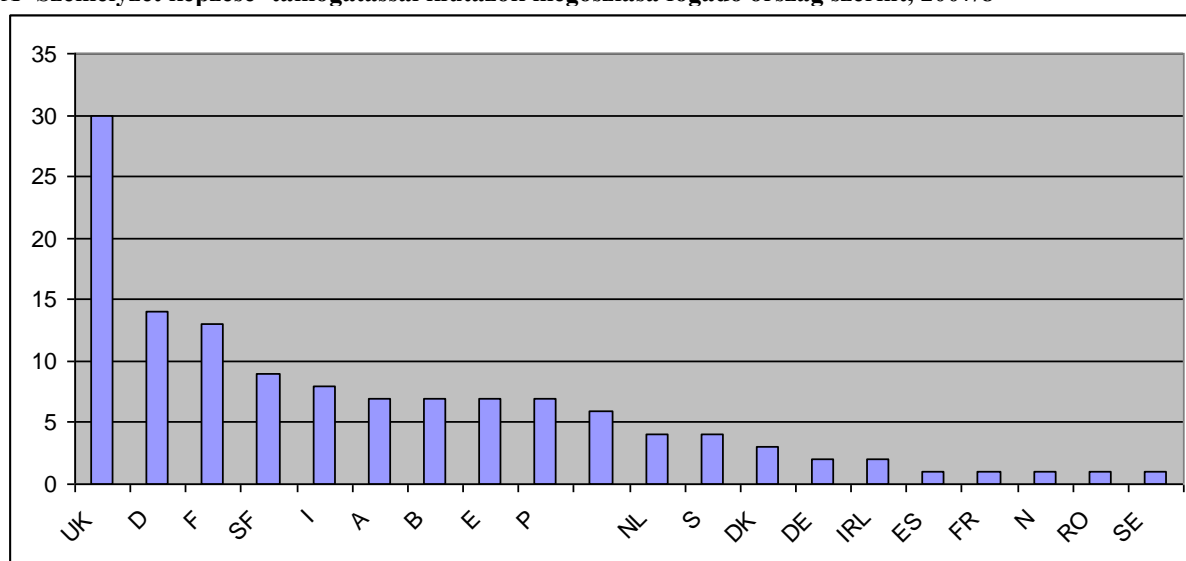
25 magyar felsőoktatási intézmény igényelt ilyen támogatást, és az Erasmus program összesen több mint 170 ezer eurót biztosított erre a célra. Ebből a keretből várhatóan 130-140 fő kiutazása valósulhat meg. A kiutazók döntő többsége nő, amit valószínűleg az indokol, hogy a felsőoktatásban az adminisztratív (tehát nem oktató) beosztásban dolgozók többsége is hölgy.

A 'Személyzet képzése' támogatással kiutazók nemek szerinti megoszlása, 2007/8

A legtöbben az Egyesült Királyságba utaznak 2007-ben, ami egy speciális, „alulról jövő” kezdeményezés eredménye. (Az egyik egyetem Erasmus koordinátora informálisan megszervezte, hogy speciális szaknyelvi kurzust tartsanak a nemzetközi osztályok jelentkező munkatársai részére.) Németország, Franciaország és Finnország a következő három népszerű célország, ez megfelel az általános trendnek.

A 'Személyzet képzése' támogatással kiutazók megoszlása fogadó ország szerint, 2007/8

2007-ben a kiutazók között közel azonos arányban találjuk meg a nemzetközi osztályok munkatársait, a képzési céllal kiutazó oktatókat és az általános adminisztrációban foglalkoztatott munkatársakat. A kiutazók életkori megoszlása egyenletes, minden korosztály képviselteti magát.

A 'Személyzet képzése' támogatással kiutazók megoszlása a küldő intézményben betöltött munkakör szerint, 2007/8

Feladatkör a küldő intézményben	Nő	Férfi	Nincs adat	Összesen
Nemzetközi osztály	30	5		35
Oktató	17	14	3	34
Általános adminisztráció	24	8		32
Nincs adat	2	1	5	8
Egyéb	6	1		7
Hallgatói információ	7			7
Felnőttképzés	2	1		3
Pénzügyi	2			2
Összesen	90	30	8	128

A legtöbb kiutazó szervezett továbbképzésben vesz részt, de sokan egy, a sajátjukhoz hasonló szervezeti egységhez látogatnak el, hogy megfigyeljék az ott alkalmazott munkamódszereket és eljárásokat. Várható, hogy a következő években növekedni fog ez utóbbi iránt az igény, és a központi és kari szolgáltató egységekből sokan vesznek majd ilyenén részt. Az intézmények érdeke, hogy javítsák a hallgatói szolgáltatásaik színvonalát, amelynek az is előfeltétele, hogy a belső adminisztratív eljárások hatékonyak legyenek. A jó gyakorlatok átvétele és a tapasztalatok kicserélése ezért egyre fontosabb lesz.

A 'Személyzet képzése' támogatással kiutazók megoszlása a továbbképzés témája szerint, 2007/8

Kiutazás célja	Létszám
Szervezett képzésen részvétel	58
Job shadowing	42
Szeminárium, műhelymunka, konferencia	14
n.a	8
Egyéb	6

A fogadó intézmények döntő többsége külföldi partneregyetem. Nem jellemző, hogy külföldi vállalkozás egyik szervezeti egységéhez utaznak a munkatársak. A kiutazások időtartama jellemzően egy hét (hosszabb időtartam nem finanszírozható). A kiutazók döntő többsége először jut ki az Erasmus program támogatásával külföldre, ami öröndetes, hiszen ennek a támogatásnak az az elsődleges célja, hogy azoknak is kapjanak külföldi tapasztalatszerzésre lehetőséget, akiknek eddig ilyenben nem részesültek.

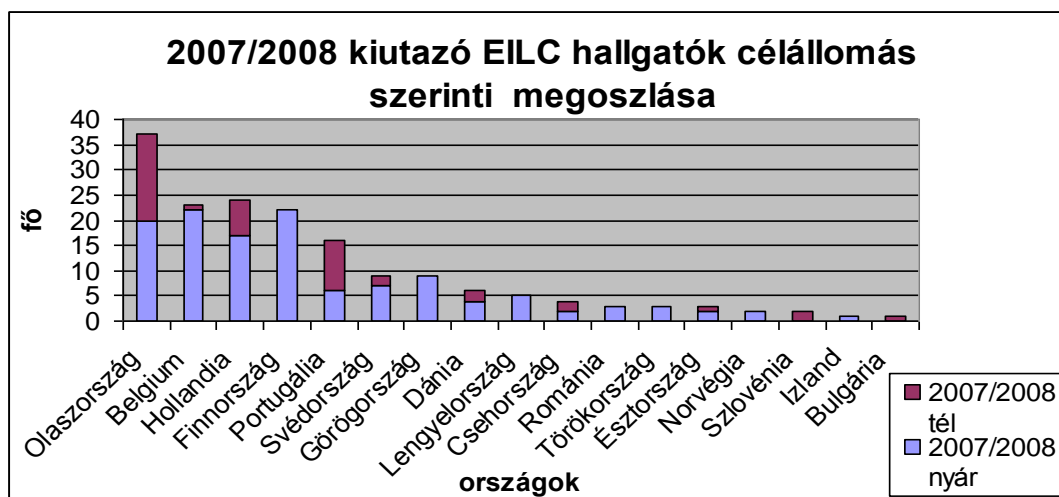
A kiutazók átlagtámogatása ~1.100 euró, ami megfelel a nemzetközi gyakorlatnak és fedezi a költségeket. Elvárás, hogy a küldő intézmény hozzájáruljon munkatársainak képzéséhez, így az intézménynek kell biztosítania a támogatás által nem fedezett többletköltségek forrását.

Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok

Az Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok (EILC) a tanulmányi/gyakorlati ösztöndíjat elnyert hallgatók nyelvi és kulturális felkészítését szolgálják. A kurzusok időtartama 3-6 hét.

A program évről-évre egyre népszerűbb, mind a kiutazó, mind pedig a hazánkba érkező EILC hallgatók számát alapján. A 2007/2008-as tanévben 62 200 euróval támogattuk 170 magyar hallgató részvételét Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzuson, ami az előző tanévi létszámnál 7,6 %-kal több. Tovább nőtt az érdeklődés az új EU tagállamok iránt. Változatlanul Olaszország a legnépszerűbb ország, amelyet Belgium, Hollandia és Finnország követ a sorrendben. A tavalyi évhez képest jelentős növekedés – több mint háromszoros – mutatkozik a portugál kurzusokon részt vevő magyar hallgatók számában.

A Nyelvi Előkészítő Kurzusokra (EILC) kiutazó hallgatók megoszlása célország szerint, 2007/8

A 20 választható nyelv¹³ közül 16-ot választottak a hallgatók, így a tanult nyelvek között megtalálható a bolgár, cseh, dán, holland, észt, görög, olasz, izlandi, norvég, portugál, lengyel, román, svéd, finn, szlovén és a török.

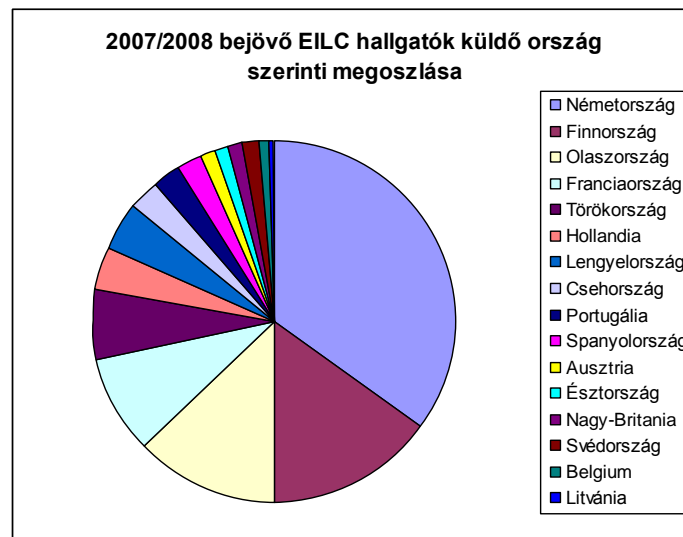
Hasonló jelentőségű a *bejövő* Erasmus hallgatók részvétele is a Magyarországon szervezett Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusokon, ahol a külföldi hallgatók személyes tapasztalatokat szerezhetnek Magyarországról, a magyar felsőoktatásról, kultúráról, illetve lehetőségük nyílik magyarul tanulni.

A 2007 nyarán a *Balassi Intézet*, a *Debreceni Egyetem*, az *Eötvös Loránd Tudományegyetem*, a *Pázmány Péter Katolikus Egyetem*, a *Pécsi Tudományegyetem* és a *Szegedi Tudományegyetem* nyert jogot Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzus szervezésére. 2008 telén a *Balassi Intézet* és a *Pécsi Tudományegyetem* szervezett EILC kurzusokat a bejövő hallgatóknak.

A 41.401 euró bizottsági támogatással 148 külföldi Erasmus hallgató számára szerveztek nyári és téli magyar kurzusokat. A hallgatók összetétele hasonló az előző évekhez, a legtöbb hallgató Németországból (31%), Finnországból (15%), Olaszországból (13%) és Franciaországból (9 %) érkezett.

¹³ Az Európai Uniónak jelenleg 23 hivatalos nyelve van: (http://europa.eu/abc/european_countries/languages/index_en.htm) és ezen kívül szervezhet még nyelvi kurzust Norvégia, Izland és Törökország is. Ugyanakkor angol, német, francia és spanyol nyelvből nincsenek Nyelvi Előkészítő kurzusok. Ebben az időszakban azért volt csak 20 nyelv választására lehetőség, mert csak az alábbi 22 ország szerveztek kurzusokat: Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Dánia, Észtország, Finnország, Görögország, Hollandia, Izland, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Málta, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, Svédország, Szlovákia, Szlovénia és Törökország (Belgium és Ciprus azonban nem jelentenek újabb nyelveket)

A Magyarországon szervezett magyar Nyelvi Előkészítő Kurzusokra (EILC) érkező hallgatók megoszlása küldő ország szerint, 2007/8

Erasmus Intenzív Programok

Ebben a pályázattípusban az „Erasmus University Charterrel” rendelkező felsőoktatási intézmények valósíthatnak meg többoldalú intenzív programokat, amelyek elősegítik:

- Az európai felsőoktatási térség megvalósítását
- A felsőoktatás és a felsőfokú szakképzés hozzájárulását az innovációhoz;
- Az európai felsőoktatási intézmények közötti többoldalú együttműködés minőségének javítását és mennyiségének növelését.

Az Intenzív Programok keretében legalább 3 országból, minimum 10 külföldi hallgató részvételével szervezik meg a partnerek egy legalább tíznapos tömbösített nemzetközi kurzust, nyári egyetemet, stb. Az IP lehet egyszeri tevékenység, de - legfeljebb három évig - évente ismétlődhet is. Nem állhat kizárólag kutatási tevékenységekből vagy konferenciákból, hanem valami újat kell kínálnia a tanulási lehetőségek, a készségfejlesztés, az információkhoz való hozzáférés stb. szempontjából a részt vevő tanárok és diákok számára egyaránt.

A 2007-ben hajtottuk végre a pályáztatást először decentralizáltan. Ez bizonyos determinációkat jelentett ránk nézve, hiszen a korábban már az Európai Bizottság által támogatott pályázatokat automatikusan támogatásban kellett részesíteni, ha azokat megújításra a Tempus Közalapítványhoz benyújtották, és formailag megfeleltek. Így az új pályázatok közül csak a legkiemelkedőbbeket tudtuk támogatni, mivel a megújítási pályázatok a keret döntő részét eleve lekötötték.

2007. március 30-i határidőre kilenc pályázat érkezett összesen hét intézményből, három megújítási és hat új. A tartalmi bírálat után öt Intenzív programot támogatott a Tempus Közalapítvány, összesen 165.538 euróval.

A 2007/8-as tanévben támogatást nyert Intenzív programok

Intézmény neve	Projekt címe	Megítélt támogatás (€)
Szegedi Tudományegyetem	Religiousness in a Changing World	30.000
Szolnoki Főiskola	Improving and Exchanging European Management Skills in a Simulated Environment	37.440
Tessedik Sámuel Főiskola	Educational contributions to building cohesion within European Social and institutional life	31.025
Károli Gáspár Református Egyetem	CulTiFoLa: Culture in Teaching Foreign Languages	35.656
Eötvös Loránd Tudományegyetem	ADVENCECLAY (Advances in Clay Sciences)	31.417

2006-ban, amikor ez a pályázattípus még centralizált pályázat volt, a Bizottság 4 projektet támogatott, melyek közül a Szegedi Tudományegyetem, a Szolnoki Főiskola és az Eötvös Loránd Tudományegyetem projektjét 2007-ben megújították. Az ELTE megújítási projektjét végül visszamondták, és ezzel elegendő forrás szabadult fel a tartaléklistán soron következő (új) projekt támogatására. Így került a támogatottak közé az ELTE ADVENCECLAY projektje is.

2007-ben összesen 51, külföldi intézmény által koordinált Intenzív programban vettek részt magyar intézmények partnerként

Erasmus Előkészítő látogatások

A pályázat anyagi támogatást biztosít leendő partnerintézménybe tett látogatáshoz (1, indokolt esetben 2 fő kiutazásához). Az előkészítő látogatás a benyújtandó pályázat a partnerekkel közösen történő el(ö)készítést szolgálja és legfeljebb egy hétig tarthat. A maximum: 1000 euró/fő támogatás fedezi az útiköltségeket, és hozzájárul a külföldi megélhetés költségeihez.

A támogatásra felhasználható összeg 2007. június 22. és 2007. december 31. között 36.000 euró volt, melyből **980** eurót használt fel az Iroda. Összesen két pályázat érkezett, melyek közül egy nyerte el a támogatást. A megmaradt összeget átcsoportosítottuk hallgatói mobilitásra.

Előkészítő látogatásokat az intézmények a mobilitási keretükből is tudnak finanszírozni, így csak nagyon indokolt esetekben tudunk erre külön támogatást adni. A kevés pályázat talán ennek is köszönhető.

Erasmus születésnap

2007 különleges év volt az Európai Unió és a tagállamok számára. Az alapító tagok 50 évvel ezelőtt írták alá a római szerződést és az Európai Bizottság 20 éve, pontosan 1987 júniusában indította útjára az ERASMUS programot.

A mobilitási programhoz Magyarország pontosan 10 éve, 1997-ben csatlakozott, így mi két kerek évfordulót is ünnepelhettünk 2007-ben. A program sikere hazánkban is folytatódott, melyet a kiutazó hallgatók növekvő száma is alátámaszt. Míg az 1997/98-as tanévben 856 magyar hallgató nyerte el az ösztöndíjat, addig mára a számuk megközelíti az évenkénti háromezretet.

A nemzeti irodák, így a Tempus Közalapítvány is, megünnepelte az Erasmus program 20. születésnapját. Aktívan részt vettünk az év során az Erasmus Student Network által indított népszerűsítő kampányban, majd **2007. szeptember 20-án** megrendeztük Budapesten az Erasmus napot, melyre volt és leendő Erasmus hallgatókat hívtunk meg. Ez utóbbin lehetőséget adtunk volt Erasmus hallgatóknak arra, hogy bemutassák az ösztöndíjas időszakuk alatt a szakterületükön szerzett új ismereteiket. Az előadók építészeti, pszichológiai, biológiai, filmművészeti témákról tartottak előadást,. Az előadások kísérőrendezvényeként kiállítást szerveztünk Erasmus hallgatók fotóiból, és a legérdekesebb Erasmus-os „sztorikból”.

Erasmus koordinátori találkozó

2007. november 27-28-án Nyíregyházán megrendeztük az éves Erasmus Koordinátori találkozót.

Az előző évekhez hasonlóan a találkozón a koordinátori munkát érintő legaktuálisabb kérdésekkel foglalkoztunk. Tájékoztattuk a résztvevőket a 2006/2007-es tanév eredményeiről és statisztikáiról, majd a 2007-es év tapasztalatait és az új programszabályokat vitattuk meg, valamint összegyűjtöttük a koordinátorok visszajelzéseit az új LLP programról. Szóba kerültek a hallgatói szakmai gyakorlatok és a személyzeti mobilitás pályázattípus bevezetésével járó problémák, amelyekre és a koordinátorok közösen kerestek megoldásokat. Bemutattuk a Norvég alap nevű új pályázati programot is, melynek célja, hogy elősegítse nemzetközi mobilitási programok megvalósítását Magyarország és három nem uniós tag EGT ország (Norvégia, Izland, Liechtenstein) között. A koordinátori találkozón az Oktatási és Kulturális Minisztérium képviselője is részt vett, az OKM által szervezett szakmai ellenőrzés részeként.

III.1.1.2. Comenius

Comenius iskolai együttműködések

A Comenius iskolai együttműködések célja a két- vagy többoldalú nemzetközi iskolai társulások kialakítása révén a közoktatási intézmények közötti nemzetközi együttműködés előmozdítása.

A kiválasztott témának kapcsolódnia kell az egyes iskolák pedagógiai programjához. Olyan célok megvalósításához nyújt a program forrást, amelyek a projekt időtartamán túlmutató érvénnyel bírnak, mint pl:

- ✓ a tanári kar nyelvi és kommunikációs képességeinek és a tanulók nyelvtanulás iránti motivációjának erősítése,
- ✓ a projektalapú oktatás és a csapatmunka meghonosítása,
- ✓ a speciális tanulási igényű tanulók integrációjának elősegítése,
- ✓ az új információs és kommunikációs technológiák alkalmazása a tanításban,
- ✓ a képességközpontú megközelítés és a tantárgyközi ismeretek oktatásának előtérbe állítása,
- ✓ az iskola közelítése a munka világához.

2007-ben az iskolai együttműködésekben belül kétféle projekt típus megvalósításához volt nyerhető pénzügyi támogatás, a többoldalú együttműködések még további három típusra bonthatók:

- Multilaterális projektek
 - Egyéves megújítási projektek
 - Kétéves megújítási projektek
 - Új projektek
- Bilaterális projektek

Az együttműködésekben legalább az egyik partneriskolának az EU valamelyik tagállamából kell származnia. A résztvevő iskolák egy általuk kiválasztott téma kidolgozása érdekében fognak össze, és 1 illetve 2 éves időtartamra projekteket hoznak létre. Egyéves illetve megújítási projektek 2007-ben indulhattak utoljára, ezt követően csak kétéves, új projektek megvalósítására lehet pályázni.

2007-ben lényeges és alapvető pénzügyi és elszámolási szabályok változtak meg. Ezek közül a legfontosabb az, hogy a pályázók kötelezően vállalt minimum mobilitási számokhoz kötött átalányösszegekre pályázhattak, amiről nem kell elszámolniuk.

A pályázattípusonként választható átalányösszegek 2007-ben

Pályázattípus	Mobilitás	Támogatási összeg (€)
Multilaterális 1 éves megújítási	2 fő	3.000
Multilaterális 1 éves megújítási	6 fő	6.000
Multilaterális 2 éves megújítási/Új multilaterális	4 fő	6.000
Multilaterális 2 éves megújítási/Új multilaterális/Bilaterális	12 fő	12.000
Bilaterális	25 fő	18.000

Iskolai Együttműködések: Multilaterális projektek

A multilaterális vagy többoldalú együttműködések attól függően, hogy diákokat vagy valamilyen iskolafejlesztési, módszertani témát állítanak a középpontba, lehetnek tanulóközpontú vagy intézményközpontú projektek.

A tanulóközpontú multilaterális projektek a fent leírt célok szolgálatában, a diákok életkori sajátosságainak megfelelő témát dolgoznak fel egy vagy két tanév során. A legtöbb Comenius iskolai együttműködések projekt kifejezetten a tanulók együttes tevékenységét támogatja. Lehetőséget biztosít számukra, hogy összebarátkozzanak, kapcsolatot tartsanak más országokban élő diáktársaikkal, önállóan szerezzenek meg és dolgozzanak fel új ismereteket. Mindezt a tananyagtól nem teljesen elszakadva, de azt új, a diákok (sőt, a kevésbé jó teljesítményű tanulók!) számára is érdekes módszerekkel, akár az egyéni tanulási igényeknek megfelelő ütemezésben sajátítják el. A projektek futamidejének a végére a tanulók közösen hoznak létre valamilyen projektterméket, amellyel mások számára is láthatóvá teszik a többéves közös munkát. A projekttermék az esetek többségében, pl. egy kiállítás gyermekrajzokból, szakácskönyv több nyelven (ilyen sok van), szöveget egy adott témáról a partnerországok nyelvein, az iskola új honlapja, amelyet a diákok szerkesztenek, iskolaújság vagy a közös külföldi úton szerzett élményeket bemutató CD-ROM.

Az intézményközpontú projektek esetében más iskolai projektektől eltérően nem a tanulók meghatározott tantervi témában való együttműködése a cél, hanem az iskolairányítás, oktatásszervezés, továbbá a pedagógiai megközelítésmódok összevetése és a tapasztalatcsere.

Az ebben a pályázati formában együttműködő intézményeknek lehetősége nyílik, hogy közös munkával dolgozzanak ki módszereket

- ✓ az iskola szervezeti, működési problémáinak kezelésére,
- ✓ a tanteremben jelentkező társadalmi konfliktusok (pl. a tanulók eltérő szociális-gazdasági helyzetéből, etnikai hovatartozásából adódó nehézségek) leküzdésére,
- ✓ így végső soron az oktatási folyamat hatékonyabbá tételére.

A pályázati feltételek megegyeznek a multilaterális projektek esetében, az, hogy egy iskola tanulóközpontú vagy intézményközpontú pályázatot kíván megvalósítani, a benyújtott pályázat témájából derül ki. Mindkét esetben ajánlott bevonni az oktatási intézményeken kívül más szervezeteket is, így egyesületeket, hatóságokat, szülői és diákszervezeteket, vállalkozásokat. Ezek a "társult partnerek" pénzügyi támogatásra közvetlenül nem jogosultak, de az iskolák a támogatásuk egy részét felhasználhatják a velük való együttműködésre, illetve képviselőik részt vehetnek a pályázatban tervezett mobilitásokban, megadva számukra és a nemzetközi együttműködésben részt vevő minden partner számára a személyes találkozás és tapasztalatcsere lehetőségét.

Iskolai Együttműködések: Bilaterális projektek

A COMENIUS bilaterális projektek célja, hogy a közoktatási intézményekben tanuló fiatalokat az idegen nyelvek tanulására ösztönözzék és támogassák az elsajátított nyelv aktív használatát. Ezt olyan projektek támogatásával kívánja elérni, melyekben

- ✓ két ország partnerintézményeiből fiatalok egy-egy csoportja vesz részt;
- ✓ a fiatalok közösen kidolgoznak egy témát, amely kapcsolódik képzési programjukhoz;
- ✓ a tanulócsoporthoz látogatást tesznek egymás intézményeiben, így az idegen nyelvet új környezetben, képzésükkel és szakmájukkal közvetlen összefüggésben, érdeklődésüknek megfelelően használják;
- ✓ a közös munka eredményeként konkrét projektermék jön létre (kiadvány, CD-ROM, honlap, stb., lásd fent).

A COMENIUS bilaterális projektben a nyelvi fejlődés a munkának csak közvetett – de elengedhetetlen – hozadéka, mely az együttműködés kommunikációs kényszere által történik meg. Egy ilyen projekt sokkal többet nyújt a résztvevőknek, mint egy hagyományos iskolai csereprogram, hiszen céljai az iskola képzési programjának részeként valósulnak meg, új elemekkel gazdagítják azt.

A tevékenységek lehetőséget biztosítanak a tartalomalapú nyelvtanulás gyakorlati kipróbálására, amely általában a tanulók és a pedagógusok számára is motiválónak bizonyul.

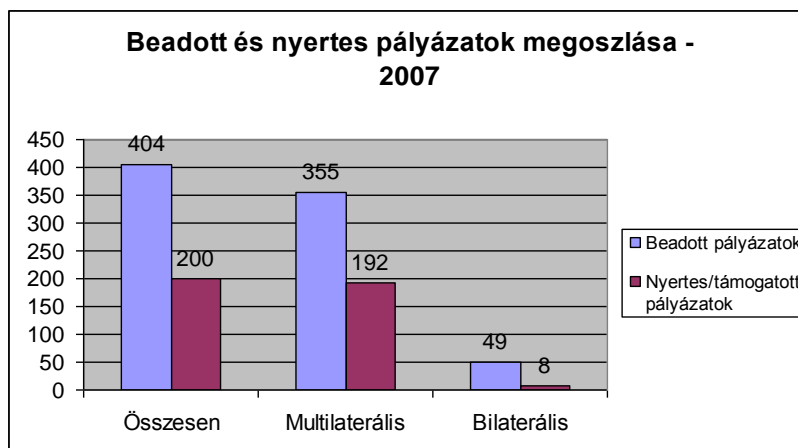
2007-től kezdődően a bilaterális projektek is kétéves támogatási időszak alatt valósíthatók meg, így a mindkét partner számára kötelezően teljesítendő, minimum 10 napos diákcseré és a projektmunkák időben jobban eloszthatóak a két év alatt.

Összefoglaló a legfontosabb eredményekről

2007. március 31-én a Comenius Iskolai együttműködések projekt típusra összesen 404 pályázat érkezett, amelyek közül a nemzeti értékelés és a nemzeti irodák közötti egyeztetés után 200 kapott támogatást, összesen 1 962 000 eurót¹⁴.

	Beadott pályázatok	Nyertes/támogatott pályázatok
Multilaterális együttműködések	355	192
Bilaterális együttműködések	49	8
Összesen:	404	200

A beadott és nyertes Comenius Iskolai Együttműködések pályázatok számának alakulása 2007-ben

¹⁴

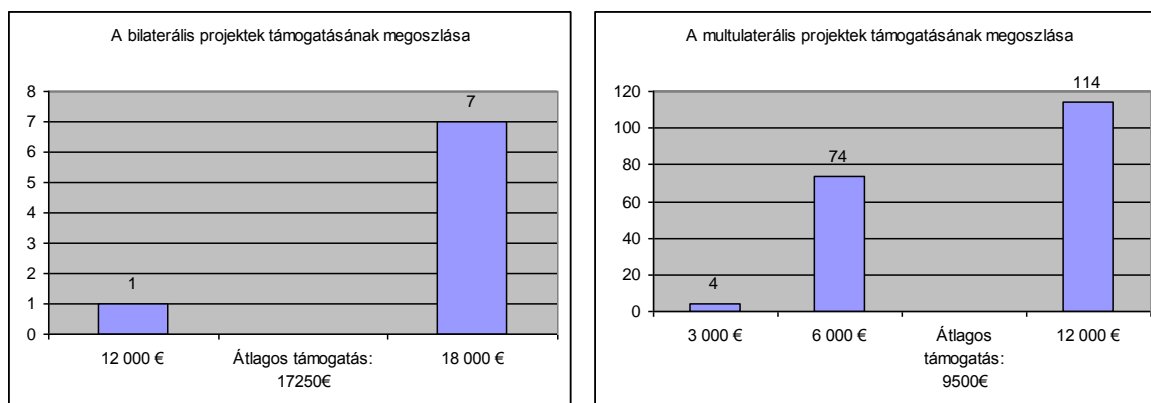
250 Ft / euró árfolyamon számolva ez közel 500 millió forint.

A tavalyi évhez viszonyítva kis mértékben (5%-kal) csökkent a beadott pályázatok száma, ami betudható a megváltozott pénzügyi szabályoknak. Ezek a szabályok ugyan jelentős könnyebbséget jelentettek a pályázók számára, mégis az újdonságuk miatt szokatlan lehetett a korábbiaktól teljesen eltérő rendszer. A pályázási kedv csökkenését eredményezhette az is, hogy a tanárok egyre nehezebben tudnak időt szakítani saját, munkahelyi kötelességeik mellett az egy-egy pályázattal járó adminisztrációs és egyéb feladatok elvégzésére. A legtöbb iskolában a Comenius projektekkel való foglalkozás miatti plusz munka nem számít bele a tanítási órakeretbe, így a pedagógusok többsége a kieső órák után nem kap fizetést, vagy egyenesen fizetés nélküli szabadság kivételére kényszerül, pl. a diákok projektalálkozóra való elkísérésekor.

A támogatott pályázatok száma jelentősen csökkent (33%-kal) az előző évhez képest, ellenben az teljes támogatási keret közel azonos maradt. A csökkenés oka az, hogy 2007-től kezdődően átalányösszegekre pályázhatnak az iskolák, és ezek az összegek nem csökkenthetők a bírálati folyamat során. Ennek pozitív következménye, hogy a támogatott iskolák átlagosan magasabb támogatási összeggel gazdálkodhatnak a projektek megvalósítása során, mint az előző években.

2007-ben a teljes Comenius támogatási keret 75%-át fordíthattuk multilaterális és 5%-át bilaterális projektekre. Bilaterális projektek esetében a kiosztható keret tehát jóval szűkebb, ugyanakkor a pályázható átalányösszegek egy része magasabb volt, mint a multilaterális projektek esetében. Az igényelt támogatási összegek itt sem csökkenhettek, így csupán 8 projektet tudtunk támogatni.

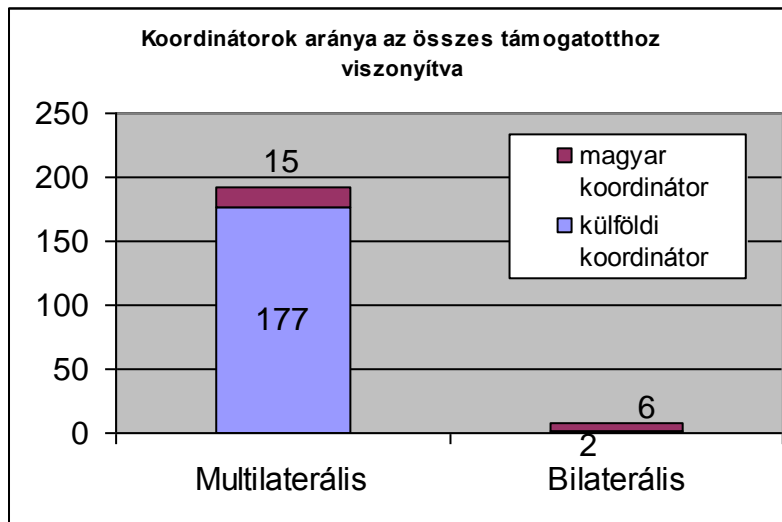
A támogatott multi- és bilaterális projektek által igényelt és megítélt támogatási összegek alakulása

Ezek alapján a mobilitások számát és a hozzá tartozó támogatási összegeket bemutató táblázat alapján elmondható, hogy bilaterális projektek esetén összesen minimum 187 fő (diák és tanár) mobilitását vállalták a pályázók, a multilaterális projektek esetében pedig összesen legalább 1808 főét. Ez a 2007-ben támogatást nyert projektek esetében közel kétezer minimálisan vállalt mobilitást jelent, aminél a pályázók, ha a támogatási összegük engedi, általában többet is megvalósíthatnak.

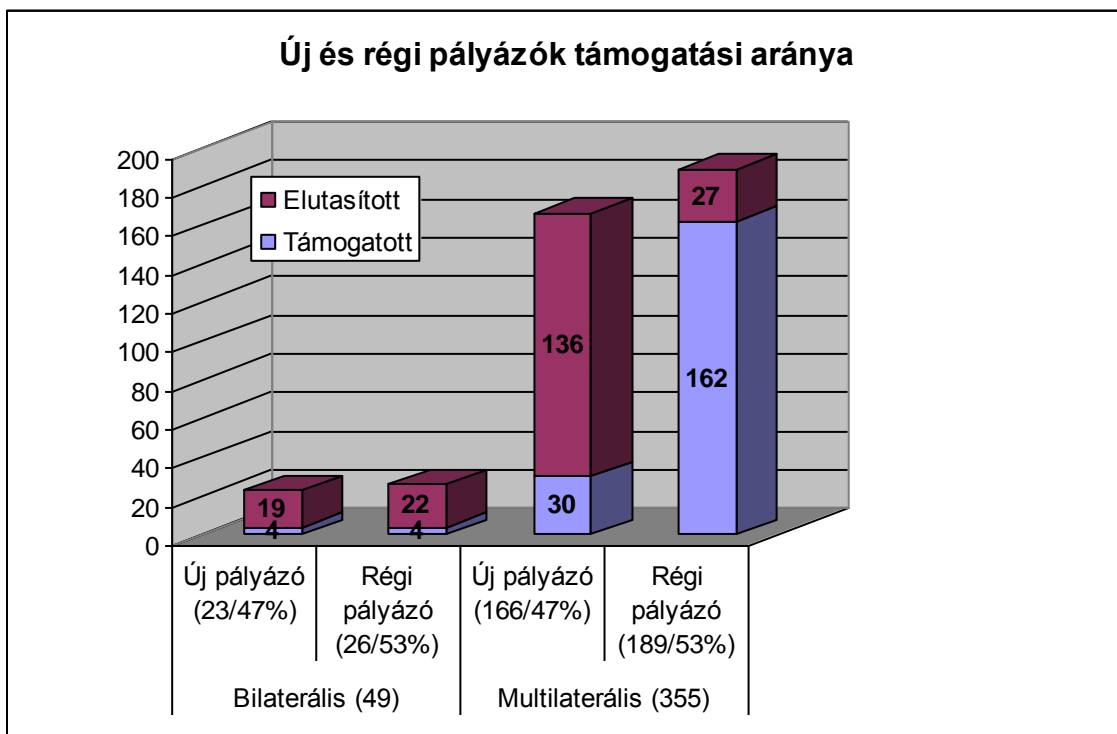
A támogatott multilaterális projektek közül tizenötnek, a bilaterális projektek közül hatnak, (összesen 21 projektnek) magyar intézmény a koordinátora. Ez, akárcsak az előző évben, a támogatott projektek valamivel több, mint 10%-a. A bilaterális projektek esetében az arány kiemelkedően magas, ugyanis a támogatott projektek 75%-nak magyar iskola a koordinátora.

A magyar koordinátor intézmény részvételével támogatást nyert pályázatok számának alakulása az összes magyar részvétellel támogatást nyert pályázat fényében

A pályázók között 2007-ben is számos olyan intézmény volt, amely korábban nem pályázott vagy még nem nyert támogatást a Comenius program keretében, így új pályázónak számított. Az alábbi ábra azt mutatja, hogy az új és a régi, korábban támogatást nyert pályázók közül milyen arányban vannak azok, akik jelenleg támogatottak lettek. Mindkét pályázattípus esetén azonos arányban jelennek meg az új és régi pályázók, projektek közel felét új pályázók adták be, ami igen jó arány:

A régi és új pályázók arányának alakulása a beadott és támogatott pályázatok között

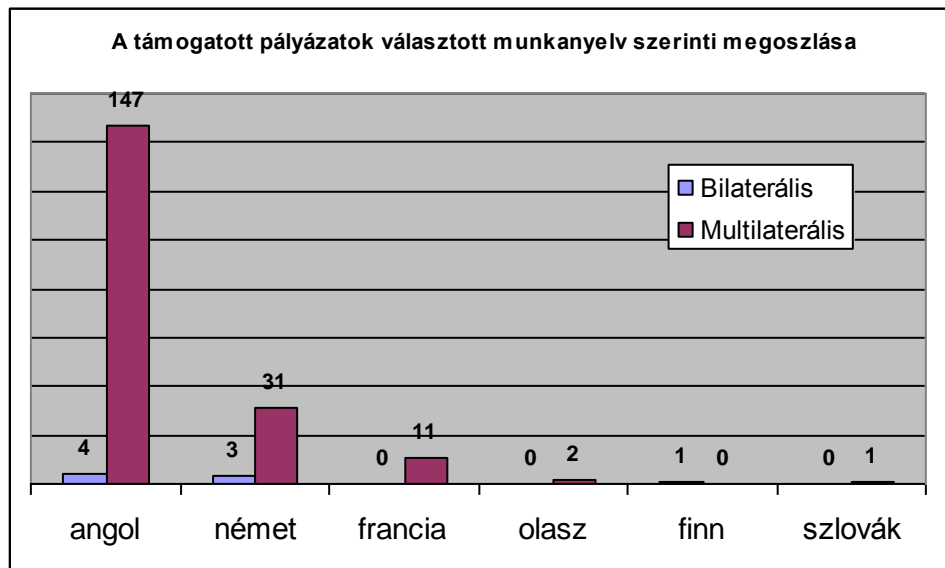

Elfogadott projektek munkanyelve

Az elfogadott projektek többségének 2007-ben is az angol a munkanyelve, a második leginkább használt nyelv pedig a német. Mindkét projektípust vizsgálva, mindössze tizenegy

pályázatban dolgoznak francia nyelven, és csak két intézmény választotta az olasz nyelvet. Különlegességnek számít viszont a finn és a szlovák munkanyelven folyó projekt.

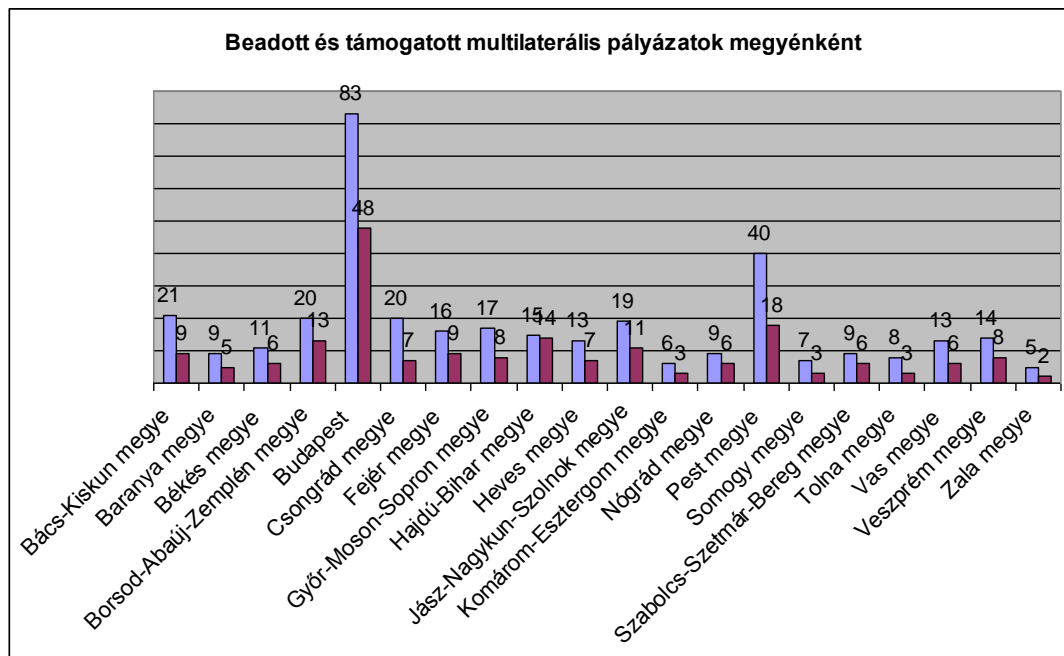
A támogatott pályázatok választott munkanyelv szerinti megoszlása

A beérkezett és elfogadott pályázatok területi eloszlása

Multilaterális projektek

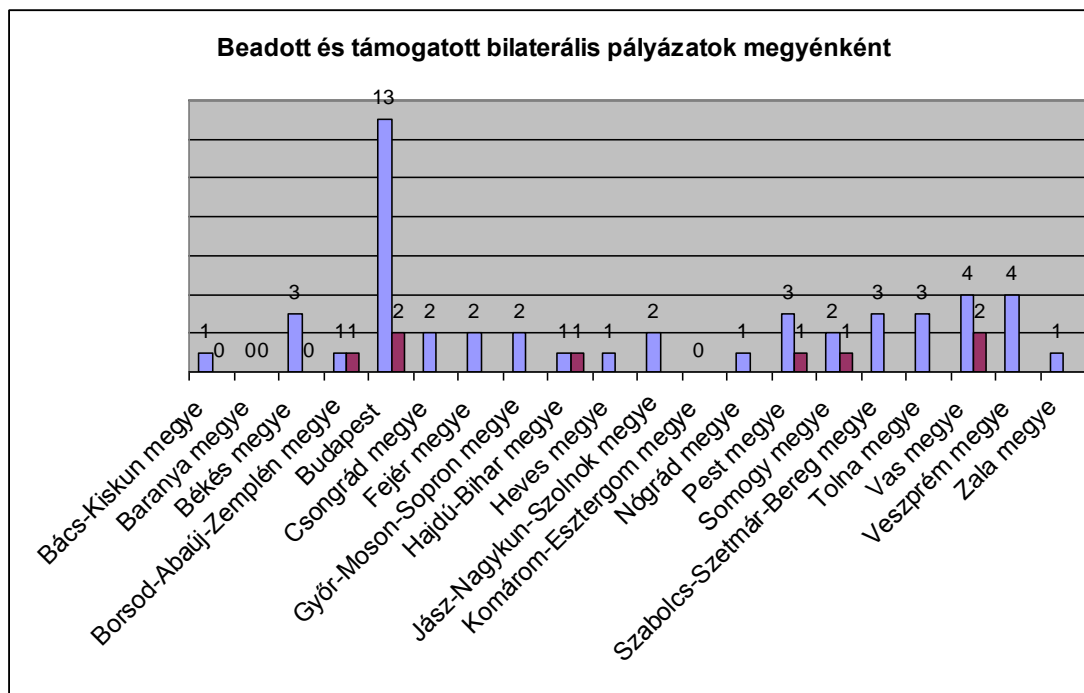
A beadott és támogatott multilaterális pályázatok megoszlása megyék szerint

2007-ben, az előző évekhez hasonlóan a legtöbb projekt Budapestről (83), Pest megyéből (40), valamint Bács-Kiskun megyéből (21) érkezett. A beérkezett és támogatást nyert pályázatok arányát tekintve a legsikeresebbnek *Hajdú-Bihar megye* tartható, ahol egy kivételével minden beadott pályázat támogatást nyert. Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék tekinthetők igen sikeres pályázatíróknak, itt a beadott és nyertes pályázatok aránya meghaladja a 60%-ot.

Bilaterális projektek

A beadott és támogatott bilaterális pályázatok megoszlása megyék szerint

A legtöbb projekt itt is Budapestről (13) érkezett. A második legtöbb pályázat száma messze elmarad a legtöbbet beadottól, Vas valamint Veszprém megyéből 4-4 pályázat érkezett. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében és Hajdú-Bihar megyében a beadott 1-1 pályázat el is nyerte a kért támogatást, ezenkívül Budapestről és Vas megyéből 2-2, Somogy megyéből és Pest megyéből további 1-1 pályázat nyert támogatást.

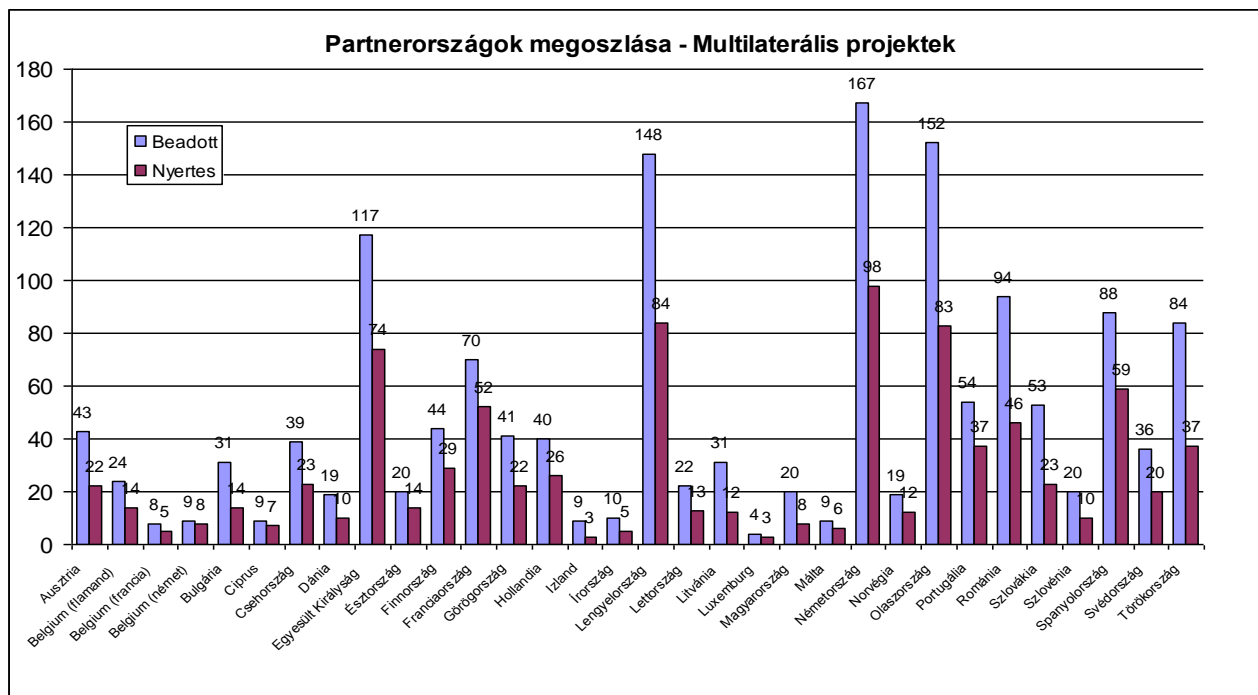
Összességében Zala megye és Komárom-Esztergom megye képviselteti magát a legkevesebb pályázattal, a két projekt típusban összesen 6-6 pályázat érkezett ezekből a megyékből.

Külföldi partnerek részvétele az elfogadott projekteknél

Multilaterális projektek

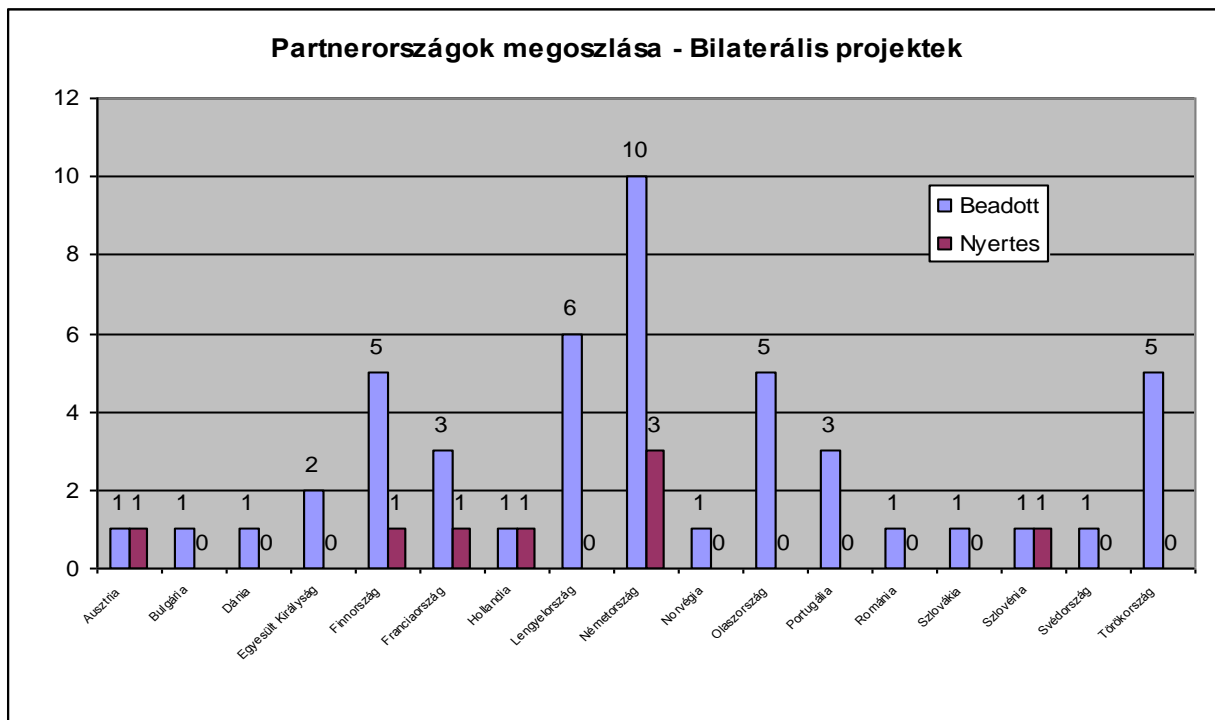
2007-ben összesen 879 külföldi iskolával működnek együtt magyar intézmények: partnereik jelentős hányadát – hasonlóan a 2006-os évhez – a német iskolák adják (98), de hasonlóan magas arányban vannak olasz (83) és lengyel iskolák (84) is a partnerek között. Negyedik helyen áll az Egyesült Királyság (74) majd öt követi Spanyolország (59) és Franciaország (52). Igen előkelő helyet foglal el Portugália (37) és Törökország (37). A környező országokat tekintve kiemelendő Románia 46 intézménnyel, mellette Ausztria, Szlovákia, és Csehország 22-23 intézménnyel, Szlovénia pedig 10 intézménnyel képviselteti magát. Figyelemre méltó, hogy 8 projektben egynél több magyar intézmény is részt vesz.

A partnerországok részvételi aránya a beadott és támogatott magyar részvételű multilaterális pályázatokban

Bilaterális projektek

A partnerországok részvételi aránya a beadott és támogatott magyar részvételű multilaterális pályázatokban

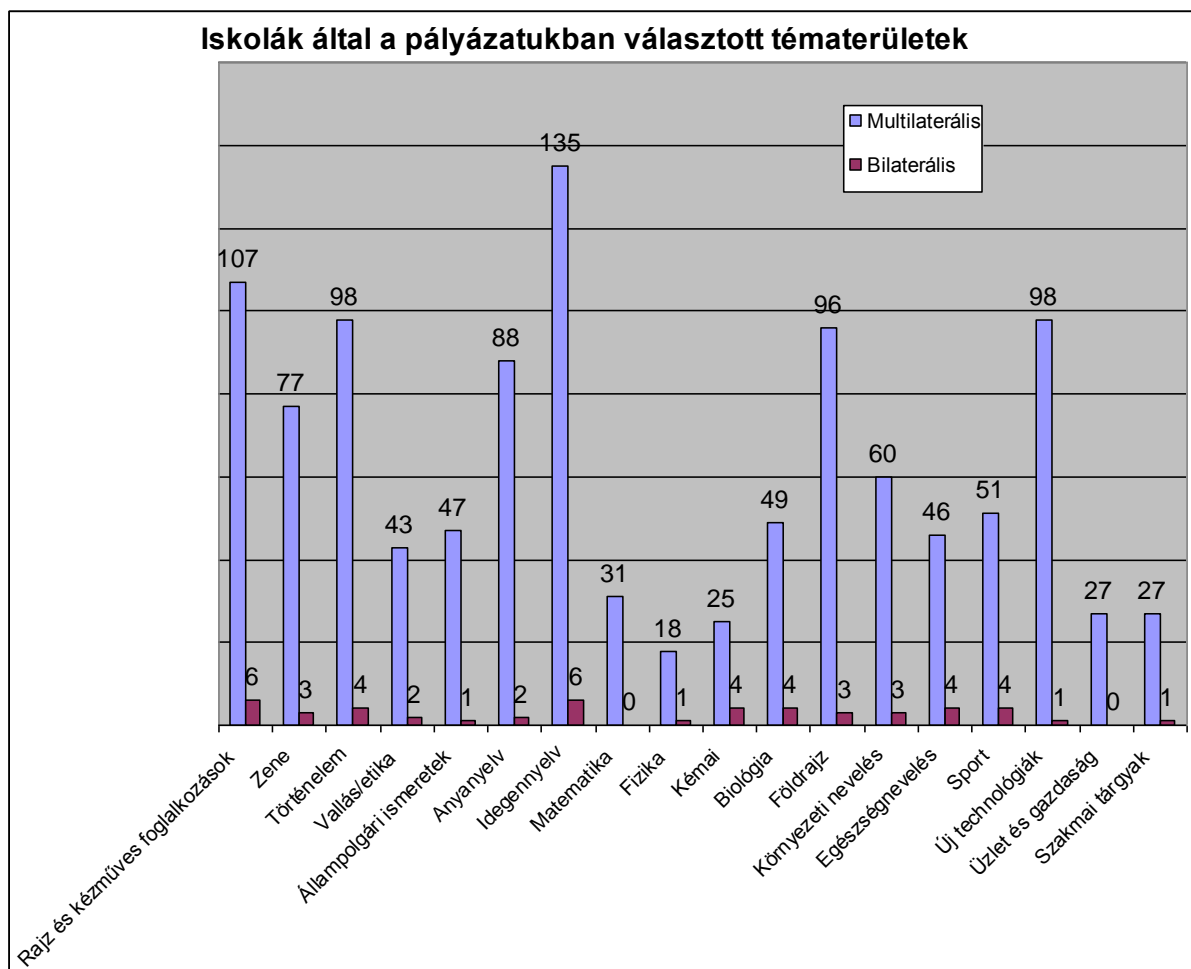
A bilaterális projektek esetében is a legtöbbször német iskolával szeretnének együttműködni, majd ezt követi Lengyelország (6), Finnország (5), Törökország (5) és Olaszország (5). A támogatott intézményeket tekintve legnagyobb arányban a német partnert választó projektek

indulhattak el (3), emellett egy-egy projekt indult a következő partnerekkel: Szlovénia, Hollandia, Franciaország, Finnország és Ausztria.

Témaválasztás az Iskolai Együttműködések pályázattípusban 2007-ben

Megfigyelhető, hogy a projektek igen nagy hányada választott általános témát (a partnerországok kultúrájának, mindennapi életének, iskolarendszerének, szokásainak megismerése). Ez részben az intézmények profiljára (általános ismereteket oktató intézmények) vezethető vissza, részben pedig arra, hogy újonnan létrejött társulásokról, partnerségekről van szó. Továbbra is nagyon népszerű téma a környezeti nevelés és az egészséges életmód. A szakképző intézmények esetében előfordulnak konkrétan a szakmai képzéshez kapcsolódó témák.

A pályázatokban megjelölt választott tématerületek alakulása a 2007. évi Comenius Iskolai Együttműködések projekteiben

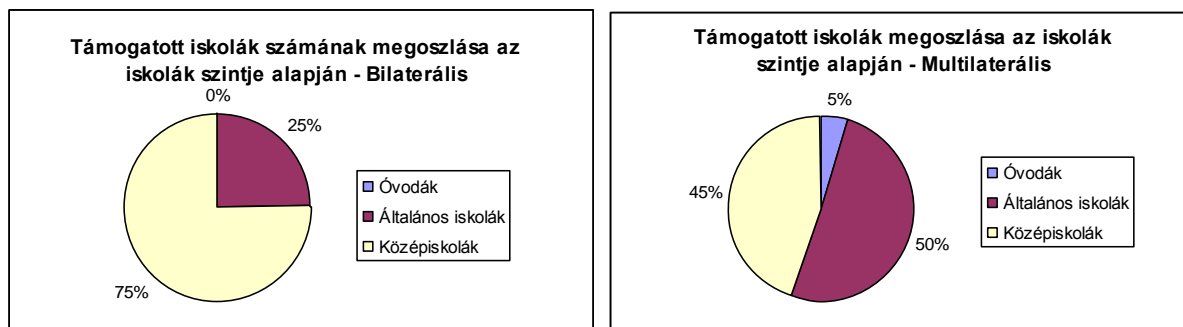

Megállapítható, hogy a legtöbb téma az idegen nyelvekhez kapcsolódik, emellett legnépszerűbb a rajz- és kézműves foglalkozások keretében történő munka, de nem maradnak le sokkal a történelem, földrajz, új technológiák és az anyanyelv sem.

Iskolatípusok részvételi aránya az Iskolai Együttműködések pályázattípusban 2007-ben

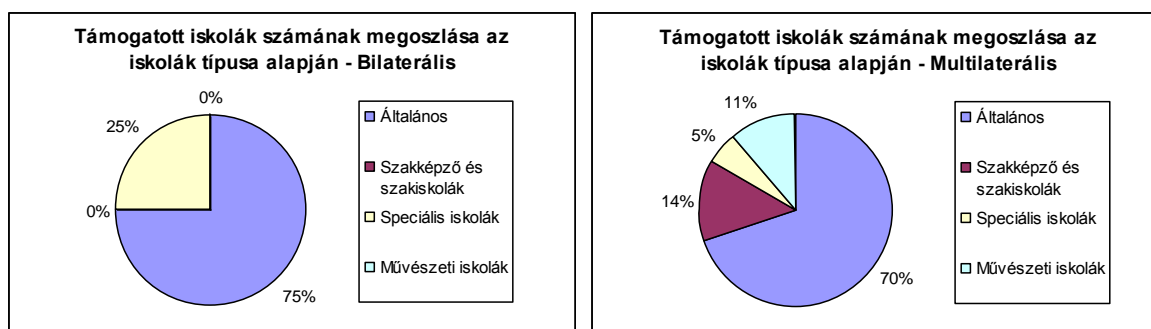
A legtöbb pályázat 2007-ben középiskoláktól és általános iskolákból érkezett. Ez az arány a támogatott pályázatok tekintetében is fennáll. A bilaterális projektek esetében a támogatott pályázatok háromnegyedét teszik ki a középfokú és negyedét az alapfokú oktatási intézmények által beküldöttek, a multilaterális pályázatok esetén a támogatott iskolák fele középfokú, közel fele alapfokú iskola, és csak nagyon kis hányaduk óvoda.

Az alap- és középfokú intézmények részvételi aránya a 2007. évi Comenius Iskolai Együttműködések nyertes projektekben

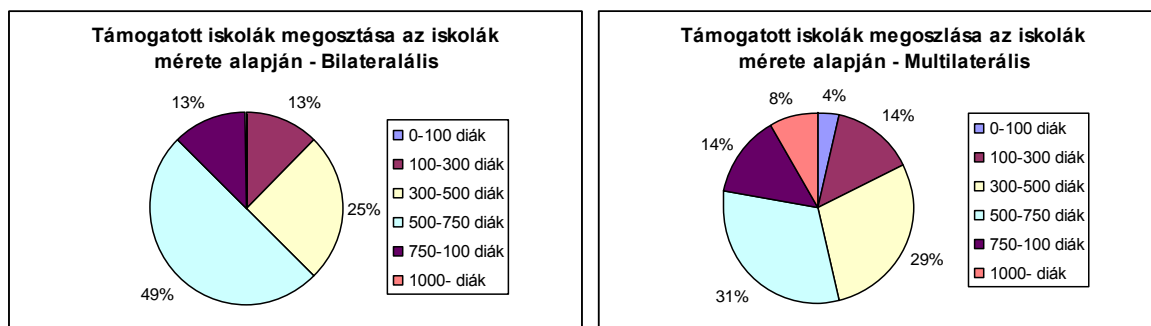
Mindkét projekttypus esetében elsősorban általános iskolák kaptak támogatást, azzal együtt is, hogy a bilaterális projektek esetében a diákcserében résztvevő tanulók életkora legalább 12 év kell, hogy legyen.

A különböző iskolatípusok részvételi aránya a 2007. évi Comenius Iskolai Együttműködések nyertes projektekben

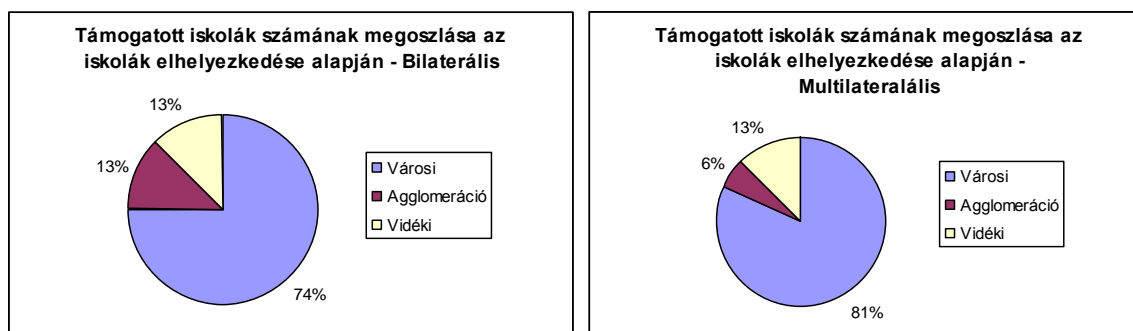
Nagyon kevés kis létszámú iskola vesz részt a programban, ők elsősorban többoldalú projektekben dolgoznak. Legnagyobb arányban a nagy, 300-700 fős iskolák kaptak támogatást, ennek oka a pályázati tapasztalat és a megfelelő létszámban bevonható tanári gárda lehet.

A 2007. évi Comenius Iskolai Együttműködések nyertes projektjeiben résztvevő intézmények diáklétszám szerinti alakulása

Az előző adatot a következő két diagram is jól alátámasztja, melyeken jól látható, hogy a nyertes pályázók főleg a városokban működő iskolák közül kerülnek ki, sokkal kisebb arányban vannak az agglomerációkból, vagy vidékről olyan iskolák, amelyek támogatást nyertek.

A 2007. évi Comenius Iskolai Együttműködések nyertes projektekben résztvevő intézmények megoszlása településtípus alapján

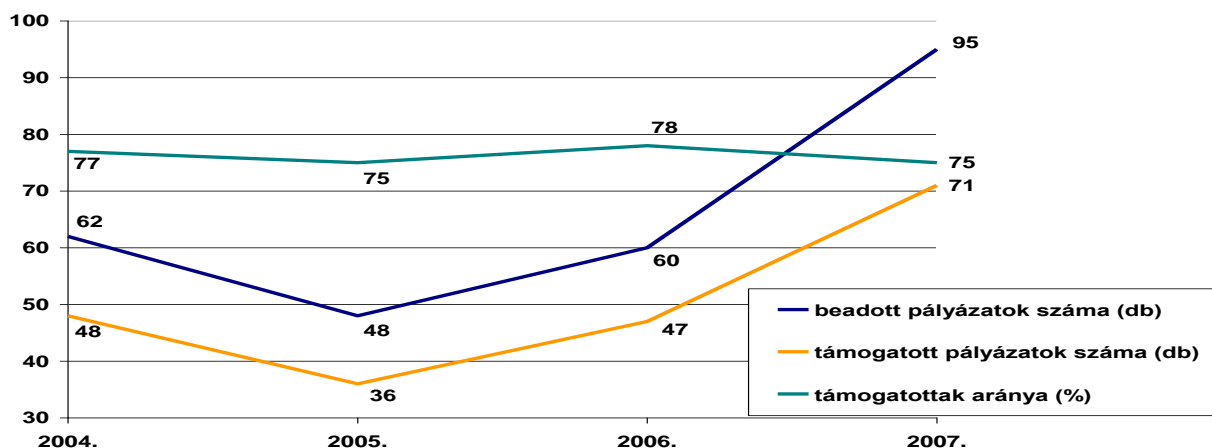
Hátrányos helyzet megjelenése

A pályázóknak lehetőségük volt többletpontot kapni abban az esetben, ha vállalták, hogy hátrányos helyzetű résztvevőket is bevonnak a projekt megvalósításába. A támogatott projektek esetében igen magas arányban sikerült érvényesíteni ezt a lehetőséget így mind a bilaterális, mind a multilaterális projektek 60%-a esetében jelentett plusz pontot, a multilaterális projekteken belül a megújítási projektek esetében ez kicsit magasabb, 65%.

Comenius Iskolai Együttműködések Előkészítő Látogatás

Új partnerintézmények személyes megismerését, valamint a már meglévő partneriskolák közötti személyes kapcsolatfelvételt, ezek által pedig az iskolai együttműködések hatékonyabb előkészítését segítik az *előkészítő látogatások*. Erre a pályázati programra külön lehet pályázni a Comenius Iskolai Együttműködések akció költségvetésének erre elkülönített keretéből. Úgy tűnik, egyre több közoktatási intézmény ismeri fel a pályázatban rejlő lehetőségeket, hiszen 2007-ben 95 előkészítő látogatás pályázat érkezett szemben a 2006-ban regisztrált 60 darabbal, mely jelentős, közel 60%-os növekedést mutat. A beadott pályázatok növekedésével párhuzamosan a támogatásban részesülő pályázatok arányát források átcsoportosításával sikerült szinten tartani, amint azt a következő ábra is mutatja. 2007-ben összesen 71 pályázat nyert támogatást, ami 75%-os támogatottsági arányt jelent. A megítélt támogatás összesen 60.441 euró volt szemben a 2006. évi 49.534 eurós összeggel.

A Comenius Iskolai Együttműködések Előkészítő Látogatások pályázattípus aktivitásának alakulása 2004-2007 között

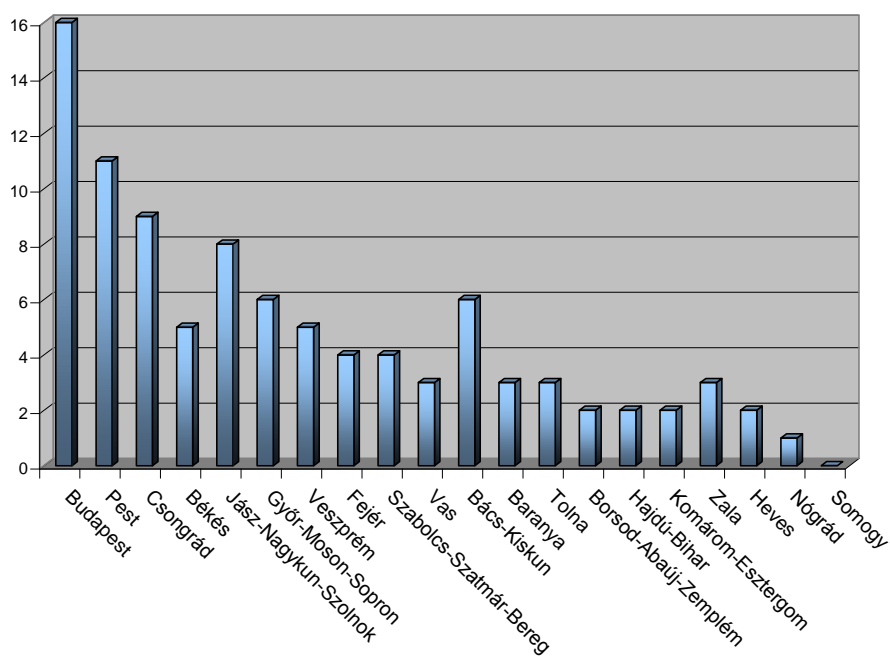

Az iskolák egy pályázati esztendőben csak egy sikeres pályázattal rendelkezhetnek, és egy intézményből legfeljebb 2 fő kiutazását lehetett támogatni. Az egy főre megítélhető támogatás összege 1000 euró volt, így egy intézmény legfeljebb 2000 euró támogatáshoz juthatott a program keretében. Ugyanakkor a beadott pályázatok magas számából és a rendelkezésre álló keretből adódóan minden esetben csak 1 fő kiutazását tudtuk támogatni, így az intézményeknek megítélt átlagos támogatás mértéke 851 euró volt 2007-ben. Azonban a beszámolókból egyértelműen kiderült, hogy több intézmény esetében egyéb forrásokból egy másik személy kiutazását is megoldották, mely arra utal, hogy az iskolák valóban fontosnak tartják, hogy részt vegyenek a nemzetközi iskolai együttműködésekben.

A támogatásban részesült intézmények között csak 3 óvoda szerepelt, és a korábbi évekhez hasonlóan idén is az általános iskolákból (32 pályázat) és a középfokú oktatási intézményekből (36 pályázat) vettek részt döntő többségében a mobilitásokban. Természetesen a fentiek között több vegyes típusú intézmény is van, ezért ezeket a pályázatokban bemutatott jövőbeni projektben résztvevő diákok életkorának megfelelően soroltuk valamelyik típusba.

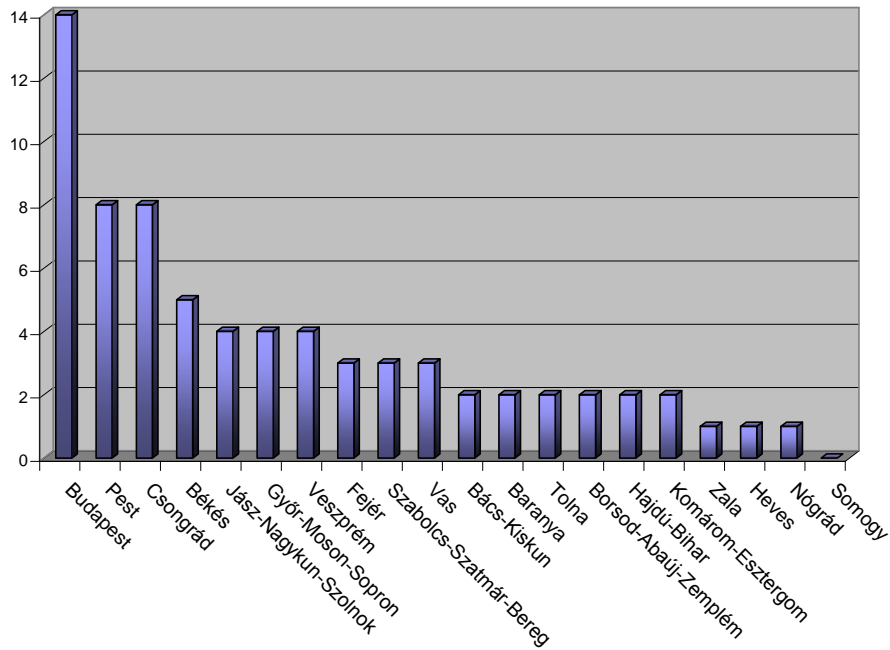
A beadott pályázatok megyei eloszlását tekintve ismét Budapestről érkezett a legtöbb pályázat, ugyanakkor nagyon megugrott a Pest megyéből beadott pályázatok száma, hiszen a 2006-os esztendőhöz képest 9-cel több pályázatot nyújtottak be a megyei iskolák. Jász-Nagykun-Szolnok megyéből is kétszer több pályázat érkezett, mint 2006-ban. Ennek oka, hogy az egyik partnerkereső szeminárium a megye testvérrégiójában, a nagy-britanniai Durham megyében került megrendezésre, amiről a szervezők közvetlenül értesítették a magyar félt. A pályázati program két olyan megyét (Tolna és Zala) is elért, melyekből 2004-óta egy pályázat sem érkezett, viszont 2007-ben mindkettőből három. A sor végét ismét Somogy megye zárja, ahonnan a 2006-os esztendőhöz hasonlóan 2007-ben sem érkezett sajnós egyetlen pályázat sem.

A 2007. évben beadott Comenius Iskolai Együttműködések Előkészítő Látogatások pályázatok megoszlása megyék szerint

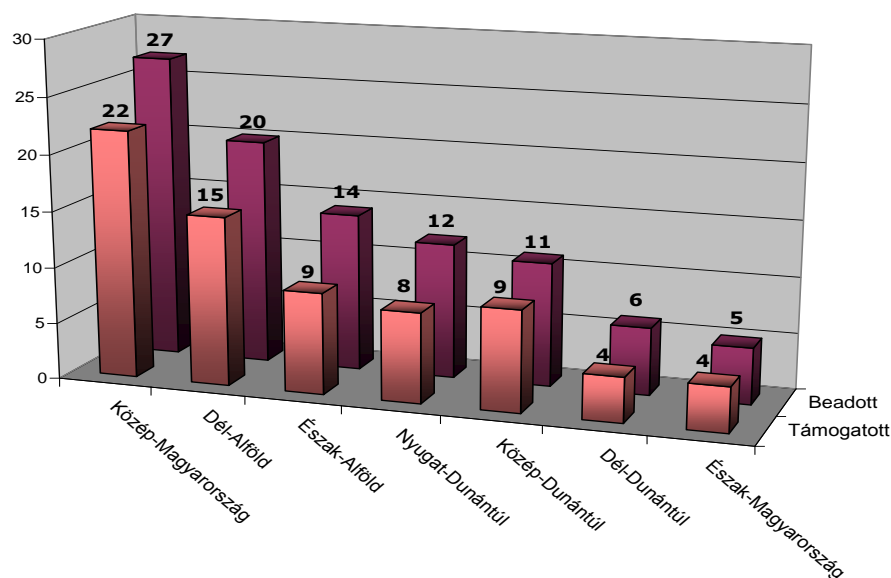
A beadott és támogatásban részesült pályázatok számának megyei szintű sorrendjében nagy különbségek nem tapasztalhatók, egyedül Zala megye pozíciója változik jelentősebben, mivel három beadott pályázat közül csak egy részesült támogatásban.

A 2007. évben támogatott Comenius Iskolai Együttműködéseket Előkészítő Látogatások pályázatok megoszlása megyék szerint

A fentiek ismeretében nem meglepő, hogy a Közép-Magyarországi régió közoktatási intézményei nyújtották be a legtöbb pályázatot és a legtöbb nyertes pályázat is innen származik.

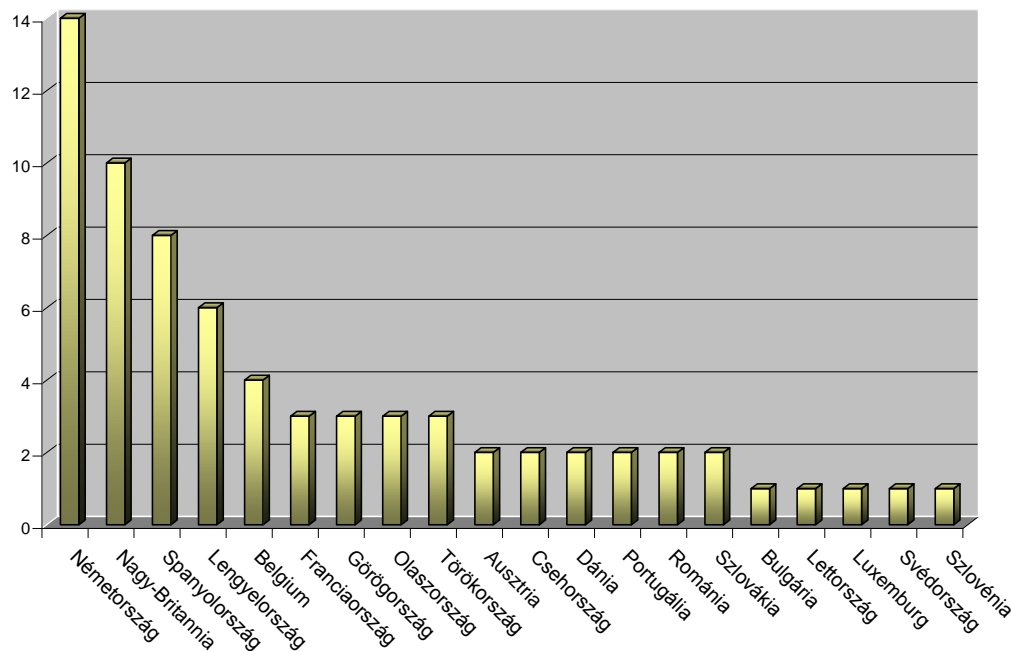
A 2007. évben beadott és támogatott Comenius Iskolai Együttműködéseket Előkészítő Látogatások pályázatok számának alakulása

A támogatásban részesült intézmények közül kettő társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradt, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott településen működik, míg további 12 intézmény hátrányos helyzetű kistérségben található. Egészségügyi vagy szociális szempontból hátrányos helyzetű személy nem vett részt a kiutazásokban.

A pályázók 2007-ben 20 országba utaztak el, és vettek részt előkészítő látogatáson vagy partnerkereső szemináriumon. Továbbra is a német és nagy-britanniai partnerek a legnépszerűbbek, bár 2006-hoz képest Németországba több kiutazás történt. Különösen népszerű célország volt még Spanyolország, valamint Lengyelország is, mely utóbbiba 2006-ban mindössze csak egyetlen kiutazás valósult meg. Örömteli változásként említhető meg, hogy míg 2006-ban csak 3 kiutazást történt 2004-ben csatlakozó országba, addig 2007-ben már 13 intézmény képviselője tett látogatást ezen országokban, melyekhez hozzávehetjük még a 3 Romániában és Bulgáriában tett látogatást is. Az előbb említett két országon kívül ráadásul olyan országokban (Szlovákia, Szlovénia, Luxemburg) is jártak a támogatott intézmények képviselői, melyek célországként korábban még nem jelentek meg.

A 2007. évben támogatott Comenius Iskolai Együttműködéseket Előkészítő Látogatások pályázatok célország szerinti megoszlása

Az elfogadott Előkészítő Látogatás pályázatok közül 12 partnerkereső szemináriumon, míg 59 már meglévő partnerintézményeknél történő projekt-előkészítő látogatáson való részvételre irányult. A két szám az előző évhez képest ellenkező irányban változott. A partnerkereső szemináriumokra 2007-ben 4-gyel kevesebb kiutazás történt, melyben az is közrejátszott, hogy olyan meghirdetett rendezvények maradtak el¹⁵ végül, melyeken magyar iskolák képviselői is részt vettek volna. Ugyanakkor a partnerintézményeknél tett látogatások száma

¹⁵ Érdekességként megemlítjük, hogy az Európai Bizottság 2007-től minden az Egész Életen Át Tartó Tanulás Programban résztvevő ország nemzeti irodája számára kötelezővé tette évente minimum 1 partnerkereső szeminárium megszervezését. Az új programszakasz első évében ez azt eredményezte, hogy jelentősen megnőtt a partnerkereső szemináriumok száma Európa-szerte, ám ezek nagy része azonos időpontokban az őszi időszakban zajlott, s számos esetben nem sikerült egy-egy szemináriumra megfelelő számú résztvevőt toborozni.

egy éven belül majdnem megduplázódott. Azaz elmondható, hogy a beadott és támogatást nyert pályázatok számának nagy mértékű növekedését ezen kiutazások számának emelkedése generálta. A magyar résztvevők szinte minden esetben jól megszervezett rendezvényekről, illetve találkozókra számoltak be.

A 71 előkészítő látogatáson részt vett iskolából 65 nyújtott be pályázatot az Iskolai együttműködések pályázati programba, ami jól mutatja, hogy már az előkészítő látogatás pályázat beadásakor is komoly szándék jellemzi az iskolákat egy nemzetközi együttműködésben történő részvételre. A 65 pályázó intézmény közül 9 vállalta el a koordinátori szerepet az együttműködésben, közülük 7 intézmény pályázata szerepelt sikeresen a tartalmi bírálaton. A többi intézményi pályázat tartalmi bírálatának eredménye a jelenleg is zajló nemzetközi bírálati folyamat miatt egyelőre nem ismert, de remélhetőleg a személyes találkozókra végzett munka sokuknak meghozza a várt eredményt.

Comenius Szakmai továbbképzés pedagógusoknak

A Comenius szakmai továbbképzés pedagógusoknak pályázattípusban a 2007. évben három határidővel is lehetett pályázatot benyújtani (március 31; május 31; október 31.). Összesen 372-en pályáztak, közülük 231 pályázó részesült támogatásban. A beérkezett pályázatok száma megközelítőleg azonos a 2006-ban érkezett pályázatok számával, azonban a támogatottak száma több mint 10 százalékkal magasabb, mint az előző évben, ami a rendelkezésre álló források növekedésével magyarázható. A tanártovábbképző kurzusra támogatást nyert pályázóknak összesen 398.789 eurót ítelt meg a Tempus Közalapítvány, tehát átlagban pályázatonként 1726 eurót.

A korábbi évekhez hasonlóan jelentősen több a nyelvtanár-továbbképzésre jelentkezők aránya az általános tanár-továbbképzéssel szemben, s hasonló ez az arány az elfogadott pályázatok esetében is. 2007-ben a megpályázható tevékenységek között megjelent a hospitálás illetve szakmai gyakorlat is, melynek lehetőségével sajnos csupán 3 pedagógus élt. A kurzusok tématerületeit tekintve leginkább az idegen nyelvtanítás módszertanára irányuló továbbképzések domináltak, illetve továbbra is népszerűek voltak az információs és kommunikációs eszközök nyelvórán való használatának megtanítását célzó továbbképzések. Az előző évekhez hasonlóan továbbra is sok képzés hangsúlyozta az interkulturális vonatkozásokat az oktatásban.

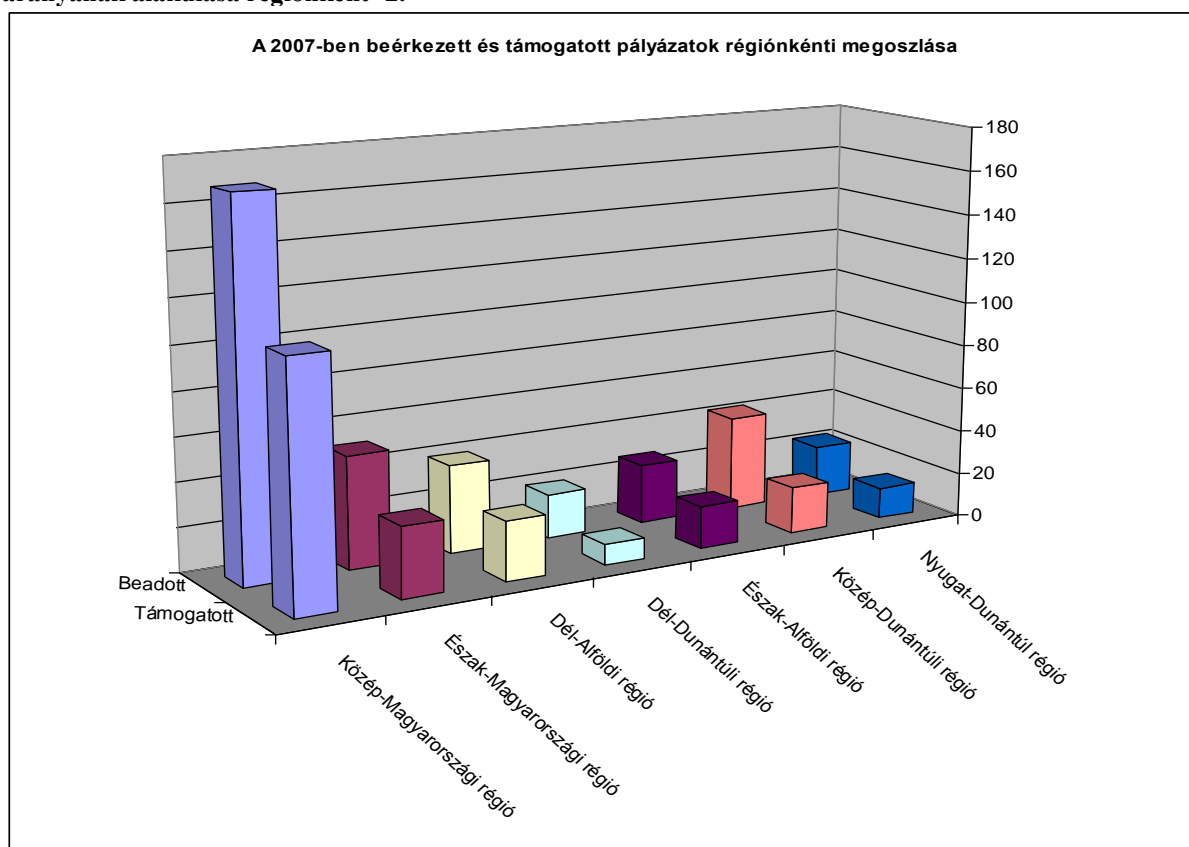
A továbbképzések munkanyelvének tekintetében erősödött a már előző évekre is jellemző tendencia. A támogatott kurzusok 73 %-a angol nyelven zajlott, míg német nyelven csak a kurzusok 6 %-án kommunikáltak a résztvevők. A kevésbé széles körben beszélt, és így prioritást élvező nyelvek között a francia, a spanyol és az olasz jelent meg.

A 231 támogatott pályázónak mindössze 8 %-a férfi, bár ez feltehetően azzal magyarázható, hogy Magyarországon a közoktatásban dolgozó pedagógusok túlnyomó többsége is nő.

A 2007. évben beadott és támogatott Comenius Szakmai továbbképzés pedagógusoknak pályázatok számának alakulása régióként – 1.

	Beadott	Támogatott
Közép-Magyarországi régió	168	109
Észak-Magyarországi régió	51	32
Dél-Alföldi régió	40	27
Dél-Dunántúli régió	20	9
Észak-Alföldi régió	27	19
Közép-Dunántúli régió	43	21
Nyugat-Dunántúl régió	23	14
Összesen	372	231

A 2007. évben beadott és támogatott Comenius Szakmai továbbképzés pedagógusoknak pályázatok arányának alakulása régióként -2.

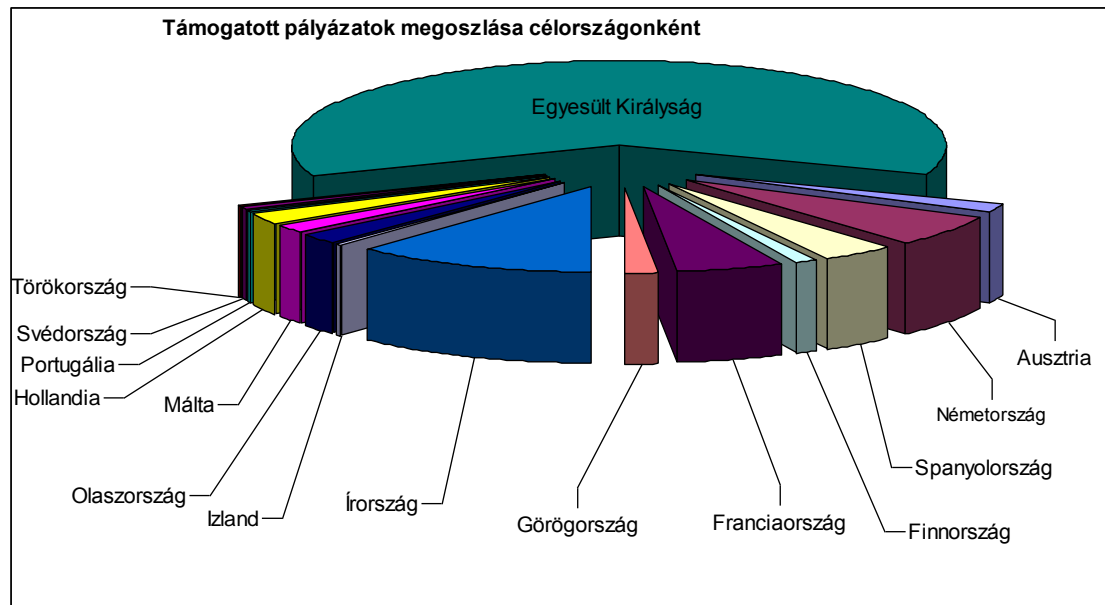

A támogatott pályázatok túlnyomó többsége az Egyesült Királyságot (61%), illetve Írországot (11%) jelölte meg célországnak, az előző évekhez hasonlóan Németországot (6%) és Franciaországot (5 %) is megelőzve. Sajnos változatlanul nem volt a pályázók között Lettországra, Csehországra, vagy Lengyelországra készülő pedagógus. Ez feltehetően azzal magyarázható, hogy a pedagógusok elsősorban az általuk beszélt nyelvet anyanyelvként használó országot választják.

A 2007. évben támogatott Comenius Szakmai továbbképzés pedagógusoknak pályázatok számának alakulása célországonként - 1.

Célország	Támogatott pályázatok száma
Ausztria	4
Németország	14
Spanyolország	8
Finnország	3
Franciaország	12
Görögország	4
Írország	27
Izland	1
Olaszország	4
Málta	4
Hollandia	5
Portugália	1
Svédország	1
Törökország	1
Egyesült Királyság	142
Összesen	231

A 2007. évben támogatott Comenius Szakmai továbbképzés pedagógusoknak pályázatok arányának alakulása célszázagonként - 2.

Comenius Tanárasszisztensek

Az Egész életen át tartó tanulás program COMENIUS tanárasszisztensi akciójának keretében leendő tanárok a programban résztvevő országok valamely közoktatási intézményében 3-10 hónap időtartamú tanítási gyakorlaton vesznek részt.

A tanárasszisztensi alprogram két fő célja, hogy

- a leendő tanárok lehetőséget kapjanak pedagógiai, nyelvi és kulturális ismereteik bővítésére, azaz módszertani tapasztalatokra tegyenek szert, fejlesszék nyelvtudásukat, bővítsék ismereteiket a fogadó országról és az ottani oktatási rendszerről,
- a fogadó intézmények hasznosítsák az idegen anyanyelvű tanárasszisztensek munkáját és ismereteit.

A fogadó intézménybe történő megérkezése után a Comenius tanárasszisztens a tanítási gyakorlat időtartamára munkaprogramot dolgoz ki az intézmény által kijelölt vezetőtanárral egyeztetve. A tanárasszisztensnek nemcsak az a feladata, hogy idegen nyelvet (anyanyelv és az EU egy más hivatalos nyelve) vagy valamely tárgyat idegen nyelven tanítson, hanem általános országismereti tudnivalókat is át kell adnia a hazájáról. A tanárasszisztens a tanórán lehetőség szerint támogatja a diákok közti csoportmunkát, iskolai projektek megvalósítását, segít a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásában.

2007-ben a Comenius tanárasszisztensi pályázatok beadási határideje március 30. volt, melyre összesen 117 pályázat érkezett. Az összes pályázatból 10 volt formai hibás, tartalmi okokból pedig további 46 pályázat támogatását nem javasolták az értékelést végző szakértők. Mivel a rendelkezésünkre álló források első körben csak 35 tanulmányút megvalósítását tették lehetővé, a maradék 26 pályázót tartaléklistára került. A tartaléklistáról a pályázati év során összesen 7 pályázót került a támogatottak közé részben visszalépés, részben pedig pótlólagos források bevonása miatt. A maradék 19 pályázót forráshiány miatt el kellett utasítanunk végül. A támogatott pályázók közel kilencven százaléka nő volt, mindössze négy férfi vehetett részt külföldi tanítási gyakorlaton. A támogatott pályázók 21%-a nyilatkozott hátrányos helyzetről, ez az arány a teljes kört tekintve 13%. A programban egyébként összesen 153.038 eurót használtunk fel, a támogatások átlagos összege 4.027 euró volt.

A 2007-es pályázati évben több újdonsággal is találkozhattak a pályázók. A Comenius tanárasszisztensek ettől az évtől kezdve már akár egy teljes tanévet a fogadó iskolában tölthetnek, mivel a maximálisan támogatható hónapok számát 8-ról 10-re emelte az Európai Bizottság. Ezzel a lehetőséggel két asszisztens élt végül, a többség (63%) négy hónapos gyakorlaton vett részt.

Régiók szerinti megoszlás

Továbbra is a Közép-Magyarországi régióból érkezett a pályázatok közel fele, s ez az arány a támogatott pályázatok esetében a korábbi évekhez hasonlóan meg is haladta az ötven százalékot. A tavalyi évhez képest mindkét körben lejjebb csúszott az Észak-Alföldi régió, feltűnő viszont a Dél-Alföldről beérkezett magas pályázatszám, mely a támogatottak között is elégnék bizonyult a második helyhez. Az Észak-Magyarországi régió már 2006-ban is a lista végén szerepelt hat pályázattal, sajnos ez a szám 2007-ben még kisebb volt.

A 2007. évben beadott és támogatott Comenius Tanárasszisztensi pályázatok számának alakulása régióként

	Beadott	Támogatott
Közép-Magyarországi	55	20
Dél-Alföldi	23	5
Dél-Dunántúli	13	4
Észak-Alföldi	9	4
Közép-Dunántúli	8	3
Nyugat-Dunántúli	7	2
Észak-Magyarországi	2	0
Összes beadott pályázat	117	38

Tanítandó tárgyak

A 2007-es év legfontosabb újdonsága, hogy most már nem csak nyelvtanár szakos, hanem bármely tanár szakos hallgatók, illetve frissen végzett tanárok gyakorlata támogatható a programban. A beadott pályázatokban ez a lehetőség, a többi tagország tapasztalataival megegyezően, még csak igen csekély mértékben érezhető, a legtöbb pályázó (83,76%) leendő nyelvtanár szakos hallgató volt.

A 2007. évben beadott Comenius Tanárasszisztensi pályázatok számának alakulása tanítandó tárgyanként

	Nyelvszakos	Nem nyelvszakos	Összesen
angol	44	0	44
magyar	18	0	18
német	15	0	15
olasz	8	0	8
francia	7	0	7
történelem	0	5	5
matematika	0	4	4
biológia	0	3	3
holland	3	0	3
ének-zene	0	2	2
portugál	2	0	2
művészet oktatás	0	1	1
közgazdaságtan	0	1	1
környezeti nevelés	0	1	1
egészséges életre való nevelés	0	1	1
szlovén	1	0	1
testnevelés	0	1	1
Összesen	98	19	117

Munkanyelvek

A fentiek alapján nem meglepő a tervezett tanítási gyakorlatok munkanyelvét bemutató táblázat. A tavalyi évvel összevetve valamelyest tovább nőtt az angol nyelv részaránya, s mind az összes, mind a támogatott pályázók esetében meghaladta az ötven százalékot. Figyelemre méltó, hogy Magyarországon az olasz nyelv pozíciói még mindig viszonylag erősek a programon belül, hiszen a spanyolt és a franciát is megelőzve ez a harmadik legnépszerűbb munkanyelv.

A 2007. évben beadott Comenius Tanárasszisztensi pályázatok számának alakulása munkanyelvenként

Munkanyelv	Benyújtott pályázat
angol	59
német	21
olasz	12
francia	9
magyar	8
holland	3
spanyol	2
lengyel	1
portugál	1
szlovén	1
Összesen	117

A Comenius tanárasszisztensek kiemelt feladata a küldő ország nyelvének és kultúrájának közvetítése. Míg az utóbbi esetében a fogadó iskolák általában rendkívül nyitottak, addig a magyar nyelv tanítása sok esetben nehézségekbe ütközik, sőt az is előfordul, hogy elmarad. A magyar asszisztenseknek ettől függetlenül készen kell állniuk anyanyelvük tanítására, s mivel az idegennyelv-szakosok általában nem rendelkeznek magyar mint idegen nyelv oktatására feljogosító végzettséggel, a Tempus Közalapítvány a sikeres pályázóknak kiutazásuk előtt egynapos képzést szervezett. A képzési tárgyak között szerepelt többek között az országismeret oktatása, a magyar nyelvtanítás szempontjából a magyar nyelvtan összetettebb pontjainak megismertetése, a magyar nyelv tanításának módszertana. A résztvevők megismerkedhettek a tanári gyakorlatuk alatt felhasználható magyar nyelvkönyvekkel, illetve olyan nyelvi játékokkal, amelyek speciálisan egy-egy magyar nyelvi elem elsajátításához segítenek hozzá.

A célországok

A munkanyelvnél sokkal színesebb képet kapunk, ha a tanítási gyakorlatok helyszínét vizsgáljuk. A 31 tagállamból 14-ben volt magyar tanárasszisztens, ami eggyel több a 2006-os adatnál.

A 2007. évben támogatott Comenius Tanárasszisztensi pályázatok számának alakulása célországokként

Célország	Fő
Németország	5
Olaszország	5
Spanyolország	5
Belgium	4
Egyesült királyság	4
Finnország	3
Franciaország	3
Ausztria	2
Hollandia	2
Dánia	1
Lengyelország	1
Norvégia	1
Portugália	1
Törökország	1

Bár a 2006. évinél valamivel kevesebb (-4.5%) pályázat érkezett a Comenius tanárasszisztensi alprogramban, 2007-ben is csak azok a pályázók kaphattak támogatást, akik szakmailag kiválóan megalapozott pedagógiai tervet nyújtottak be. Ezt támasztja alá az is, hogy a támogatott pályázónak a tartalmi bírálat során az összes pontszám legalább 63%-át teljesítenie kellett.

Comenius tanárasszisztensek – magyar fogadó intézményi pályázatok

Magyar oktatási intézmények is pályázhatnak külföldi asszisztensek fogadására a Comenius tanárasszisztensi programban. A fogadó iskolák nem részesülnek anyagi támogatásban, mivel az asszisztensek ösztöndíjat kapnak saját országuk nemzeti irodájától.

2007-ben ismét látványosan nőtt az intézményi pályázók száma, 90 iskola adott be pályázatot a Tempus Közalapítványhoz. Ezek közül kettő volt formai hibás, a többi iskola formai szempontból megfelelt az elvárásoknak és feltételeken támogatható volt. Az, hogy végül hány iskola fogadhatott tanárasszisztent, természetesen a beutazó tanárjelöltek számától függött. Ez a szám immár hagyományosan 10 és 15 között van, s ez 2007-ben sem volt másképp (13 fő).

A beadott pályázatok régiók szerinti megoszlása, a többi alprogrammal összhangban, a Közép-Magyarországi régió dominanciáját hozta, s a legkevesebb pályázat itt is a Dél-Dunántúli, illetve a Nyugat-Dunántúli régióból érkezett.

A 2007. évben beadott Comenius Tanárasszisztensek fogadására irányuló intézményi pályázatok számának alakulása régióként

Régió	Beadott pályázat
Közép-Magyarországi	28
Észak-Alföldi	22
Dél-Alföldi	12
Észak-Magyarországi	9
Közép-Dunántúli	8
Dél-Dunántúli	6
Nyugat-Dunántúli	5
Összes	90

A fogadó iskolákat nemzetközi egyeztetés keretében választottuk ki, az eredmény nagyban függött az iskola és az asszisztens pályázatában megfogalmazott tervektől és céloktól. Budapesten 6, Pécsen 2, Vácott, Fóton, Zalaegerszegen, Dunaújvárosban és Mohácson pedig 1-1 intézményben folyt tanítási gyakorlat.

2007-ben hét különböző nemzetiségű asszisztens dolgozott Magyarországon, a küldő országok közül idén Olaszország bizonyult a legaktívabbnak.

A 2007. évben Magyarországra érkező külföldi Comenius Tanárasszisztensek nemzetiségi megoszlása

Nemzetiség	Fő
olasz	4
német	2
finn	2
francia	2
lengyel	1
török	1
svéd	1
Összes	13

A bejövő asszisztensek nemzetiségének köszönhetően az első helyen megjelölt munkanyelvek a szokásosnál kicsit változatosabb képet mutatnak, az angol „mindössze” 38%-ot képvisel, azt követi a német (30%), és a francia (15%). Olasz és finn nyelven is folyt tanítási gyakorlat egy-egy iskolában. Hasonlóan sokszínű a fogadó iskolák intézménytípus szerinti megoszlása. Ez csak a szerencsének tudható be, hiszen ezen a területen is az asszisztensek elvárásai a meghatározóak, bármifajta nemzeti prioritás érvényesítésének a lehetősége minimális.

A 2007. évben támogatott Comenius Tanárasszisztensek fogadására irányuló intézményi pályázatok számának alakulása intézménytípusonként

Intézménytípus	Fő
óvoda	1
általános iskola	2
általános iskola és gimnázium	2
gimnázium	3
gimnázium és szakközépiskola	2
szakképző iskola	1
szakközépiskola	1
szakközépiskola és szakiskola	1
Összes	13

III.1.1.3. Leonardo da Vinci

Leonardo da Vinci program – Centralizált pályázatok, melyeket az Európai Bizottság kezel

- Innováció fejlesztés
- Tematikus hálózatok
- Kiegészítő tevékenységek

Az innovációs pályázatok (fejlesztés és transzfer) a korábbi programszakasz kísérleti projekttypusa utódjának tekinthetők. Bár az előző programszakasz utolsó két évében is külön lehetett pályázni innováció transzferre és fejlesztésre, az új programszakaszban e két pályázattypus teljesen különvlik. A hangsúly az innováció fejlesztéséről áttolódott az innováció transzferre, vagyis a már létező tudás (tananyagok, módszerek, eszközök) átvételére/átadására. Limitáltan, európai szinten kb. 30 támogatott projekt formájában tovább él az innováció fejlesztés, de csak az európai szinten releváns és újdonságnak számító fejlesztések támogatására (ezen pályázattypus koordinációja átkerült az Európai Bizottsághoz). Ezzel szemben viszonylag nagyszámú innováció transzfer pályázat támogatása vált lehetővé, melyek pályáztatása és menedzsmentje nemzeti szinten történik. További centralizáció, hogy a korábban nemzeti iroda hatáskörbe tartozó nemzetközi vagy tematikus hálózatok, tekintettel azok átfogó, európai szintű hatására, szintén az Európai Bizottság kezelése alá kerültek.

Az **innováció-fejlesztés** pályázattypus olyan nemzetközi együttműködések támogat, melyek a szakmai oktatás és képzés keretében alkalmazandó újszerű tartalmak, módszerek és eljárások kialakításával fejlesztik a képzési rendszer minőségét. Az innováció fejlesztéssel foglalkozó projektekben a futamidő végére valami új alakul ki (tartalom, módszer, eljárás, stb.). Az új megoldás több országban segíti a szakképzés olyan problémáinak leküzdését, amelyekre addig nem volt megoldás.

E projektek előmozdítják a szakképzés megújulását és minőségének fejlesztését. A pályázatokba mindkét célt be kell építeni oly módon, hogy a projektekben kidolgozott eszközök, módszerek és a konkrét tananyagok is alkalmazhatók vagy adaptálhatók legyenek a változó körülményekhez.

Az Európai Bizottság koordinációja alá tartozik továbbá a tematikus hálózatok és a kiegészítő tevékenységek pályázattypus.

A **tematikus hálózat projektek** a szakképzésben érintett különböző szereplők közötti kapcsolatok erősítését szolgálják, hozzájárulnak a minőség fejlesztéséhez, megjelenítik a szakmai oktatás és képzés területén fontos közös érdekeket és tevékenységeket.

A tematikus hálózatok sajátos céljai:

- az európai szakértelem és újszerű megközelítések összegyűjtése és építkezés a kiforrott eredményekre;
- a munkaerő-piaci elvárások elemzése és előrejelzése;
- a hálózat és a projekt eredményeinek terjesztése az Európai Unió érintett köreiben.

A **kiegészítő tevékenységek** körében megvalósuló projektek a Leonardo da Vinci projektek céljait és eredményeit támogatják. E projektek kiterjedhetnek a kommunikációs tevékenységre, a projektek tematikus monitoringjára, a projekteredmények terjesztésére és hasznosítására, például:

- információs és kommunikációs tevékenység, amely elősegíti a projekt tevékenységeinek és eredményeinek megismerését;

- hasonló témájú futó projektek tematikus monitoringja a legjobb eredmények feltárása és hatékonyabb terjesztése érdekében, beleértve tapasztalatsere-látogatások szervezését, naprakész kompendiumok megjelentetését és projekteredmények rendszeres felülvizsgálatát;
- adatgyűjtés és tájékoztatás projekteredményekről, közös adatbázis létrehozását is beleértve;
- disszeminációs rendezvények és konferenciák támogatása, amely a projektek és az adott ágazat szereplői, a lehetséges felhasználók találkozását segíti elő, hangsúlyt helyezve a projekteredmények új célcsoport számára történő adaptálására, és oktatási – képzési rendszerbe történő beépítésére.

A 2007-es pályázati körben összességében 32 innováció fejlesztés és 7 tematikus hálózati projekt nyert támogatást európai szinten, illetve a kiegészítő tevékenységek pályázati formában 13 projekt. A nyertes főpályázó intézmények között egy magyar intézményt találunk: a Számalk Oktatási és Informatikai Zrt. 134712-LLP-1-2007-1-HU-LEONARDO-LMP számú, „Innovative eLearning Tool for Quality Training Material in VET” című pályázata nyert támogatást innováció fejlesztés pályázati formában. A két éves projekt költségvetése 618.728 euró, az elnyert támogatás 460.000 euró.

Magyar intézmény további 11 projektben vesz részt partnerként:

Magyar részvétellel megvalósuló centralizált Leonardo pályázatok 2007-ben

A projekt száma	Főpályázó intézmény	Hossz (hó)	A projekt címe
Innováció fejlesztések			
133846-LLP-2007-IE-LEONARDO-LMP	Ericsson Education Ireland (IE)	24	Using Wireless Technologies for Context Sensitive Education and Training
134116-LLP-2007-IT-LEONARDO-LMP	Sviluppo Marche Spa	24	Validation Issues Induct Basis for Learning Evaluation
134417-LLP-2007-ES-LEONARDO-LMP	Fundacion Instituto Portuario de Estudios Y Cooperacion de Comunidad Valencia	24	Integral Training in European Marinas
134597-LLP-2007-FR-LEONARDO-LMP	Institute Technique de la Vigne et du Vin	24	Méthodology d'élaboration, d'évaluation et de validation des guides et outils de formation européens de bonnes pratiques d'hygiène avec comme cas pratiques le vin en Europe
Tematikus hálózatok			
133906-LLP-2007-BE-LEONARDO-LNW	ECO-Conseil Entreprise SCRL	36	Business Electronic Sustainable Management Research Action Training Efficiency and Resources
133980-LLP-2007-BE-LEONARDO-LNW	European University of Continuing Education Network	36	European Observatory of Validation of Non Formal and Informal Activities
134135-LLP-2007-IT-LEONARDO-LNW	Instituto Formazione Operatori Ariendali	30	Development of Key Competencies for Training Antennas in Europe
Kiegészítő tevékenységek			
135375-LLP-2007-NL-KA4MP	EADTU	24	E-xcellence+: cross-sectoral valorisation
135604-LLP-2007-UK-KA4MP	MDR Partners	24	Europe's New Libraries Together in Transversal Learning Environment
135719-LLP-2007-PT-KA4MP	European Federation for Welding, Joining and Cutting	24	European Transfer Models for Welding Personnel Certification
135744-LLP-2007-NL-KA4MP	Stichting Combined European Bureau for Social Development	24	Training and Learning for Community development

Decentralizált pályázatok – Leonardo innováció transzfer

Az **innováció transzfer** keretében nyújtott támogatás célja, hogy korábbi Leonardo da Vinci vagy egyéb projektek innovatív eredményeit vagy tartalmait adaptálják, és beépítsék a köz- vagy magánszférában működtetett szakképző intézménybe vagy képzési rendszerbe nemzeti, helyi, regionális vagy ágazati szinten, és ezáltal vonzóbbá tegyék az európai szakképzési rendszert, javítsák minőségét.

Alapvető változás történt a bírálati folyamatban: míg a kísérleti projektek értékelése nemzeti és európai szinten történt, addig az innováció transzfer pályázatokat csak nemzeti szinten bírálják egységes, európai szempontrendszer alapján. A pályázatokat a partnerség a főpályázó intézmény nemzeti irodájához nyújtja be. Valamennyi pályázatot két, szükség esetén három szakértő értékeli. A szakértők értékelése alapján kialakult bírálati listát Magyarországon a Szakképzési Tanácsadó és Kiértékelő Bizottság javaslata alapján a Tempus Közalapítvány Kuratóriuma hagyja jóvá, majd az Európai Bizottság a kettős finanszírozás elkerülése végett összeveti a nemzeti listákat, és jóváhagyja azokat.

A korábbi évekkel ellentétben, amikor is a pályázatok nemzetközi szinten álltak versenyben közös forrásokért, 2007-től a Leonardo innováció transzfer projektekre is van nemzeti támogatási keret. A támogatási keret innováció fejlesztés pályázatokra 1 962 587,00 euró volt 2007-ben. Ez a korábbi években elnyert támogatási összegekhez képest jelent ugyan némi visszaesést, azonban ez a nyertes pályázatok számában nem tükröződik, ugyanis a transzfer pályázatok rövidebbek, és kisebb költségvetésűek, mint elődeik. Mivel a program szabályai lehetővé teszik a pályázattípusok közötti átcsoportosítást, ezért a fenti keretből 1 950 122,5 euró (99,37 %) támogatása lett megítélve, a fennmaradó összeget a mobilitási pályázatokra csoportosítottuk át.

Összesen 19 innováció transzfer pályázatunk érkezett, amely a korábbi évek két körös, előszelektíós pályázati rendszerének tapasztalatai alapján egy második körös, teljes pályázati kör aktivitásának felel meg:

A 2007. évi Leonardo partnerségek pályázatok számának összehasonlítása a Leonardo da Vinci program II. szakaszának pályázati aktivitásával

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kísérleti	47	52	24	35	31	20	33	19
Nyelvi	14	10	7	7	4	3	3	
Hálózati	1	0	2	3	2	1	0	
Összesen	62	62	33	45	37	24	36	19
Teljes	41	23	14	18	16	19	18	19
Nyertes	6	5	5	6	11	7	7	8

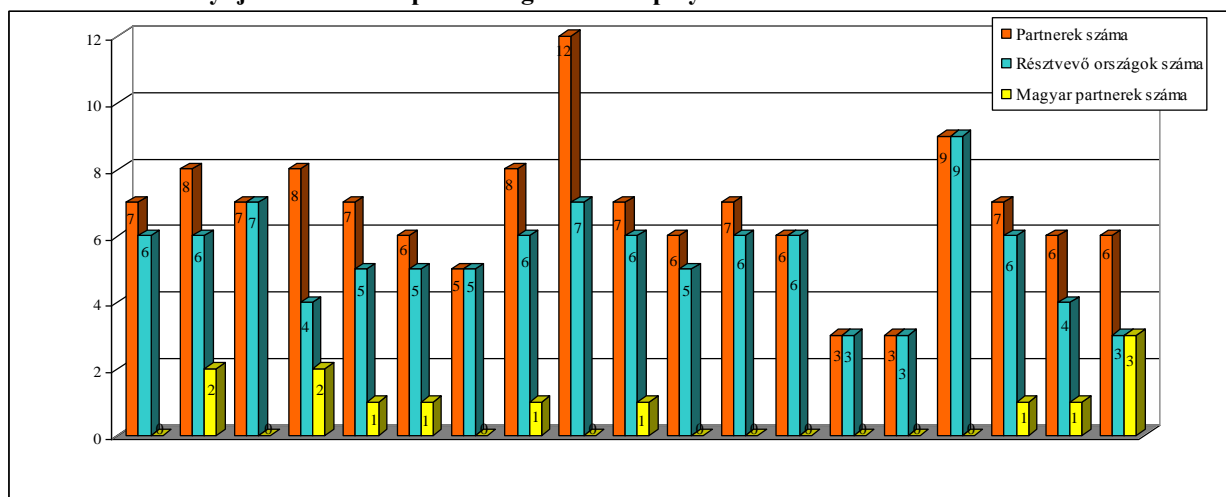
A pályázatokról rövid leírás az 1. sz. mellékletben található.

A nyertes pályázatokat benyújtó intézmények között igazi új intézmény mindössze egy van. Az összes többi vagy partnerként, vagy főpályázóként már vett részt Leonardo projektben.

Bár a Leonardo program a szakmai alap- és továbbképzésre irányul, a nyertes intézmények között 3 egyetem és 1 főiskola is található: 2 a szakmai alapképzést célozza, 1 a tanárképzést, illetve 1 a szakmai továbbképzést. A fennmaradó 4 nyertes pályázó: kisvállalkozó, oktatással foglalkozó cég, szakközépiskola és alapítvány.

Az innovációs projektek jellemzője a színes, viszonylag nagy partnerség. A transzfer projektek jellege elvileg kevésbé támogatná a nagy partnerségeket, ennek ellenére a 2007-os évre viszonylag nagy partnerségek voltak a jellemzőek, amint azt az alábbi ábra is mutatja.

A 2007. évben benyújtott Leonardo partnerségek mérete pályázatonként

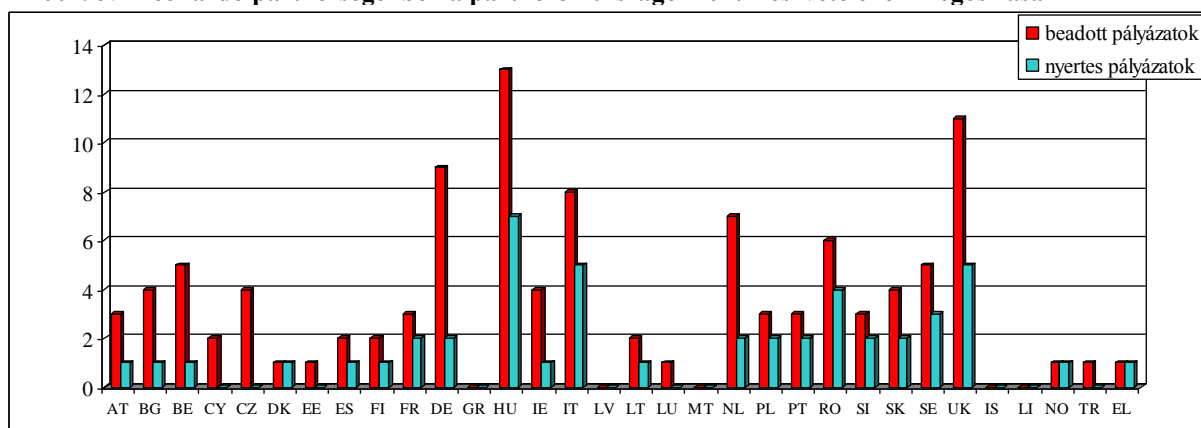

Természetesen mindkét funkcióban (átadó, illetve átvevő partner) több intézmény is megjelenhet.

A következő ábra azt mutatja, hogy az egyes, a programban részt vevő országok közül hány intézmény szerepel partnerként a beadott projektekben. Mint látható, a hagyományosan „népszerű” partnerek, a nagy lélekszámú országok (Egyesült Királyság, Németország, Olaszország) a korábbi évekhez hasonlóan nagy számban vesznek részt magyar koordinációjú projektekben. Magas továbbá a holland, belga, svéd és román partnerek aránya is. Az elmúlt években induló tendencia, mely szerint a környező országok (Szlovákia, Románia, Szlovénia) aránya növekedik, megtorpanni látszik. Ennek oka valószínűleg a pályázatok témájában keresendő. Mint korábban írtunk róla, a pályázatok jelentős része az információs és kommunikációs technológiák oktatási célú felhasználására irányul. A környező országok ezen a téren a magyarországihoz hasonló szinten állnak, így pályázatainkban jobbra mint az innovációt átvevő partnerek jelennek meg a magyar főpályázó oldalán.

Érdekes, hogy a korábbi évek egyik élen járó partnerországa, Görögország egyetlen beadott pályázatban sem szerepel. A magyar partnerek viszonylag magas száma egyes pályázatoknál azt mutatja, hogy nemzeti szinten több hasonló profilú intézményt vagy esetleg szociális partnert/érdekelt intézményt is bevontak.

A 2007. évi Leonardo partnerségekben a partnerek országokénti részvételének megoszlása

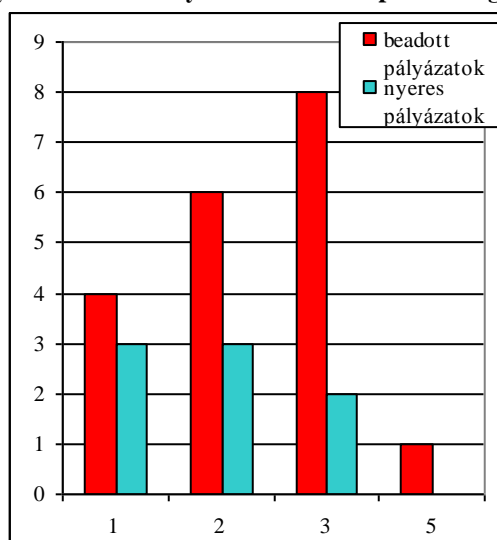

A 2007-es, átmeneti évben a korábbi, 2005/2006-os prioritások maradtak meg. Az alábbi két ábra mutatja a megjelölt prioritások és célok arányát a beadott, illetve a nyertes pályázatok között.

Prioritások:

1. A szakképzési rendszerek és gyakorlatok minőségének fejlesztése
2. Tanárok és oktatók a szakképzésben
3. Innovatív e-learninges tartalom
4. Európai szakképzési kreditátvitel
5. A nem formális és informális tanulás elismerése

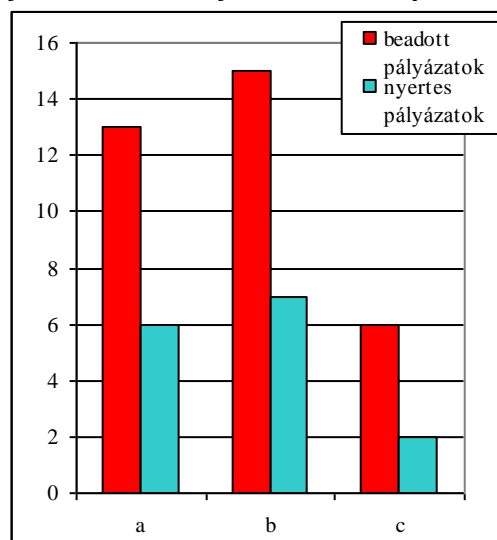
Prioritások aránya a beadott és nyertes Leonardo partnerség pályázatok között

Célok:

- a) a képzésben részt vevők támogatása... és az európai munkaerőpiacon való részvételüket elősegítő tudás, készségek, képességek elsajátításában
- b) minőség- és innovációfejlesztések támogatása a szakképzési rendszerek, intézmények, gyakorlatok területén
- c) a szakképzés és a mobilitás vonzerejének növelése.

Megjelölt célok aránya a beadott és a nyertes Leonardo partnerség pályázatok között

A korábbi évekhez hasonlóan a 3-as prioritás, az e-learning aránya a legmagasabb, főleg, ha figyelembe vesszük, hogy a pályázatok, bár csak egy prioritást jelölhetnek meg, ténylegesen többhöz is kapcsolódhatnak. A pályázatok témái alapján is megjósolható volt a tanárképzési pályázatok viszonylag magas, a korábbi éveket jelentősen meghaladó aránya. Ezen pályázatokra valamennyi esetben jellemző az e-learning markáns jelenléte. Magas a minőségbiztosítás aránya is, azonban ezt a prioritást pályázóink a jelek szerint továbbra sem annak tényleges tartalma szerint értelmezik (szakképzési minőségbiztosítási rendszerek, folyamatok, minőségindikátorok bevezetése helyett inkább a szakképzés minőségének fejlesztéséhez kapcsolódó e-learningre irányulnak ezek a pályázatok is).

A program célkitűzései közül többet is meg lehet jelölni, ennek köszönhetőek a magas számok a táblázatban. Az a) és a b) célkitűzés közel azonosan, magas arányban szerepel a megjelölt célok között, ez a tanulók munkaerő-piaci helyzetének javítása, illetve a minőségbiztosítás a szakképzésben. A szakképzés és a mobilitás vonzerejének növelése önállóan nem jelenik meg, csak a másik kettő célkitűzés mellett kiegészítésként.

A 2007-ben lezárt Leonardo kísérleti projektek

2007-ben zárult le a 2003. évi pályázati körben támogatást nyert 6 projekt (5 kísérleti és 1 szaknyelvi projekt). Céljukat tekintve egyenlő mértékben kívántak hozzájárulni a Leonardo program 1. és 2. céljához: a szakmai készségek és a szakmai tudás fejlesztéséhez, különösen a fiatalok körében, valamint a szakmai továbbképzés fejlesztéséhez. Összesen két projekt célozta meg az újítások (innováció) támogatását célmeghatározásában.

A program prioritásait tekintve 5 projekt kapcsolódott a 2. prioritáshoz: a tanulás és a tanítás új formái, valamint az alapkészségek a szakképzésben, egy projekt pedig az 1. prioritáshoz: a tanulás elismerése. Tartalmában azonban mind a hat projekt elektronikus / e-learninges tananyag fejlesztését vállalta. A korábbi évek tendenciája folytatódott ezzel: a pályázók hangsúlyosabbnak érezték a technológiai újítást, mint a tervezett képzések szakmai tartalmának kapcsolatát valamelyik prioritással, illetve könnyebben tudták elképzeléseiket az általánosabb megközelítésű prioritás keretei (tanulás-tanítás új formái) közé illeszteni, mint egy konkrétabb tartalmi megfogalmazású prioritáshoz..

A pályázati felhívás lehetőséget adott hosszabb fejlesztési igényű projektek tervezésére, mellyel a pályázók éltek is. A 6 támogatott projektből csupán egy szerződött 12 hónapra és egy 24 hónapra. A pályázók fele tervezett 30 hónapos projektet, 1 pályázó a maximális időkeretet kihasználva 3 éves fejlesztésre vállalkozott.

Tartalmilag nagyon különböző szakterületekre irányultak a fejlesztések: épület/létesítmény ellenőrzés és fenntartás, térségi info-kommunikáció (teleház-menedzsment), EU projektmenedzsment, fogyasztóvédelem. Két projekt tartalmában találhatunk hasonlóságot, sőt némi átfedést is, annak ellenére, hogy az egyik éppen a nyelvi projekt. E két projekt hátrányos helyzetű (látás- illetve mozgássérült) célcsoport munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében dolgozott ki speciális tananyagot: mindkettő tartalmaz felkészítést telefonos ügyintézői munkakör betöltésére, az eltérő tartalmak mellett.

Jellemző volt erre a pályázati körre, hogy nagy partnerségek együttműködésére épültek. Egyetlen projekt valósult meg négy szervezet közreműködésével, kettő 6-7 partnerrel, és a projektek fele 9 szervezet együttműködését igényelte. Minden projektben további (egy esetben 2) magyar szervezet vállalt szerepet a megvalósításban.

A projektek megvalósításának tapasztalatai

A hat projekt közül öt nem tudta a tervezett futamidőn belül elérni céljait, kidolgozni a tervezett termékeket. Három projekt viszonylag rövid, 2-3 hónapos hosszabbítást kérvényezett, két projekt esetében azonban a maximális hosszabbításra: 6 hónapra volt szükség. A módosítások eredményeként e pályázati kör rendkívül hosszú futamidejű projekteket tartalmaz: a projektek fele harminchat hónap, további kettő szintén két évet meghaladó (27, ill 30 hónap) időtartamot igényelt fejlesztéséhez. Ez részint az általában nagy létszámú partnerség együttműködési nehézségeiből adódott: a partnerség első együttműködéséből fakadó megértési problémák, illetve egyes partnerek feladatteljesítésének hiányosságai, késedelmessége (egy esetben kilépése) hátráltatta a megvalósítást, melyet a főpályázó nem tudott kellő eréllyel kezelni. Két projekt céltudatos, erős menedzsment irányítása mellett dolgozott, ami a termék minőségén is visszatükröződött.

Két további projekt esetében viszont a projektgazda olyan terület irányítását vállalta, amelynek lényeges szakmai feladatai hatáskörén kívül estek. E projektek a meghosszabbított futamidő mellett sem tudtak megfelelő minőségű termékeket felmutatni a projekt lezárásakor.

A termékek minősége

A záró beszámoló értékelése során egy projekt megvalósítása és eredményei kiváló minősítést kapott a termék minősége és a célcsoport igényeinek való megfelelése alapján.

Három projekt minősítése volt jó / megfelelő. Ezek közül az egyik végterméke jó minőségű volt, de további fejlesztése, pontosítása szükséges. Másik esetben a termék minőségével nem volt probléma, viszont nem készültek el az eredetileg tervezett nyelvi verziók, az Iroda kérésére, projektidőn felül készült el az angol változat mellett még két nemzeti nyelven. A harmadik projekt termékei jelentős kívánnivalót hagynak maguk után: tartalmi szempontból nem jelennek meg a nemzeti sajátosságok, és nem kellően korszerű információt tartalmaznak.

Két projekt termékeinek értékelése gyenge minősítéssel zárult. Mindkettőre jellemző, hogy nem kellően felel meg a célcsoport szükségleteinek, lehetőségeinek. Nem ismerték és nem vették figyelembe a szakterületen zajló fejlesztéseket. E termékek ebben a formában a tervezett felhasználói körben nem vagy csak részlegesen hasznosíthatók.

A 2003-as kör pénzügyi szempontból

E pályázati körben a korábbi évekhez viszonyítva nagyobb költségvetési igényű fejlesztésekre szerződtek a pályázók, így a lekötött teljes támogatási keret magasabb, növekedett az előző évekhez képest (2.383.694 euró összköltségvetéshez 1.778.307 euró támogatási fedezet).

A hat projekt kétharmada 450.000 euró felett költségvetésből gazdálkodott. A magas költségvetések mögött általában a nagyobb létszámú partnerség és a hosszabb futamidő áll. A pályázók általában a feltétel szerint biztosítható maximális támogatást kérték 25% önerő vállalásával, egy kivétellel, ahol a pályázó 30%-ot meghaladó mértékű önerőt biztosított a megvalósításhoz.

A 2003. év támogatási keret tényleges felhasználási aránya az elfogadott beszámolók alapján 85,4%-os, ami a két gyengén teljesítő projekt mellett is jobb, mint az előző évben (80,9%), de lényegesen gyengébb, mint 2001-ben (95,1%).

A 2003-as pályázati körben megvalósított projektek tanulságai

A projektek megvalósítása kapcsán két szempont kiemelkedő fontosságúnak bizonyult a végtermék minősége szempontjából. Kulcsfontosságú, hogy a projektért egyetemlegesen felelősséget vállaló főpályázó jártas legyen a fejlesztésre irányuló szakterületen, képes legyen hatáskörén belül megítélni, hogy a fejlesztések minősége megfelelő-e, elfogadhatja-e együttműködő partnerei teljesítését. Akadnak ugyan olyan pályázatok, ahol a koordinátor bevonásával sikeresen kezelik hiányosságaikat, de mindenképpen jelentős kockázati tényezőnek ítélandó, ha a főpályázó oly módon rászorul partnerei minőségi teljesítésére, hogy maga nem tudja megítélni azok minőségét. Indokolt esetben megoldást jelenthet, ha az intézmény külső minőségbiztosítást végző szakembert von be.

A másik szempont: a partnerség együttműködése, a főpályázó vezetői alkalmassága. Elsősorban a projekt előrehaladását biztosító hatékony együttműködés, a vállalások határidőre való teljesülése és megfelelő minősége miatt. Fontos azonban a partnerek közötti jó kommunikáció kiépítése, közös fenntartása és az esetleg felmerülő konfliktusok kezelése (pl. nem teljesítő partner számonkérése, teljesítés behajtása; esetleges csúszások miatt szükséges feladatátcsoportosítások egyeztetése stb.). A Leonardo projektek záró beszámolójának bírálata során a nemzetközi jelleg többféleképpen kerül előtérbe. Magában foglalja nemcsak a termékek nemzetközi jellegét, hasznosulását, hanem a partnerek aktivitását, feladataikkal összhangban álló, kiegyensúlyozott együttműködését projektmegvalósítása során. Az Iroda szempontjából a 2003. év adatai alapján a főpályázó és a partnerség minősége a támogatási keret felhasználásának egyik sarokköve.

A pályázatokról rövid áttekintés található a 2. számú mellékletben.

Decentralizált pályázatok – Leonardo da Vinci mobilitási projektek

a) A Leonardo mobilitási pályázattípusok

A mobilitás kulcsszerepet játszik a koppenhágai folyamat (a szakképzés terén megerősített európai együttműködés) célkitűzéseinek elérésében, különösen ami vonzerejének és színvonalának növelését illeti. A mobilitási projektek célja a szakmai alap- és továbbképzés európai jellegének erősítése, valamint az elméleti és gyakorlati szakmai tudás és a szaknyelvi készségek fejlesztésének elősegítése. E pályázattípus többek között lehetővé teszi a szakképzés különböző szereplői, így az oktatási és a gazdasági szféra közötti együttműködést.

A program kétféle mobilitást érint:

- (1) a szakmai alapképzés bármely formájában részt vevő gyakornokok és a szakmai továbbképzésben részt vevő munkaerő-piaci szereplők mobilitása. Különleges prioritást élveznek a gyakornokok – azaz duális gyakornoki rendszerben vagy más, az iskolai és a munkahelyi képzést vegyítő rendszerben vagy vállalatoknál szakoktatási rendszerben részt vevő személyek – mobilitását érintő projektek;
- (2) a szakképzési szakemberek mobilitása. Különleges prioritást élvez a tanárok, trénerek és oktatók kompetenciáinak fejlesztése és a KKV-kal való együttműködés.

b) Változások az új programszakaszban

A Leonardo mobilitási program a 2007-2013-ban tartó programszakaszban az Egész életen át tartó tanulás programjába integrálódott. Az integráció együtt járt a program változásával így

új eljárásrendek és pénzügyi szabályozás született 2007-től kezdődően. A változások célja az egyszerűsítés és az ésszerűsítés volt.

1. 2007-től kezdődően a korábbi gyakorlathoz képest (5 célcsoport) 3 célcsoportban lehet pályázatot beadni:
 - szakmai alapképzésben résztvevők,
 - munkavállalók, munkanélküliek,
 - szakképzési szakértők.A felsőoktatásban tanulók, valamint a szakképzési szakértők felsőoktatásban tevékenykedő célcsoportja 2007-től kezdődően az Erasmus program részeként teljesíthetnek szakmai gyakorlatot. A fiatal dolgozók célcsoportja pedig kibővült, bár már a Leonardo program második szakaszában sem kötődött korhatárhoz a részvételi lehetőség, a jelenlegi programszakasz a célcsoport megnevezésével is egyértelművé tette, hogy bárki részt vehet, aki szakmájához, munkájához kapcsolódóan szeretne külföldi szakmai tapasztalatot szerezni.
2. Az új programszakaszban változott a kinttartózkodás időtartama. Szakmai alapképzésben résztvevők és munkavállalók, munkanélküliek számára lehetséges, hogy a korábbi három héttel szemben mindössze két hetet töltsenek szakmai gyakorlattal. Korábbi tapasztalatok alapján ugyanis bizonyos gyakorlatok esetén pl. adott munkafázis tanulmányozására elégséges a rövidebb időtartamú kinttartózkodás. A szakmai és nyelvi készségek fejlődése azonban legtöbb esetben hosszabb gyakorlattal biztosítható, ezért elsősorban a minimum 4 hetes kinttartózkodásokat részesítjük előnyben. A munkavállalók / munkanélküliek célcsoportjában pedig a korábbi 12 hónap helyett legfeljebb 6 hónap lehet a szakmai gyakorlatok leghosszabb időtartama annak érdekében, hogy a tanulási célú mobilitási projekteket világosan el lehessen választani a munkaerő-piaci mobilitástól.
3. A legjelentősebb változás a 2007-es évben, hogy program pénzügyi feltételei egyszerűsödtek, illetve az egy főre jutó maximális megélhetési támogatás növekedett. A mobilitási, programszervezési és felkészítési költségeket országokra vetített átalányösszegek szerint igényelhetik meg a pályázók néhány esettől eltekintve. Az átalányösszegeken túl tényleges költség alapon igényelhető támogatás olyan területekre való utazás során, amikor a szakmai gyakorlat célja a fővárostól távol eső, nehezen megközelíthető terület, illetve szakképzési szakértők célcsoportjában az utazás minden esetben tényleges költségeken alapul.
4. Az átalányösszeg alapú támogatás az elszámolási szabályok változását is maga után vonja. A fő hangsúly a tartalom alapú monitoringra helyeződik. A projektgazdáknak a beszámolás során a minőségi, tartalmi megvalósulást kell alátámasztaniuk, számlával egyéb pénzügyi bizonylattal csak kivételes esetben kell bizonyítani a pénzügyi felhasználást.

A program feltételei tehát az egyszerűsítés és ésszerűsítés felé tartanak. Az első év tapasztalatai alapján az új rendszer sikeres, a projektek lebonyolításának adminisztrációja csökkent.

c) A 2007-es pályázati forduló

A 2007. március 30-i beadási határidőre összesen 197 db mobilitási pályázat érkezett a Nemzeti Irodához, amelyek majdnem 30%-a új pályázó intézménytől érkezett. Figyelembe véve a célcsoportok átrendeződését a 2006-os pályázati fordulóhoz képest ez körülbelül 3,5%-os csökkenést jelent. A pályázatok számának csökkenését a következő összetevők indokolták.

Egyrészt az új programgenerációval új szabályok léptek életbe, másrészt az új szabályok pontos kidolgozása elhúzódott, így sok potenciális pályázónak nem volt ideje elkészíteni a pályázatát.

A pályázatok értékelésének első lépése a formai bírálat volt, amely során a 197 pályázatból 2 bizonyult hibásnak. A formai hiba mindkét esetben az aláírás hiánya volt, vagyis a beadott pályázatot az intézmény képviselőjére jogosult személy nem hitelesítette.

A formai bírálatot a tartalmi értékelés követte, amelyet minden pályázat esetében két független szakértő végzett. A tartalmi bírálatban összesen 31 szakértő vett részt, akik mindannyian szerepelnek a Tempus Közalapítvány szakértői adatbázisában. A pályázatok végső minősítése a két bírálótól kapott összpontszám átlaga és az összpontszámok szerint adott minősítés jellege alapján történt. Azokban az esetekben, ahol a két bíráló álláspontja között jelentős különbség volt, a Nemzeti Iroda harmadik szakértőt is felkért a bírálatra. A szakértők döntése alapján 139 pályázat számára adott azonnal támogatást a Nemzeti Iroda, 23 pályázatot tartaléklistára helyezett, 33 pályázat esetében pedig nem nyújtott támogatást. Az előző évekhez hasonlóan a nyerési arány mintegy 2/3-os (70,56%) volt. Ezen magas támogatási arány elfogadásának indoka egyrészt, hogy a 2007-es pályázati fordulóban a támogatásra javasolt jó minőségű pályázatok aránya 83% és a minőségelvű megközelítés érdekében átmeneti forráshiány mellett is javasoltuk ezen pályázatok minél nagyobb arányú támogatást, másrészt pedig, a Nemzeti Iroda célja, hogy minél szélesebb célcsoport és minél több intézmény számára biztosítsa a mobilitási gyakorlaton való részvétel lehetőségét.

d) A mobilitási pályázati keret lekötése

A 2007-es pályázati körben 2.939.521 euró állt rendelkezésre mobilitási projektek támogatására. Ez az összeg az előző évihez képest (3.471.000) összességében ugyan alacsonyabb, azonban az egyes célcsoportokra jutó keretösszegek nőttek a 2006-os évhez képest. Ennek hátterében a célcsoportok változása áll, hiszen a felsőoktatásban hallgatók / oktatók átkerültek az Erasmus program alá. A 2007. évi nagyszámú, kiváló minőségű pályázat azt indokolta, hogy a rendelkezésre álló keretet teljes mértékben felhasználjuk, sőt 28.752 Euró értékben túlszerződésre is sor került. Az Egész életen át tartó tanulás program keretösszegeinek lekötése után 2007. decemberében a Tempus Közalapítvány kuratóriumának döntése nyomán a többi alprogram terhére 36.076 euró maradványösszegnek a Leonardo alprogramba történő átcsoportosítására került sor, amit 2007-ben tartaléklistás Leonardo mobilitási pályázatok bevonására fordítottunk, így 5 további pályázat bevonására került sor 30.585 euró lekötésével. A maradék 5.491 eurót a túlszerződött összeg csökkentésére fordítottuk. 2007 folyamán a korán befejeződött projektekből további maradványösszegek keletkeztek, amelyeket teljes egészében a túlszerződés finanszírozására fordítottunk.

Áttekintés a 2007-es Leonardo mobilitási pályázatok bírálatáról (2007. decemberi állapot)

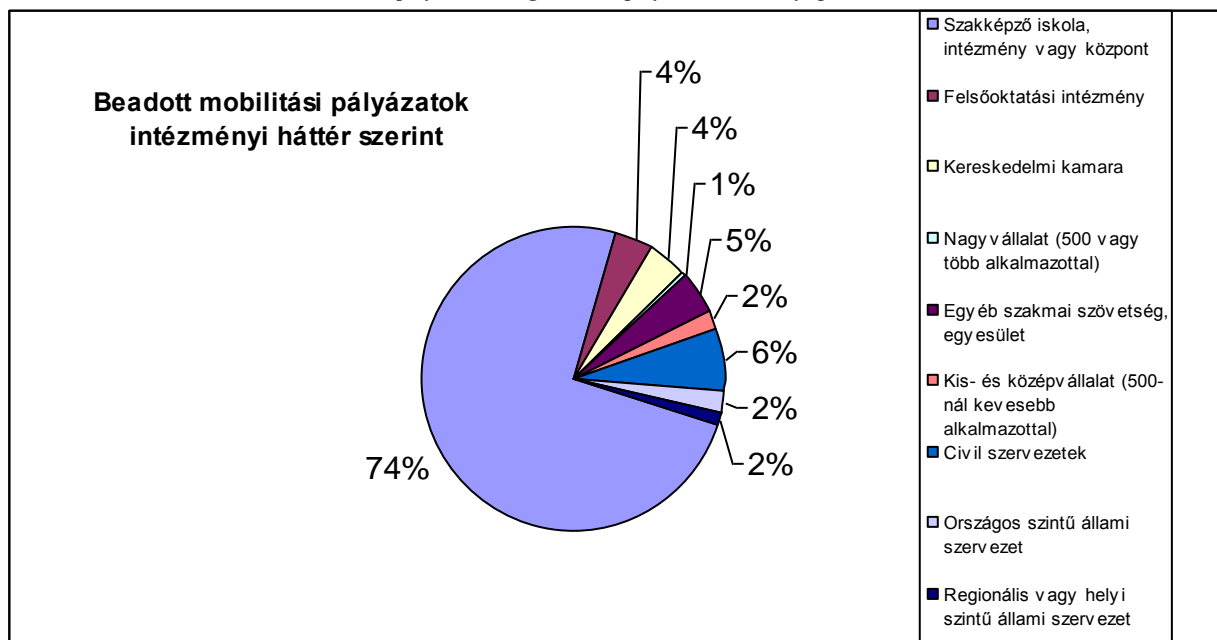
	Beadott pályázat	Támogatott	Tartalék	Elutasított	Formai hibás
Szakmai alapképzésben résztvevő fiatalok	124	95	10	19	0
Munkavállalók, munkanélküliek	27	19	3	4	1
Szakképzési szakértők	46	31	4	10	1
Összesen	197	145	17	33	2

e) A mobilitási projektek intézményi háttere

2007-ben zárultak le a 2005-ben benyújtott mobilitási pályázatok. Ezek zömét (59%, ill. 23%) szakképző intézmények, illetve felsőoktatási intézmények küldték be. Ezzel szemben a pályázatok kevesebb mint 10%-át adták a munkaerőpiacon tevékenykedő intézmények: kamarák (7,35%), kis és középvállalkozások (2,2%). A vállalkozások részvétele különösen alacsony volt, sajnos ezen a téren az elmúlt évekhez képest nem sikerült változást elérni. Az alacsony részvétel indokai a következők voltak: adminisztrációs személyzet hiánya, alacsony nyelvismeret, pénzügyi nehézségek. A fogadó intézmények esetében ez az arány jobb, mivel a fogadó intézmények 27%-t kis és középvállalkozások adták, 46,5%-t pedig a szakképző intézmények. Ha ehhez hozzávesszük a nagyvállalatok és a közintézmények arányát (3% / 1%) elmondható, hogy a Leonardo mobilitási pályázatok a munkaerőpiac és szakképzés szoros együttműködése alapján valósultak meg.

A 2007-es bírálati eredményekről elmondható, hogy a mobilitás támogatására az előirányzat és a tényleges támogatási adatok szerint is nagy részben a szakmai alapképzésben résztvevők célcsoportjában kerülhetett sor. A megítélt támogatási összegek alapján a Szakmai alapképzésben résztvevők a támogatás 73,1%-át kapták meg, a Munkavállalók; munkanélküliek 18,8%-ot, míg a Szakképzési szakértők 8,1%-ot.

A 2007. évben beadott Leonardo mobilitási pályázatok megoszlása a pályázók intézménytípusa szerint

A beadott pályázatok intézményi háttere a 2007-es évben a korábbi évekhez hasonlóan alakult. A beadott pályázatok 74%-a mögött szakképző intézmény állt, ezután a legtöbb pályázat civil szervezetektől érkezett (6%). Ez utóbbiak jórészt munkavállalók, munkanélküliek célcsoportjában, illetve szakképzési szakértők számára adták be pályázatot. A felsőoktatási intézmények jelenléte érezhetően csökkent a célcsoport átszervezésének következtében, de még így is viszonylag nagy arányt képviselnek a szakmai szövetségekkel és kamarákkal együtt (8-9%). A pályázók között voltak még nagyvállalatok, kis- és középvállalatok, országos szintű állami szervezetek, valamint regionális vagy helyi szintű állami szervezetek. A gazdasági szféra szereplői ez évben is alulreprezentáltak ebben a pályázattípusban. Nehezen elérhetőnek bizonyulnak, és kevésbé mobilisak, holott a felnőttképzés egyik nagyon hasznos módszere lehetne a szakmai tapasztalatszerzés.

f) A fogadó intézmények típusa

A mobilitási projektek fogadó intézményeinek típusát tekintve a képző intézmények vezetnek. Ezek általában partneriskolák (szakközépiskolák, szakiskolák), melyek tanműhelyeket, szakmai órákat, oktatók esetében pedig óralátogatásokat, konzultációkat, gyakorlati műhelyek vizsgálatát, bemutatását biztosítják a két legnagyobb célcsoport (szakmai alapképzésben részt vevő diákok, oktatók) kiutazóinak számára. A lezárult 2005-ös pályázati forduló esetében a szakmai alapképzésben részt vevő tanulók 53%-a ilyen partneriskolákhoz utazik, több, mint negyedük pedig kis-és középvállalkozásoknál, nagyvállalatoknál tölti szakmai gyakorlatát.

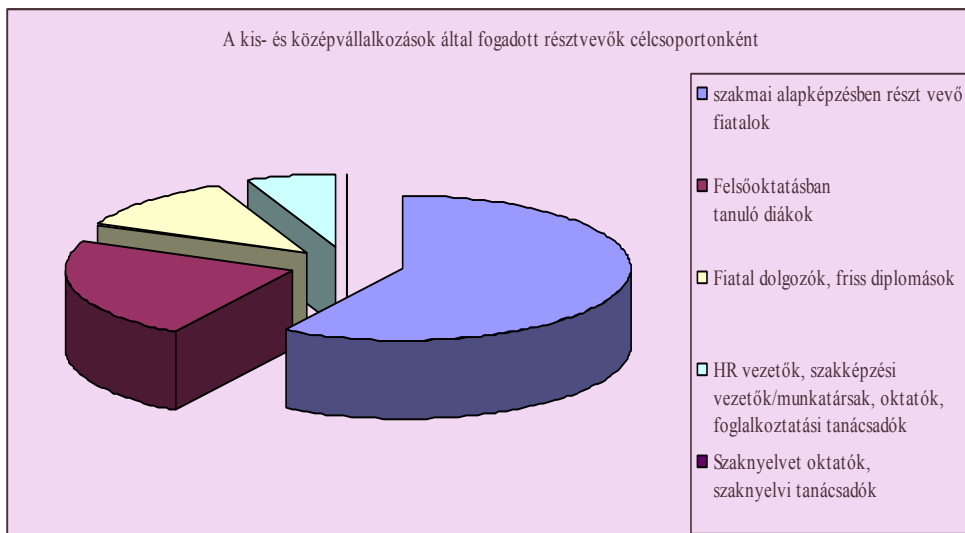
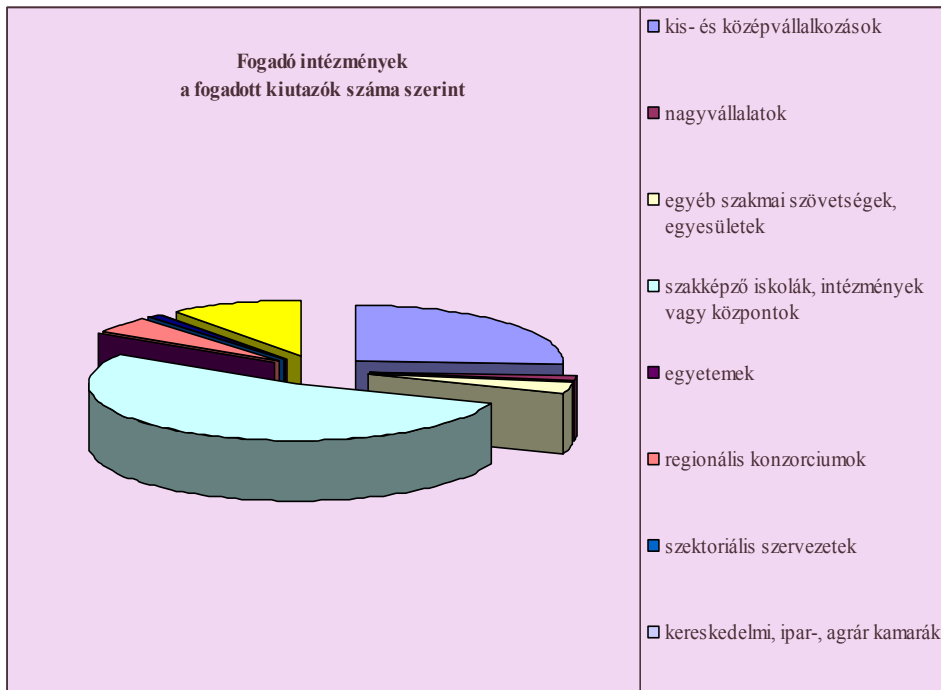
A felsőoktatási hallgatók 51%-a kis-és középvállalkozásokhoz, nagyvállalatokhoz utazik Leonardo gyakorlatra, de itt is jellemző a képző intézményekben eltöltött időszak.

A fiatal dolgozók célcsoportjában szintén a valós munkakörnyezetben elvégzett szakmai gyakorlat a legnépszerűbb, de nagy számban jelentkeznek friss diplomások külföldi egyetemeken tartott speciális gyakorlatokra is (pl. Semmelweis Egyetem orvosainak gyakorlata egyetemi klinikákon).

A beszámolóik alapján a valós munkakörnyezetben végzett szakmai gyakorlatok hasznosabbnak bizonyultak, a kiutazók életszerű tapasztalatokat szerezhettek, teljes munkafolyamatokba kapcsolódhattak be, változatos kihívásokkal szembesültek nap mint nap.

A 2007. évben beadott Leonardo mobilitási pályázatok megoszlása a pályázók intézménytípusa szerint

Fogadó intézmények típusai	Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok	Felsőoktatásba n tanuló diákok	Fiatal dolgozók, friss diplomások	HR vezetők, szakképzési vezetők/munkatársak oktatók, foglalkoztatási tanácsadók	Szaknyelvet oktatók, szaknyelvi tanácsadók	Összesen
kis- és középvállalkozások	276	106	58	30		470
nagyvállalatok	15	27	9			51
egyéb szakmai szövetségek, egyesületek	34	3	7			44
szakképző iskolák, intézmények vagy központok	569	39	32	180	3	823
egyetemek			38	55		93
regionális konzorciumok	48	18				66
szektoriális szervezetek				6		6
kereskedelmi, ipar-, agrárkamarak				56		56
képesítés igazolásában és elismerésében érintett szervezetek	12	9		25		46
kutatóintézetek		13	2	4		19
egyéb szervezetek	110	41	45	67		263
összesen	1064	256	191	423	3	1937

A 2007-es, még folyamatban levő pályázati körrel kapcsolatban végleges adatokkal nem rendelkezünk, a fogadó intézményeket tekintve az elmúlt évekhez hasonló megosztást látunk a beadott pályázatok alapján: a legtöbb fogadó intézmény partneriskola (szakközépiskola, szakiskola vagy képző központ), valamint kis-és középvállalkozások, vállalatok (pl.: vendéglátóhelyek, szállodák, mezőgazdasági kisvállalkozások, multinacionális kereskedelmi vállalatok, autógyártó üzemek) szerepelnek még nagy arányban fogadó intézményként.

g) A mobilitásban résztvevők

Az Iroda a 2005-ös pályázati fordulóban összesen 1664 kedvezményezett és 108 kísérő kiutaztatására ítélte meg támogatást. A 2005. június 1. és 2007. május 31. közötti időszakban megvalósított projektek keretében a támogatott kedvezményezettek 98.91 %-a kiutazott: A két

év alatt 1646 kedvezményezett vett részt külföldi gyakorlaton vagy csereprogramon, a kiutazókat 120 kísérő segítette.

Összefoglalóan elmondható, hogy a 2005-ös pályázati ciklusban a támogatott külföldi gyakorlatok 95,93%-a megvalósult, míg a csereprogramok esetében 10%-kal több kiutazó szakmai tevékenységére nyílt lehetőség. A Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok célcsoportjában 813 kedvezményezett vett részt külföldi szakmai gyakorlaton (95.64%), mobilitási tevékenységüket 118 kísérő tanár követte figyelemmel. A felsőoktatásban tanuló diákoknál majdnem 4 %-kal magasabb a megvalósulás aránya: 248 kedvezményezett szakmai gyakorlatára került sor, ami mindössze két fővel kevesebb a tervezettnél (99.2%). A Fialat dolgozók, friss diplomások célcsoportjában a tervezett szakmai gyakorlatok 93.10%-ának lebonyolítására került sor (összesen két kísérő bevonásával), a külföldi gyakorlatokat és az összmobilitást tekintve ez a legalacsonyabb megvalósulási arány. 10%-os létszámnövekedés figyelhető meg a HR vezetők, szakképzési vezetők, munkatársak, oktatók, foglalkoztatási tanácsadók csoportjánál, míg a Szaknyelvet oktatók, szaknyelvi tanácsadók célcsoportjában ugyanannyi fő utazott ki, mint amennyit az Iroda támogatott.

	<i>Támogatásra elfogadott kedvezményezettek száma (2005)</i>	<i>Arány(%)</i>	<i>Kiutazott kedvezményezettek száma (2005)</i>	<i>Arány(%)</i>
Külföldi gyakorlatok	1303 (+ 108 kísérő)	78.30	1250 (+ 120 kísérő)	75.80
Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok	850 (+ 108 kísérő)	51.08	813 (+ 118 kísérő)	49.30
Felsőoktatásban tanuló diákok	250	15.02	248	15.03
Fialat dolgozók, friss diplomások	203	12.19	189 (+ 2 kísérő)	11.46
Csereprogramok	361	21.69	399	24.19
HR vezetők, szakképzési vezetők / munkatársak, oktatók, foglalkoztatási tanácsadók	358	21.51	396	24.01
Szaknyelvet oktatók, szaknyelvi tanácsadók	3	0.18	3	0.18
Összesen	1664 (+ 108 kísérő)		1649 (+ 120 kísérő)	

h) A résztvevők életkora

A szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok túlnyomó többsége 18-21 év közötti (488 fő), igazodva a későbbre tolódó szakképző évfolyamokhoz, de a célcsoportban nagy számban utaznak ki 18 évnél fiatalabbak is külföldi szakmai gyakorlatra (197 fő). A 21-25 éves korosztály részvételi aránya 15.37%. A felsőoktatásban tanuló diákok között a 21-25 éves kedvezményezettek dominálnak, 18-21 év közötti és 25 év feletti hallgatók azonos számban képviselték magukat (41-41 fő). A Fialat dolgozók, friss diplomások többsége 25 év feletti (63.49%), nagyjából negyedük 21-25 év közötti. 16 fő a 18-21 éves korosztályból került ki, míg egy fő 18 évnél fiatalabb volt. A HR vezetők, szakképzési vezetők, munkatársak, oktatók, foglalkoztatási tanácsadók szinte kizárólag a 25 év feletti korosztályt képviselik, 14

kedvezményezett a 21-25 évesek közül került ki. A szaknyelvet oktatók, szaknyelvi tanácsadók mindegyike 25 évnél idősebb volt (3 fő).

i) Férfiak / nők aránya

A 2005-ös mobilitási projektekből közel azonos arányban utaztak ki nők (46,11%) és férfiak (54,07%). Ez a megoszlás a Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok, valamint a Fiatall dolgozók, friss diplomások célcsoportjára is jellemző. Az előbbiben 359 nő és 454 férfi utazott ki két év alatt, míg az utóbbi célcsoportban 47,61%-52,38% volt a női-férfi kedvezményezettek aránya. A kísérők esetében is kiegyenlített az arány: A szakmai alapképzésben részt vevő fiatalokat 65 nő és 53 férfi segítette, míg a Fiatall dolgozók, friss diplomások mobilitásában két női kísérő vett részt. A 2005-2007 között szakmai gyakorlatra utazó, felsőoktatásban tanuló diákok 65,72%-a a nők közül került ki, míg a HR vezetők, szakképzési vezetők, munkatársak, oktatók, foglalkoztatási tanácsadók célcsoportjában ez az arány a férfiakat jellemezte. Érdekes, hogy a szaknyelvet oktatók és szaknyelvi tanácsadók között ebben a fordulóban nem volt férfi kiutazó.

	<i>Férfiak</i>	<i>Arány (%)</i>	<i>Nők</i>	<i>Arány (%)</i>	<i>Összesen</i>
Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok	454	55.84	359	44.15	813
Felsőoktatásban tanuló diákok	85	34.27	163	65.72	248
Fiatall dolgozók, friss diplomások	99	52.38	90	47.61	189
HR vezetők, szakképzési vezetők / munkatársak, oktatók, foglalkoztatási tanácsadók	252	63.63	144	36.36	396
Szaknyelvet oktatók, szaknyelvi tanácsadók	0	0	3	100	3
Összesen	890	53.97	759	46.02	1649

j) Hátrányos helyzetű / fogyatékkal élő kiutazók

A lezárult 2005-ös pályázati fordulóban összesen 344 hátrányos helyzetű és 29 fogyatékos kedvezményezett vett részt. A hátrányos helyzetűek legnagyobb számban a Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok célcsoportjában vesznek részt, a célcsoport több mint harmada hátrányos helyzetűnek számít valamilyen szempontból. A 29 fogyatékos résztvevő is ebben a célcsoportban utazott szakmai gyakorlatra. A felsőoktatásban tanulók között hat kiutazó számított hátrányos helyzetűnek, míg a Fiatall dolgozók, friss diplomások 21,69%-a tartozott közéjük (41 fő).

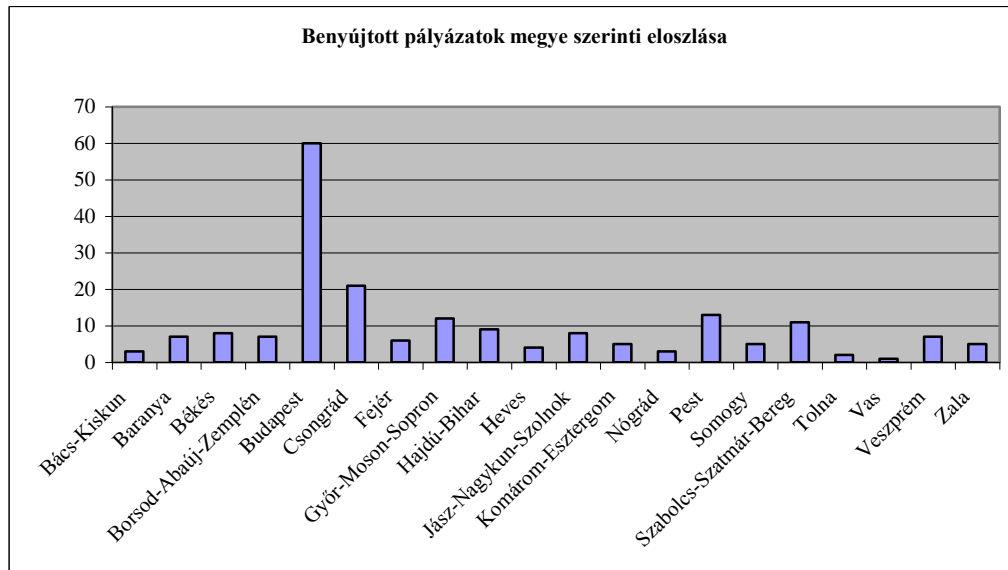
A 2007-es pályázati fordulóban csak a Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok célcsoportjában lehetett többlettámogatást igényelni a hátrányos helyzetű résztvevők számára. A kiutazók 30,07%-a hátrányos helyzetű: Az Iroda 489 kedvezményezett számára ítelt meg többlettámogatást (a célcsoport 40,54%-a, a korábbi évek adatainál is magasabb). Az előzetes adatok szerint fogyatékos kedvezményezett egyik projektben sem vesz részt.

k) A mobilitási pályázatok földrajzi megoszlása

A 2005-ös pályázati fordulóban résztvevő intézmények földrajzi megoszlásáról csak regionális bontásban áll rendelkezésre adat. A legtöbb projekt a Közép-Magyarországi

régióban valósult meg (39%). Aktívak voltak még a dél-alföldi (15%) és az észak-magyarországi (11%) régiók.

A 2007-ben benyújtott pályázatok megyék szerinti eloszlásából jól látszik, hogy a legtöbb pályázat ebben az évben is Budapestről érkezett. Érdekes adat, hogy Budapest után a legaktívabb megye Csongrád, ahol 21 pályázatot nyújtottak be. Alulreprezentált a programban Vas, Nógrád és Bács-Kiskun megye. A megye szerinti eloszlás vizsgálatánál figyelembe kell venni azonban, hogy Budapestre koncentrálódik a legtöbb iskola, a legnagyobb népesség, tehát a kép az átlagos Magyarországi viszonyokat mutatja.

l) Célországok

A 2007-es pályázati kör célországai a korábbi évekhez hasonlóan alakultak. Sok projekt esetében az utazások több célország felé irányulnak, különösen a Munkavállalók, munkanélküliek célcsoportjában, így pontos statisztika előzetesen nem állítható fel. Általánosságban elmondható azonban, hogy a kiutazások Magyarország legfőbb partnerei felé irányulnak, vagyis Németország (75 eset), Franciaország (25), Finnország (14) és Nagy-Britannia (12) felé. Ezt követik a környező országok, már jóval kisebb arányban, – Ausztria, Szlovákia, Románia és Szlovénia, valamint a régi tagországok, Spanyolország, Olaszország. Ebben a pályázati körben a Baltikum egyáltalán nem képviselteti magát, a hazánktól keletre eső országok pedig csak 1-1 esetben (Bulgária, Görögország).

m) Munkanyelvek 2005

A 2005-ös pályázati körben a LdV mobilitási projektek munkanyelve közel felerészben az angol volt (48,23%). A másik kiemelkedő jelentőségű nyelvnek, a németnek is fontos szerep jut: 35, 85%-ban ezt a munkanyelvet használták a külföldi szakmai gyakorlatok során. Jóval kisebb jelentőségű, ám számos projektben alkalmazott nyelv a francia, az olasz, a spanyol. Érdekes, hogy a magyar 1,76%-ban jelenik meg munkanyelvként.

n) A mobilitás átlagos időtartama

Általánosságban elmondható, hogy a 2005-2007 között megvalósult mobilitások túlnyomó többsége rövid- és középtávú, ugyanakkor a hosszabb szakmai gyakorlatok száma is jelentős. A Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok célcsoportjában megvalósuló külföldi gyakorlatok több mint fele 3-5 hetes (53.5%), valamivel kevesebb, mint a negyede pedig háromhetes (21.89%). Ebben a célcsoportban 16 % körül vannak a középtávú gyakorlatok: 6-9 hetes gyakorlatokon 78 fő vett részt, 10-13 hetes gyakorlatokon pedig 53. Hosszú távú mobilitásra kevesen vállalkoztak, 67 fő teljesített 14-25 hetes gyakorlatokat, ennél több időt (26-39 hét) csak két fő töltött külföldön.

A felsőoktatásban tanuló diákok nagy része (67.33%) 14-20 hetes mobilitásokban vett részt, ezeken kívül viszonylag nagyobb érdeklődés mutatkozott a rövid- és középtávú gyakorlatok iránt (46 fő, illetve 26 fő). Hosszabb távú szakmai gyakorlatok (31-40 hét) csak a kedvezményezettek 3.62%-át jellemezték. A 2005-ös pályázati fordulóban nem nyújtottak be 41-52 hetes gyakorlatok vonatkozó pályázatot.

A fiatal diplomások és friss dolgozók körében kiegyenlítettnek mondhatók az arányok, a mobilitás arányai között nincs olyan nagy eltérés, mint az előző két célcsoportban. 51 kedvezményezett középtávú mobilitáson vett részt, 49 kiutazó 21-30 hetet töltött külföldön, 44 fő pedig 10-14 hetes gyakorlatokat teljesített. A legrövidebb és a leghosszabb mobilitások aránya megegyezik: 20-20 kedvezményezett kilenc-, illetve 41-52 hetes szakmai gyakorlatokra utazott.

A HR vezetők, szakképzési vezetők, munkatársak, oktatók, foglalkoztatási tanácsadók és a Szaknyelvet oktatók, szaknyelvi tanácsadók célcsoportjának jellegéből adódik a rövid mobilitás, hiszen csak 1-6 hetet tölthetnek külföldön. A kiutazók majdnem 90%-a egy- és kéthetes csereprogramokat valósít meg, viszonylag magasabb arányú a háromhetes kinntartózkodások aránya (8.08%), a 4-6 hetes mobilitások száma azonban elenyésző, fél-másfél százalék között mozog.

<i>Kiutazás hossza (hét)</i>	<i>Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok</i>	<i>Felsőoktatásban tanuló diákok</i>	<i>Fiatalfelhasználók, friss diplomások</i>	<i>HR vezetők, szakképzési vezetők / munkatársak, oktatók, foglalkoztatási tanácsadók</i>	<i>Szaknyelvet oktatók, szaknyelvi tanácsadók</i>
3	178				
3-5	435				
6-9	78				
10-13	53				
14-25	67				
>25	2				
13		46			
14-20		167			
21-30		26			
31-40		9			
>40		0			
9			20		
10-14			44		
15-20			51		
21-30			49		
31-40			5		
>40			20		
1				172	3
2				181	0
3				32	0
4				6	0
5				2	0
6				3	0
>6				0	0
Összesen	813	248	189	396	3

o) Új pályázók

A 2007-es pályázati körben beadott pályázatok majdnem 30%-át olyan intézmények adták be, akiknek eddig nem volt nyertes pályázatuk. Ez az arány rendkívül jó, különösen ha figyelembe vesszük, hogy az új programszakasz szabályai szerint a felsőoktatási hallgatók, valamint a szakképzési szakértők felsőoktatásban tevékenykedő célcsoportja átkerült az Erasmus program alá, és hogy az új programgenerációval új szabályok léptek életbe. Az új pályázó intézmények aránya a nyertes pályázatok között nem sokkal csökkent (27%), ami jól mutatja, hogy a Leonardo mobilitási támogatás elnyeréséhez nem kell feltétlen előzetes szakmai tapasztalat, az új intézmények is sikerrel pályázhatnak.

p) A pályázati keretek lekötése és felhasználása

A 2005-ös pályázati fordulóban összesen 2 930 000 € Leonardo támogatás állt rendelkezésre a sikeres pályázatok megvalósítására. A megítélt összegből 122 277,8 € lekötetlenül maradt egyes projektek visszamondása, megszakított gyakorlatok valamint fel nem használt támogatás miatt.

A 2005-ös pályázati fordulóban rendelkezésre álló támogatási keretet a pályázók csak részben tudták felhasználni pontosan 90,8%-ban. Ha célcsoportok szerinti bontjuk ezt szét, azt látjuk, hogy az oktatók célcsoportja volt a legaktívabb, itt a mutató 96%, míg az egyetemisták célcsoportjában a felhasználás csak 83% volt. A többi célcsoport eredménye a két érték között szóródik. Az alacsonyabb felhasználási arányokat sok összetevő indokolja. A pályázati kör folyamán 4 visszamondott pályázat volt (ebből kettő az egyetemisták célcsoportjában).

Az Európai Bizottság 2001. óta lehetővé teszi a maradványok újraosztását, ezzel biztosítva a rendelkezésre álló keret minél jobb felhasználását. A maradványok újraosztásának feltétele, hogy minden projekt csak legfeljebb a pályázatban kért támogatás mértékéig támogatható, a maradvány csak a korábban elfogadott projektek támogatására fordítható, valamint csak a még futó projektek között osztható el.

A felszabaduló összegeket a Nemzeti Iroda visszaosztotta még futó, ám csökkentett támogatást kapott pályázatok között, de előfordult az is, hogy idő hiányában a visszaosztás már nem volt lehetséges. Sok esetben a maradvány abból keletkezett, hogy a projektgazdáknak sikerült a projekteket alacsonyabb költségvetésből kigazdálkodni, kedvezőbb feltételű utazási és szálláslehetőségeket vettek igénybe, mint ahogyan azt a pályázatban eltervezték, de nem tudták a felszabaduló összegeket újabb kiutazók bevonása révén lekötni.

A folyamatosan felszabadult források lekötésével lehetőség nyílt a 2005-ös pályázati fordulóban felhalmozódott maradványösszeg jelentős részének lekötésére, az újraosztásnak köszönhetően további kedvezményezettek Leonardo támogatással történő utazása valósulhatott meg. A pályázati keretek felhasználása a lezárt pályázati körben 90,8 %-os, a maradványkeretek újra történő lekötése pedig mintegy 3%-ot javított a felhasználási mutatón.

A 2007-es mobilitási pályázati körre vonatkozó kuratóriumi döntés értelmében az előre tervezett pályázati keretet meghaladóan történt a támogatások lekötése. (A döntés háttérében az a megfontolás állt, hogy valamekkora maradvány minden évben keletkezik, a nemzeti irodák egy része eleve túlszerződik. A teljes Leonardo pályázati keret 4 927 668 EUR, tehát a túlszerződés teljes mértéke a keret 1,28 százaléka volt. Magyarország korábban nem alkalmazta ezt a megoldást, azonban ilyen mértékű túlszerződés a korábbi évek tapasztalata alapján vállalhatónak tűnt). A túlszerződés tényleges mértéke ennél végül lényegesen kisebb (28.752 EUR) lett, mivel a projektek indulása előtt források szabadultak fel: a szerződéskötés

kapcsán egyes intézmények végül a megítélnél kisebb összegre tartottak igényt, egy pályázó pedig elállt a szerződéstől.

Az egész életem át tartó tanulás program 2007. évi maradvány kereteinek újraosztását követően (2007. december 14-i kuratóriumi ülés döntése) pedig lehetőség nyílt a többi alprogramtól átvett 36.076 EUR-t felhasználva a 2007. június 8-i ülésen tartaléklistára került mobilitási pályázatok közül az első ötöt (minőségüket tekintve a legjobbakat) felvenni a támogatandó projektek közé, együttesen 30.585 EUR értékben. A tartaléklistáról behozott projektek elfogadásával 76 fővel több kiutazó mobilitása valósulhat meg. A keretek újraosztásával a túlszerződés mértéke is csökkent. 23.261 EUR-val, így mértéke csak 0,47%. A 2007. év végére a rövid idő alatt befejeződött projektekből világosan látszik, hogy a túlszerződés reális döntés volt, a projektek sok esetben a megítélnél kevesebb összegből valósulnak meg, a túlszerződés feltöltése így folyamatos.

q) Leonardo mobilitási projektek – Az Oktatói projektek témái / tevékenységek

A 2005-ös pályázati kör során az „oktatók, szaknyelv oktatók, szakképzési szakértők” célcsoportjában megvalósított tanulmányutak témái a következők szerint alakultak: a projektek 60 %-ában szakközépiskolák, szakiskolák szakoktatóinak, szaknyelvoktatóinak és vezetőinek tapasztalatcseréje valósult meg. A projektek többségében a résztvevők szakképző intézményekben, gyakorlati helyeken szereztek tapasztalatot az ottani módszertan, tananyagtartalom, gyakorlati képzés területén. A mobilitások célja a szakmai tapasztalatok gyarapításán túl a résztvevők szaknyelvi ismereteinek bővítése, használata, valamint a későbbiekben hasznosítható, új partnerkapcsolatok kialakítása, megalapozása. Egyes projekteknél a tanulmányutak során több oktató is bekapcsolódhatott a gyakorlati helyeken (cégeknél, vállalatoknál) folyó mindennapi munkába, bővítve ezzel szaktudásukat, megismerve egy másik ország jellegzetességeit, munkakultúráját az adott szakmában.

A felsőoktatási projektek által beadott oktatói projektek témái többnyire egy specifikus szakterületre koncentráltak, nagyon változatos témákon belül pl.: „Társállatok tartásának és tenyésztésének menedzsmentje” (Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Főiskolai Kar); „A magyarországi égés oktatás fejlesztése – egy gyakorlati és szituációs képzési módszer átvétele” (Debreceni Egyetem Orvos és Egészségtudományi Centrum); „A Schengeni határellenőrzés tapasztalatainak adaptációja a Kárpát-medencében” (Rendőrtiszt Főiskola).

A projektek legkisebb hányadában különböző egyesületek, kamarák, alapítványok által képviselt oktatók, szaktanácsadók, szakemberek tapasztalatcseréje valósult meg

A projektbeszámoló tanulsága alapján a gyakorlatok sikeresen zárultak, a kiutazó szakemberek motiváló, hasznos tapasztalatcseréről tettek tanúbizonyságot. A szakmai tapasztalatokat, új módszereket igyekeztek beépíteni az intézmények hazai képzésébe, néhány projekt pedig konkrét képzési, továbbképzési programok kialakításának alapjául szolgált.

A 2007-es pályázati körben beadott oktatói, szakértői projektek a korábbinál is nagyobb arányban (68%) kapcsolódtak szakközépiskolák, szakiskolák oktatóinak tapasztalatcseréjéhez, továbbképzéséhez – főként partneriskolákban, gyakorlati helyeken. A megjelölt témák változatosak: kompetencia alapú oktatás, speciális nevelési igényű tanulók képzése, a gyakorlati oktatás új követelményei, szaknyelvi kompetenciák fejlesztése stb.

A oktatói, szakképzési szakértői pályázatok másik részében, kamarák, ipartestületek, önkormányzatok, egyesületek, civil szervezetek szerveznek szakértői tanulmányutakat a legkülönbözőbb témákban: pl.: a kamarák innovatív szerepének tanulmányozása a szakképzésben; a kreditrendszer vizsgálata az egészségügyi szakképzésben, uniós gyakorlati tapasztalatok a közrendvédelmi és csapatszolgálati tevékenységben stb. A projektekhez

kapcsolódó szakmák megoszlása nagyon változatos, egyik szektor sincs túlnyomó többségben ebben a célcsoportban.

r) A mobilitási időszak elismerése

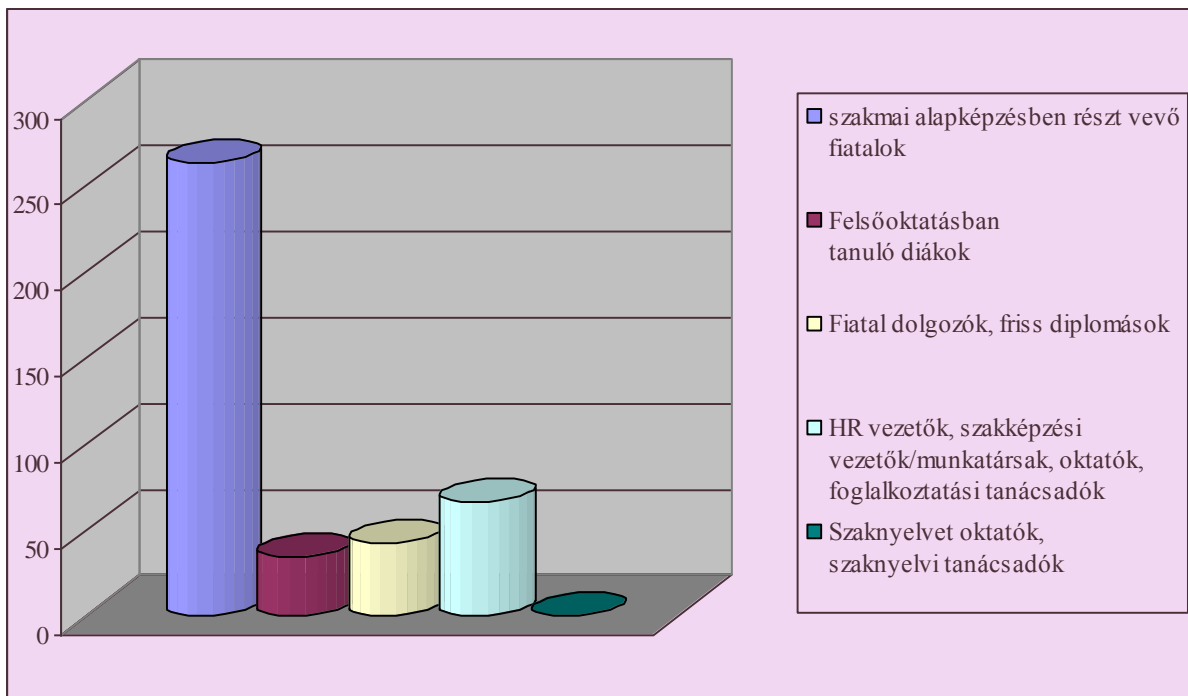
A Leonardo mobilitási projektek minőségelvű megközelítésének egyik alappillére a külföldön töltött szakmai gyakorlat, tanulmányút elismerésének biztosítása. A szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok célcsoportjában (releváns esetben) a gyakorlatok többségét beszámították a kötelező gyakorlati időbe, és érdemjeggyel értékelték. Az értékelésben a küldő és a fogadó intézmények felelősei egyaránt részt vettek. Hasonló a helyzet a felsőoktatási projektek esetében is. Az oktatók, szakképzési szakértők és a fiatal dolgozók, friss diplomások célcsoportjában két nyelven kiállított okleveleket, tanúsítványokat használtak a mobilitáson való részvétel igazolására. Az Europass Mobilitási Igazolvány használata jelentős a résztvevők körében: a lezárult pályázati ciklusban a kiutazók 54%-a kapta meg az egységes európai igazolást a mobilitás lezárultával.

Mivel a 2007-es pályázati kör még nem zárult le, ezért pontos adatokkal nem rendelkezünk arról, hogy a mobilitások elismerése hogyan valósul/valósult meg. Az előző pályázati körök és a beadott pályázatokban megfogalmazott tervek alapján minden projektben terveznek valamiféle igazolást, oklevelet kiállítani a fogadó által mobilitásról, ahol releváns, beszámítják a kötelező szakmai gyakorlatba a külföldi gyakorlat időtartamát, a szakmai alapképzésben részt vevő tanulók és a munkavállalók, munkanélküliek célcsoportjában pedig nagy százalékban (60-70%) kívánják használni az Europass mobilitási igazolványt, mely egyre ismertebb és elfogadottabb Európa-szerte.

s) A Magyarországra történő beutazás

A 2005-ös pályázati körben a Rap4leo pályázati adatbázis adatai szerint összesen 410 fő érkezett Magyarországra LdV szakmai gyakorlatra¹⁶. A legnagyobb számban a szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok képviseltették magukat (264 fő). A LdV mobilitásban részt vevő országok összes kiutazójának 0,92%-át fogadták Magyarországon. A beutazók túlnyomó többsége a szakmai alapképzésben résztvevők köréből került ki.

¹⁶ Tekintettel arra, hogy az adatbázis használata abban az évben indult, és néhány jelentős, a programban résztvevő ország akkor még nem kezdte meg annak használatát, a beutazók tényleges száma ennél vélhetően lényegesen magasabb.

Leonardo előkészítő látogatások

A Tempus Közalapítvány által meghirdetett pályázat célja a Leonardo da Vinci alprogram keretében pályázni szándékozók segítése abban, hogy pályázatuk megírásához szükséges előkészítő látogatást tegyenek leendő partnerüknél, vagy hogy nemzetközi partnerkereső szemináriumon vegyenek részt ezzel elősegítve a pályázat megírását.

A pályázat célja tehát azon intézmények támogatása a partnerkeresésben, melyek még nem vettek részt Leonardo mobilitási programban, vagy elképzeléseik megvalósításához szükségük van partneri körük bővítésére.

2007 előtt a Leonardo program nem adott lehetőséget előkészítő látogatások támogatására (szemben a Socrates programmal), így a tevékenységet hazai forrásból, a Munkaerőpiaci Alap szakképzési részéből kellett finanszíroznunk. Az Egész életen át tartó tanulás program már a Leonardo alprogramban is biztosítja az előkészítő látogatások finanszírozását.

Előkészítő látogatásra minden szakképzésben érintett intézmény pályázhatott. Az elnyerhető támogatás maximuma 250 000 forint (a 2007-es körre) vagy 1000 € (a 2008-as körre) volt intézményenként legfeljebb 1 főre (indokolt esetben 2 fő is utazhatott a 2008-as kör előkészítését célzó pályázatok esetében), egy hétnél nem hosszabb kiutazásra. A támogatás látogatáshoz kapcsolódó utazási, biztosítási, megélhetési költségek vagy a partnerkereső szeminárium részvételi díjának fedezését szolgálta.

Megvalósult előkészítő látogatások, beadott pályázatok

A 2007-es Leonardo pályázatok megírását elősegítő előkészítő látogatásokra 2007. márc. 8-ig lehetett pályázni. Ezután a 2008-as pályázati kör előkészítésével kapcsolatos kiutazások megpályázására volt lehetőség. A 2007-ben beadott, de még a 2007-es LdV pályázati körhöz kapcsolódó előkészítő látogatás pályázati felhívására 19 pályázat érkezett. Közülük 14 nyert támogatást, 5-öt utasítottak vissza. A nyertes pályázók közül egy lépett vissza. A pályázatokban igényelt támogatási összeg 3 497 323 forint volt, melyből végül 2 266 404

forintot ítéltek meg. Tehát az egy pályázatra jutó átlagos megítélt támogatás: 161 886 forint. Az igényelt támogatási összeget a 14 nyertes pályázatból 6 esetben kellett csökkenteni.

A 2007-es Leonardo pályázati beadási határidő lejárta után a 2008-as kör előkészítését célzó látogatások körében 14 pályázatot nyújtottak be 2007 végéig, ebből 6-ot fogadtak el, 8-at utasítottak el. Az összesen igényelt támogatási összeg 18 147 € volt, a végső megítélt összeg pedig 6 810 € . Így egy pályázatra átlagosan 1135 € támogatás jutott. Csökkenteni a pályázatban igényelt támogatási összeget a 6 nyertes pályázatból két esetben kellett.

A csökkentés oka többnyire a nem kellően alátámasztott költségvetés volt.

A pályázatok elutasításának oka leggyakrabban a költségvetés hiánya vagy elégtelen indoklása, az előkészítő látogatás hiányos leírása, indoklása volt.

A pályázati felhívás értelmében kétféle munkaprogram megvalósítására kerülhetett sor: saját szervezésű előkészítő látogatásra vagy szervezett partnerkereső szemináriumon való részvételre. A 2007 elején, a 2007-es pályázati forduló előkészítésére benyújtott és nyertes pályázatok kivétel nélkül saját szervezésű előkészítő látogatást valósítottak meg. A 2008-as kört előkészítő nyertes pályázatok kétharmada (4 pályázat) valósított meg partnerkereső szemináriumon való részvételt, a fennmaradó kettő saját szervezésben utazott külföldre.

A kiutazások célpontja többségében Németország volt a 2007-es kör előkészítését célzó pályázatok körében. A nyertes pályázattal rendelkező intézmények döntő része nem fővárosi (csak 3 budapesti nyertes pályázat volt), az intézmények típusa nagyrészt szakközépiskola vagy valamilyen oktatási intézmény volt, de előfordult egyéb, pl. szakmai egyesület vagy ügyvédi iroda is. A megpályázott kiutazások átlagos hossza kerekén 5 nap.

A 2008-as kört előkészítő pályázatok esetében színesebb a célországok képe: egy-egy pályázat célpontja Ciprus, Csehország, az Egyesült Királyság és Németország. Kétten pályáztak meg ausztriai utat. Az ebben a körben pályázó intézmények közül csak kettő szakiskola, a fennmaradó négy egyesület, rehabilitációval vagy felnőttképzéssel foglalkozó szervezet. A megpályázott kiutazás átlagos hossza: 4, 57 nap. A nyertes pályázó intézmények fele budapesti.

Célország (2007-es kör előkészítése)	Nyertes pályázatok száma
Németország	9
Egyesült Királyság	2
Románia	1
Ausztria	1

A pályázatok eredménye abban mérhető, hogy hányan adtak be valóban pályázatot Leonardo projekt megvalósítására, ill. hogy hányan nyertek. Ennek figyelembe vételével elmondható, hogy a célkitűzés sikeres volt, nagy arányban születtek nyertes Leonardo pályázatok az előkészítő látogatások nyomán a 2007-es pályázati kört előkészítők közül.

A 2008-as kört előkészítő hat pályázatból viszont csak egy rendelkezik nyertes Leonardo pályázattal, ezt az arányt valószínűleg javítani fogja a már 2008-ban benyújtott pályázatok eredményessége.

Megvalósult elők látogatás	Benyújtott pályázat (2007-es kör)	Leonardo	%	Nyertes pályázat	Leonardo	%
13	11		84,61	9		81,81

III.1.1.4. Grundtvig

A Grundtvig pályázati akció célja, hogy európai együttműködések által elősegítse a felnőttoktatás európai dimenziójának kialakulását, illetve a felnőttoktatás minőségének és hozzáférhetőségének javítását, ezáltal elősegíti a felnőtt tanulók más kultúrákról szóló ismereteinek bővülését, társadalmi aktivitásuk erősödését. A Grundtvig akció a szakmától független, általános ismeretek oktatásának és tanulásának a támogatásával egészíti ki a Leonardo programot.

Grundtvig Tanulási kapcsolatok

Ez a pályázati lehetőség elsősorban olyan intézmények részvételét támogatja, amelyek még nem rendelkeznek jelentős tapasztalatokkal a nemzetközi együttműködések és a projektmegvalósítás területén. A projekteken legalább három, a felnőttoktatásban érintett intézmény vesz részt, három különböző országból. 2007-től az együttműködések két évig tartanak és a pályázók fix összegű átalánytámogatásban részesülnek.

Eredmények

2007-ben 98 beérkezett Grundtvig Tanulási kapcsolat pályázat közül 26 projekt kaphatott támogatást. Az előző évhez képest (2006-ban 77 beérkezett pályázat) a pályázattípus iránt jelentősen megnőtt az érdeklődés, ugyanakkor az Egész életen át tartó tanulás programban bevezetett változtatások miatt kevesebb projekt támogatására volt lehetőség.

2007 a Tanulási kapcsolatok területén átmeneti év volt, az eddigi egyéves projektek helyett az újonnan induló együttműködéseknek már két évre ítéltük meg támogatást, ezzel stabilabbá váltak a projektek és nem szükséges az első év után külön pályázat útján megújítani az együttműködést. (A már futó, de eredetileg hosszabb együttműködést tervező projektek természetesen megkapták a hosszabbítás lehetőségét.) Jelentős könnyítés továbbá, hogy 2007-től a projektek fix átalányösszegekre pályázhattak, melyek a tervezett mobilitások¹⁷ számától függenek, így a tervezés, a végrehajtás és a beszámolás tekintetében is jelentősen egyszerűsödtek a pénzügyek.

A megítélhető átalányösszegek két évre a következők voltak:

Egyéves projekt, minimum 2 mobilitás: 6 000 euró

Egyéves projekt, minimum 6 mobilitás: 9 000 euró

Kétéves projekt, minimum 4 mobilitás: 12 000 euró

Kétéves projekt minimum 12 mobilitás: 18 000 euró

A 2007-ben támogatott 26 projekt közül 14 új, míg 12 régebbi együttműködés folytatására irányuló, megújítási pályázat eredménye. 19 Tanulási kapcsolat két évre szóló támogatási szerződést kapott, 7 pedig egy évig tartó együttműködést tervezett. A projektek legtöbbje a legnagyobb összegű támogatást és a lehető legtöbb mobilitást pályázta meg, 26-ból 18 Tanulási kapcsolat minimum 12 mobilitást vállalt.

Az összes támogatott projekt **együttesen minimum 258 mobilitást** tervezett, a Grundtvig tanulási kapcsolatokra lekötött összes támogatás pedig **396 000 euró**.

A projekteken együttműködő intézmények közül egy koordinátori, a többi partneri szerepet vállal. Általában a koordinátor intézmény fogja össze a többiek munkáját, de a támogatási

¹⁷ Egy mobilitás egy személy egy külföldi útját jelenti. A projektben közreműködő felnőttoktatási szakemberek, felnőtt tanulók, a társult partnerek képviselői és az esetlegesen segítségre szoruló speciális igényű résztvevők kísérői is részt vehetnek a mobilitási tevékenységekben.

összeg felhasználásáért, a támogatási szerződés feltételeinek teljesítéséért minden partner maga felel. A 2007-ben beadott pályázatok közül 19-ben vállalta a magyar szervezet a koordinátor szerepét, ezek közül a nemzeti bíráló és a nemzetközi egyeztetés után 7 magyar koordinátor kaphatott támogatást.

Támogatott magyar partnerrel dolgozó koordinátorok a programban részt vevő másik 30 európai országból 14 országban vannak, az Egyesült Királyságban 4, Németországban és Franciaországban 2 koordinátor intézménynek is van hazai partnere.

A támogatott pályázók legnagyobb része intézménytípus szerint non-profit szervezet (12 szerződés), ezután következnek a for-profit szervezetek (7 szerződés) majd az egyetemek és a kulturális intézmények (3-3 szerződés), egy projektben szerepel magyar partnerként középiskola.

A támogatott projektek témája változatos, az érdekesség kedvéért néhányat említünk a felsorolás szintjén: olvasókönyv készítése fogvatartott felnőtt tanulók számára; a történetmesélés, mint tanulási forma; az önkéntesség és a tanulás kapcsolata felnőttkorban; pénzügyi ismeretek tanítása hátrányos helyzetű felnőtteknek; művészet és kreativitás; fotóarchívum készítése - kollektív emlékezet; jelnyelv oktatása felnőtteknek.

A Grundtvig Tanulási kapcsolat projektekre különösen jellemző, hogy sok közülük valamilyen szempontból hátrányos helyzetű felnőtt tanulókat céloz meg, és a felnőttoktatáson keresztül kíván hozzájárulni az esélyeik javításához. A támogatott projektek témáira hozott példákból is kiolvasható ez a tendencia, mely hozzávetőlegesen a 2007-ben támogatott projektek felére igaz.

2006-os támogatási szerződések lezárása

A 2006-ban támogatott projektek 2007 júliusában fejezték be munkájukat és szeptemberben küldték el záróbeszámolójukat a Tempus Közalapítványnak. Összesen 47 záróbeszámolót fogadtunk és dolgoztunk fel, ezek kapcsán a kedvezményezetteknek egyéni visszajelzést adtunk, melyben értékeltük a projektjüket és az arról készített beszámolót. Általánosságban elmondható, hogy a projektek többsége teljesítette az eredetileg kitűzött célokat és megvalósította a tervezett tevékenységeket. Kisebb eltérések természetesen adódtak, ám ezeket a projektek végrehajtása során bekövetkezett változások indokolták, ezek a végső célok elérését nem tették kétségessé.

A pályázati statisztika szerint mind a benyújtott, mind az elfogadott pályázatok között a non-profit szervezetek, a felsőoktatási intézmények és a felnőttképző intézmények képviselik a legnagyobb arányt. Közülük ez utóbbi pályázattípus pályázati eredményességét kell kiemelni, hiszen valamennyi beadott pályázatuk támogatásban részesült.

A korábbi évekhez hasonlóan meglehetősen alacsony koordinátori szerepet vállaló intézmények aránya.

Intézménytípus	Benyújtott pályázat		Elfogadott pályázat	
	Koordinátorként	Partnerként	Koordinátorként	Partnerként
Kulturális szervezet	1	6	0	3
Gimnázium	0	1	0	1
Felsőoktatási intézmény	0	11	0	8
Könyvtár	0	2	0	1
Helyi közösségi szervezet	1	3	0	2
Non-profit szervezet	2	15	2	7
Általános iskola	1	1	0	1

Vállalat	0	6	0	0
Felnőttképző intézmény	3	11	3	11
Közintézmény / hatóság	0	3	0	1
Kutató intézet	0	1	0	1
Szakképző iskola	0	8	0	6
Totals	8	68	5	42

A záróbeszámolóok szerint projektenként átlagosan 6,44 oktató és 38 felnőtt tanuló bevonására került sor. Jelentős a speciális oktatási igényűek száma is.

A projektekben résztvevők száma	Összes	Férfiak	Nők	Speciális oktatási igényűek
Oktatók	303	119	184	55
Felnőtt tanulók	1795	762	1033	559

A mobilitási adatok szerint egyelőre az oktatók vesznek nagyobb arányban részt a mobilitásban, de már a felnőtt tanulók száma is számottevő.

A nemzetközi mobilitások száma		Összes	Férfiak	Nők	Speciális oktatási igényűek
Oktatók	Projekt találkozók	147	57	90	0
	Oktatói mobilitás	14	6	8	0
Felnőtt tanulók	Projekt találkozók	92	21	71	10
	Felnőtt tanulók cseréje	27	10	17	3

Grundtvig Előkészítő látogatások

Ez a pályázattípus a Grundtvig Tanulási kapcsolatok projektekre pályázni kívánó szervezetek munkatársainak szól. Az Egész életen át tartó tanulás program keretében a támogatás már nem adható centralizált projektek előkészítésére. A támogatás partnerkereső szemináriumon, projektelőkészítő találkozón, illetve európai Grundtvig konferencián való részvételre használható fel. A cél a partnerintézmények közötti személyes kapcsolatfelvétel és a Grundtvig Tanulási kapcsolatok pályázatok előkészítésének elősegítése.

Eredmények

2007-ben összesen 20 Grundtvig előkészítő látogatás pályázat érkezett, amely az előző évhez képest a pályázói aktivitás jelentős (142,9%) növekedését jelenti (2006-ban 14 pályázat érkezett.) A benyújtott pályázatok közül 16-ot támogattunk, összesen 13.199 euró értékben.

Az Előkészítő látogatás támogatást 3 fő európai Grundtvig konferencián való részvételre használta fel, 13 fő pedig projektelőkészítő találkozón vett részt. A 2007-es évben partnerkereső szemináriumon való részvételre egy pályázat sem érkezett.

A célországok sora rendkívül változatos. A legnépszerűbbnek Portugália bizonyult 4 kiutazóval, a második helyen Ausztria áll 3 kiutazóval, míg Németország és Olaszország a harmadik helyen osztozik 2-2 kiutazóval. Bulgáriába, Ciprusra, Dániába, Litvániába és Norvégiába 1-1 fő utazott.

2007-ben a leggyakoribb küldő, illetve fogadó intézmény típus az egyesület volt.

Grundtvig Felnőttoktatói mobilitás

Ez a pályázattípus felnőtt tanulókkal foglalkozó oktatók, szakértők, tanácsadók, intézményvezetők külföldi továbbképzését teszi lehetővé szervezett nemzetközi szeminárium vagy egy külföldi felnőttoktatási intézményhez történő látogatás / tanulmányút keretében. A látogatás célja az oktató szakmai (és nyelvi) fejlődése, valamint az intézmények közti együttműködés és tapasztalatcsere ösztönzése.

Eredmények

Az egész életen át tartó tanulás program bevezetésével módosult a pályázattípus beadási rendszere. 2007. januárban és februárban még a 2004-ben elfogadott rendszer szerint, folyamatosan lehetett pályázni, márciustól viszont három beadási határidő került meghirdetésre. (március 31., május 31., október 31.)

2007-ben 72 Felnőttoktatói mobilitás pályázat érkezett, ami az előző évi 19-hez képest jelentős növekedést jelent. A pályázati aktivitás ugrásszerű növekedése miatt sajnos meglehetősen magas volt a formai hibás pályázatok száma (18%), a pályázatok minősége ezzel szemben jónak mondható, mivel tartalmi okokból mindössze 15 pályázat elutasítására került sor. Összességében 43 pályázatot támogattunk, végül a visszalépések miatt 34 pályázó kapott támogatást, így összesen 52.163 eurót kötöttünk le. A visszalépések hátterében az állt, hogy 2007 elején több nemzetközi kurzust is lemondtak a szervezők.

A továbbképzések témái igen sokszínűek és szerteágazóak voltak. A legtöbb kiutazó európai projekttervezés és megvalósítás témájú kurzuson vett részt, 2 kiutazó úgynevezett job shadowingra ment küldő intézményükhöz hasonló profilú külföldi intézményekhez. Ezen kívül népszerűek voltak a különböző oktatásmetodológiai és a kivándorlás, a rasszizmus, illetve a diszkrimináció problematikájával foglalkozó kurzusok. Egy kiutazó csecsemőmasszázs trénereknek tartott továbbképzésen, egy másik pedig egy bibliodráma kongresszuson vett részt.

A pályázatok több mint a fele az előző évekhez hasonlóan Közép-Magyarországról, legtöbbször Budapestről érkezett. Ebből következik, hogy a támogatott pályázatok jelentős része is ebből a régióból került ki. A 2007-es évben egyedül a Dél-Dunántúlról nem érkezett pályázat, így elmondható, hogy ennek a régiónak a passzivitását kivéve a beadott és a támogatott pályázatok földrajzi eloszlása arányos.

A megpályázott kurzusok nagy része szerepel a kurzuskatalógusban, ami a támogatott pályázatokról is elmondható. 23 pályázat nyert támogatást, melyben egy, a kurzuskatalógusból kiválasztott kurzus szerepel és 11 olyan pályázat, melyben a pályázó más módon értesült a kiválasztott kurzusról, ezen belül kettő egyéni szervezésű job shadowing volt.

A nemek eloszlásáról elmondható, hogy többségében még mindig hölgyek pályáznak. Ez a támogatott pályázatok esetében azt jelenti, hogy 23 hölgy és 11 úr pályázata került támogatásra.

A kurzusok munkanyelvének megválasztásánál egyre inkább megfigyelhető az angol nyelv dominanciája.

A küldő intézmények típusánál az Előkészítő látogatások pályázattípushoz hasonlóan az első három leggyakoribb típus közt szerepel az egyesület. A másik két leggyakoribb intézménykategória a non-profit / nem állami intézmény, illetve a (magán) vállalat kategóriája.

A fogadó országok köre igen széles. Még mindig Németországba történik messze a legtöbb kiutazás, 2007-ben 12 db. Viszonylag gyakori célország Ciprus, Olaszország és az Egyesült Királyság 4-4 kiutazóval, illetve Belgium és Portugália 3-3 kiutazóval. Ezen felül megjelenik még Ausztria, Dánia, Spanyolország, Finnország, Görögország, Írország, Izland, Litvánia, Svédország és Törökország is, mint célország.

III.1.1.5. Szakértői tanulmányutak (volt Arion) pályázati akció

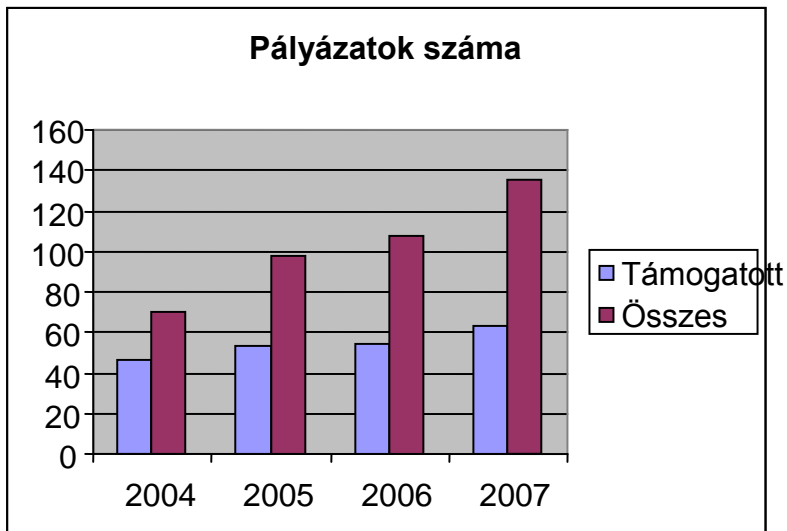
Szakértői tanulmányutak – egyéni pályázatok

A Szakértői tanulmányutak a korábbi ARION és a CEDEFOP tanulmányutak egyesítésével jött létre 2007-ben, s az OKM javaslatára a konszolidált program koordinálásával a Tempus Közalapítványt bízta meg az Európai Bizottság. A program fő célja, hogy támogassa az Európai Uniónak az oktatási és képzési rendszereket érintő célkitűzéseit, ezen belül

- elősegítse az európai szintű információ- és tapasztalatcserét oktatási és képzési kérdésekben,
- terjessze a szakértői tanulmányutakon részt vevők által megszerzett ismereteket és nemzetközi tapasztalatokat,
- összekapcsolja a szakértői tanulmányutakat az Egész életen át tartó tanulás programjának más alprogramjaival, különösen azokkal, amelyek az iskolai képzésre, interkulturális nevelésre és a felnőttoktatásra vonatkoznak (Comenius, Leonardo, Grundtvig, Transzverzális programok)

A korábbi éveknek az Arion programban megszokott gyakorlatával ellentétben, 2007-ben két pályázati határidővel lehetett pályázatokat beadni. A második határidő célja az volt, hogy egy négy hónapos kísérleti szakasszal támogassa az átmenetet. Itt most a pályázati év két félévének tapasztalatai összegezve láthatók. Szakértői tanulmányúton való részvételre évről évre többen pályáznak: az elmúlt négy évben közel megduplázódott a benyújtott pályázatok száma. Szerencsére ezzel párhuzamosan a programra fordítható források is nőttek, 2007-ben a két félévre összesen 87839 euró állt rendelkezésünkre.

Pályázati év	Pályázatok száma	Támogatott pályázat száma
2004		
2005		
2006		
2007		

A nemek közötti arány ebben a programban viszonylag kiegyensúlyozott, a résztvevők 33%-a férfi. A földrajzi megoszlás tekintetében a többi programhoz hasonlóan a Közép-Magyarországi régió, ezen belül is Budapest kiemelkedően magas aránya a legfeltűnőbb (több, mint 50%). Ennek a statisztikai adatnak az értelmezéséhez azonban figyelembe kell venni, hogy a Szakértői tanulmányutak pályázói között kiemelt célcsoportot képeznek azok a szakértők, akik nemzeti szinten is befolyásolhatják az oktatásban és a képzésben zajló folyamatokat, így tulajdonképpen ez az arány sem kedvezőtlen.

Ami a célországokat illeti, 2007-ben sikerült még az igen jónak mondható 2006-os eredményt is túlszárnyalni, összesen 20 tagországban vettek részt tanulmányúton szakértőink. A legnépszerűbb úticél már hagyományosan az Egyesült Királyság és Spanyolország volt, emellett szép számmal utaztak szakértők Skandináviába is, de Lengyelországban, Csehországban, Szlovéniában és Észtországban is képviseltették magukat. A 2006-os egy fő után 2007-ben már 3 magyar szakértőt jegyeztek török tanulmányúton.

A tanulmányutak 29 témáját 6 nagy témakörbe csoportosítva találják meg a pályázók a kurzuskatalógusban. Míg tavaly 16, idén 22 témában vettek részt magyar szakértők tanulmányutakon így a 2007-es év minden eddiginél nagyobb változatosságot mutat ebben a tekintetben.

Téma	
Minőségbiztosítás az oktatásban és a képzésben	
Az oktatási és képzési rendszerek bemutatása	
Információs és kommunikációs technológiák az oktatásban és képzésben	
A tanári hivatás	
Az európai dimenzió az oktatásban	
A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása	
Felnőttoktatás	
Nyelvtanítás	

Nemek közötti egyenlőség az oktatási és képzési rendszerekben	
Környezeti nevelés	
A diákok	
Az intézményvezető	
Fiatalok vállalkozószellemének fejlesztése	
A szakképzés vonzóvá tétele	
Az iskola	
A Szülők szerepe, aktív részvétele az iskola életében	
Az iskolai kudarcok megelőzése	
Egész életen át tartó pályatanácsadás	
A formális, a nem formális és az informális tanulás elismerése	
A szociális partnerek szerepe	
2008. az interkulturális párbeszéd éve	
Az alacsony képzettségűek képzési igényei	
Összesen	

A pályázatok munkanyelve nem okozott meglepetést 2007-ben sem, a döntő többség (82%) az angol munkanyelvet választotta. A maradék 18%-on a német (8%), a francia (7%) és a spanyol (3%) osztozott.

A növekvő pályázatszám szerencsére lehetővé teszi, hogy csak a bírálati szempontoknak valóban megfelelő pályázatokat támogassa a Tempus Közalapítvány. Az on-line pályázati űrlapok bevezetése, számos előnye ellenére, egyelőre úgy tűnik, negatív hatással van a pályázatok tartalmi minőségére. A szakértők jó része egy ülésben írja meg pályázatát, ami értelemszerűen nem kedvez az átgondolt és kifejtett válaszok megszületésének.

Magyarországon megvalósított szakértői tanulmányutak

A 2007-es évi beadási határidőre összesen 12 pályázat érkezett (2008/2009-ben megvalósítandó tanulmányutak szervezésére). A bírálók szakmai értékelésének megfelelően az Iroda hetet javasolt meghirdetni a Szakértői tanulmányutak katalógusban.

A magyarországi tanulmányút-szervezők által benyújtott pályázatok tematikus megoszlása:

Kínált tématerületek	Benyújtott kurzusszervezői pályázatok száma	Támogatott kurzusszervezői pályázatok száma
Migránsok és kisebbségek esélyegyenlősége az oktatási és szakképzési rendszerekben	2 db	2 db
Fiatalok és felnőttek vállalkozószellemének fejlesztése	2 db	1 db

fejlesztése		
Egyenlő esélyek mindenki számára az oktatási és képzési rendszerekben, hátrányos helyzetű diákok, nemek közötti egyenlőség, migráció és kisebbségek	1 db	1 db
Az iskola	1 db	0 db
Különleges nehézségekkel küzdő csoportok integrálása a munkaerőpiacra	1 db	1 db
A szociális partnerek szerepe	1 db	1 db
Az interkulturális oktatás hozzájárulása társadalmi integrációhoz (2008. interkulturális párbeszéd éve)	1 db	0 db
2009. a kreativitás európai éve	1 db	0 db
Aktív állampolgárságra nevelés az oktatási és képzésben	1 db	1 db
Nyelvtanítás és nyelvtanulás	1 db	0 db

A benyújtott és /támogatott/ pályázatok megoszlása régióként:

Közép-Magyarország (Budapest)	5 /5/ (5 /5/)
Észak-Magyarország	3 /1/
Észak-Alföld	2 /1/
Közép-Dunántúl	1 /0/
Dél-Dunántúl	1/0/
Dél-Alföld	0 /0/
Nyugat-Dunántúl	0 /0/

A benyújtott 12 szakmai tanulmányút közül 11 választott munkanyelve az angol, 1-nek pedig német a munkanyelve.

A programban keretében általános, vegyes és szakképzési tematikájú tanulmányutak szervezése egyaránt megpályázható volt. Ennek megfelelően a pályázatok tematikus megoszlása az alábbiak szerint alakult.

Általános tematika	9
Vegyes tematika	2
Szakképzési tematika	1

A Szakértői tanulmányutak programmal kapcsolatos egyéb információk és a katalógus megtalálható a CEDEFOP honlapján: <http://studyvisits.cedefop.europa.eu>

III.1.2. Erasmus Mundus

Az Európai Unió 2004 elején indította el az Erasmus Mundus programot, melynek elsődleges célja, hogy növelje az európai felsőoktatás színvonalát és világszerte elismertté tegye azt. Másodsorban az intézményi együttműködések és az egyéni ösztöndíjak lehetőséget teremtenek a kultúrák közötti párbeszédre, közeledésre; valamint az oktatók és hallgatók mobilitásának támogatásán keresztül felkészítenek a globális, tudásalapú társadalom kihívásaira. A program első szakasza 2004-2008 között működik, és négy pályázattípus keretében kínál támogatást felsőoktatási intézményeknek illetve oktatóknak és hallgatóknak.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium felkérésére a Tempus Közalapítványt működteti az Erasmus Mundus Nemzeti Kapcsolattartó Pontot Magyarországon. A nemzeti koordináció az információs tevékenységet foglalja magában, hiszen a program teljes mértékben centralizált, azaz az Európai Bizottság végzi a pályázatát. Az Erasmus Mundus programmal kapcsolatban az alábbi információs tevékenységeket végeztük 2007-ben:

- Folyamatosan frissítettük www.erasmusmundus.hu címen (a TKA honlapján) az Erasmus Mundus magyarországi központi weblapját.
- Kiadtuk, és széles körben terjesztettük a programról szóló magyar nyelvű szórólapot és a TKA kiadványaiban is hírt adtunk a programról.
- A pályázati lehetőségeket széles körben hirdettük meg (pl. TKA Felsőoktatási e-hírlevél) és más programok koordinátorain keresztül is tájékoztattuk a felsőoktatási intézményeket (pl. Erasmus és CEEPUS koordinátorok).
- Egyéb felsőoktatási rendezvényeken (CEEPUS, Erasmus, Leonardo) rövid bemutatóval szerepeltettük a programot.
- Megszerveztük az 1. és 4. akció hazai formai bírálatát.
- Részt vettünk az Erasmus Mundus második szakasza jogszabályi háttérének véleményezésében.

2007-ben egyeztetéseket kezdeményeztünk a közös képzések jogszabályi háttéréről, akkreditációjáról az Oktatási és Kulturális Minisztériummal, a Magyar Akkreditációs Bizottsággal, az Erasmus Mundus koordinátorokkal és a magyarországi Bologna tanácsadó hálózattal.

Az egyeztetések abból az alapproblémából indultak ki, hogy a magyar felsőoktatás vonzerejének növelése érdekében, és az Erasmus Mundus közösségi program II. szakaszának kezdete (2009) ürügyén, feltétlenül érdemes a közös oklevelekhez vezető képzések jogszabályi háttérét újragondolni. A közös (főként mester-) kurzusokat a legtöbb nyugat-európai országban egyszerűen lehet engedélyezni. Ez nem véletlen, hiszen felismerték, hogy ehhez mind az országnak, mind a felsőoktatásnak anyagi érdeke fűződik.

A konzultációkon felmerült, hogy a magyar jogszabályi környezet és a jogszabályok alkalmazása túlságosan merev, illetve nehézkes. A szakindítás deregulációjára lenne szükség ahhoz, hogy Magyarország aktívabban és eredményesebben vehessen részt a programban. Lehetőségként merült fel, hogy a lényegesen egyszerűbb és átláthatóbb szakirányú továbbképzések keretében lehetne megoldani ezt a problémát azzal a feltétellel, hogy a szakirányú továbbképzéseken szerzett végzettséggel be lehessen lépni a doktori képzésbe.

Az egyeztetések 2008-ban is folytatódni fognak, különös tekintettel arra, hogy az Erasmus Mundus II. szakaszában 2009-től közös doktori képzések indítására is lehet pályázni.

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

Az Erasmus Mundus pályázatok kezelését az Európai Bizottság végzi, a tagországok Erasmus Mundus Nemzeti Kapcsolattartó Pontjaival együttműködve. A konzorciumok támogatása akciónként változó. A program első szakasza 2004-től 2008-ig tart, ezen öt évre szánt költségvetése pedig 230 millió euró.

Táblázat: Az Erasmus Mundus programban részt vevő magyar felsőoktatási intézmények

Magyar partner	Kurzus címe	Honlap
Budapesti Corvinus Egyetem	Master International "Vintage Vine, Wine and Terroir Management"	www.vintagemaster.com
	CoDe - Joint European Master Comparative Local Development	www.mastercode.unitn.it
	IMESS: International Masters Economy, State and Society	http://www.imess.eu/index.html
	EMSRHS European Master in Sustainable Regional Health Systems	http://ErasmusMundus.tprs.vu.lt
<i>Budapesti Műszaki Gazdaságtudományi Egyetem</i>	EURO-AQUAE: Euro Hydroinformatics and water Management	www.euroaquae.org
	ME3 - European joint Master Management and Engineering Environment and Energy	http://webi.emn.fr
<i>Közép-európai Egyetem</i>	MESPOM: Environmental Science, Policy and Management	www.mespom.org
	MUNDUS MAPP - Erasmus Mundus Master's in Public Policy	http://www.mundusmapp.org/
	GEMMA: Master's Degree in Women's and Gender Studies	http://www.ugr.es/~gemma/
<i>Miskolci Egyetem</i>	EMMEP - Erasmus Mundus Minerals and Environmental Programme	http://www.emmep.org/

Az európai felsőoktatás népszerűsítését támogató (ún. 4. Akcióban) további egy sikeres magyar pályázat született az Open Society Foundation koordinálásával és a Budapesti Nyílt Társadalom Intézet közreműködésével, melynek címe: „TEA TEAM - Training educational advisers to enhance academic mobility”.

III.1.3. Tempus

A Tempus programot az Európai Bizottság az ún. partnerországokban¹⁸ lezajló felsőoktatási reformtörekvések és ezeken keresztül a szociális és gazdasági felemelkedés támogatására hozta létre. A program elsődleges célja a nemzetközi együttműködések keresztül a felsőoktatási rendszerek fejlesztésének támogatása. Ezen túlmenően célul tűzi ki a kultúrák közti egyetértésnek, valamint egymáshoz való közeledésének, illetve a felsőoktatási rendszerek fejlesztésének és adaptálásának elősegítését, ezáltal a felsőoktatással szemben jelentkező gazdasági-, kulturális elvárásoknak való hatékonyabb megfelelést. Magyarország korábban kedvezményezett országgént vehetett részt a programban, azonban a 2004-es csatlakozást követően, mint teljes jogú európai uniós tag segíti a Tempus III és 2008-tól a Tempus IV partnerországok felsőoktatásának fejlesztését.

Magyarországon a Tempus Közalapítványon belül működő Tempus Nemzeti Kapcsolattartó Pont látja el a programmal kapcsolatos információs tevékenységeket. Pályázóinkat folyamatosan tájékoztattuk a honlapunkon, illetve különböző kiadványon keresztül és konzultációs lehetőség biztosításával.

- A Közalapítvány honlapján folyamatosan megjelentettük az aktuális információkat a programról és minden partnerországról.
- Magyar nyelvű leprellőt adtunk ki és terjesztettünk a felsőoktatási intézmények körében, és szerepeltettük a programot a TKA felsőoktatási kapcsolódású kiadványaiban is.
- Részt vettünk a Tempus IV elindításának munkálataiban, egyeztetéseiben.
- Egyéb felsőoktatási rendezvényeken (CEEPUS, Erasmus, Leonardo, Erasmus Mundus) rövid tájékoztatót adtunk a program változásairól.
- Közreműködtünk a partnerkeresésben leendő pályázók részére.
- Leendő és meglévő pályázóink számára pályázati tanácsadást biztosítottunk.
- (Mivel a Tempus III. szakaszának 2006. december 15-én volt az utolsó pályázati időpontja, és a Tempus IV. szakasza 2008-ban kezdődött el, pályázatíró szemináriumot nem tartottunk.)

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

A Tempus III pályázatok kezelését a torinói székhelyű Európai Képzési Alapítvány Tempus Irodája végezte az Európai Bizottsággal együttműködve. Az egyéni mobilitási pályázatok iránt nem volt magyar érdeklődés a 2007. évben, és a hazai pályázók figyelme inkább a hosszabb futamidejű projektek felé fordult.

A Strukturális és Kiegészítő Tevékenységek pályázati forma keretében egy magyar intézmény pályázott sikeresen. A *Debreceni Tudományegyetem* a „*European Expert Training for Accession 2*” című projektben vesz részt.

A Közös Európai Projektek (JEP) keretében három esetben pályázott sikeresen főpályázóként magyar felsőoktatási intézmény. (Mindegyik projekt kétéves.)

Táblázat: A sikeres magyar koordinációjú Közös Európai Projektek (2007) listája

Koordinátor intézmény	A projekt címe	Partnerek
Nemzetközi Üzleti Főiskola	Model Project of Curriculum Development at MGUS	orosz, brit
Pannon Egyetem	European Quality Standards in Limnology Education	magyar, finn, spanyol

¹⁸ Albánia, Algéria, Azerbajdzsán, Bosznia Hercegovina, Egyiptom, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Koszovó, Libanon, Macedónia, Marokkó, Moldova, Montenegró, Oroszország, Örményország, Palesztina, Szerbia és Koszovó (az ENSZ BT 1244. sz. határozata alapján), Szíria, Tádzsikisztán, Tunézia, Türkmenisztán, Ukrajna, Üzbegisztán

		svéd, horvát
Debreceni Egyetem	Development of European Compatible Soil and Management M. Sc. Courses in Egypt	magyar, egyiptomi, belga

Táblázat: A sikeres Közös Európai Projektek (2007) listája, amelyekben magyar partnerintézmény is dolgozik

Partner intézmény	A projekt címe	További partnerek
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Establishing Interdisciplinary Curricula and Centre for Postgraduate Studies and Research in Cognitive Sciences in Cr	német, horvát, holland
Nyugat-Magyarországi Egyetem	Development of a New University Programme in Geographical Information Technology	svéd, tádzsik
Nyugat-Magyarországi Egyetem	Geographic information Technology for Sustainable Development in Kazakhstan	svéd, kazah

III.1.4. Európa a polgárokért

Az Európai Bizottság új, 2007-től 2013-ig tartó Európa a polgárokért programjának az a szerepe, hogy valódi kapocs legyen az állampolgárok és az Unió között. A polgárok aktív részvétele elengedhetetlenül szükséges Európa közös építésében, a program ennek érdekében támogatja különböző országok polgárainak és szervezeteinek együttműködését: lehetőséget teremt a személyes találkozásra, hogy közös tevékenységek, akciók során együtt alakítsák ki saját elképzelésüket egy nemzeteken túlmutató, de a sokszínűséget tiszteletben tartó európai környezetről.

Az Európa a polgárokért program magyarországi koordinálására az Oktatási és Kulturális Minisztérium a Tempus Közalapítványt kérte fel 2007. február 16-án. A Tempus Közalapítvány mint kijelölt nemzeti koordinációs pont feladata a program népszerűsítése és információnyújtás a pályázati lehetőségekről az érintettek körében. A Közalapítvány munkáját a minisztérium és két másik tárca munkatársaiból álló konzultációs testület segíti, melynek tagjai a saját területükön belül továbbítják az információkat. Az információ terjesztésében számos más multiplikátor szervezet is részt vesz.

2007-ben az Európa a polgárokért Kontaktpont elsősorban információs feladatokat látott el az alábbiak szerint (2008-ban a tevékenységi köre tovább bővül a pályázati tanácsadó, konzultációs szereppel, valamint az Európai Bizottság, a nemzeti hatóság és a pályázók közti kommunikációt segítő, ösztönző szereppel).

Az egyes pályázati akciók **felhívásai** a beadási határidők szerinti ütemezésben megjelentek a Tempus Közalapítvány honlapján, a releváns célcsoportoknak szóló tematikus elektronikus hírlevelekben, valamint további terjesztésre eljuttattuk a partner multiplikátor szervezeteknek is.

A TKA **honlapján** az Európa a polgárokért oldalakon elérhető a program és az egyes pályázattípusok leírása, a pályázati dokumentumok és az aktuális hírek. Az oldalak tartalma **folymatosan frissül**. A honlaphoz kapcsolódó elektronikus szolgáltatásként november elején jelent meg először az *Európa a polgárokért: civileknek, önkormányzatoknak, polgároknak* címet viselő **elektronikus hírlevél**, amely jelenleg 220 regisztrált olvasóhoz jut el.

A programról **áttekintő cikk** jelent meg a Pályázati Pavilon magazin 2007. májusi számában. Az ősz elején elkészült a programot bemutató **röplap**, amely elektronikus és nyomtatott formában is rendelkezésre áll, és elsősorban a program célcsoportjait érintő rendezvényeken kerül terjesztésre.

A TKA 2007. őszen, október 1. és 25. között szervezett **regionális információs kampánya** során az ország hét városában (Székesfehérvár, Pécs, Eger, Kecskemét, Győr, Békéscsaba, Budapest) tartott tájékoztató napon az Egész életen át tartó tanulás program pályázati lehetőségei mellett az Európa a polgárokért program bemutatása is nagy hangsúlyt kapott.

A TKA kiállítóként részt vett az októberi **Civiliáda kiállításon**, ahol az érdeklődők tájékoztatást kaptak a programról. A rendezvényt az információk közvetítését segítő személyes kapcsolatépítésre is felhasználtuk.

Az év utolsó felében megkezdődött a **személyes kapcsolatfelvétel a támogatást nyert magyar koordinálású projektek képviselőivel**. A jó példák azonosítása és terjesztése céljából elsőként a 2007-ben Aranycsillag díjat kapott magyar részvételű projekteket mutattuk be az elektronikus hírlevélben.

III.1.5. EGT/Norvég alap – Mobilitási alap

A Tempus Közalapítvány a 2004. évi pályázati fordulóban, a humán erőforrás-fejlesztés és oktatás prioritáshoz kapcsolódva nyert támogatást pályázati alap megvalósítására az EGT/Norvég Finanszírozási Mechanizmustól.

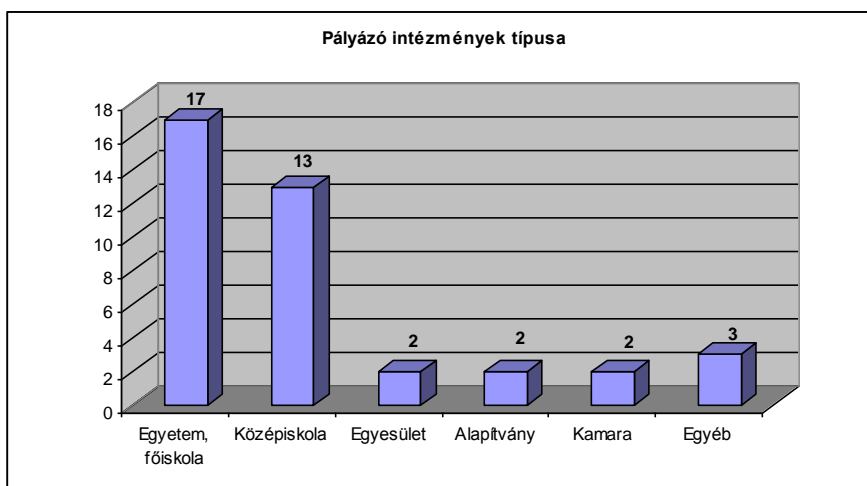
A pályázati alap célja, hogy elősegítse a nemzetközi együttműködéseket, az intézmények közötti partnerségeket, és kétoldalú mobilitási programokat valósítson meg annak érdekében, hogy ezzel fokozza Magyarország részvételét a lisszaboni / koppenhágai / bolognai folyamatokban. A pályázati alap keretében ezért aktuális oktatási, képzési témákhoz kapcsolódóan mobilitási tevékenységekre lehetett pályázni. A célországok az Európai Gazdasági Térség nem uniós tagállamai (Norvégia, Izland, Liechtenstein). A mobilitás megvalósulhat kölcsönösségi alapon is, vagyis a résztvevő országokból Magyarországra irányuló mobilitás támogatására is lehetett pályázni.

A pályázati alap megvalósítását 85%-ban az EGT/Norvég Finanszírozási Mechanizmus, 15%-ban a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség finanszírozza. A pályázati alap megvalósítására vonatkozóan – hosszas előkészítés után – 2007 tavaszán került sor szerződéskötésre a felek között: a Tempus Közalapítvány, mint projektgazda, a Központi Pénzügyi és Szerződéskötő Egység (KPSZE), mint Végrehajtó Ügynökség és szakmai teljesítés-igazoló, valamint a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, mint nemzeti kapcsolattartó között.

Ezt megelőzően 2007. február 19-én került sor a program nyitó konferenciájára. A rendezvény keretén belül bemutattuk a pályázati alap hátterét, a lehetséges pályázati tevékenységeket, illetve a 3 lehetséges partnerország közül Norvégia képviseletében ketten is előadást tartottak a norvég köz- és felsőoktatásról, illetve a szakképzésről. A rendezvényt előadóként a norvég nagykövet is megtisztelte jelenlétével.

A pályázati alaphoz kapcsolódó pályázati dokumentációt a Tempus Közalapítvány (TKA) 2007 nyarán készítette el, és a KPSZE 2007 augusztusában fogadta el azt. A hivatalos pályázati felhívás így 2007. szeptember elején megjelenhetett. A pályázók felkészítését szolgálták a TKA őszi regionális információs rendezvényei, 5 pályázati szeminárium – 2 alkalommal Budapesten és 3 vidéki helyszínen, ez utóbbiak a norvég nagykövetség külön támogatásával valósultak meg – kifejezetten erre a programra koncentrálnak, illetve az információs anyagok (magazin és hírlevél cikkek, szórólap).

A 2007. december 10-i határidőre 39 intézménytől összesen **79 pályázat** érkezett. A pályázók intézmények megoszlása típus szerint:

A pályázatok tartalmi bírálatára és a döntéshozatalra 2008 elején került sor.

A beérkezett pályázatok számának és minőségének tükrében sikeresnek ítéljük meg az elvégzett előkészítő tevékenységet, a pályázók tájékoztatását és felkészítését.

A szakiskolai mobilitási program

A Leonardo program mintájára 2003-ban indított kezdeményezés lényege, hogy szakiskolai tanulók külföldi szakmai gyakorlaton vesznek részt munkatapasztalat-szerzés, szak- és nyelvtudásuk erősítése céljából. A hazai kezdeményezés többlete az uniós programhoz képest, hogy – céljaiban a Szakiskolai Fejlesztési Programhoz kapcsolódva – figyelembe veszi a szakiskolák és a szakiskolai tanulók sajátos helyzetét.

A szakiskolai mobilitási program a Munkaerő-piaci Alap Képzési és Fejlesztési Alaprészének pénzügyi forrásaiból külföldi szakmai gyakorlatok megvalósítását támogatta a Szakiskolai Fejlesztési Programban résztvevő szakiskolák tanulói számára. A program céljaként tűzte ki, hogy erősítse az iskolák gazdasági kapcsolatait, járuljon hozzá a szakiskolai képzés megújulásához, növelje a tanulás és különösen a nyelvtanulás iránti motivációt, fejlessze a kiutazóknak a munkaerőpiac által megkövetelt kompetenciáit. Amíg a 2003-as pályázati fordulóban 62.500.000 Ft állt a nyertes pályázatok támogatására rendelkezésre, az Országos Szakképzési Tanács állásfoglalását és az Oktatási Minisztérium döntését követően 2005-ben 160 millió forintra emelkedett a pályázati keret.

A 2005-ös pályázati kör beadási határidejére összesen 40 db pályázat érkezett. Jó eredménynek számít, hogy a lehetséges pályázói kör 42 százaléka, a Szakiskolai Fejlesztési Programban részt vevő 89 intézmény közül 37 nyújtott be egy vagy két mobilitási pályázatot. Közülük 19 intézmény valósított meg már korábban külföldi szakmai gyakorlatot a Leonardo program vagy a 2003-as szakiskolai mobilitási program keretében. Öröndetes, hogy 18 olyan intézmény is a pályázat benyújtása mellett döntött, amelynek nem volt korábban ilyen jellegű tapasztalata, vagyis sikerült tovább bővíteni a nemzetközi szakképzési együttműködésbe bekapcsolódó intézmények körét. A szakiskolai mobilitás sikerét mutatja, hogy a 2003-as pályázati forduló 11 projektgazdája közül 10 benyújtott pályázatot ebben a körben is, 8-an sikeresen. Az egy távolmaradó intézmény azóta sikeres Leonardo pályázó. A 2003-as nyertesek tehát mindannyian folytatták vagy folytatni kívánták mobilitási projektjüket.

Összesen 22 intézmény 23 projektje részesült támogatásban. A 160 000 000 Ft értékű támogatás 309 szakiskolai tanuló szakmai gyakorlatát tette lehetővé (59 kísérő bevonásával).

A projektek több, mint fele a kereskedelem, vendéglátás területéről került ki, jelentős még az építőipar, műszaki terület, mezőgazdaság részaránya.

Valamennyi elfogadott projekt megvalósítására sor került, így az is újfent bebizonyosodott, hogy kellő támogatással és megfelelő pályázati feltételekkel ez az intézményi kör is képes profitálni a nemzetközi együttműködési lehetőségekből.

A felhasználási mutató jónak mondható, a megítélt támogatás 94,3 %-át használták fel az intézmények – ez a pályázók gondos projektmenedzsment munkájának eredménye is. Az átlagosan 7 hetes szakmai gyakorlatok a Leonardo program ezen célcsoportjában megvalósított projekteknél valamelyest hosszabbak – ez kimondottan kedvező a szakiskolai tanulók nyelvi kompetenciáinak fejlődése szempontjából. A projektek által érintett szakmák sokszínű képet mutattak: a vendéglátás-kereskedelem mellett a villanszerelő, asztalos, szobafestő-mázoló, karosszerialakatos, fodrász, mezőgazdasági gépész, dísznövénykertész, kőműves szakmák is megjelennek.

A legnépszerűbb fogadó ország továbbra is Németország, de több projekt küldött tanulókat Finnországba, Franciaországba és Olaszországba is.

A kiutazások előtt tartott felkészítések hatékonynak bizonyultak, a tanulók megfelelően helytálltak a gyakorlat folyamán, szakmájukhoz kapcsolódó feladatokat láttak el, önállóbbakká váltak, motivációjuk észrevehetően nőtt. Új eszközökkel, szakmai technikákkal ismerkedtek meg, munkához való hozzáállásuk megváltozott. A tanulók önállóságának, önbizalmának növekedése mutatja, hogy a program olyan mentálhigiénés kapacitással rendelkezik, amelyre ma igen nagy szükség van a szakiskolai képzésben. Különösen érthető ennek a jelentősége, ha figyelembe vesszük, hogy a részt vevő diákok minimum 80%-a továbbra is szociálisan hátrányos helyzetű. A kiutazók között roma tanulók is voltak. A külföldi gyakorlatok nagy részét beszámították az itthoni kötelező gyakorlatba, a kiutazók többsége Europass mobilitási igazolványt kapott.

Középtávú külföldi szakképzési kutatások

A Tempus Közalapítvány – az Országos Szakképzési Tanács határozata és az oktatási miniszter döntése nyomán megítélt források terhére – 2005 őszén pályázatot hirdetett a középtávú külföldi szakképzési kutatások finanszírozására maximum 46 millió forint keretösszeggel. A pályázatot kezdeményező Oktatási Minisztérium elgondolásának háttérében az állt, hogy a Leonardo program által biztosított rövidtávú (1-6 hetes) tanulmányutaknál hosszabb mobilitási időszak révén átfogóbb szakmai tapasztalatokhoz és stabilabb nyelvtudáshoz segítse hozzá a szakképzésben érintett tanárokat, oktatókat és egyéb szakértőket.

A támogatásra a szakmai intézményekben szakmai tárgyat tanító tanárok és oktatók, a szakképző intézményekben, valamint a szakmai szervezeteknél, önkormányzatoknál, munkaadói és munkavállalói szervezeteknél, kamaráknál a szakképzés irányításával, fenntartásával, fejlesztésével és érdekképviseletével foglalkozó szakemberek pályázhattak. A kutatások célja az volt, hogy a résztvevők új, szakképzési vonatkozású pedagógiai módszereket tanulmányozzanak, azokat elsajátítsák és megismertessék a hazai szakképzés szereplőivel. A kutatások emellett lehetőséget teremthettek arra, hogy hozzájáruljanak az intézmények európai uniós projekteken való részvételéhez, az intézmények közötti nemzetközi kapcsolatok megalapozásához és továbbfejlesztéséhez, illetve közvetett módon a résztvevők szakmai nyelvismeretének elmélyítéséhez és gyakorlatiasabbá tételéhez.

A min. 9 – max. 13 hét időtartamú tanulmányutakra az Európai Unió és az EFTA azon országaiban kerülhetett sor, amelyeknek hivatalos nyelve az angol, a francia vagy a német (Ausztria, Belgium vallon területei, Franciaország, Írország, Nagy-Britannia, Németország,

Svájc, Luxemburg és Liechtenstein). A középtávú külföldi szakképzési kutatások keretében az iskolákban és gyakorlati képzőhelyeken zajló hospitálás, konzultáció, oktatási és képzési (rész)feladatok ellátása kaphatott támogatást. A pályázók kutatásainak utazási, biztosítási és megélhetési költségei, valamint adott esetben helyettesítésük költségének 1/3-ad része került finanszírozásra.

A pályázatok elbírálásában az Iroda és külső szakértők vettek részt, a döntést a Tempus Közalapítvány Kuratóriuma hagyta jóvá. A támogatás a rendelkezésre álló 46 milliós keretösszeg teljes felhasználásáig pályázható, a 2007. évi pályázati kör végén rendelkezésre álló összeg 26.571.171 forint.

A 2005-ös, 2006-os és 2007-es nyertes pályázók túlnyomó többsége 2007-ben készített beszámolót a megvalósult kutatási tevékenységéről, ezért érdemes ezt a három évet együtt értékelni. A 2005-2007-es szakasz pályázati felhívásaira 25 pályázat érkezett, amelyek közül 16-nak ítélte meg támogatást a Kuratórium, ebből egyet visszamondtak, négy még zajlik, tizenegy lezárult. A nyertes pályázatok által igényelt támogatás összege 19.776.776 forint, amelyből 19.428.829 forint került megítélésre, tehát jelentősebb mértékű csökkentésre egyik pályázat esetében sem került sor, a benyújtott pályázatok költségtakarékosságra törekedtek, figyelmet fordítottak a pénzügyi szabályok betartására.

A nem támogatott 10 pályázat az alábbi okok miatt került elutasításra: formai hibát tartalmazott (pl. szándéknyilatkozat, nyelvtudás hiánya), a projekt céljai nem álltak összhangban a pályázati felhívás tartalmával, a fogadó intézmény szakmai relevanciája nem egyértelmű, a kutatási programterv nagyon vázlatos, a benyújtott pályázat kidolgozatlan és általánosságokat tartalmazott, két pályázó ugyanazt a pályázatot nyújtotta be, amellyel korábban egy harmadik kollégájuk nyert ebben a pályázattípusban.

A támogatásból 4 budapesti és 11 vidéki intézmény tanára, oktatója, illetve szakképzésben részt vevő szakembere részesült. A kutatási tevékenységek változatosak, vendéglátóipari (3), idegenforgalmi (2), rendészeti (1), kommunikációs (1), e-learninges (1), lovas (1), műszaki-informatikai (1), opening learning (1), gazdálkodási-irányítási (1), pályaorientációs (1), mezőgazdasági (1), kutyavezető (1) képzéshez, oktatáshoz kapcsolódnak. A tanulmányutak kétharmada 9 (5 fő), valamint 12 hétig (5 fő) tartott, 3 fő tízhetes kutatásban vett részt, egy-egy fő pedig 11, valamint 13 hetet töltött külföldön. A középtávú külföldi szakképzési kutatások célországaként leggyakrabban az Egyesült Királyságot jelölték meg (6), 2-2 fő utazott Németországba, Ausztriába és Franciaországba, három fő Írországot, Belgiumot vagy Svájcot választotta.

Összefoglalva a 2005-2007 közötti időszak tapasztalatait, megállapítható, hogy a pályázati aktivitás alacsony, aminek a legfontosabb oka, hogy. Annak ellenére, hogy a középtávú külföldi szakképzési kutatások pályázati szabályzata 2007-től lehetővé teszi a tanulmányút egyszeri, legfeljebb hat hónapig tartó megszakítását, elmondható, hogy a szakképző intézményekben szakmai tárgyat tanító tanárok és oktatók, valamint a szakképzés irányításával, fenntartásával, fejlesztésével és érdekképviselésével foglalkozó szakemberek számára túl hosszú még a minimális 9 hetes tanulmányút is, nehézséget jelent a munkahelytől, a családtól való távollét megoldása. A célcsoport passzivitásának gyakori oka még a külföldi partner hiánya: Amennyiben a kiutazó intézménye nem rendelkezik külföldi kapcsolattal, problémát okoz a megfelelő partner felkutatása, a sikeres projektek megvalósításához szükséges együttműködés kialakítása. A 2005-ös és a 2006-os gyakorlattal szemben 2007-ben öt pályázati forduló meghirdetésére került sor a pályázati aktivitás növelése érdekében, ezáltal

a pályázók számára lehetőség nyílt az optimális kutatási időpont megtalálására – azonban érdemben ez sem tudott változtatni a pályázati aktivitáson, úgy tűnik, nincs tényleges igény hosszabb időtartamú oktatói mobilitási projektekre, így vélhetően a 2008-as beadási határidők ellenére a pályázati keret jelentős része felhasználatlanul marad.

III.2. Hazai támogatásból finanszírozott pályázati programok

III.2.1. Útravaló Nemzeti Ösztöndíjprogram

Az Útravaló Nemzeti Ösztöndíjprogram a Magyar Köztársaság által létrehozott, az Oktatási és Kulturális Minisztérium felügyelete alá tartozó pályázati lehetőség. A 2005-ös esztendőben útjára indított programot alapvetően kettős célkitűzéssel hívták életre: egyrészt a hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének elősegítése, a számukra elérhető ösztöndíjrendszer megújítása volt a cél – amelyet a program az ún. esélyegyenlőségi alprogramokon keresztül kívánt elérni –, másrészt a természettudományos érdeklődésű tanulók tehetséggondozását kívánták biztosítani – az ún. Út a tudományhoz alprogram által kínált pályázati lehetőség segítségével.

Az Ösztöndíjprogramot a Tempus Közalapítvány annak 2005 tavaszi indulásától kezdődően csak 2007. május 31-ig kezelte, mivel a Közalapítvány Kuratóriuma nem tudta elfogadni az Oktatási és Kulturális Minisztérium által a program 2007-es évi megvalósításával kapcsolatosan támasztott – elsősorban pénzügyi – feltételeket.

Az Ösztöndíjprogramban a 2007-es év Közalapítvány által kezelt időszakában új pályázati felhívás nem került kiírásra, így új támogatottak sem kerültek finanszírozásra a program keretében. A Közalapítvány azonban még a 2006-os évben – a 2006/2007-es tanév vonatkozásában – az esélyegyenlőségi alprogramok keretében összesen 2 994 darab szerződést kötött a pályázó oktatási intézményekkel, míg az Út a tudományhoz alprogram keretében 83 kutatási projekt megvalósítását támogatta. A Tempus Közalapítvány keretein belül működött Útravaló Programiroda főbb feladata ehhez kapcsolódóan a 2007-es évben a pályázó intézmények évközi beszámolóinak bírálata, illetve a vállalt tevékenységek megvalósításának ellenőrzéséhez kapcsolódó monitoring tevékenység lefolytatása volt. Mindemellett jelentős többletteleherként jelentkezett a program átadása következtében tömegessé váló pályázói érdeklődések kezelése is.

A program megvalósítását 2007. június 1-jétől – a Tempus Közalapítvány által a 2006/2007-es évre megkötött szerződések teljesítése és a pályázók elszámoltatása vonatkozásában is – az Oktatási és Kulturális Minisztérium felkérése alapján az Oktatási és Kulturális Minisztérium Támogatáskezelő Igazgatósága vette át.

III.2.2. Világ – Nyelv Pályázati Programcsomag

A Világ – Nyelv pályázati csomag az Oktatási és Kulturális Minisztérium 2003-ban elindított átfogó **idegennyelv-tudás fejlesztési koncepciójának** egyik legfontosabb eleme, mely a meghirdetett tevékenységek révén a nyelvvoktatás minden szintjét támogatja. **2007** a pályázati csomag ötödik éve. A korábbi pályázati felhívásokból már jól ismert alprogramok mellett, a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprész jóvoltából, a szakképzési terület kiemelt támogatására nyílik lehetőség a Külföldi szakmai tanárjelöltek és tanárok fogadása középfokú szakképző intézményekben pályázattípus újbóli meghirdetésével. A 4 alprogrammal meghirdetett pályázati csomag elemei a következők voltak:

1. A *Forrás* alprogram a közoktatás hátrányos helyzetű résztvevőinek felzárkóztatását támogatja az önálló tanulást lehetővé tevő idegen nyelvi könyvtár-tanulóközpontok működtetése révén. Tanulóközpontok létesítéséhez az alprogramban először pályázó intézmények, a tanulóközpontok fenntartásához pedig a már korábban létrehozott Forrás központok pályázhattak támogatásra.
2. Az *Élesztő* alprogram a Magyarországon kevésbé gyakran oktatott élő idegennyelvek iskolai oktatását támogatja. A kevésbé gyakran oktatott nyelvek oktatásának bevezetésére vállalkozó közoktatási intézmények a szükséges tanmenetek kidolgozására és a választott idegen nyelv legalább egy tanulócsoporton belüli oktatásának bevezetésére pályázhattak támogatásra.
3. Az *Alapfokú nyelvtanfolyamokon való részvétel pályázattípus* az egész életen át tartó tanulás jegyében a szakképző évfolyamokat működtető közoktatási intézményekben főállásban oktató pedagógusok angol, német vagy francia nyelven történő nyelvtanulását támogatta.
4. A *Külföldi szakmai tanárjelöltek és tanárok fogadása középfokú szakképző intézményekben* pályázattípus keretében lehetőség nyílik a magyar szaknyelvi oktatás illetve szakmai tartalmakra épülő nyelvoktatás támogatására. A hazánkba érkező vendégtanárok 2-5 hónapot töltenek különböző szakképző intézményekben, miközben szakmai tárgyukat idegen nyelven oktatják, így nemcsak saját oktatói készségeiket fejlesztik, hanem a fogadó iskola számára is olyan, az idegen nyelvet magas illetve anyanyelvi szinten beszélő munkatársként lépnek fel, akik a tanulók számára az idegen nyelv tanulását élővé teszik.

A nyelvoktatás hiányosságainak felszámolására és problémáinak megoldására tett kísérletek továbbra is **elsősorban a közoktatás** fejlesztésére irányultak.

A Tempus Közalapítvány keretei között működő Világ – Nyelv Programiroda Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított pályázati támogatásra fordítható kerete 2007-ben 25 millió forint, melyet 2008. június 30-ig lehet felhasználni. A 2007-es programév pályázati felhívása 2007. május 15-én jelent meg.

A *Külföldi tanárjelöltek fogadása magyar középfokú szakképző intézményekben* pályázattípus a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprész támogatta, a projektek támogatására, és a kapcsolódó mentor továbbképzési program megvalósítására 100 M Ft állt rendelkezésre. A program keretében a partnerországokból érkező nem nyelvszakos tanárjelöltek, illetve rövid szakmai gyakorlattal rendelkező fiatal tanárok szakmai gyakorlati időt töltöttek el magyar középfokú szakképző intézményekben. Ezáltal a magyar intézmények szak- és nyelvtanárai olyan anyanyelvi asszisztenshez, segítőhöz jutottak, aki a tanult idegen nyelvet élővé, közelivé tették a diákok számára, illetve a szaktárgyak oktatását idegen nyelvi blokkokkal egészítették ki és így segítették a tartalomalapú nyelvoktatás fejlesztését és alkalmazását.

Legfontosabb eredmények

A 2007-es év legnagyobb kihívása az volt, hogy a korábbi években széles körben ismertté vált pályázati csomag iránti érdeklődést továbbra is fenntartsuk, tehát a program **pozícióját** a nyelvoktatás-fejlesztési lehetőségek között **megerősítsük**.

Ugyanakkor a 3 alprogramra, Forrás, Élesztő és Alapfokú nyelvtanfolyamok, fordítható **támogatási keret** (25 millió Ft) a korábbi évekhez viszonyítva nagymértékben **lecsökkent**,

ami jelentősen **kevesebb pályázat** támogatását tette lehetővé. Ez sok esetben megnehezítette a pályázók felé történő **kommunikációt**.

Az Iroda a program **pályázati dokumentációjának** (pályázati űrlapok, bírálati űrlapok, szerződésminták, beszámoló formanyomtatványok, stb.) **további átdolgozását, pontosítását** tűzte ki céljául, annak érdekében, hogy a pályázók számára még inkább **átlátható, felhasználóbarát** anyagok szülessenek, ezzel is megkönnyítve a pályázást.

Célul tűztük ki, hogy

- a támogatási keret **100 %-os felhasználására** törekszünk a 2007-ben meghirdetett pályázattípusok kapcsán;
- **továbbra is hatékony kommunikációval** készítjük fel a pályázókat az elnyert támogatás teljes felhasználására;
- a **hátrányos helyzetű pályázókat** kiemelten kezeljük a Program keretein belül;
- **szakmai** jellegű **együttműködéseket**, hálózatépítést, képzészet kezdeményezünk, illetve az **eredmények terjesztésére** ösztönözzük a nyertes projekteket
- **újabb forrásokat találunk** a Világ – Nyelv program további kiterjesztése érdekében.

Pályázatok száma

A 2007. évi Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított támogatási keret (25 millió Ft) felhasználására **beérkezett pályázatok száma összesen 222**, míg a **nyertes pályázatok száma 91** amely mintegy 41 százalékos támogatottsági arányt mutat. Ez valamelyest alatta marad a korábbi évek támogatási arányának. A jelenség oka, hogy az Alapfokú nyelvtanfolyamok pályázattípusra rendkívül nagy igény mutatkozott, csak erre a pályázattípusra 124 db pályázat érkezett, azonban a relatív alacsony támogatás keret erősen behatárolta a nyertes pályázatok számát.

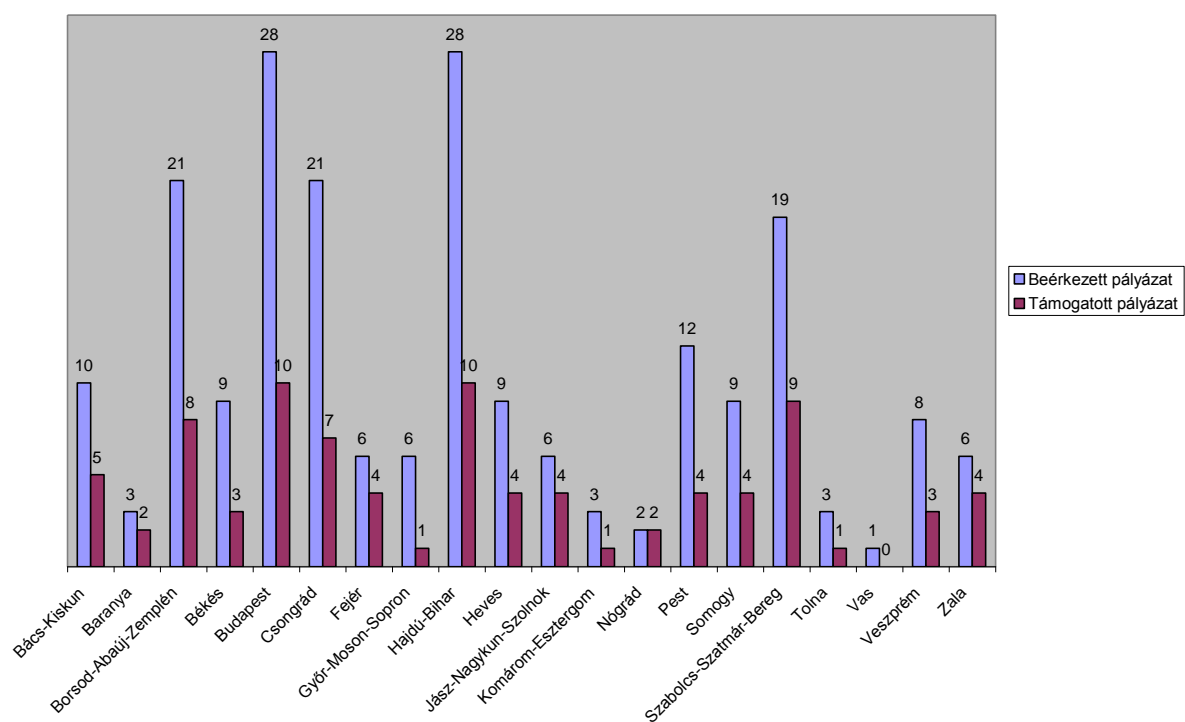
PÁLYÁZATTÍPUS	BEADOTT PÁLYÁZATO	FORMAILAG MEGFEL	NYERTES PÁLYÁZATO
Forrás tanulóközpontok fenntartására	27	27	27
Élesztő Új idegennyelv- oktatási program bevezet	19	18	11
Alapfokú nyelvtanfolyamokon való részvétel	124	118	43
Külföldi tanárjelöltek és tanárok fogadása, iskolai pályázatok	40	39	5*

Külföldi tanárjelöltek és tanárok fogadása, vendégtanári pályázatok	12	12	5*
MINDÖSSZESEN:	222	214	91

A 2007. évi Világ – Nyelv támogatás terhére meghirdetett pályázattípusokban beadott és támogatást nyert pályázatok száma

** A Munkaerőpiaci Alap képzési alaprésze finanszírozásával.*

A beérkezett és támogatott intézményi pályázatok megyénkénti eloszlását a következő diagramm mutatja:

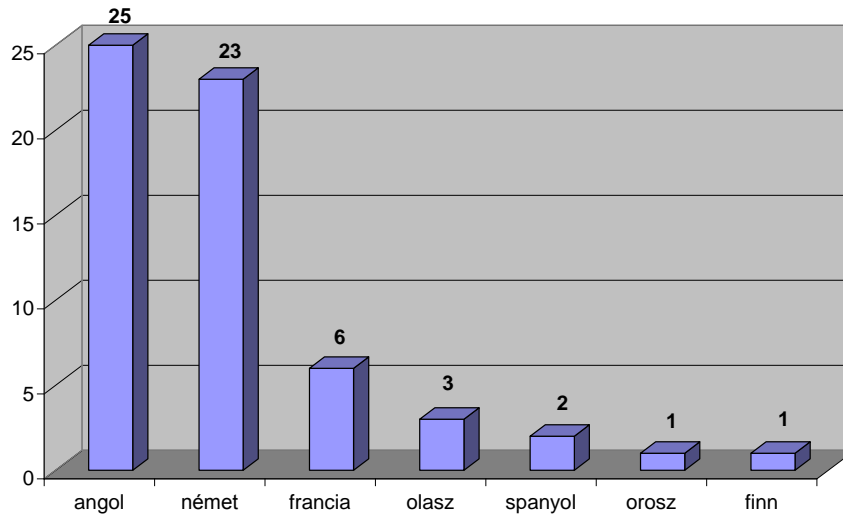

Forrás: Tanulóközpontok fenntartása

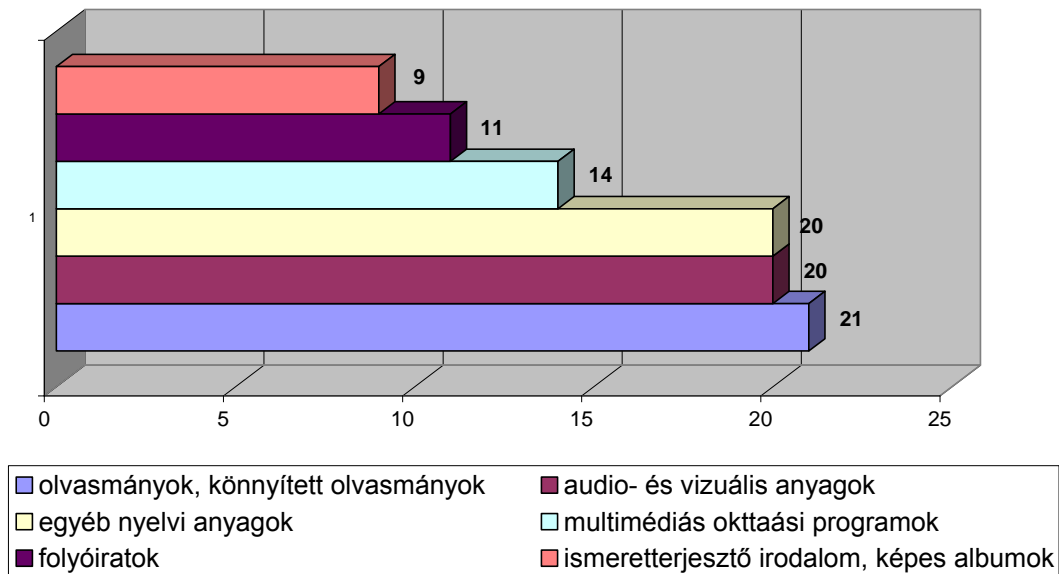
A pályázattípusra összesen 27 pályázat érkezett. 2007-ben mind a 27 pályázó Forrás tanulóközpont lehetőséget kapott a fenntartási költségek kiegészítésére. A 27 iskolából 26-an tervezték az összeget a tanulóközpont állományának bővítésére fordítani.

A legtöbb iskola angol és német nyelvű anyagok vásárlását tervezte a pályázatokban, de megjelentek tervek a francia, olasz, orosz, spanyol és finn nyelvekre vonatkozóan is. A legtöbb (21) iskola az olvasmányok, könnyített olvasmányok vásárlását tűzte ki célul, de népszerű volt az audio- és vizuális anyagok, valamint egyéb, az önálló nyelvtanulást segítő nyelvi anyagok vásárlása is.

A beszerzések nyelvi eloszlása (pályázáskor tervezett állapot)

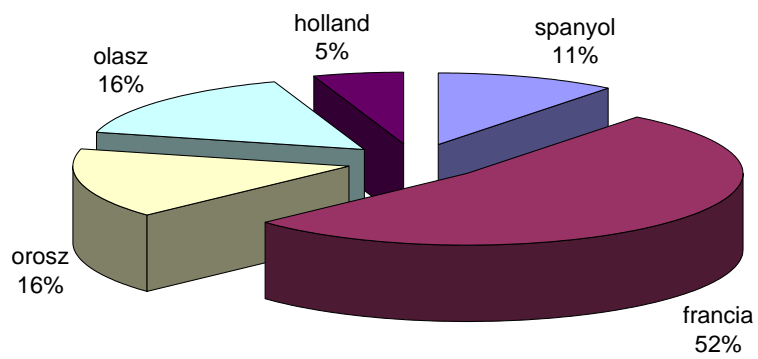

A beszerzendő nyelvi anyagok jellege (pályázáskor tervezett állapot)

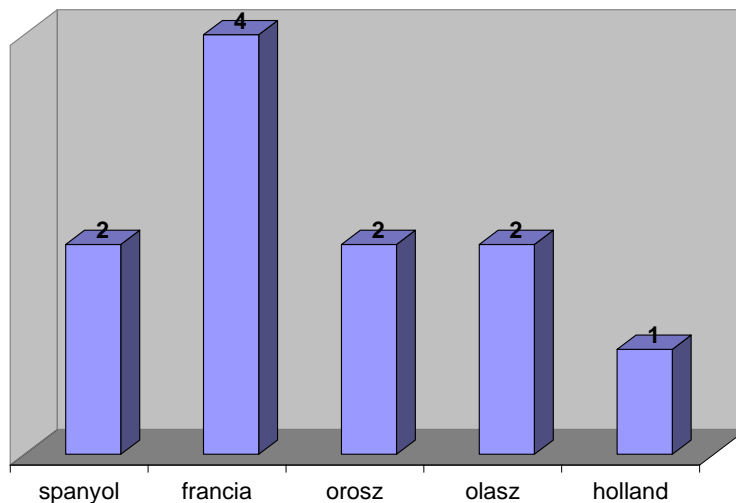
Élesztő: Új idegennyelv-oktatási program bevezetése

A pályázattípusra összesen 19 pályázat érkezett, melyből 10 a francia, 3-3 az orosz és az olasz, 2 a spanyol és 1 a holland nyelv oktatásának bevezetését tűzte ki célul.

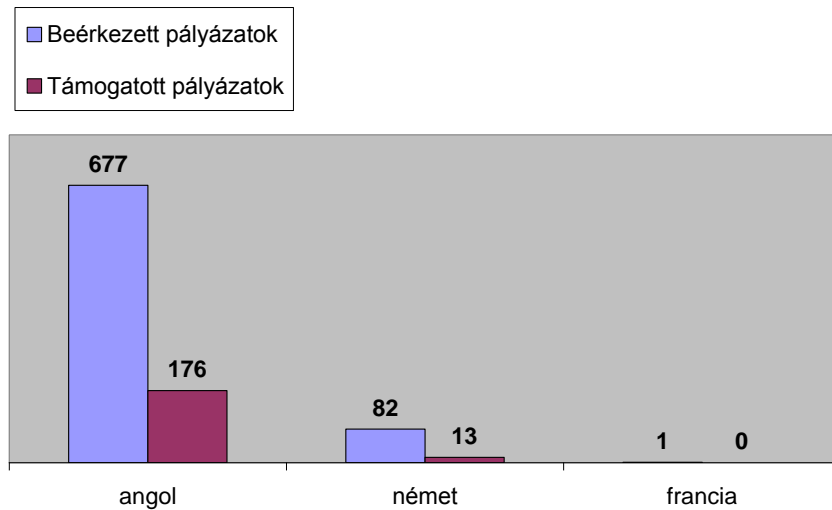
A támogatásból indítani kívánt csoportokban oktatott nyelvek aránya

A 11 támogatott pályázatban a bevezetett idegen nyelvek száma a következőképpen alakult:

Alapfokú nyelvtanfolyamokon való részvétel

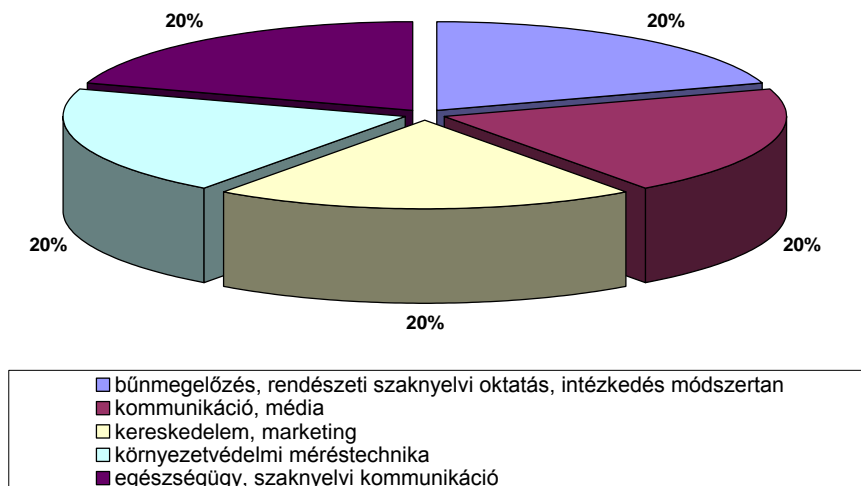
A pályázattípusra összesen 124 pályázat érkezett be, melyekben a tanulni kívánt idegen nyelvek megoszlását a beérkezett és a támogatott pályázatok esetében az alábbi diagramm mutatja:

Külföldi szakmai tanárjelöltek és tanárok fogadása középfokú szakképző intézményekben

Ebben az évben egy határidővel hirdettük meg a pályázattípust, azonban a beadási határidőt egyszer meg kellett hosszabbítanunk. A 2007. november 5-i pótmeghirdetésre azért volt szükség, mert az október 5-i határidőre nem érkezett megfelelő mennyiségű pályázat a pályázati kör érdemi lebonyolításához. A Külföldi tanárjelöltek fogadása pályázattípusban a 2007. november 5-i végleges határidőre 40 intézményi pályázat érkezett, míg a külföldi szakmai tanárjelöltek és tanárok (továbbiakban vendégtanárok) részéről 7 országból összesen 12 db pályázat. A bírálati folyamat lezárulta, és a fogadó iskolák és a külföldi vendégtanárok között lezajlott egyeztetés után összesen 5 projektet (iskola-vendégtanár párost) tudtunk támogatni. Az USA-ból, Ausztráliából, Olaszországból, és Finnországból érkező vendégtanárok 2008. januártól június végéig 2-5 hónap (+ 2 hét felkészülési időszak) tanítási gyakorlatot töltenek el a fogadó magyar szakképző intézményekben. A támogatott projektek tartalmukban széles skálán mozognak, képviselik a kriminológia, média, környezetvédelem és egészségügy szakterületeket. A vendégtanárok minden esetben angol nyelven tanítottak. Mivel az 5 támogatott pályázat nem kötötte le az összes rendelkezésre álló keretet, a pályázattípus újból meghirdetésre kerül 2008 tavaszán.

A vendégtanárok által oktatott szakterületek

A 2007-es pályázati eredmények tükrében eddig a következőket állapíthatjuk meg:

1. A lecsökkent pályázati támogatási keret ellenére a meghirdetett pályázattípusokra továbbra is relatív **nagyszámú pályázat** érkezett. A Programiroda és a szakértők bírálata alapján támogatható kategóriába került pályázatok közül – különösen az *Alapfokú nyelvtanfolyamokon való részvétel* pályázattípus esetében – a pályázati keret erejéig csak a **legszínvonalasabb pályázatokat** tudta támogatni.
2. A 2007-es Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított támogatási keretet **100 százalékban** lekötöttük.
3. A Programiroda a külföldi vendégtanárok fogadását magyar középfokú szakképző intézményekben lehetővé tevő program 2006-os nagy sikerű megvalósításnak köszönhetően **újabb forrásokat pályázott és kapott** ugyanerre a célra a 2007-es pályázati évre, növelve ezzel a Világ – Nyelv program keretei között megpályázható lehetőségeket. Az első kísérleti év során tapasztalt rendkívüli érdeklődés visszafogottabbá vált a program irányába, így az MPA képzési alaprészből biztosított források felhasználása 2007-ben a meghosszabbított határidő ellenére sem került teljes lekötésre. Mindez lehetővé teszi, hogy a pályázattípus 2008 tavaszán újra meghirdetésre kerüljön.
4. A pályázók által ez idáig megküldött időszakos beszámolók, ill. az egyéb úton érkezett visszajelzések szerint a fokozott információátadás mind a kiadványokban és az internetes honlapon, mind az információs napokon és projektindító szemináriumokon, eredményesebb pályázást, projektmunkát tesz lehetővé a számukra is.
5. A **hátrányos helyzetű** pályázók támogatása érdekében a TKA Kuratóriuma egy **egységes szempontrendszer**t dolgozott ki, amelyet a Programiroda a bírálat során érvényesített. Ennek eredményeképp a hátrányos helyzetű kistérségen vagy településen működő iskolák **többletpontot** kaptak.

6. Az Iroda olyan felületet hozott létre és töltött fel tartalommal a **honlapon**, ahol a leendő nyertes pályázók **információt kaphatnak** az eddigi projektek által használt segédanyagokról, internetes felületekről, eszközökről. A Forrás központok között működő együttműködés élénkítése, a tanulóközpontok hatékony működésének segítése érdekében a Programiroda koordinációjával 2006-ban létrejött a **Forrás koordinátori hálózat** továbbfejlesztése érdekében folyamatosan frissítettük a kapcsolódó anyagokat a TKA honlapján.
7. A TKA **kiadványaiban** a Világ – Nyelv Programmal kapcsolatos cikkek, interjúk, projektbemutatók mind a Program **kiemelkedő eredményeinek terjesztését** hivatottak szolgálni. A **szakmai együttműködések ösztönzése** a Forrás központoknak szóló rendszeres képzések hagyományának ápolásával **folytatódott**, az aktuális Forrás szeminárium keretében 2008. január 22-én személyes tapasztalatcserét szerveztünk a Forrás koordinátoroknak.
8. A Világ – Nyelv Programiroda **két nagyszabású szakmai konferenciát** bonyolított le 2007 őszén, az egyiket az általános iskolákban folyó nyelvoktatás témájában, a másikat, pedig a kevésbé gyakran oktatott idegen nyelvek témában. A két konferencia összesen mintegy 350 nyelvtanár illetve nyelvoktatási szakértő részvételével zajlott, haszonnal és sikerrel a részt vevő szakmai közönség számára.
9. A Programiroda a fenti két konferencia színvonalas megvalósításának tapasztalataira építve további képzések és konferenciák megvalósítását vállalta az Oktatási és Kulturális Minisztérium megbízásából. Így 2008 tavaszán sor kerülhet egy regionális továbbképzés sorozatra a Forrás Központokban az ország 7 régiójában, 9 helyszínen, melynek központi témája lesz a Forrás központokban megtalálható autentikus anyagok felhasználási lehetőségei a projektalapú oktatás módszertanának alkalmazásával. Szintén sor kerül majd egy konferenciára, és egy akkreditált továbbképzésre a Nyelvi előkészítő évfolyamokon oktató nyelvtanárok számára.

III.2.3. CEEPUS Ösztöndíjprogram

A program célja

Közép-Európában a kilencvenes évek elején még nem kapcsolták össze többoldalú kapcsolatok a régió országait, csak kétoldalú együttműködések jöttek létre az akadémiai mobilitásban. A közép-európai országok részt vettek ugyan európai oktatási (mobilitási) programokban (mint pl. a Tempus), mégis egyre nagyobb igény mutatkozott egy – a regionális jellegzetességeket hangsúlyozó, ugyanakkor nem az Európai Unió forrásaiból finanszírozott – multilaterális regionális program létrehozására.

Az 1995-ben indult Közép-Európai Felsőoktatási Csereprogram (Central European Exchange Programme for University Studies), azzal a céllal indult útjára, hogy lehetővé tegye a részt vevő közép-európai országok felsőoktatási intézményei számára az oktatói és diákcsere,

lehetőséget teremtsen a nyelvi és szakmai kurzusokon, valamint nyári egyetemeken való közös részvételre, erősítve ezáltal az adott térség értelmiségének szakmai kapcsolatait.

A CEEPUS Egyezményt 1993. december 8-án Budapesten írta alá hat közép-európai ország oktatási minisztere. Az Egyezményhez azóta még több ország csatlakozott, mely mára már szétfeszítette a közép-európai keretet, és megnyílt a csatlakozni kívánó balkáni államok előtt is. Jelenleg a részt veő országok következők: Albánia, Ausztria, Bulgária, Bosznia-Hercegovina, Csehország, Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Macedónia, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia.

Az eltelt tíz év alatt a program olyan sikeresnek bizonyult, hogy a részt vevő államok a program folytatása mellett annak megújításáról is döntöttek. A CEEPUS-országok oktatási miniszterei 2003-ban újabb öt éves periódusra, 2009. december 31-ig, meghosszabbították azt. A CEEPUS II Egyezmény az első szerződés minden alapelemét megőrizte, ugyanakkor ki is bővítette ezek körét, például azzal, hogy elő kívánja segíteni a Bolognai Folyamat megvalósulását.

A CEEPUS-ban ún. Tematikus Hálózatok keretén belül azon délkelet-európai országok (eredetileg Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Szerbia, Montenegró, Albánia) felsőoktatási intézményeivel is létrejöhet együttműködés, amelyek hivatalosan még nem tagjai a CEEPUS Egyezménynek. Az említett államok – ezzel is jelezve a CEEPUS sikerét és a kulturális kapcsolatok erősödését – arra törekedtek, hogy teljes jogú tagként csatlakozhassanak az Egyezményhez. 2005-től már csak Bosznia-Hercegovina nem volt teljes jogú tag, de 2008 elején már ez az ország is csatlakozott a programhoz.

A CEEPUS II Egyezményt ratifikáló államok a következők:

	<i>A ratifikációs okmány letétele</i>
Albánia	2006. május 19.
Ausztria	2004. május 17.
Bulgária	2004. február 27.
Bosznia-Hercegovina	2008. február 12.
Csehország	2004. július 26.
Horvátország	2004. május 20.
Lengyelország	2005. február 2.
Magyarország	2003. február 25.
Macedónia	2008
Montenegró	2008
Románia	2004. május 17.
Szerbia	2005. szeptember 12.
Szlovákia	2005. március 22.
Szlovénia	2004. november 19.

Bosznia-Hercegovina és az UNMIK-MEST részvétele

Bosznia-Hercegovina a 2008-as szkopjei miniszteri konferencián lett teljes jogú tag, a 2008/2009-es tanévre szóló hálózati pályázatokban már részt vehettek a felsőoktatási intézményei.

Szintén részt vehetett már a pályázatokban a koszovói Pristina-i Egyetem. A Koszovói Ideiglenes ENSZ Közigazgatás Oktatás-, Tudományügyi és Technológiai Minisztériumának (UNMIK-MEST) részvétele szintén napirendi pont volt a miniszteri konferencián.

A CEEPUS II Egyezmény meghosszabbítása

Mivel a CEEPUS-ra vonatkozó egyezmény 2009. július 31-én lejár, már a 2007-es zágrábi konferencián döntés született a CEEPUS II meghosszabbításáról 2011-ig. Ehhez szükséges, hogy a CEEPUS II Egyezmény meghosszabbításáról szóló dokumentumokat letétbe helyezze minden tagállam Magyarországon 2009. április 30-ig.

CEEPUS III

A zágrábi miniszteri konferencián a CEEPUS következő szakaszának prioritásairól is egyeztettek a küldöttségek és a szakértők. Konszenzus alakult ki abban, hogy a programnak el kell mozdulnia a tudomány és a kutatás felé:

- lehetővé kell tenni kutatási hálózatok alakítását
- a kutatói ösztöndíjakat
- növelni kell a Ph.D. hallgatók mobilitását.

Ez felvetette a kérdést, hogy a meglévő hónapkeretekből vagy új hónapok felajánlásából történjék-e az új cél finanszírozása. Felmerült továbbá, hogy a CEEPUS hozzájárulhatna a közösségi EU7 K+F keretprogram pályázatainak előkészítéséhez, valamint érdemes lenne támogatni a közös doktori programok kialakítását. Néhány ország fenntartásait jelezte a közös doktori programokkal kapcsolatban (akkreditációs, jogszabályi problémák). Érdemes azonban megjegyezni, hogy ezek a kérdések az alap- és mesterképzések esetében is felmerültek, mégis sikeresen működhetnek a program keretein belül. A közös doktori programokra való kibővítés érdekessége lehetne az Erasmus Mundus II. szakaszára való felkészülés, hiszen 2009-től az EM is kibővül ezzel a lehetőséggel.

Kihívások a CEEPUS II-ben

A 2006. és 2007. év legnagyobb kihívása az volt, hogy elősegítsük a CEEPUS II Egyezmény (Magyarországon 2004. augusztus 1-jével lépett hatályba) által támogatott új együttműködési forma, a közös diplomaprogramok megvalósítását.

További lényeges teendőnk volt annak biztosítása, hogy az alapképzésben részt vevő hallgatók körében általánosan elterjedtté váljék a minimum 3 hónapos tartózkodási időszak. Korábban a CEEPUS hallgatók csupán egy-egy hónapig tartózkodtak külföldön. Ez megnehezítette a kint végzett tanulmányok hazai elismerését, amit a hallgatók sokszor már nem is kértek.

A CEEPUS Nemzeti Iroda kiemelten fontos feladatként kezeli a pályázók tájékoztatását, amely alapvetően két célcsoportot érint: a leendő intézményi és egyéni pályázókat; és a nyertes pályázókat a projekt során, a projektek eredményeinek széles körben való terjesztése érdekében.

Célunk, hogy a pályázati aktualitásokról történő folyamatos tájékoztatás mellett összegyűjtsük és bemutassuk a CEEPUS program keretében megvalósult együttműködések tapasztalatait, szakmai eredményeit, és széles körben terjesszük őket.

A magyar felsőoktatási intézmények körében a CEEPUS program jelentős szerepet tölt be a regionális kapcsolatok tekintetében, így törekszünk arra, hogy az érdeklődés továbbra is élénk maradjon, és újabb intézményeket vonjunk be a programba.

A CEEPUS program költségvetése

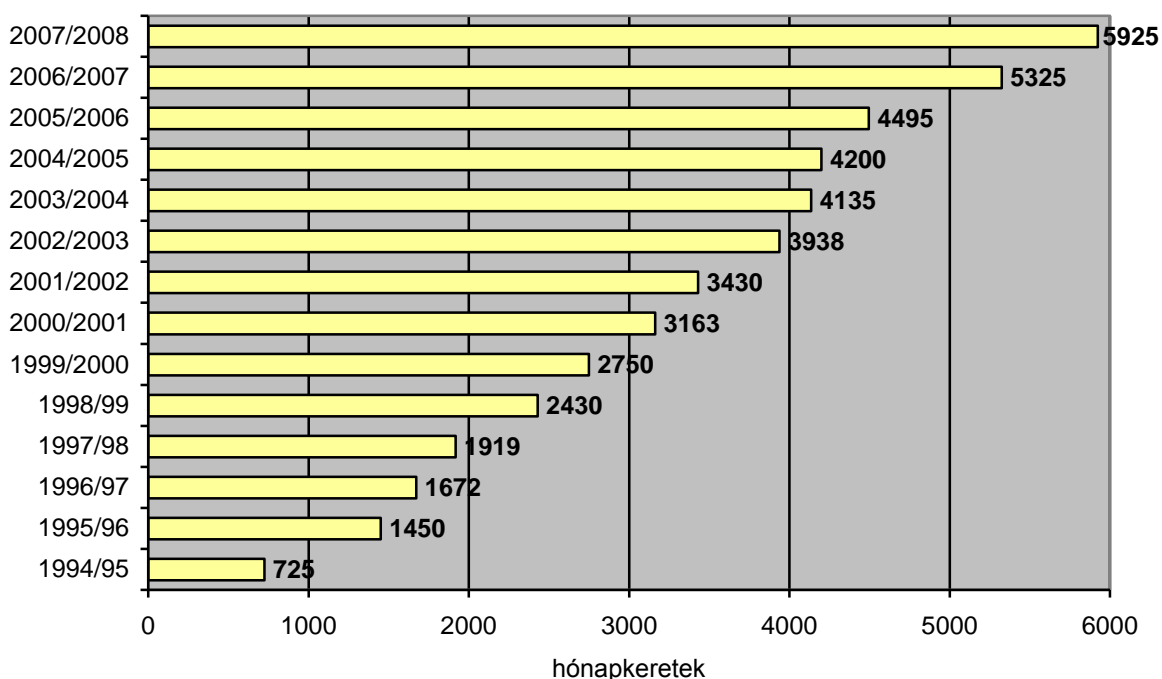
A CEEPUS program költségvetését a részt vevő országok kormányai biztosítják: az adott országba érkező CEEPUS ösztöndíjasok ösztöndíját a fogadó ország fedezi. Minden tagország tanévenként mondja meg, hogy összesen hány hónapra fogad külföldi hallgatókat és oktatókat. Az egyes tagországok által biztosított ösztöndíjhónapok folyamatos növekedése és a programban részt vevő intézmények növekvő száma jelzi a CEEPUS program egyre szélesebb körű ismertségét.

Magyarország a 2004/2005-ös tanévtől 540 (520 „normál” + 20 tematikus hálózatban felhasználható hónap), 2005/2006-ban 530+10 hónap, a 2006/2007-es tanévtől 550 (540 + 10) hónapot ajánlott fel. A felajánlott hónapkeret a 2008/2009-es tanévben sem módosult, mivel a tematikus hálózatokra Bosznia-Hercegovina csatlakozása miatt már nincs szükség.

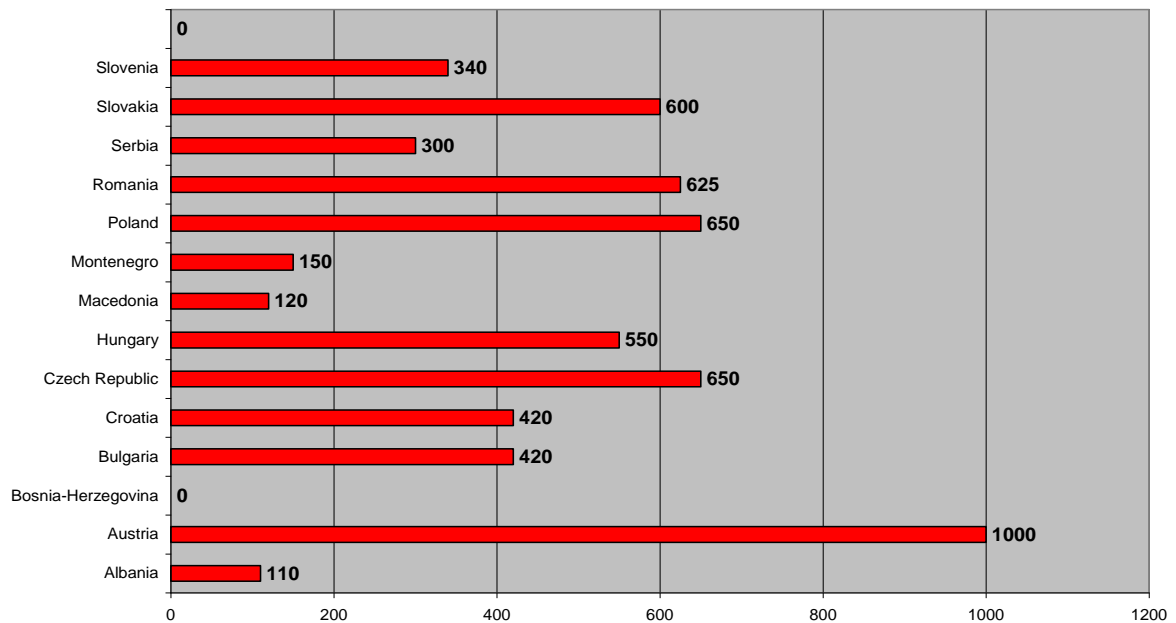
A CEEPUS program pályázati kerete a 2007. évben 71 millió forint volt, melyet a beérkezők ösztöndíjára, a kiutazók útiköltség támogatására, és a magyar koordinációban működő hálózatok koordinációs találkozóinak támogatására fordítottunk. 2008-ban ez az összeg 51 millió forint.

A tagországok által összesen felajánlott fogadási hónapkeretek száma a kezdeti 725 hónapról a 2007/2008-as tanévre több mint nyolcszorosára, 5925 hónapra nőtt, ezen belül Magyarország az 1994/1995-ös tanévben 150, míg a 2007/2008-as tanévben, a korábbi évekhez hasonlóan már 550 hónapra fogad ösztöndíjasokat.

Ábra: A CEEPUS fogadási hónapkeretek változása 1994/5 és 2007/8 között.

Felajánlott hónapkeretek országonként, 2007/08

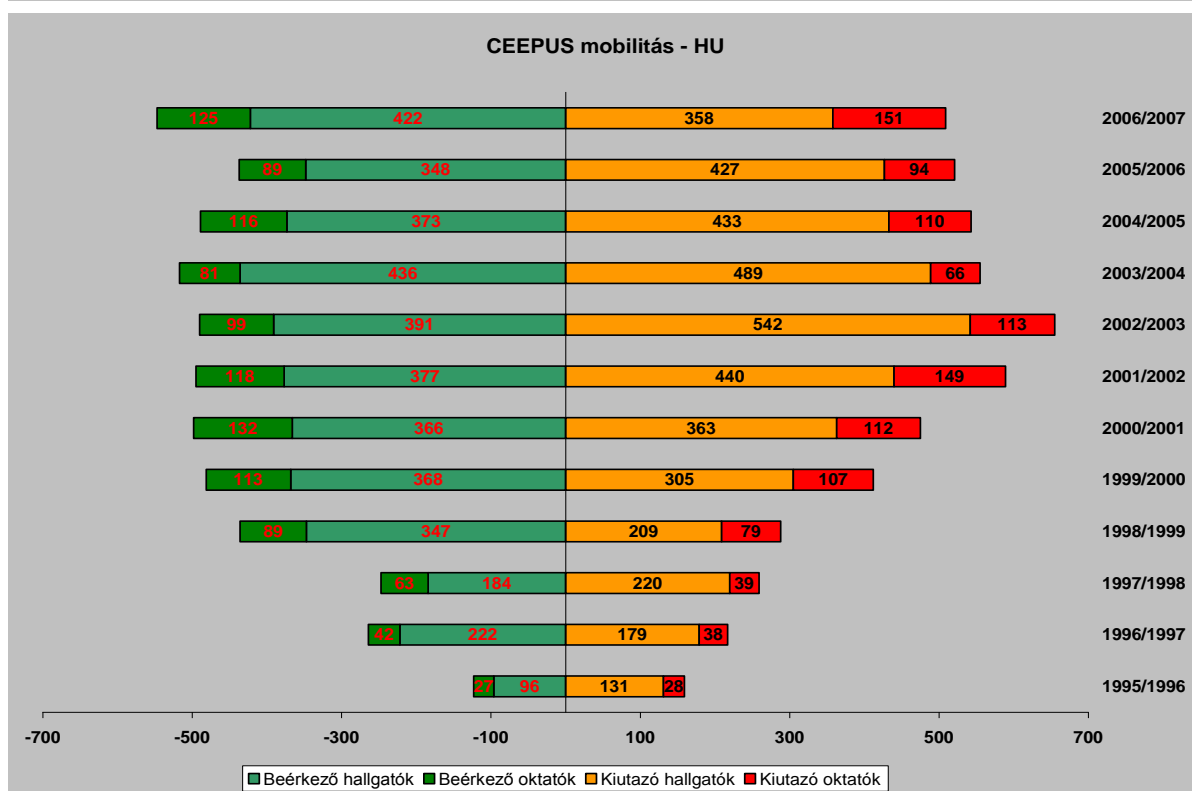
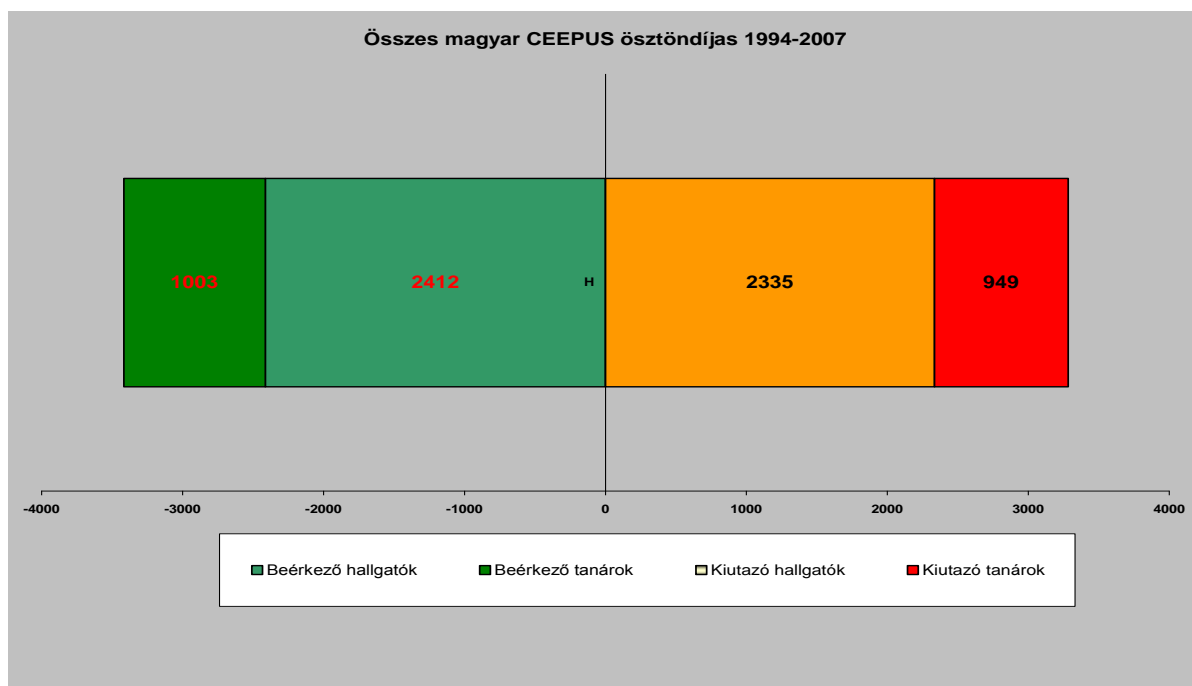
A CEEPUS program magyarországi eredményei

Egyéni mobilitási adatok

Magyarország, mint a hat alapító ország egyike, az 1994/95-ös tanévtől kezdődően aktív résztvevője a programnak, jelentős szerepet vállalva mind a be-, mind a kifelé irányuló mobilitásban. A CEEPUS program magyarországi sikerét bizonyítja, hogy a felajánlott hónapok felhasználása közel 100%-os.

Magyarország aktivitását legszemléletesebben a mobilitási adatok igazolják. A program kezdetekor mindössze 54 beutazó és 62 kiutazó ösztöndíjas vett részt a cserében, a 2006/2007-es tanévre azonban ennek közel ötszörösére nőtt az ösztöndíjasok száma, 547 beutazó és 509 kiutazó pályázó kapcsolódott be a programba.

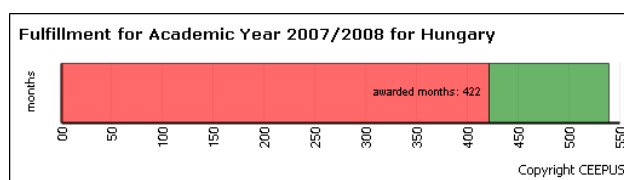
Ábra: A CEEPUS ösztöndíjas oktatók és hallgatók (kimenő és bejövő) létszáma

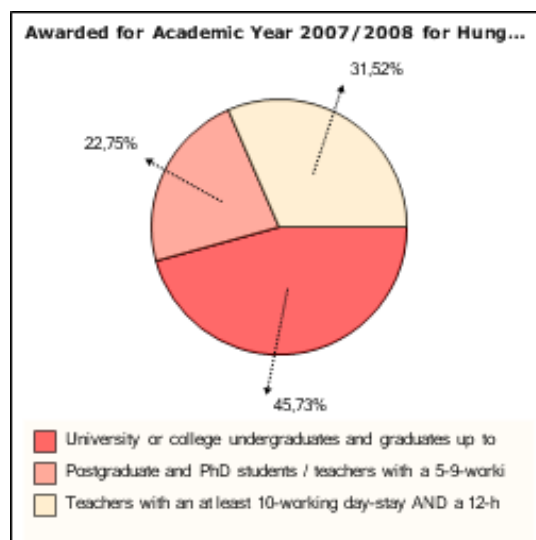
A hallgatói és oktatói mobilitás a CEEPUS hálózatokon belül történik. Amennyiben egy oktató vagy hallgató nem talál saját intézményében megfelelő hálózatot, freemoverként is részt vehet a programban, ha az adott célország hálózatai nem használták ki a teljes hónapkeretüket. A Magyarországról kiutazók az eredetileg rendelkezésre álló hónapkereteket maximálisan kihasználták, sőt a többi ország által fel nem használt hónapokat is igénybe vették. A felajánlott 550 beutazó ösztöndíjas hónap kihasználtsága a 2006/2007-os tanévben 99%. A kihasználatlan hónapok a késedelmes lemondások miatt keletkeznek. A 2006/2007-es

tanévben az egyetemek/főiskolák 369 főt (233 hallgató + 136 oktató) fogadtak Magyarországon, míg 400 magyar (218 hallgató + 182 oktató) töltött ösztöndíjas időszakot más CEEPUS országokban. 2007/2008-ben - amely még nem lezárt tanév - a fogadási hónapkeretek kihasználtsága jelenleg 89%-os, azonban a nyári egyetemek támogatásával ismét várható a 100%-hoz közeli felhasználás.

Ábra: A 2007-2008-as tanévben eddig megítélt (és fennmaradó) Ceepus ösztöndíjhónapok

Ábra: A 2007-2008-as tanévben eddig megítélt hónapok megoszlása a hallgatók, posztgraduális ösztöndíjasok és tanárok között

A 2007/2008-as tanévben a magyar kiutazó ösztöndíjasok legkedveltebb célországa Ausztria, de igen nagy népszerűségnek örvend még Románia, Szlovákia és Lengyelország is. A legtöbb beutazó hallgató – szintén mondhatjuk már, hogy hagyományosan – Romániából érkezik, majd sorrendben Szlovákia, Csehország, Lengyelország és Ausztria küldi hozzánk a legtöbb hallgatót.

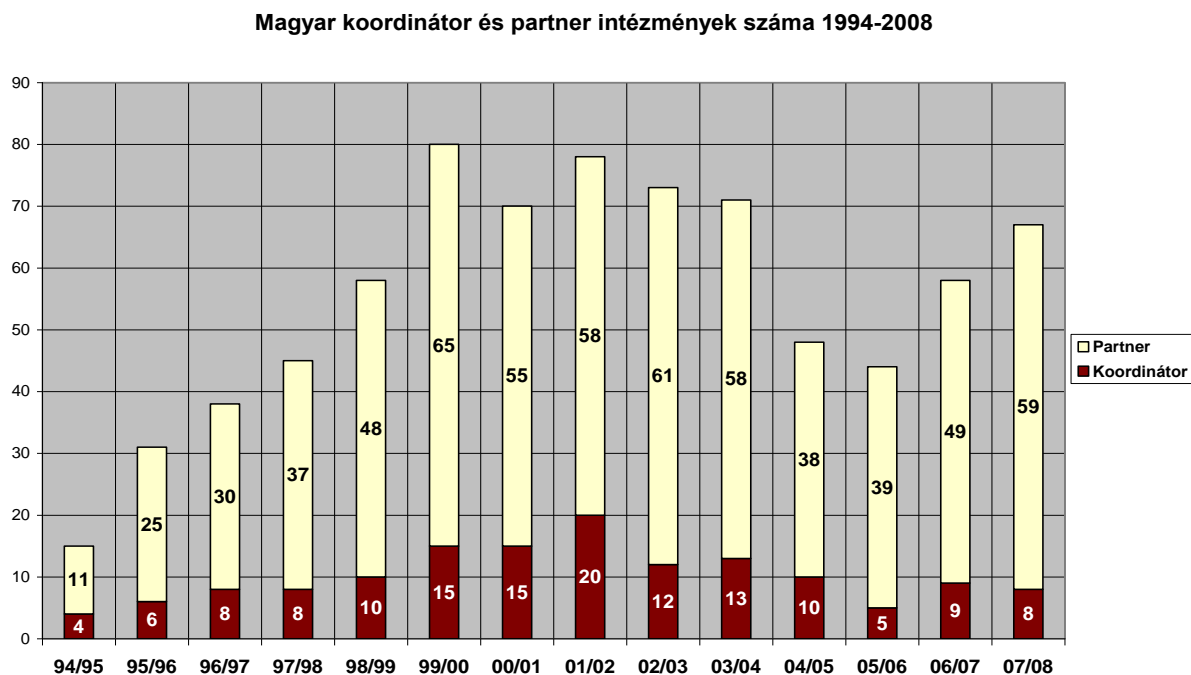
A 2007/2008-as tanév adatai alapján a legnépszerűbb szakterületek az alábbiak voltak: építészet, város- és regionális tervezés, informatika, valamint a kémia és biokémia területe, amelyek esetében több mint 100 hallgatói- ill. oktatói jelentkezést regisztráltunk a 2007/2008-as tanévben. A társadalomtudományok területe is népszerű volt, 60 pályázat érkezett a Magyar Nemzeti CEEPUS Irodához. A jelentkezések fényében kevésbé népszerű tudományterület a biológia, a nyelvészet és a jog.

A Tematikus Hálózatok keretében Bosznia-Hercegovinával lehetett együttműködni, ami tavaly még nem volt Ceepus-tagország. A cél a kölcsönös egyéni mobilitás Bosznia-Hercegovina és Magyarország között. Az együttműködés kerete Magyarország esetében tíz ösztöndíj-hónap, amelyet a 2006/2007-es tanévben részben fel is használtunk.

Magyar intézmények a CEEPUS Programban

A program hazai elismertségét bizonyítja az is, hogy a részt vevő intézmények száma a kezdetek óta folyamatosan nőtt, a csúcspontot az 1999/2000-es tanév jelentette. Ekkor a hálózati pályázatok elfogadásakor az a központi megállapodás született, hogy az intézmények számára a lehető legtöbb fogadási hónapot kell megítélni. Mivel azonban korlátozottak a felajánlott hónapkeretek, ez azt vonta maga után, hogy az összesen kevesebb hálózat támogatható. Ezért a hálózatok száma, és az abban részt vevő partnerintézmények száma is átmenetileg csökkent. A 2007/2008-as tanévben összesen 67 magyar intézmény vesz részt a programban intézményi, kari, tanszéki vagy intézeti szinten.

Ábra: A magyar koordinátorral vagy partnerrel működő Ceepus hálózatok száma, 1994-2008

A 2007/2008-as tanévben 50 nyertes hálózat működött nemzetközi szinten közel 500 felsőoktatási intézmény közreműködésével. A nyertesek hálózatok közül nyolcat koordináltak magyar intézmények, és az összes együttműködésben 63 alkalommal vett részt magyar egyetem vagy főiskola valamely oktatási egysége. Az egyes országok aktivitása eltérő a hálózatokon belül, de jelentősen befolyásolja a lehetőségeiket a rendelkezésre álló hónapkeret, azaz a pénzügyi keret.

Táblázat: CEEPUS hálózatokban részt vevő magyar felsőoktatási intézmények, 2007/2008

Magyar intézmények (2007/2008)	Hány hálózatban vesz részt az intézmény
Miskolci Egyetem	
Debreceni Egyetem	
Szegedi Tudományegyetem	
Eötvös Loránd Tudományegyetem	
Nyíregyházi Főiskola	
Pécsi Tudományegyetem	
Szent István Egyetem	
Budapesti Corvinus Egyetem	

Budapesti Műszaki Egyetem	
Nyugat-Magyarországi Egyetem	
Budapesti Műszaki Főiskola	
Eszterházy Károly Főiskola	
Károli Gáspár Református Egyetem	
Kecskeméti Főiskola	
Közép-Európai Egyetem	
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	
Pannon Egyetem	
Pázmány Péter Katolikus Egyetem	
Semmelweis Egyetem	1
Széchenyi István Egyetem	1

A CEEPUS Miniszteri Díj

A CEEPUS Miniszteri Díj 1998 óta létezik. A tagországok miniszterei szükségesnek látták, hogy a CEEPUS programban elért eredményeket minél szélesebb körben megismertessék, továbbá valamilyen díjjal tüntessék ki azokat, akik különösen sokat tesznek a program jó hírvéneke öregbítéséért. A Miniszteri Díjra azokat a CEEPUS hálózatokat lehet jelölni, amelyek legalább két éve részt vesznek a CEEPUS programban, valamint a hallgatói és oktatói mobilitás szervezésében kiváló eredményeket értek el.

Magyarország a program kezdete óta vezető szerepet tölt be a CEEPUS programban. Ezt jelzi, hogy a CEEPUS országok viszonylatában magyar intézmények koordinálják a legtöbb hálózatot, melyek magas kihasználtsággal működnek, és jelentős szakmai eredményeket tudnak felmutatni. Ez abban is megnyilvánul, hogy legtöbb alkalommal magyar hálózat nyerte el a Miniszteri Díjat. A díjat eddig öt alkalommal nyerte el magyar koordinációjú hálózat (MIE, PTE, ELTE, ME), illetve egyszer egy osztrák koordinációjú hálózat (Universitát Wien – magyar partnerek: DE, ELTE, KGRE, SZTE).

A 2008. évi Miniszteri Díjat a Bécsi Egyetem által koordinált halozat, az „Amadeus” nyerte el. Az osztrák koordinalasu halozatnak magyar partnere a Budapesti Corvinus Egyetem.

III.2.4. Európai Nyelvi Díj

Az Európai Nyelvi Díj az Európai Bizottság és a magyar Oktatási és Kulturális Minisztérium által támogatott kezdeményezés, amelynek celje, hogy hivatalos elismerésben resztesitse az idegen nyelvek tanítása terén megvalósuló, példaértékűnek minősülő és innovatív programokat, folyamatokat az oktatás és képzés bármely szintjén. Az Európai Nyelvi Díjat 1998-ban alapították az Európai Unio tagállamainak kezdeményezésére. Az Európai Nyelvi Díjra jogosult bármely, az európai nyelvek tanítása terén megvalósuló program, függetlenül attól, hogy annak oktatási, képző- vagy továbbképző-intézmény, helyi vagy regionális hivatal, vállalat vagy más szervezet (illetve ezek önálló szervezeti egysége) ad otthont.

Az Európai Nyelvi Díj olyan programnak adományozható, amelynek kidolgozása a közelmúltban zárult le, és amelyet a mindennapok gyakorlatában már alkalmaznak – vagy még csak tervezik a program gyakorlati alkalmazását, de alaposan előkészítették azt. A Díjat nem kaphatják meg már lezárult programok, illetve hosszabb ideje futó, a pályázó alaptevekenyseget képző folyamatok.

A 2007-es pályázati forduló

Az Európai Nyelvi Díjra jogosult bármely, az európai nyelvek tanítása terén megvalósuló innovatív program, a pályázók közül azonban előnyt élveznek az éves prioritások területén működő programok. A 2007. évben az alábbi öt prioritás érvényesült, amelyek közül hármat a magyar szakértői bizottság határozott meg:

- Nyelvtanárképzés és továbbképzés (európai prioritás)
- Nyelvi diverzifikáció a tanulható nyelvek vonatkozásában (európai prioritás)
- Az államilag elismert nyelvvizsgákra nem akkreditált idegen nyelvek oktatását célzó programok (magyar prioritás)
- A második vagy harmadik idegen nyelv tanítása során a tanuló előzetes nyelvtudására építő, nyelvtanulási stratégiákat felhasználó és fejlesztő idegen nyelvi programok (magyar prioritás)
- A munkaerő-piaci elhelyezkedést közvetlenül elősegítő idegennyelv-oktatási programok (magyar prioritás).

A felhívásra 6 pályázat érkezett, amelyek közül két program került díjazásra. A díjjal az Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított 1 000 000 Ft-os keretnek köszönhetően pénzbeli támogatással is jár a szakmai elismerés mellett. Az összeg a két díjazott között egyenlő arányban került felosztásra, amelyet az intézmény a díjazott program továbbfejlesztésére, népszerűsítésére fordíthatja. A díjazott programok 2007-ben a következők voltak:

A győri **Hatos és Társa Nyelviskola** „*Módszertani és információs hónap nyelvtanulóknak és nyelvtanároknak*” című programsorozata a nyelviskola fennállásának 10 éves évfordulója kapcsán került megrendezésre. A nyelviskola megalakulása óta fontosnak tartja tanárai folyamatos továbbképzését. A 2007 szeptemberében megrendezett, egy hónapig tartó programsorozat módszertani továbbképzéseinek nem csak a nyelviskola tanárai vehettek részt, hanem a régió minden nyelvtanára, s a rendezvénysorozat a 10 éves évforduló kapcsán mindenki számára díjmentesen hozzáférhető volt. A továbbképzések és előadások sokrétűek voltak, a tanárok tájékoztatását, a jó gyakorlat továbbadását szolgálták. A módszertani továbbképzések szervezésének a nyelviskola gyakorlatában egyébként is hagyományai vannak. Felismerve, hogy a továbbképzések színhelyei viszonylag távol esnek a régiótól, az elmúlt években a nyelviskola elkezdett helyben módszertani továbbképzéseket, konferenciákat szervezni, amelyekre komoly érdeklődés mutatkozik. A fentiekén kívül a nyelviskola tervei között szerepel, hogy létrehoz egy nyilvánosan hozzáférhető módszertani könyvtárat az angol és német nyelv tanításához, megkönnyítve ezzel a nyelvtanárok módszertani felkészülését.

Az egri **Neumann János Középiskola és Kollégium** „*Youth Enterprise Competition*” című programja első ízben egy Leonardo da Vinci nemzetközi európai uniós pályázat keretében valósult meg. Első alkalommal 2006 áprilisában angol nyelven hirdették meg külföldi és magyar partnerek körében. Ezen a versenyen magyar, angol, lengyel, szlovák és német csapatok vettek részt. A feladatokat egy nemzetközi tanári csapat állította össze. A feladatok megoldásához olyan vállalkozói kompetenciák alkalmazására volt szükség, amelyekre a mindennapi életben is szükség van. A 4 fős diákcsoportok együttműködésen, logikus érvelésen, konszenzuson, kompromisszumon alapuló csapatmunkában dolgoztak. A munka során kiderült, hogy mindenki jó valamiben. A csapatok szimulált üzleti környezetet kínáló vállalkozói játékban igazolhatták felkészültségüket és rátermettségüket. A versenyre a felkészítő tanárok is elkísérték a csapatokat. A nemzetközi tanári csoport részt vett a zsűrizésben, ezen belül pedig egy továbbképzésen is, amely a vállalkozó versenyen szereplő

feladatok tanórákon való alkalmazásához nyújtott segítséget. A verseny olyan kedvező fogadtatásban részesült, hogy 2007-ben újra meghírdették a programot, ezúttal hazai iskolák körében. A neumannos minta nyomán azóta a partnerintézmények is rendeztek hasonló versenyt.

III.2.5. Pestalozzi Program

Az Európa Tanács (ET) Pestalozzi tanártovábbképzési programban Magyarország 1994 óta vesz részt. A program hálózati rendszerként működik, a tagországok az ET projektjeihez kapcsoló témákban maximum hét napos szemináriumokat szerveznek, amelyeken a pedagógusok, valamennyi tagországból pályázat útján vesznek részt.

A meghírdetett kurzusok központi eleme az emberi jogok, a demokratikus értékek terjesztése, az esélyegyenlőség és a társadalmi szolidaritás mind szélesebb körű érvényesítése. Ezek mellett kiemelt terület az európai dimenzió megjelenítése az oktatásban, illetve az oktatás lehetőségeinek kutatása multikulturális környezetben, a többnyelvűség elősegítése. Ezek a témák nemzetközi környezetben valóban elmélyült, közös gondolkodást tesznek lehetővé olyan kérdésekben, melyek túlmutatnak a napi pedagógiai munkán, azonban a hozzájuk kapcsolódó tapasztalatsere elengedhetetlen követelménye a pedagógusok szakmai, módszertani megújulásának.

A 2007-es évben meghírdetett tavaszi és őszi kurzusokra összesen 22 pályázat érkezett, melyből 13 a hazai első fordulás bírálaton sikerrel átjutott, s végül a kurzus szervezők által is támogatott pályázatok eredményeként 9 fő utazhatott ki a meghírdetett kurzusokra.

A pályázók túlnyomó része az előző évekhez hasonlóan általános- vagy középiskolai tanár. A korábbi éveknek megfelelően alakult a közoktatásból, a felsőoktatásból és az egyéb (általában nyelvviskolából) pályázatot benyújtók aránya.

A pályázatot benyújtók háttérintézményei:

közoktatás	15
felsőoktatás	3
egyéb	4

A pályázók 22,7 %-a férfi, a nők aránya így 77,3%.

Ha a területi eloszlást vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy a Közép-Magyarországi régióból nyújtották be legtöbben a pályázatukat, túlnyomórészt Budapestről. Ebben a régióban 50%-os sikerrel pályáztak az érdeklődő pedagógusok. Az Észak-alföldi régió pályázati aktivitása a második legjobb az országban, bár a benyújtott pályázatok csak 40%-a lett támogatott. A Dél-alföldi régió aktivitása a harmadik a sorban, benyújtott pályázataik mindegyike hazai támogatást kapott. Megállapítható továbbá, hogy a Dunántúli régiók pályázati részvétele ebben az évben messze alulreprezentált volt a többi régióhoz képest. A Nyugat-Dunántúli régióból egyáltalán nem érkezett pályázat.

A benyújtott és a /hazai bírálat során támogatott/ pályázatok megoszlása régiónként:

Közép-Magyarország (Budapest)	10 /5/ (9 /5/)
Észak-Alföld	5 /2/
Dél-Alföld	3 /3/
Észak-Magyarország	2 /1/
Közép-Dunántúl	1 /1/
Dél-Dunántúl	1 /1/
Nyugat Dunántúl	0 /0/

A pályázók túlnyomó többsége (19 pályázat) angol munkanyelvű továbbképzést választott, emellett még kisebb számban (3 pályázat) német nyelvű szemináriumokra is pályáztak. E két munkanyelven kívül egyéb munkanyelven tartott továbbképzést egyetlen pályázó sem választott.

Az előző év azonos időszakához képest a 2007-es évben a benyújtott pályázatok száma csökkent, a kétfordulós pályáztatás során támogatott pályázatok száma viszont nőtt, ami jó eredménynek mondható. A program szakmai sikeressége érdekében a benyújtott pályázatok számának növelése szükséges, mert a pályázatok minőségi szelekciója csak így valósítható meg. A résztvevő tagországok mindegyikében kitűzött cél a pályázók mind aktívabb bevonása a programba mindamelllett, hogy a meghirdetett kurzusok számát is növelni szükséges ahhoz, hogy a program megfelelő érdeklődést váltson ki és megfelelően széles spektrumú továbbképzési választékot nyújthasson az érdeklődő pedagógusok számára. Magyarország forráshiányra hivatkozva a program keretében 2003 óta nem rendezett szemináriumot, ami a fent említett programcél megvalósulását sajnos nem segíti elő.

III.2.6. Munkaerőpiaci Alap Képzési Alaprészből származó támogatások

Világ – Nyelv program / Mesterfokon alprogram / Külföldi tanárjelöltek/tanárok fogadása magyar középfokú szakképző intézményekben

A program átfogó célja a magyar középfokú szakképző intézmények szaknyelvi oktatásának fejlesztése. A program keretében a magyar szakképző intézmények 2-5 hónapra anyanyelvi vagy magas szinten idegen nyelvet beszélő, és egyben szakmai ismeretekkel is rendelkező vendégtanárokat fogadnak, akik az adott szakmai tárgyat a nyelvi vagy a szaktárgyi óra keretében idegen nyelven oktatják. Ezáltal előbbé teszik a diákok számára a nyelvtanulást, illetve segítik a kurrens szaknyelvi ismeretek elsajátítását.

A program a hazai nyelvoktatás átfogó fejlesztését megcélzó Világ – Nyelv program keretében, 2007. április 6-án került meghirdetésre, „*Külföldi tanárjelöltek, tanárok fogadása magyar középfokú szakképző intézményekben*” címmel, 2007. október 5-i határidővel. A beadási határidőt egyszer meg kellett hosszabbítanunk. A 2007. november 5-i pótmeghirdetésre azért volt szükség, mert az október 5-i határidőre nem érkezett megfelelő mennyiségű pályázat a pályázati kör érdemi lebonyolításához. A két határidőre összesen 40 db iskolai pályázat, és 12 db vendégtanári pályázat érkezett.

A 12 jelentkező vendégtanár közül 10 számára tudunk partnerintézményt biztosítani a pályázó iskolák közül, azonban az egyeztetések eredményeként végül 5 db intézménnyel valósulhatott meg a szerződéskötés, amely ennek megfelelően összesen 5 vendégtanárt érint.

	Beadott pályázatok száma	Nem támogatott pályáza	Támogatott pályázat
Magyar középfokú szakképző intézmény	40	35	5
Külföldi tanárjelölt tanárok	12	7	5

A 2007-es évben a pályázattípus meghirdetése, az információs kampány, és a pályázattal és bírálati folyamatok zajlottak, a programok megvalósítása az iskolákban 2008. januárjában indul. Tekintettel arra, hogy a Világ – Nyelv / Külföldi tanárjelöltek, tanárok fogadása magyar középfokú szakképző intézményekben pályázattípusra rendelkezésre álló teljes keret nem sikerült teljes mértékben kihasználnunk, a még rendelkezésre álló összeg lekötése érdekében a TKA újbóli meghirdetés lehetőségét indítványozza a Támogatónál (NSZFI).

Egyéb szakképzési vonatkozású támogatások

2007 folyamán két szerződés keretében az alábbi szakképzési vonatkozású pályázatok támogatására került sor a Munkaerő-piaci Alap Képzési Alaprészének terhére:

a) Befejeződött a **szakiskolai tanulók külföldi mobilitási programja**. A megvalósult 23 projekt záróbeszámolóinak tartalmi bírálata során a projektek közel fele kitűnő, másik fele pedig jó értékelést kapott. Összesen 308 szakiskolai tanuló és 59 kísérő tanár vett részt a programban. A szakmai gyakorlatok átlagos hossza 7 hét volt. A rendelkezésre álló 160 millió Ft-os keret 94,3 százalékát használták fel az intézmények a záróbeszámoló értékelése alapján. Fontos eredmény, hogy 10 olyan szakiskolát is sikerült bevonni, amelyek korábban egyáltalán nem vettek részt ilyen típusú nemzetközi együttműködésben.

b) **Előkészítő látogatások** megvalósítása Leonardopályázatok benyújtásával és a projekt megszervezésével összefüggő közös teendők összehangolása céljából. A Leonardo program korábbi szakaszai (a Socrates programtól eltérően) nem tartalmazták ezt a lehetőséget, így egy TKA előterjesztést követően a Munkaerő-piaci Alap Képzési Alaprészének terhére lehetett ezt a tevékenységet finanszírozni. 2007-ben erre a célra **19 pályázat** érkezett be, és közülük **14 pályázat számára** összesen **2.056.204 Ft**-ot ítelt meg a Nemzeti Iroda – ezek a pályázatok jól szolgálták a 2008-as Leonardo pályázati forduló előkészítését.

c) **Középtávú külföldi szakképzési kutatások** szakképző intézményekben szakmai tárgyat tanító tanárok és oktatók, illetve szakképző intézményekben, valamint szakmai szervezeteknél, önkormányzatoknál, munkaadói és munkavállalói szervezeteknél, kamaráknál a szakképzés irányításával, fenntartásával, fejlesztésével és érdekképviselésével foglalkozó szakemberek számára. A kutatások célja, hogy a résztvevők új, szakképzési vonatkozású pedagógiai módszereket tanulmányozzanak, azokat elsajátítsák és megismertessék a hazai szakképzés szereplőivel. 2007-ben erre a célra **9 pályázat** érkezett be, és közülük **7 pályázat számára** összesen **7.841.355 Ft**-ot ítelt meg a Nemzeti Iroda.

IV. A TKA által folytatott képzési tevékenység főbb eredményei 2007-ben

A Tempus Közalapítvány 2003. óta a Felnőttképzési Akkreditációs Testület (FAT) által tanúsított képző intézmény. A TKA képzési programjait a FAT és a Magyar Közigazgatási Intézet (MKI) által akkreditáltatja, valamint négy programot a Pedagógus-továbbképzési Akkreditációs Testület által is elfogadott.

Szervezeti felépítés, erőforrások

A Tempus Közalapítvány Képzőközpontja az elmúlt évekhez hasonlóan 2007-ben is alapvetően vállalkozási tevékenység keretében végezte a felnőttképzési tevékenységet, mivel erre a feladatra költségvetési külön támogatást nem kapott.

2007-ben a képzések szervezését – 2007 szeptemberéig - 3 főállású munkatárs (1 fő csoportvezető, 1 képzési koordinátor, 1 képzési asszisztens) látta el. A képzések szervezésén dolgozó munkatársak feladata a képzések igényeknek megfelelő fejlesztése, azoknak a minőségi megvalósítása, valamint az érintett célcsoportok körében való népszerűsítése volt.

Éves teljesítmény

1. *Részvevői adatok:* 2007-ben 144 fő képzése valósult meg, amelyből 127 fő végezte el a képzés sikeresen, azaz kapott tanúsítványt a képzés elvégzéséről. Ez a képzésben résztvevők 88,2 %-a.
2007-ben a Tempus Közalapítvány elmaradt az előző évi képzési létszámtól, amelynek okai a régi támogatások kifutása, az új támogatási programok elmaradása, az újonnan kifejlesztett képzések akkreditációs folyamatának elhúzódása, és későbbi indítása, valamint a felnőttképzési adó- és munkaidő kedvezmények megszüntetése volt.
2. *Képzések fejlesztése:* A Tempus Közalapítvány a 2006-ban kifejlesztett 9 új képzési program közül 7-nek programjának a felnőttképzési akkreditációját szerezte meg 2007-ben, így összesen [16 akkreditált képzési programmal](#) rendelkezik.
3. *Minőségbiztosítás:* 2007-ben megújításra került a Tempus Közalapítvány FAT intézmény akkreditációja további 4 évre, amely az eddig végzett tevékenység felülvizsgálatát és elismerését is jelentette egyben.
4. *Esélyegyenlőség a képzésben:* A Tempus Közalapítvány eddig is nagy hangsúlyt fektetett a valamilyen szempontból hátrányt szenvedő célcsoportok képzésére. (pl. 2004: EU-pályázatkészítő tréning - digitális írástudás, 2005 Mentorképzés a hátrányos helyzetű diákok támogatására, 2006: távoktatásos képzés 'Az EU Kohéziós politikája' témában az anyasági ellátásban részesülők számára.). A korábbi tapasztalatot továbbfejlesztve olyan oktatási formát szerettünk volna nyújtani a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó nők számára, ami rugalmasabb tanulást biztosít a hagyományos tantermi oktatáshoz képest, és olyan ismereteket átadni, mely használható információt ad, és megkönnyíti számukra az újbóli munkába állást vállalkozás formában. Ezért pályáztunk és nyertünk az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány NŐ 2007 című pályázatán, amely távoktatási formában biztosít képzést a fenti célcsoportnak vállalkozási ismeretek és Projektciklus-menedzsment ismeretek témakörökben.
5. *Képzések értékelése:* 2007-ben az értékelések mellett a [képzéseink hatékonyságát is megvizsgáltuk](#), amely azt igazolta, hogy elsősorban projektmenedzsmenttel, pályázatírással, valamint az EU támogatások felhasználásával foglalkozó képzéseink

résztevői valóban elindultak a projekttervezés és pályázatírás útján, és 90%-ban támogatást is tudtak szerezni projektjeikhez.

Akkreditált képzéseink dióhéjban:

1. A projektciklus-menedzsment alapjai (MKI: VII/5/2005, FAT: PL-0482)

A képzés a projektciklus-menedzsment lépéseibe nyújt gyakorlati betekintést. Célja az, hogy a résztvevők képesek legyenek fejlesztési elképzeléseiket az EU által is támogatott projekteken keresztül megvalósítani. A képzés azoknak szól, akik még nem rendelkeznek ismeretekkel a területen, és munkájuk során szükségük van a projektciklus-menedzsment ismeretére, bár maguk nem vesznek részt a gyakorlati feladatok ellátásában.

2. Projektmenedzsment lépésről lépésre (MKI: VII/4/2005, FAT: PL-0501, OKM-2/3/2006)

A képzés azoknak szól, akik aktívan részt vesznek a pályázatok, projektek kidolgozásában és végrehajtásában. A képzés elvégzésével a résztvevők képessé válnak az EU által társfinanszírozott pályázati felhívásoknak megfelelő projektek és pályázatok teljes körű elkészítésére.

3. Projektvégrehajtás (MKI: VII/11/2005, FAT: PL-0812)

A képzés azoknak szól, akik rendelkeznek nyertes projekttel és annak végrehajtásához kívánják ismereteiket bővíteni a gyakorlati példákat és esettanulmányokat feldolgozó képzésen, valamint fejleszteni projektmenedzsmenthez szükséges készségeket és képességeket; célja, hogy a nyertes projektek végrehajtásában részt vevők rendelkezzenek mindazokkal az elméleti és gyakorlati ismeretekkel, amelyek hozzájárulhatnak a projektek eredményes és szabályos végrehajtásához.

4. Multiplikátor Képzési Program (MKI: VII/9/2005, FAT: PL-0603)

A képzést azoknak a projekttervezésben és pályázatkészítésben már gyakorlatot szerzett jelentkezőknek ajánljuk, akik pályázatíró tanácsadóként szeretnének segítséget nyújtani potenciális ügyfeleiknek. A képzés ehhez nyújt elméleti és gyakorlati és tanácsadás-módszertani segítséget.

5. Közbeszerzési alapismeretek (MKI: VII/6/2005, FAT: PL-0788)

A képzés összefoglalja azokat az ismereteket, melyek közbeszerzés során nélkülözhetetlenek. Segít eligazodni az EU-s és hazai szabályozás joganyagában, és gyakorlati ismereteket ad a közbeszerzési eljárás beindításához, a közbeszerzési ajánlat összeállításához. A képzés tehát azoknak fontos, akik munkájuk során közbeszerzéssel kapcsolatos feladatokat látnak el.

6. Az EU támogatások felhasználása Magyarországon- projektek tervezése és végrehajtása (MKI: folyamatban, FAT: PL-1017)

A képzést azoknak javasoljuk, akik a projektmenedzsmenthez kötődő gyakorlati feladataik magas szintű ellátásához kívánnak átfogó ismereteket szerezni az EU és hazai kapcsolódó folyamatokról, politikákról, programokról, valamint aktívan részt kívánnak venni pályázatok, projektek kidolgozásában, végrehajtásában. A képzés célja, hogy áttekintést adjon az EU közösségi támogatásairól, azok felhasználásának hazai feltételeiről, hogy a résztvevők képesek legyenek az EU által társfinanszírozott pályázati felhívásoknak megfelelő projektek és pályázatok teljes körű elkészítésére, hogy rendelkezzenek mindazon elméleti és gyakorlati ismeretekkel, melyekkel felkészült projektmenedzserek lehetnek, és amelyekkel hozzájárulhatnak a nyertes projektek eredményes és szabályos végrehajtásához.

7. Az EU kohéziós Politikája – támogatások felhasználása Magyarországon (MKI: VII/7/2005;PL-1322)

A képzés áttekintést ad az EU közösségi támogatásairól, azok felhasználásának feltételeiről ezzel segítve a résztvevőket, hogy kellő elméleti ismerettel rendelkezzenek sikeres projektek és pályázatok készítéséhez.

8. Vállalkozási ismeretek (FAT: PL-1144)

A képzés célja, hogy hallgató a program sikeres elvégzése után elegendő ismerettel rendelkezzen egy vállalkozás létrehozásához: megszerezze azokat a vállalkozói környezettel kapcsolatos alapvető üzleti-, jogi-, pénzügyi- és számviteli ismerteket, melyekkel eddig ilyen mértékben nem rendelkezett, és amelyek hozzátartoznak a vállalkozói alapképzettséghez.

9. Vállalkozások indítása és menedzselése (FAT: PL-1145)

A képzés azoknak szól, akik átfogó ismereteket szeretnének szerezni a vállalkozások létrehozásával, működtetésével illetve befejezésével kapcsolatban.

A képzés során a résztvevők elegendő ismeretet kapnak egy vállalkozás elindításához, működtetéséhez, ill. befejezéséhez szükséges döntések előkészítéséhez, és szert tesznek olyan alapvető üzleti, jogi, pénzügyi és számviteli ismeretekre, melyek hozzájárulnak egy vállalkozás sikeres menedzseléséhez.

10. Projektalapú oktatás (FAT: PLP-464, OM 175 / 265 / 2005)

A képzés célja, hogy a résztvevő tanárok és pedagógiai munkatársak már meglévő tapasztalataira építve tudatosítsa a projektalapú oktatásban rejlő lehetőségeket, felfrissítse, rendszerezze és bővítse a témába vágó ismereteket, tréningyszerű elemek segítségével segítse az ismeretek gyakorlatba történő átültetését, a projektalapú oktatás minél szélesebb körű alkalmazását.

11. A szellemi tulajdon védelme és menedzselése (PL-1566)

A képzés célja a szellemi tulajdon menedzselésének elméleti és gyakorlati ismereteinek átadása olyan szakemberek számára, akik munkájuk során kapcsolatba kerülhetnek innovációs eredmények létrehozásával vagy hasznosításával, de nem rendelkeznek rendszerezett információkkal a szellemi tulajdon menedzselése témában.

12. Hatékony kommunikáció- prezentációs technika (PL-1386)

A tréning célja, hogy a szakmai és mindennapi élet során felmerülő információátadás nehézségeivel/fontosságával szembesítse, és ezek tudatos használatára készítse föl a résztvevőt a gyakorlatban.

13. Lobbizás, érdekérvényesítés - a forrásteremtés eszközei (PL-1441)

A képzés célja az érdekérvényesítés törvényes és eredményesen alkalmazható módszereinek, elméleti ismereteinek, valamint gyakorlati praktikáinak elsajátítása.

14. Újult erővel!

Erőforrásgyűjtő tréning pedagógusoknak a kiégés megelőzésére és kezelésére (OKM)

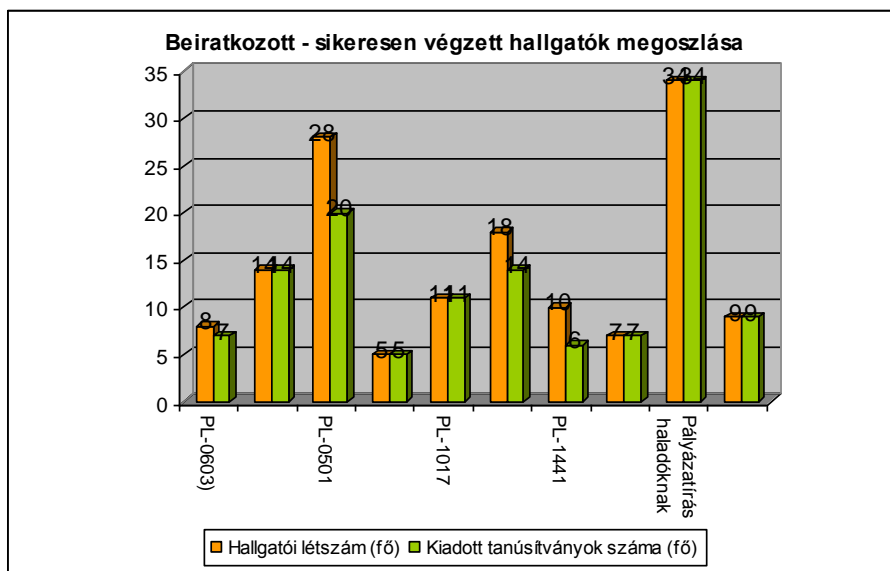
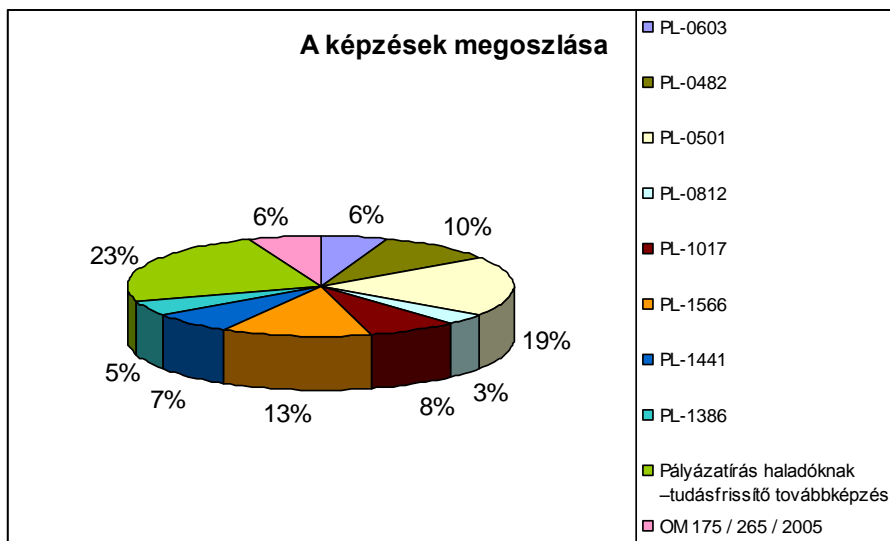
A továbbképzés közvetlen célja, hogy a résztvevők a pedagógus szakma gyakorlása során törvényszerűen kialakuló kiégési tüneteket felismerjék, tudatosítsák, valamint a kiégéssel való megbirkózási módszereket elsajátítsák. Az oldott hangulatú, interaktív tanulási módszereket alkalmazó tréningen olyan módszereket sajátítsanak el, amelyekkel megújíthatják erőforrásaikat, megbirkózhatnak a kiégéssel, és fejlesztik lelki állóképességüket.

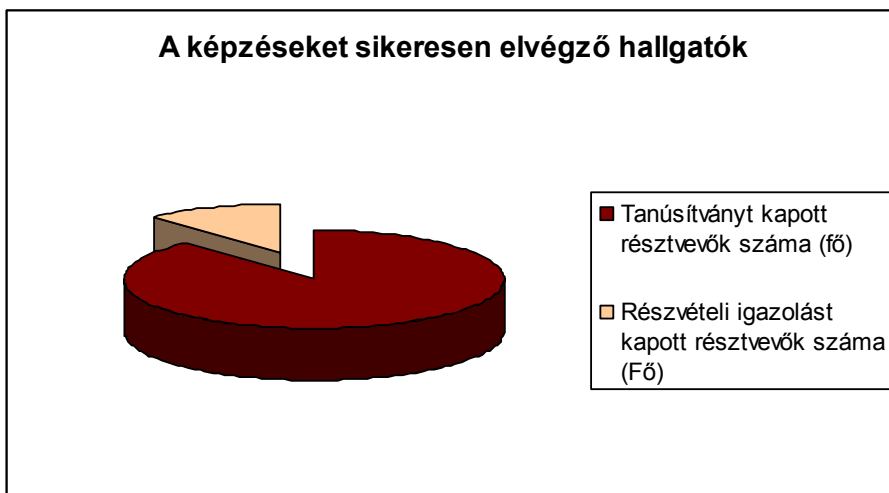
15. Vezetői döntéshozatal (FAT: PL-1382)

A tervezett továbbképzés célja megismertetni a résztvevőket a szisztematikus döntéselőkészítés elméletével és módszertanával, valamint az ehhez szükséges gyakorlat alapjaival, különös tekintettel a vezetői döntéshozatal szempontjából rendkívül fontos csoportos döntéshozatali technikákkal. A képzés másodlagos célja, hogy a résztvevőket szemléletváltáshoz segítse mindennapjaikban megjelenő döntéseikhez.

16. Mentorok a hátrányos helyzetű gyermekekért (Elméleti, módszertani és gyakorlati felkészítés a mentori tevékenységre) (OM 298/17/2006)

A továbbképzés célja a résztvevők pedagógusi önképének tudatosítása, a mentor eddig kialakult pályakép-elemeinek, pedagógiai tapasztalatainak feldolgozása. A hátrányos helyzet szociológiai és szociálpedagógiai hátterének, valamint az ennek feltárását elősegítő eljárások és módszerek megismertetése. A mentorált tanulók felzárkóztatását, eredményes továbbtanulását elősegítő, a kooperatív tanulási technikák és a projekt módszer alkalmazására épülő mentorpedagógiai fejlesztési terv kidolgozásának megismertetése.

V. A TKA, mint tudásközpont 2007-ben

V.1. K+F

V.1.1. Az Európai Unió 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja

Az információs iroda célja, hogy elősegítse a magyar részvétel mennyiségi és minőségi javulását az Európai Unió 7. Kutatásfejlesztési, Technológiai és Demonstrációs Keretprogramjának Marie Curie mobilitási akcióiban. Távlati célként ide kapcsolódott a magyar koordinációjú projektek számbeli növekedésének elősegítése is.

A Tempus Közalapítvány információt szolgáltatott az EU 7. Keretprogram egészéről, és támogatta az érintett szervezetek, kutató központok és kutatók közötti információáramlást. A Közalapítvány célzottan továbbította az információkat a keretprogram célcsoportjainak, valamint a Marie Curie mobilitási akciók által érintett kutatóknak, illetve intézeteknek. A projekt hatékony partnerkeresési lehetőségeket biztosított (egyéni megkeresések, rendezvényekről szóló információk terjesztése) a Magyarország felé irányuló, és az itthonról külföld felé irányuló kérések esetében. Ennek érdekében a TKA együttműködik a keretprogram külföldi kontaktpontjaival, illetve havi információs hírlevélben ad tájékoztatást a K+F területhez kapcsolódó pályázatokról, rendezvényekről, hírekről. Ezen tevékenységhez kapcsolódóan a 2007-ben is lehetett regisztrálni (adatkereső és -feltöltő funkciókkal kiegészítve) a több száz magyar kutatóintézetet és doktori iskolát népszerűsítő angol nyelvű adatbázisba, a Hungarian Research Directory-ba. A kiadvány elősegíti a magyarországi kutatócsoportok és kutatók részvételét az EU7 Keretprogramban, valamint a külföldi kutatóintézmények magyarországi partnerkeresését, és a Magyarországon kutatásokat folytató külföldi tudósok számának növelését.

Az Információs iroda személyes, telefonos, illetve elektronikus formában történő konzultációkkal segítette a keretprogramban pályázni kívánó kutatókat. Munkatársaink a pályázati határidőket megelőzően folyamatosan tartották a kapcsolatot a Marie Curie Akció keretében pályázó kutatókkal. Számos tudományos rendezvényen tartottunk tájékoztatást az EU7 Marie Curie pályázati lehetőségeiről.

A 2007 januárjában tartott és az NKTH által szervezett EU7 Keretprogram magyarországi nyitókonferenciához, az EU7 Keretprogram már aktuális, nyitott pályázati lehetőségeit összefoglaló háttérkiadványt készítettünk és publikáltunk.

V.1.2. Kutatói Mobilitási Központ

A kutatói mobilitás elősegítése érdekében az Európai Bizottság Európa-szerte támogatta mobilitási központok létrehozását és működését. Magyarországon a Tempus Közalapítvány látja el a hídfőintézmény szerepét. A projektnek részeként a Közalapítvány komplex, jól strukturált, informatív nemzeti mobilitási portált hozott létre, és fejlesztette folyamatosan annak tartalmát, valamint megismertette az Európai Mobilitási Portált a magyar kutatókkal és kutatásban érdekelt intézményekkel.

A 2004. április 1- 2007. március 31-ig terjedő időszakban a TKA az Európai Bizottság által nyújtott anyagi támogatásból működtette a magyar Kutatói Mobilitási Központok Hálózatát. A támogatás lejárta után a hálózatot nemzeti forrásból kell legalább 3 évig tovább működtetni. A regionális kontaktpontok a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal anyagi támogatása alapján térítés ellenében végezték a munkájukat 2007. március 31-ig.

A hazai regionális kapcsolattartók számára 2007 februárjában tréninget tartottunk (témák: Az EU 7. Keretprogram Ötletek alprogramjának pályázati felhívásai kutatók részére: Az Európai Kutatási Tanács pályázata; Külföldi kutatók fogadásának adminisztratív és gyakorlati kérdései.)

2007-ben 33 országban működtek mobilitási központok (EU 27+Izrael, Horvátország, Izland, Norvégia, Svájc, Törökország). Ezekben a központokban a külföldön munkát vállaló, vagy ösztöndíjban részesülő kutatók útmutatást, segítséget kaphatnak a mobilitással összefüggő kérdésekben:

- Jogi adminisztratív: vízum, munkavállalás, tartózkodási engedély, TB, adózás, nyugdíj, stb.
- Gyakorlati: szállás, beiskolázás, nyelvtanulási lehetőségek, kulturális események stb.
- Továbbá tájékozódhatnak a a kutatók számára nyitott munkalehetőségeket, a vendégkutatói pozíciókat és ösztöndíj lehetőségeket érintő kérdésekben.

2007-ben 31 országban működtek kutatói mobilitási portálok is, melyek elektronikus úton, ügyfélbarát módon teszik elérhetővé a mobilitáshoz kapcsolódó információkat. Jogszabályok, útmutatók, (teendők utazás előtt, teendők megérkezés után), hasznos tanácsok, weblapok címei, hivatalok elérhetőségei található meg a honlapokon, melyek egyben pályázatokról, ösztöndíj és álláslehetőségekről is informálják a látogatókat.

A magyar portál (<http://www.eramore.hu> vagy <http://eracareers-hungary.tpf.hu/>) jelenlegi kinézetét 2007 elején nyerte el egy komoly, átfogó fejlesztés eredményeként. Az oldalak gyors és könnyű hozzáférést biztosítanak a beérkező és kiutazó kutatók számára a mobilitáshoz kapcsolódó információkhoz, legyen az gyakorlati útmutatás, vagy pályázati, illetve munkalehetőség.

Az Eramore projekt első három évének zárókonferenciájára 2007. március 8-án került sor Budapesten, „Mobilitás a gyakorlatban” címmel. A konferencián megjelent mintegy 100 fő átfogó képet kapott a Az Európai és Hazai Kutatói Mobilitási Hálózatok és Portálok működéséről és háttéréről, valamint a hazánkat érintő kutatói mobilitási trendekről, szakmapolitikai célokról, illetve a mobilitási projektek gyakorlati megvalósulásáról.

A konferenciával párhuzamosan zajlott a HOPPÁ disszeminációs füzetek 8. számának, a *Pályáztunk és nyertünk "Új szemlélet, új tudás, új tapasztalat"* című kiadványnak a bemutatója. Kiadványunkban a 6. Keretprogram Marie Curie pályázatainak keretében megvalósult hazai projektjeiből pályázati típusok szerinti csoportosításban mutattunk be egy csokorra való intézményi, illetve egyéni mobilitási jó példát.

A kiadvány az NKTH által meghirdetett Mecenatúra program anyagi támogatásával jelent meg 5000 példányban. Az 5000 példányból kétezret postán juttatunk el névre szólóan a Tempus Közalapítvány adatbázisaiban szereplő szakértőknek, oktatóknak, kutatóknak, potenciális pályázóknak, az ERAMORE hálózat nemzeti kontaktpontjainak, illetve az ERAMORE portálon regisztrált személyeknek és intézményeknek, továbbá a *Hungarian Research Directory* című kiadványunkban szereplő mintegy 250 kutatóintézetnek, valamint az Erasmus és a Ceepus programok intézményi koordinátorainak. Mindezeket túl a kiadvány elektronikus formában honlapunkról is letölthető.

Az elektronikus K+F hírlevélen keresztül a TKA folyamatosan tájékoztatja a feliratkozottakat a kutatói szférát érintő aktuális információkról. A Hírlevél 2007-ben 14 alkalommal jelent meg, ebből 3 különszám volt. A Hírlevél tartalmazza a Keretprogramok aktuális pályázati felhívásait, egyéb kutatói pályázati felhívásokat, kapcsolódó rendezvényeket, információs napokat, aktuális híreket, partnerkereséseket. A TKA K+F Hírlevélre feliratkozottak száma folyamatosan nő, jelenleg 3420 regisztrált olvasónk van.

A Tempus Közalapítvány több felsőoktatási intézményben tartott előadást (pl. Általános Vállalkozási Főiskola, Budapest; Miskolci Egyetem; Budapesti Gazdasági Főiskola, Külkereskedelmi Főiskolai Kar; Budapesti Gazdasági Főiskola, Pénzügyi és Számviteli Főiskolai Kar, Szegedi Tudományegyetem, Pécsi Tudományegyetem). Ezeken a rendezvényeken tájékoztatást adtunk a Marie Curie ösztöndíjak által nyújtott lehetőségekről, pályázati határidőkről, illetve a pályázatírással és projektmegvalósítással kapcsolatos kérdésekről, valamint a Magyarországon létező, pályázást segítő szervezetekről és eszközökről, továbbá népszerűsítettük az európai és hazai mobilitási központok hálózatát.

V.1.3. Kutatók éjszakája

A Kutatók Éjszakája az Európai Bizottság által kezdeményezett, egész Európában méltán népszerű fesztivál, amelynek célja, hogy növelje a tudományos karrier vonzerejét a fiatalok körében, illetve közelebb hozza a tudományhoz a „laikusokat”. A Kutatók Éjszakáját minden évben szeptember utolsó péntekén szervezik meg, 2007-ben Európa-szerte már 29 ország több mint 150 városában zajlottak szórakoztató-ismeretterjesztő események.

A Tempus Közalapítvány 2006-ban és 2007-ben is – egyre bővülő partnerséggel – szervezte meg a Kutatók Éjszakáját: 2006-ban négy, 2007-ben már tizenegy együttműködő partnerrel közösen rendezte meg a projekt koordinátoraként az országos eseménysorozatot. Az Európai Bizottság 110 000 euró támogatást nyújtott a magyarországi konzorcium számára, mely kiemelkedően magas volt az európai átlaghoz viszonyítva. A 2007-es Kutatók Éjszakája összköltségvetése 136 387 euró volt.

A partnerségről

A konzorcium koordinátora 2007-ben is a Tempus Közalapítvány volt, partnereink egy kivétellel mind felsőoktatási intézmények voltak. Budapestről a Budapesti Műszaki Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem és az Eötvös Loránd Tudományegyetem csatlakozott a partnerséghez; a főváros környékéről a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (Piliscsaba) és az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézete (Martonvásár). A nyugati országrészből a Széchenyi

István Egyetem és a Nyugat-Magyarországi Egyetem; a déli országrészből a Szegedi Tudományegyetem, míg a keleti régiókból az Eszterházy Károly Főiskola (Eger), a Debreceni Egyetem (Debrecenben és Hajdúböszörményben) és Miskolci Egyetem vett részt a szervezésben.

A fentiekből is jól kitűnik, hogy az ország lefedettsége igen jónak mondható – Pécs, bár a 2007-es konzorciumból hiányzott, a 2008-as projektben már biztosan részt vesz, ezzel a Dél-Dunántúlt is meghódítja a Kutatók Éjszakája – a tíz város Magyarország területén elszórtan helyezkedik el, így téve elérhetővé a programokat széles közönség számára.

A tíz részt vevő város tehát a következő volt 2007-ben: Budapest, Piliscsaba, Martonvásár, Győr, Sopron, Szeged, Eger, Debrecen, Hajdúböszörmény és Miskolc.

A koordinátor feladata volt a központi kampány koordinálása, az egységes arculat kialakítása, a www.kutatokejszakaja.hu honlap létrehozása, feltöltése és karbantartása, a projekt általános koordinációja, az eredmények összegzése, a központi rendezvény megszervezése, az Európai Unió standjának felállítása és az európai-szintű rajzverseny magyarországi levezetése. (Összesen 74.594-en látogatták meg a holnapunkat.) A partnerek a helyi kampányról és a saját rendezvényeik megszervezéséről, levezetéséről gondoskodtak.

A költségvetésről

Intézmény	Igényelt EB támogatás	A projekt teljes költsége (€)
TKA	2	2
MTA – Mezőgazdasági Kutató Intézet		
BME		1
BCE		1
EKF		1
ELTE		
PPKE		
SzIE		
DE		1
ME		1
SzTE		1
NYME		
Összesen	11	13

A programokról

Az eseménysorozat több mint 300 programot foglalt magába, ezek mindegyike megtekinthető a projekt honlapján (www.kutatokejszakaja.hu), 40 esetben volt szükség előzetes regisztrációra a befogadóképesség szűkre szabottsága miatt, a többi esetben bárki, bármikor megtekinthette a nyitott laborokat, a kiállításokat és kísérleteket. A programokon való részvétel minden esetben ingyenes volt. A központi rendezvényen, a Millenáris Parkban, számos más érdekes előadás és program közt, ingyenesen volt látogatható a Csodák Palotája. Ismét megrendezésre került a Kutatók kocs mája, ahol nyolc kutató mutatta be, mi a hobbija, szabadidejében milyen hangszeren játszik vagy épp hogyan bűvészkedik a kártyával. Itt osztották ki a Rajzolj kutatót c. rajzverseny díjait is. A versenyfelhívás a projekt kötelező eleme volt és Európa-szerte meghirdették. Az magyarországi pályázatra összesen 229 alkotás érkezett, melyből 63-at állított ki a Tempus Közalapítvány a központi helyszínen, mind

megtekinthető ma is a www.kutatokejszakaja.hu honlapon. A díjkiosztón három kategóriában összesen kilenc díjat osztottunk ki, valamint lehetőség volt közönségsvavazatok leadására a TKA pavilonjánál. A 107 beérkezett látogatói szavazat alapján a közönségdíjat postán jutattuk el a nyertesnek. A három kategória nyertes rajzait később Brüsszelbe küldte a Tempus Közalapítvány, ahol nemzetközi szinten is megmérettettek az alkotások.

A 300 programot felsorolni hosszadalmas volna, de a Kutatók Éjszakáján országsszerte személyesen találkozhattak a látogatók a kutatókkal, kipróbálhatták az eszközeiket, találmányaikat, megismerhették a munkájukat előadások, vetélkedők, kiállítások és tudományos-szórakoztató programok keretében. Hallhattak digitális dísznövényekről, megismerkedhettek a hangunk színeivel, betekintést nyerhettek a csokoládészobrászat rejtelmeibe, kipróbálhatták a repülés szimulátort vagy szélcsatornát, de akár tésztahidat is építhettek.

A látogatók

A Kutatók Éjszakájának országos szinten több mint 23 000 látogatója volt, ez a 2006-ban elért 3000 fős látogatószám közel nyolcszorosa. A területi megoszlás intézményekre lebontva a következő:

	Partner	Látogatók	Százalékos arány összeshez viszonyítva	Hány különböző tartalmú programot szervezett?
1.	a központi rendezvényen (TKA)			
2.	MTA Mezőgazdasági Kutató Intézet			
3.	Budapesti Műszaki Egyetem			
4.	Budapesti Corvinus Egyetem			
5.	Eszterházy Károly Főiskola			
6.	Eötvös Loránd Tudományegyetem		10	
7.	Pázmány Péter Katolikus Egyetem			
8.	Széchenyi István Egyetem		4	
9.	Debreceni Egyetem			
10.	Miskolci Egyetem		14	
11.	Szegedi Egyetem			
12.	Nyugat-Magyarországi Egyetem			
	Összesen	23 000	100	12

A fenti táblázat utolsó oszlopában a programtípusokat tüntettük fel, ezek közül kerültek ki a többturnusos, többségében regisztrációköteles programok, melyek többször kerültek megrendezésre, így több, mint 300 programpont került bele a műsorfüzetbe. A látogatók számából kitűnik, hogy a 23000 látogató a programok számával megegyező arányban oszlik el a szervezőintézmények között.

A sajtómegjelenések

A média széles palettája megmutatkozik a több mint 350 sajtómegjelenés között, ez négyszerese a 2006-os adatnak (88 megjelenés). Az Observer sajtómonitor 172 megjelenést regisztrált, melyből 133 nyomtatott vagy elektronikus sajtóban volt megtalálható, 39 pedig televíziós vagy rádiós szereplés. Ezen felül a konzorcium további 211 megjelenést tart számon, melyből 166 nyomtatott vagy elektronikus cikk, illetve 45 televízió vagy rádió riport. A sajtó

képviselőinek a rendezvényt megelőzően két sajtókonferenciát szervezett a konzorcium, egyet Miskolcon, egyet a központi rendezvény helyszínén, a Csodák Palotájában.

Az esemény médiatámogatója a port.hu és az est.hu volt. A promóció része volt a Kutatók Éjszakája saját 16 oldalas programfüzete, mely 20 000 példányban jelent meg és 20 városban terjesztettünk, valamint 2500 plakát és 10000 freecard. A TKA havonta megjelenő hírleveleiben féléven át hirdettük a rendezvényt, a hírlevelek 17000 olvasóhoz jutnak el havonta.

Az eredmények számokban

- 12 partnerintézmény	- 229 rajz érkezett a rajzpályázatra
- 10 részt vevő város	- A www.kutatokejszakaja.hu honlapon közel 75 látogató fordult meg félév alatt, 300 programaj leírása és 800 fotó szerepel rajta az eseményekről
- Több mint 22 000 látogató	- 20000 programfüzet, 1000 freecard
- Több mint 300 program	- Több mint 350 sajtómegjelenést regisztráltunk

V.2. A Bologna Tanácsadói Hálózat

Az Európai Bizottság a Bolognai Folyamat megvalósulásának elősegítésére számos kezdeményezést indított, amelyeknek egyike a nemzeti Bologna tanácsadói csoportok megalakítása volt Európa szerte, így Magyarországon is. A tanácsadók olyan felsőoktatási szakemberek, akik kiemelkedő szakértelemmel és tapasztalattal rendelkeznek a Bologna reformok területén. A tanácsadók feladata az országon belüli tájékoztatás, intézményi tanácsadás. A nemzeti tanácsadói csapatok 46 országban működnek 2004 óta. A magyar Bologna tanácsadói hálózat tagja 2007. május 1. és 2008. április 30. között:

Név	Intézmény	Szakterület		
		Elismer	Minőségbiztosít	Háromciklusú ké
Derényi András	Országos Kredittanács Iro	x	x	x
Dr. Temesi József	Budapesti Corvinus Egyet	x	x	x
Dr. Hollós Sándor	Semmelweis Egyetem		x	x
Dr. Roóz József	Budapesti Gazdasági Főis			x
Gilányi Péter	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egye	x		

Nemzetközi rendezvények

2007-ben két nemzetközi rendezvényen vettek részt a magyar Bologna promóterek. Az egyik a „**Information Project on Higher Education Reform**” című képzés volt (témák: a Bolognai Folyamat szükségessége, minőségbiztosítás és fejlesztés, hallgató centrikus oktatás, ECTS a gyakorlatban, tanácsadás a gyakorlatban), a másik pedig a „**2nd European Quality Assurance Forum: Implementing and Using Quality Assurance: Strategy and Practice**” című konferencia, amelyet az ún. E4 (EUA, ENQA, EURASHE, ESIB) rendezett (téma: az Európai minőségbiztosítási alapelvek és irányelvek (ESG) bevezetése).

2008-ban részt vettek továbbá a bécsi „Universities and Lifelong Learning: Opening up for the Knowledge Society” (témák: egész életen át tartó tanulás, hallgatók szerepe) Bologna szemináriumon, az edinbourghi „Learning outcomes based higher education: the Scottish experience” c. műhelykonferencián (témák: tanulási eredmények alkalmazhatósága az oktatásszervezésben, informális és nem formális tanulás elismerése), valamint a brüsszeli „Tuning” disszeminációs konferencián (témák: a tanulmányi eredmények - learning outputs és az ECTS – student workload).

Magyarországi rendezvények

2007. december 12-én zajlott le az első regionális konzultációs nap Miskolcon „A londoni konferencia után – A Bolognai folyamat céljainak megvalósítása az intézményi keretek között” címmel. A rendezvényen áttekintettük a nemzetközi konferenciák legfontosabb elemeit illetve a 2007-es londoni miniszteri konferencia célkitűzéseit. A műhelybeszélgetések a felsőoktatást érintő számos problémakört érintettek, így például az alapszakok rendszerének várható felülvizsgálatát, a doktori képzés helyzetét, a finanszírozás és a felvételi eljárás összefüggéseit, az akkreditációt, valamint a mobilitási programokkal összefüggő kreditelismerési gyakorlatokat.

További két konzultációs napot tartottunk 2008-ban. Kecskeméten „A felsőoktatás nemzetköziesedésének jó példái és lehetőségei Magyarországon”. A műhelykonferencia elsősorban a külföldi hallgatók hazai képzésének hazai példáit és az ehhez szükséges idegen nyelvű, valamint közös képzések intézményi és jogszabályi feltételeit tekintette át. Valamint Veszprémben „A képesítési keretrendszerek és a felsőoktatás” címmel, ahol a résztvevők az Országos, valamint az Európai Képesítési Keretrendszerről cserélhettek eszmét.

Egyéb információs szolgáltatások a Bologna folyamatról

Mivel a felsőoktatási szféra a legtöbb információt elektronikus úton szerzi be, fenntartjuk a www.bolognafolyamat.hu IP címet. Ez a TKA honlapjának tudásközpontja alatt a Bologna folyamattal foglalkozó szekcióra mutat, amelyen elérhető a Bologna Tanácsadói Hálózattal kapcsolatos minden információ, így például a megszervezett szemináriumok, regionális konzultációs napok részletes programja és előadásainak a vázlatai is. A Bolognai Folyamat 2006-tól külön részt kapott a TKA Felsőoktatási elektronikus hírlevelében.

Az EUA jelentését (*Trends V*), illetve az EURYDICE kiadványát (*Focus on the Structure of Higher Education in Europe, 2006/07 National Trends in the Bologna Process*) lefordítottuk és online publikáltuk honlapunkon (www.tka.hu, www.bolognafolyamat.hu).

További két információs kiadványt is megjelentettünk nyomtatásban és elektronikusan honlapunkon 2008-ban. Bolognai Iránytű: elsősorban a középiskolásoknak és a hallgatóknak szól; célja, hogy segítsen eligazodni a Bolognai folyamatban, megérteni, hogy mi a célja és milyen előnyökkel jár. Az Európai Képesítési Keretrendszerről szóló brossúra a nemrégiben véglegesen elfogadott Európai Képesítési Keretrendszerről (EKKR) szolgál információkkal.

A Bologna tanácsadók 2008-ban elkészítettek egy tanulmányt „A Bolognai folyamat célkitűzéseinek magyarországi megvalósítása” címmel. Az áttekintéshez széleskörű kérdőíves kutatást végeztünk a magyar felsőoktatási intézmények körében. Több mint 110 válaszadó kérdőíve alapján a Trendek V jelentéshez hasonló felépítésű helyzetjelentés készült, amely jelenleg még egyeztetésen van, de tervezzük mind on-line, mind pedig nyomtatásban megjelentetni magyarul és angolul is.

Összefoglalás

A Bologna Tanácsadói Hálózat munkája továbbra is sikeres; a regionális viszonyokhoz képest sikerült aktívan bevonni a felsőoktatási intézményeket a folyamat törekvéseiről szóló párbeszédbe. A rendezvények résztvevőit nagyon érdeklik a Bolognai folyamattal kapcsolatos aktuális témák. Mindegyik hazai rendezvényünket érdeklődés övezte az intézmények vezetői, irányítói részről, természetesen ez legfőképpen a meghívott előadók magas szintű szakmai felkészültségének köszönhető.

A tanácsadók aktívan részt vettek a felsőoktatás szakmai kérdéseinek megvitatásában, nemzetközi tapasztalatukkal segítették a Bolognai folyamat, az egész életen át tartó tanulás magyarországi megvalósulását.

Elektronikus hírleveleinken, honlapunkon és kiadványainkon keresztül azonban nemcsak a szűken vett célcsoportunkat (felsőoktatási intézmények, vezetők, oktatók, alkalmazottak) tájékoztattuk a Bolognai folyamat aktualitásairól, hanem a felsőoktatás más érintettjeit is (hallgatók, közoktatás, tanárok).

Az Európai Bizottsággal 2007-2008-ra kötött szerződésünk 2008. április 30-ig szól. A következő időszakra (2008. július 1. – 2009. június 30.) a tanácsadók javaslata alapján a Bologna szemináriumokat három kutatás köré szervezzük azzal a céllal, hogy a kutatás folyamata, az eredmények ismertetése és feldolgozása egy aktívabb megismerési és tanulási folyamatot indít el a felsőoktatásban érintett csoportokban.

V.3. Alumni for Europe

Az Alumni for Europe (AfE) Hálózat az európai képzési programokban részt vett diákok, fiatal diplomások interaktív hálózata, amelyet a Tempus Közalapítvány hozott létre az általa koordinált programokra.

Az AfE hálózatot a Tempus Közalapítvány keretein belül működő AfE iroda fogja össze, azzal a céllal, hogy további támogassa e kiemelkedő képességű, speciális szakmai, nyelvi és kulturális ismeretekkel rendelkező személyeket.

Az AfE lehetővé teszi a volt ösztöndíjasok hálózatépítését (pl. rendezvényekkel), tanácsadói szolgáltatást biztosít, így járul hozzá a végzett diákok sikeres álláskereséséhez, valamint tájékoztatással és képzéssel támogatja a leendő ösztöndíjasokat a külföldi tanulmányaikra való felkészülésben.

Az Iroda 2007-ben is számos, már több éve futó programtípust szervezett a hálózati tagok számára, valamint új eseményekkel is gazdagította a szolgáltatásait. Célunk volt, hogy rendezvényeinken keresztül interaktív kapcsolatrendszer építsünk ki tagjainkkal, melyben közösen segítjük egymást az előrehaladásban.

Ennek szellemében az Iroda szervezésében előadásokon, tréningeken, kiránduláson vehettek részt volt ösztöndíjasaink. Újraindítottuk egy 2005-ös kezdeményezésünket, a drámakört, és folytattuk a 2006-os év azon törekvését, hogy a magyar Alumni tagok mellett minél több Magyarországon tanuló külföldi diákot is bevonjunk a programjainkba. Ez utóbbi törekvésnek az volt az oka, hogy egy olyan hálózatot kívánunk kiépíteni, amely a közös programokon keresztül lehetőséget biztosít a magyar és a külföldi ösztöndíjasoknak egymás – ezáltal minél több kultúra – megismerésére és tapasztalataik kicserélésére. Folyamatos tagtoborzásunk eredményeként 2007-ben az Alumni tagok létszáma másfélszeresére nőtt, így jelenleg 1875 tagú a Hálózat.

Tevékenységek

A fentiek alapján, 2007-ben az Alumni for Europe főbb tevékenységei a következők voltak:

- A tagsággal való kapcsolattartás, regisztráció az Internetről elérhető on-line adatbázisban;
- TKA / Alumni for Europe honlap folyamatos tartalmi frissítése;
- Elektronikus @lumni hírlevél megjelentetése és a tagoknak való megküldése havonta
- Karrier tanácsadás keretében tesztírás és értékelés (személyiségteszt, IQ teszt, toleranciát, asszertivitást mérő teszt) biztosítása havonta 3-5 tag számára, pszichológus szakember segítségével. 2007. januárja és decembere között 27 fő kapott a pályaválasztáshoz ilyen segítséget. Időpontok: 2007. 05. 15., 2007.06.26., 2007.07.24., 2007.09.25., 2007.10.16., 2007.11.20., 2007.12.11. Helyszín: Tempus Közalapítvány székhelye
- Magyar Alumni tagok számára szervezett rendezvény és tréning:
 - *Drámakör*: önismereti, problémamegoldó-, kommunikációs-, improvizációs készséget fejlesztő feladatokkal, játékokkal, színész drámatanár vezetésével. Időpontok: 2007. 10.25., 2007.11.22., 2007.12.13., Helyszín: Tempus Közalapítvány székhelye
 - *Klubnap*: Álláskeresés (2007. 11. 21., Tempus Közalapítvány székhelye, 12 fő)
 - *Tréning*: Hatékony kommunikáció - prezentációs technika (2007. 12. 3-4., Tempus Közalapítvány székhelye, 5 fő)
- Magyarországon tanuló külföldi ösztöndíjasok beilleszkedését segítő rendezvények megszervezése. A rendezvények további célja, hogy a magyar Alumni tagok és a külföldi hallgatók megismerhessék egymás kultúráját, megoszthatták egymással az ösztöndíjas időszakuk során szerzett élményeiket, tapasztalataikat.
 - *„Welcome party”*:
 - Farsang (2007. 02. 28., Budapest, 40 fő)
 - rendhagyó városnézéssel egybekötött találkozó (2007. 09. 25., Budapest, 43 fő)
 - *„Barangolás a kultúrák között”*: országismertető előadások a Magyarországon tanuló külföldi hallgatók, ill. Alumni tagok segítségével:
 - Izlandi kultúrest (2007. 03. 27., Tempus Közalapítvány székhelye, 12 fő):
 - Mediterrán kultúrest (2007. 04. 24., Budapest, 21 fő)
 - Finn és litván kultúrest (2007. 10. 16., Budapest, 38 fő)
 - *Nyelvi est*: a nyelvek, illetve más kultúrák iránt érdeklődők számára nyelvi estet szervezett az AfE. A rendezvényen különféle nyelveken társaloghattak a résztvevők.
 - 2007.04.17. Debreceni Egyetem, 22 fő
 - 2007. 05. 14. Budapest, 15 fő
 - *Kirándulás* (2007. 05. 19-20., Szeged, 16 fő)
 - *Alumni találkozó a Kutatók Éjszakáján* (2007. 09. 28., 20 fő)
- Információs napokon, tájékoztatókon való részvétel:
Debrecenben 2007. április 17-18-án Külügyi Börzét rendeztek, amelyen csereprogramokról, külföldi gyakorlatokról, nyári diákmunkákról, nyelvtanulási lehetőségekről lehetett információt szerezni. A rendezvényen az AfE is képviseltette

magát, és a Debreceni Egyetem Hallgatói Külügyi Bizottságával közösen népszerűsítette a külföldi ösztöndíj-lehetőségeket.

V.4. Europass Mobilitási Igazolvány

Az Europass keretrendszer 5 elemből álló dokumentumcsomag, amelynek célja, hogy elősegítse képesítési rendszerek, bizonyítványok, szaktudások és kompetenciák átláthatóságát, a szaktudás külföldi megismertetését és ezzel a tagállamok közötti munkavállalási és tanulmányi célú mobilitást. Az 5 dokumentumhoz – önéletrajz, nyelvi útlevél, diplomamelléklet, bizonyítvány-kiegészítő, mobilitási igazolvány – kapcsolódó általános információszolgáltatást, promóciót és az egyes elemeket koordináló intézmények munkájának összehangolását a Nemzeti Europass Központ (NEK) végzi.

Az Oktatási Minisztérium döntése alapján a Tempus Közalapítvány a felelős az Europass mobilitási igazolvánnyal kapcsolatos feladatok koordinálásáért. Ezek a feladatok elsősorban a dokumentum minél szélesebb körű ismertetése a mobilitási programot koordinálók körében, szóróanyagok terjesztése, az igazolvány kibocsátása és az igazolvány tárolására szolgáló mappa postázása, részvétel a dokumentumok kiadását koordináló, a NEK által összehívott Irányító Testületi ülésen (2007-ben 2 alkalommal).

A felsorolt feladatokat a TKA maradéktalanul ellátta. A dokumentum kibocsátására még 2006 folyamán a NEK-vel együttműködve létrehozott egy adatbázist, amelynek működését 2007-ben is folyamatosan felügyelte. Eközben az Europass keretrendszert koordináló Európai Szakképzés-fejlesztési Központ (Cedefop) is létrehoz egy közös európai oldalt a dokumentum igénylésére. A feljlesztés előkészítéséhez a TKA is hozzájárult: 2007 decemberében Thessalonikiben a Cedefop képviselői egy kisebb munkacsoport előtt mutatták be az eddig elkészült fejlesztéseket, és ebben a munkacsoportba a magyar NEK is meghívást kapott. A magyar NEK meghívására és finanszírozásában pedig a TKA képviselője is részt vett ezen az ülésen.

Az igazolvány igénylésének és kibocsátásának menetét a TKA a kapcsolódó rendezvényeken (elsősorban a Leonardo da Vinci mobilitási program kapcsán, pályázatíró és projektmenedzsment szemináriumokon, illetve az őszi regionális információs kampány keretében) és a rendelkezésére álló forrásokon keresztül (elektronikus hírlevelek, Pályázati Pavilon, szórólap az állásbörzékre) ismertette, terjesztette. Az Erasmus programhoz kapcsolódóan az igazolvány kiállítását elősegítő, az említett magyar adatbázis másik felét képező rész még nem készült el. Így ezen program esetében továbbra is alacsony az igénylések száma – itt tömeges igénylésre csak saját adatbázis elkészültével, vagy az európai fejlesztés elindultával számíthatunk.

A kibocsátott dokumentumok száma:

Program típusa	Összesen
Leonardo da Vinci mobilitás	762
Erasmus	3
Comenius	2
Ifjúság 2000-2006-EVS	6
Nem EU-s program	45
Összesen	818

Bár a kibocsátott Europass mobilitási igazolványok száma valamelyest alacsonyabb, mint 2007-ben, úgy ítéljük meg, hogy az Europass Mobilitási igazolvánnyal kapcsolatos feladatok ellátása sikeres volt. A csökkenés elsősorban az új és így még szokatlan internetes felületnek tudható be.

Mivel azonban a dokumentum utólag is kiállítható, illetve a statisztika készítésének pillanatában a kitöltött és lezárt dokumentumok mellett több igazolvány még szerkesztés alatt állt, így valószínűsíthető, hogy az elkészített dokumentumok száma visszamenőlegesen növekszik.

Leonardo programértékelő konferencia / Mobilitási nívódíjak

A Tempus Közalapítvány szervezésében 2007. december 12-én került sor a Leonardo da Vinci program második szakaszának értékelő konferenciájára. „A Leonardo da Vinci program megvalósítása Magyarországon 2000-2006” c. rendezvény délelőtt elhangzott előadásai bemutatták a Leonardo program jelentőségét a hazai oktatás- és szakképzés-politika tükrében, kitértek a programszakasz értékelésének központi elemeire és tanulságaira, ismertették a tartalomközpontú pályáztatás kulcskérdéseit, valamint érdekes adalékokat közöltek a 2000-2006 során megvalósult mobilitási és kísérleti projektekkal kapcsolatban. A délutáni szekcióülések konkrét gyakorlati példák felvillantására helyezték a hangsúlyt: A mobilitási pályázattípus esetében meghívott projektgazdák részvételével került sor a jó példák bemutatására és elemzésére, a kísérleti projektek kapcsán moderált beszélgetés keretében cserélhették ki tapasztalataikat a projektgazdák, szakértők, döntéshozók.

A decemberi rendezvényen közel 160 résztvevő előtt került sor a 2007. évi Legjobb résztvevői fotó díj, a 2007. évi Legjobb résztvevői beszámoló díj és a Mobilitási Nívódíj átadására. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium és a Tempus Közalapítvány által hat évvel ezelőtt életre hívott Mobilitási Nívódíj 2007-ben is a kiemelkedő eredményeket felmutató projektek elismerésére szolgált, azon kiváló színvonalú projektek jutalmazására, amelyek követendő példát jelenthetnek a mobilitás iránt érdeklődők számára. A 2006 óta kiosztott Legjobb résztvevői fotó díj és Legjobb résztvevői beszámoló díj célja, hogy a szélesebb közönséggel is megismertesse a Leonardo mobilitási projektek résztvevőinek külföldi tapasztalatszerzését, személyes élményeit, kézzelfoghatóbbá, láthatóvá tegye a projektek keretében megvalósult szakmai gyakorlatokat és tanulmányutakat. 2007-ben a lezárt szakiskolai mobilitási projektek is díjazásra kerültek. Az értékelő konferencia résztvevői a rendezvény szüneteiben megtekinthették a fotópályázat nyertes képeit és a kísérleti projektek eredményeiből rendezett kiállítást.

A 2007-es Legjobb résztvevői fotó díj nyertesei:

1.) „Szakmai gyakorlat közben / Tanulmányúton” kategóriában:

1. helyezett: *Szabó László* (Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium, Nyírbátor)
2. helyezett: *Klima Péter* (Keszthelyi Akadémia Alapítvány Gazdasági Szakközépiskola, Keszthely)
3. helyezett: *Holló Nikoletta* (Lipthay Béla Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium, Szécsény)

2.) „Munka után édes a pihenés” kategóriában:

1. helyezett: *Laub Gábor* (Csepel-Sziget Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, Budapest)
2. helyezett: *Nyitrai Károly* (Vendéglátó, Idegenforgalmi és Kereskedelmi Szakiskola, Budapest)
3. helyezett: *Bimbó Dóra Patrícia* (Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája, Budapest) és *Nagy Máté* (Károly Róbert Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola, Gyöngyös)

A 2007-es Legjobb résztvevői beszámoló díj nyertesei:

- 1.) Szakmai alapképzésben részt vevő fiatalok célcsoportjában:

Gál Krisztián (Kossuth Lajos Kéttannyelvű Fővárosi Gyakorló Műszaki Középiskola, Budapest)
Perneki Beáta (Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola, Szeged)

- 2.) Felsőoktatásban tanulók és friss diplomások célcsoportjában:

Mátraházi Eszter (Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája, Budapest)

- 3.) Fiatal dolgozók, munkavállalók, munkanélküliek célcsoportjában:

Lőrincz Ágnes (Füsthy és Mányai Ügyvédi iroda, Budapest)

- 4.) Oktatók, szakképzési szakértők célcsoportjában:

Molnár Ákos (Rendőrtiszti Főiskola, Budapest)

A 2007-es Mobilitási Nívódíj nyertesei:

- *Kossuth Lajos Kéttannyelvű Fővárosi Gyakorló Műszaki Középiskola*, Budapest (koordinátor: Csernevné Fekete Ágnes)
- *Károly Róbert Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola*, Gyöngyös (koordinátor: Csókáné Kálmán Éva)
- *Budapesti Corvinus Egyetem*, Budapest (koordinátor: Dobos Ágota)
- *"Dél-Alföld-Európai Unió" Gazdasági, Kulturális, Oktatási, Integrációs Együttműködést Koordináló Egyesület*, Gyomaendrőd (koordinátor: Davidovics László)
- *Széchenyi István Mezőgazdasági Szakközépiskola és Szakmunkásképző*, Hajdúböszörmény (koordinátor: Markóné Papp Magdolna)

V.5. Socrates disszeminációs projektek, Leonardo Tematikus monitoring

V.5.1. EMAN (European Mobility Alumni Network)

Európa szerte évről évre sok ezer ösztöndíjas vesz részt Grundtvig, Comenius és Szakértői tanulmányutak támogatással külföldi továbbképzéseken, tanulmányutakon, melyek során gyakran igen értékes szakmai kapcsolatok születnek. Magától értetődik, hogy e kapcsolatok megőrzése, a hosszútávon is életképes együttműködések kialakítása nagyon pozitív hatással lehet a résztvevők szakmai pályájára éppúgy, mint a küldő intézmények életére, de a közösségi programokban elért eredmények fenntarthatósága szempontjából is kulcsfontosságúak. Ezért is figyelemre méltó, hogy az egyéni mobilitásban résztvevő pályázók ezen a területen eddig nem sok közvetlen segítséget kaptak, jószerivel csak személyes ismereteikre, tapasztalataikra és nem utolsósorban lelkesedésükre és kitartásukra támaszkodhattak. A svéd LLP Nemzeti Iroda által koordinált, az olasz, a norvég és a magyar LLP Nemzeti Irodák együttműködésében megvalósított EMAN (European Mobility Alumni Network) Socrates disszeminációs projekt egy olyan eszköz kidolgozására vállalkozott, mely segítheti a pályázókat a tudatos kapcsolatépítésben és a megszülető hálózatok fenntartásában.

A projektmunka helyzetértékeléssel kezdődött, mely során először végeztünk széles körben felmérést a tanulmányutak hosszú távú hatásairól, s egyben megpróbáltuk azonosítani az együttműködések gátló illetve ösztönző tényezőket is. A felmérés eredményét egy a volt ösztöndíjasokból felállított referenciacsoport találkozóán elemeztük. Ilyen csoport minden partnerországban működött, céljuk az volt, hogy formai és tartalmi javaslatokat fogalmazzanak meg a projekttermékkel kapcsolatban, illetve a projektperiódus második fázisában a már elkészült eszközt teszteljék és véleményezzék. Az eszköz tulajdonképpen egy háromszor hármas tagolású, angol nyelvű honlap, mely útmutatást ad a tanulmányutak előtti, alatti és utáni időszakokra a résztvevők, a szervezők és a nemzeti irodák számára egyaránt, s melyet hasznos linkek, modelldokumentumok, beszámolók, jó gyakorlatok tesznek teljessé. <http://eman.programkontoret.se/> Az eredmények disszeminációjának nyitánya decemberben egy stockholmi konferencián volt, s a projektterméket hamarosan cd formátumban is eljuttatjuk valamennyi LLP nemzeti irodához javasolva, hogy hozzánk hasonlóan használják azokat a pályázók felkészítése során. Az EMAN disszeminációs projekt pályázatában megfogalmazott célok minden tekintetben megvalósultak, a projekttermékkel kapcsolatos első visszajelzéseink pozitívak, a partnerek öszre tervezik a gyakorlati tapasztalatok összegzését.

V.5.2. European Shared Treasures – Beyond EST projekt

A European Shared Treasure (Beyond EST) projekt átfogó célja volt, hogy segítsen a Nemzeti Irodáknak könnyen és egységesen hasznosítani a Socrates II program megvalósítása során felhalmozódott tapasztalatot, lehetővé téve ezek szélesebb körű megismertetését, eredményeik hasznosulását.

Ennek érdekében a projektet indító olasz Nemzeti Iroda munkatársai kifejlesztettek egy adatbázis-felületet, amely többnyelvű kereső rendszerének köszönhetően összekapcsolja a programban részt vevő nemzeti adatbázisokat, és a használt nyelvtől függetlenül lehetőséget biztosít az egyidejű keresésre a részt vevő országok projektjei között. Ehhez az adatbázishoz csatlakozott 2007-ben a Tempus Közalapítvány is, így már Magyarország nyertes pályázói is bemutatkozhatnak ezen az oldalon. Az EST révén új pályázók, projekt koordinátorok, tanárok és oktatók, döntéshozók, kutatók stb. tudnak hozzáférni az Európa szerte a Comenius Iskolai együttműködések és Grundtvig tanulási kapcsolatok keretében, több ezer iskola által felhalmozott és összegyűjtött tapasztalatokhoz.

2007-ben a munkatársak a következő feladatokat látták el a projekt keretében:

- Folyamatos részvétel on-line meetingeken
- Adatbázis felület szövegének fordítása
- Az adatbázis adaptálásának és működtetésének informatikai háttéradatai
- A lehetőség meghirdetése egyelőre még csak szűk körben
- Adatbázis tesztelése

Az adatbázis tesztelése **kevésbé sikeresnek** mondható, mivel az addigra már beküldött beszámolóik alapján kiválasztott és tesztelésre felkért 29 iskola csupán kis százaléka vett részt önkéntesen a munkában. Ez főleg azzal magyarázható, hogy nyár végén az iskolák kevésbé vonhatók be ilyen feladatokba és ez a munkafázis éppen erre az időszakra esett.

A Tempus Közalapítvány részéről a **vállalt célok teljesültek**, az adatbázis a honlapról közvetlenül elérhető a következő útvonalon: www.tka.hu>Egész életen át tartó tanulás>Pályázatok>Comenius. A meetingeken folyamatos, konstruktív részvétellel biztosítottuk, hogy a folyamatosan fejlesztett adatbázis informatikai háttere megfelelő legyen.

V.5.3. E-Quality – Európai Minőségi Díj

Az "E-Quality - Európai Minőségi Díjat" 2004-ben hozta létre az osztrák Nemzeti Iroda – mint projektkoordinátor – Magyarországgal, a Cseh Köztársasággal, Szlovákiával, Németországgal, Olaszországgal, Hollandiával és az Egyesült Királysággal együttműködésben megvalósított disszeminációs projekt keretében. 2006-ban az Európai Bizottság támogatásával újabb 8 ország csatlakozott a kezdeményezéshez: Bulgária, Észtország, Franciaország, Belgium, Litvánia, Luxemburg, Románia és Szlovénia.

A projekt célja a minőségbiztosítás ösztönzése a közösségi oktatási programokban: a sikeresen lebonyolított Comenius 1 és Grundtvig 2 decentralizált projekteket, illetve Erasmus mobilitási tevékenységeket elemezve és értékelve a kiemelkedően jó minőségű projekteket lebonyolító intézmények munkáját elismeri és díjazza.

Az E-Quality - Európai Minőségi Díj megítélése egyrészt a Socrates program általános feltételei és céljai alapján, másrészt a következő minőségi kritériumok, indikátorok alapján történik:

- Innováció
- Eredmények és szellemi haszon
- Minőség a lebonyolításban, projekt-menedzsmentben
- Fenntarthatóság

A Tempus Közalapítvány által 2007. február 15-i határidővel meghirdetett E-Quality – Európai Minőségi Díj pályázatra tizenegy pályázat érkezett. Grundtvigban 1, Comeniusban 5, Erasmusban pedig 6. A pályázók a díj elnyerésével E-Quality oklevelet kapnak, valamint jogosulttá válnak a díj logójának használatára az intézmény dokumentumain, kiadványain. Az oklevelek átadására 2007. május 22-én az Egész életen át tartó tanulás program nyitókonferenciáján került sor, kategóriánként a két legjobb pedig 2007. május 24-én a bécsi nemzetközi díjátadó konferencián vehette át.

A szakértők 2007-ben 4 közoktatási és 5 felsőoktatási intézménynek ítélték oda a díjat:

- Általános Iskola, Bodajk (Gemeinsames Lernen über Grenzen hinweg: Natur-Faszination und Lebensgrundlage)

- Arany János Általános Iskola és Gimnázium, Százhalombatta („COMPASS Project” – Community Passage to Adult Life)
- Prohászka Ottokár Orsolyita Közoktatási Központ, Győr (A környezet tanulmányozása Magyarországon és Spanyolországban)
- Bársony János Általános Iskola Hunyadi Mátyás Tagiskola, Miskolc (Flowing together-water in life and fantasy)
- Pécsi Tudományegyetem (Hallgatói és oktatói mobilitás)
- Szegedi Tudományegyetem (Hallgatói és oktatói mobilitás)
- Kaposvári Egyetem (Hallgatói és oktatói mobilitás)
- Eötvös Loránd Tudományegyetem (Hallgatói mobilitás)
- Kodolányi János Főiskola (Hallgatói és oktatói mobilitás)

V.5.4. Leonardo Tematikus monitoring

A tematikus monitoring tevékenység az Európai Bizottság és a Leonardo nemzeti irodák 2002 óta kisebb megszakításokkal folyó közös kezdeményezése, melyet az Európai Bizottság finanszíroz. A tevékenység célja a Leonardo innovációs projektek minőségének fejlesztése a következő elemeken keresztül: eredmények európai szintű feltérképezése / az eredmények, projektek téma szerinti csoportosítása / tapasztalatcsere elősegítése a hasonló témájú projektek és a szektor egyéb szereplői között / hálózatosodás elősegítése a projektek és egyéb kulcsszereplők között / jó gyakorlatok elterjesztése, európai szintű beépülésének támogatása /szükségletek azonosítása.

A tematikus monitoring nemzetközi konferenciák, szemináriumok, valamint nemzeti disszeminációs rendezvények, illetve kiadványok (elemzések, összefoglalók) formájában valósul meg.

A Tempus Közalapítvány 2007-ben két munkacsoportban (**Szakképzés és munkaerőpiac, pályatanácsadás, speciális célcsoportok / - E-learning**) vett részt intenzíven, és egy további, a **Leonardo da Vinci projekt és termék adatbázist** fejlesztő munkacsoport munkáját támogatta.

A „**Szakképzés és munkaerőpiac, pályatanácsadás, speciális célcsoportok**” területével foglalkozó tematikus monitoring munkacsoport azzal a céllal kezdett működéséhez, hogy információt gyűjtsön, elemezze az érvényben lévő szakképzési rendszereket, a munkaerőpiacra jutás feltételeit, és ezek alapján olyan mechanizmusokat azonosítson, olyan fejlesztési irányokra tegyen javaslatot, amelyek elősegíthetik a speciális célcsoportok – a képesítés nélküli fiatalok és idősek, bevándorlók, fogyatékkal élő személyek és a munkaerőpiacra belépni vagy visszatérni kívánó nők – integrációját. Tizenkét Leonardo nemzeti iroda egyéves együttműködése során két területen vizsgálta a hátrányos helyzetű célcsoportok munkaerő-piaci érvényesülését támogató kezdeményezéseket: a pályorientáció – pályatanácsadás mint a munkahelyhez jutás, valamint az önfoglalkoztatás elősegítését támogató vállalkozói készségek fejlesztése területén tárt fel eredményes projekteket.

A Leonardo da Vinci Program II. szakaszában kidolgozott jó gyakorlatok alapján adatbázist hozott létre a tematikus munkacsoport honlapján (www.lmvet.net). Ebben olyan Leonardo és más közösségi forrásból támogatott projektek eredményeit gyűjtötte össze, amelyek elősegítik a mindenki számára elérhető, egész életen át tartó tanuláshoz és munkához való hozzáférést; és vizsgálják a támogató rendszerek: a pályatanácsadási kezdeményezések fejlesztésének és a hátrányos helyzetű felhasználók igényeihez való közelítésének lehetőségeit. A szervezetek közötti közvetlen tanulás elősegítése érdekében a munkacsoport két nemzetközi konferenciát szervezett a két téma kapcsán, ahol bemutattuk a jó gyakorlatok elemzésének tapasztalatait.

Az első konferencia címe a „*Felhasználók hangja a pályatanácsadásban*” volt, melynek eredményeit a következőkben lehet összegezni. A bemutatott gyakorlatok alapján úgy tűnik, hogy a rendszer néhány résztvevője leragadt annál a hagyományos paradigmánál, mely szerint a gyakorlati szakember látja el a „felhasználók hangjának” szerepét, ő képviseli a felhasználók véleményét a szakmapolitikusok előtt. Ez a pozíció tovább nem tartható. Az aktív állampolgárság a felhasználók és potenciális felhasználók részvételét jelenti, amely a szolgáltatások együttműködésen alapuló fejlesztését teszi szükségessé. A konferencia anyagát és a nemzetközi tapasztalatokat összefoglaló kiadvány megjelentettük magyar nyelven disszeminációs kiadvány sorozatunkban: *‘Így is lehet tanácsot adni’* címmel: http://www.tpf.hu/pages/books/index.php?page_id=35&books_id=162).

A konferencián elért eredmények hazai terjesztése érdekében 2007. október 18-án hasonló címmel a Tempus Közalapítvány is szemináriumot szervezett. A szeminárium során a pályaaorientációban érintett szakértők és projektgazdák segítségével áttekintettük a magyarországi helyzetet, a jövő stratégiai irányát, és kerekasztal-beszélgetés keretében véleményeket ütköztettünk a hazai igények és lehetőségek tekintetében¹⁹. A kerekasztal-beszélgetés eredményeként elmondható, hogy a magyarországi helyzetet tekintve egyértelműen igény mutatkozik a pályaaorientációs rendszerek fenntartására és fejlesztésére, ám erre vonatkozóan közös stratégia jelenleg még nincsen. A már létrejött helyi kezdeményezések kiválóan működnek, de mindenhol meg kell találni azt a módszert amivel a megkezdett feladatok továbbvihetők, tágíthatók. A legtöbb esetben ez a résztvevőkön, egyéneken, azok motiváltságán és érdekeltségén múlik, és amennyiben ez a környezetben nincsen jelen, sok kezdeményezés befejeződik, mielőtt elérné végső célját. A helyzet javítása érdekében javaslatként fogalmazódott meg többek között a helyi igazgatás vagy önkéntesek bevonása, a tevékenységek kiegészítése profitorientált részleggel. Ezek azonban csak átmeneti megoldások mindaddig, amíg az a nézet, mely szerint a megelőzés olcsóbb, mint az orvoslás, ezen a területen sem válik általános gyakorlattá, és a pályaaorientáció fontossága nem lesz a jövő kialakításának középpontjában, addig kizárólag az egyéneken fog múlni a rendszer működése.

A vállalkozói készségek fejlesztése témakörében megrendezett konferencián – *„Vállalkozásfejlesztés a szakképzésben – kulcs a társadalmi befogadáshoz és a gazdasági fejlődéshez”* – mintegy 80 résztvevővel azt vitattuk meg, hogy milyen kölcsönhatásban áll az oktatás-szakképzés és a vállalkozói tevékenység. Az előkészítés során feltárt szakmapolitikai háttér, valamint a bemutatott szakmai és gyakorlati tapasztalatok középpontjában azok a formális, nem formális és informális képzési módszerek álltak, amelyek a munkaerőpiacon diszkriminációval szembesülő csoportoknak biztosítottak lehetőségeket. Az előadások, személyes bemutatkozások arra világítottak rá, hogy a képzés főként a vállalkozás indítására, annak technikai részleteire koncentrál. A bemutató sikeres vállalkozók életpéldái viszont azt emelték ki, hogy hátrányos helyzetben önálló vállalkozásban keresni és találni megoldást – a jogi és gazdasági lehetőségeken túl – nagyban függ attól, hogy az egyén mennyire kitartó, motivált, mennyire talál támogató családi háttérre elképzelése megvalósításában.

A konferencia programja, szakmai előadásai, a bemutatott sikertörténetek, a munkacsoportok megbeszélésének eredményei letölthetők (angol nyelven) a tematikus monitoring munkacsoport honlapjáról: http://www.lmvet.net/page/tg1_entrepren.progr

Az *e-learning* tematikus monitoring munkacsoport az utolsó 4-5 évben született projekt- és konferenciaajánlásokat vitatta meg, elemezte az együttműködő nemzeti irodák, külső szakértők és mintegy 80 projektgazda közreműködésével. Következtetéseiket és ajánlásaikat két szeminárium keretében vitatták meg, közülük egy esett 2007-re.

¹⁹ A szemináriumon elhangzott előadások a Tempus Közalapítvány [honlapjáról](http://www.lmvet.net) letölthetőek.

A 2007 áprilisában Koppenhágában megszervezett nemzetközi szeminárium témája „A projektek gyakorlati hasznosulásának kérdése” volt: hogyan lehet az egyes projektek eredményeit széles körben ismertté tenni, mennyit segít ebben az oktatás speciális módja (e-learning), mely e-learning projektek igazán sikeresek, stb. A szeminárium résztvevői javaslatokat, ajánlásokat fogalmaztak meg a projektgazdák, a nemzeti irodák és az Európai Bizottság számára arra vonatkozóan, milyen jellegű projektek finanszírozására helyezzenek hangsúlyt.

Három kiadvány született a munka során:

- Potential of E-learning in Lifelong Learning
- E-learning in Europe: from projects to practice
- Synthesis from the LdV thematic monitoring group 5

Valamennyi kiadvány letölthető az alábbi linkek valamelyikén:

http://www.tpf.hu/pages/content/index.php?page_id=736

<http://www.cirusonline.dk/Default.aspx?ID=9726>

Disszeminációs füzetek sorozatunkban megjelent egy kompendiumunk *Leonardo da Vinci projektek az e-learning területéről* címmel, melyben 58 Leonardo projekt mutatkozik be, a kiadvány a http://www.tpf.hu/pages/content/index.php?page_id=736 linkről letölthető.

A *Leonardo da Vinci projekt és termék adatbázis* fejlesztő munkacsoport az osztrák – német – holland nemzeti iroda által működtetett közös adatbázis kiszélesítését és a szélesebb, rugalmasabb felhasználást lehetővé tevő technológiai korszerűsét végezte el egy kétéves projekt keretében, 13 nemzeti iroda közreműködésével. A 2008 júniusában záruló együttműködés célja olyan projekt- és termékadatbázis létrehozása, amely minden érdeklődő számára áttekinthető teljeskörű nyújtson, rendszeresen frissített információkkal a program keretében finanszírozott projektekről és termékeikről. Az adatbázis a projektgazdák valorizációs tevékenységét is támogatja marketing-központú felépítésével. Az adatbázis tesztelése 2007 augusztusában zajlott és a tapasztalatok alapján véglegesített rendszer a www.adam-europe.eu oldalon érhető el. Az adatok végleges és teljes körű feltöltése a projektgazdák közreműködésére épül, melynek kezdete és 2008 szeptemberétől várható.

V.6. Esélyegyenlőségi tevékenység

A Tempus Közalapítvány alapító okiratában meghatározott feladatai között 2003 óta szerepel az alábbi célkitűzés:

“- A magyar oktatás keretein belül a nők és a férfiak esélyegyenlőségének előmozdítása, a fogyatékkal élő személyek igényeinek kielégítése, a rasszizmus és az idegengyűlölet leküzdésének elősegítése.”

A Közalapítvány a fenti célkitűzést a szervezet napi működésében és tevékenységi körein keresztül - pályáztatás, képzés és tudásközpont - valósítja meg.

2005 márciusa óta az esélyegyenlőségi feladatokat 1 fő, teljes munkaidős esélyegyenlőségi koordinátor szervezi, akinek munkáját a TKA különböző egységeinek munkatársaiból álló konzultatív, javaslattevő feladatokat ellátó Esélyegyenlőségi Munkacsoport segíti.

Az esélyegyenlőségi tevékenység meghatározásához az Esélyegyenlőségi Munkacsoport a 2005-2008-ig tartó időszakra a Közalapítvány Kuratóriuma által jóváhagyott esélyegyenlőségi stratégiát dolgozott ki, amelyet jelentős részben a TKA által kezelt programok keretein belül

valósít meg, s amelynek végrehajtásához folyamatosan további forrásokat kutat fel. A stratégia kialakításának és megvalósításának célja, hogy a hátrányos helyzetű célcsoportok esélyeinek növelésében minden eddiginél hatékonyabb munkát tudjon végezni a Közalapítvány.

A. A Közalapítvány tevékenységi köreihez kapcsolódó esélyegyenlőségi tevékenység

1. Pályázati programok

A TKA pályázati programjait illetően az esélyegyenlőség érvényesítése egyrészt a pályázati felkészítés, információs kampány révén valósult meg, másrészt a Kuratórium által meghatározott, hátrányos helyzetűek segítésére kialakított bírálati szempontrendszer révén.

A hátrányos helyzetűek támogatását szolgáló bírálati szempontrendszer alapján a következő arányok alakultak ki a 2007-es pályázati évben:

- **Világ-Nyelv** programban a támogatott pályázatok **50** %-át hátrányos helyzetű pályázók nyújtották be;
- **Egész Életen Át Tartó Tanulás program/Comenius** alprogramban bilaterális, multilaterális és megújítási támogatott pályázatok **60** %-ban a hátrányos helyzetre adható többletpontot érvényesítették a pályázó intézmények;
- **Egész Életen Át Tartó Tanulás program/Leonardo Da Vinci** alprogramban a támogatott mobilitási projektek **42**%-ában hátrányos helyzetű kiutazókat vontak be a pályázók. A támogatott projektek keretében 1653 kedvezményezett vesz részt külföldi szakmai mobilitásban, közülük 491 kedvezményezett hátrányos helyzetre való tekintettel többlettámogatásban részesül.

A 2006-os pályázati körrel összevetve mindhárom pályázati programban nőtt a támogatott hátrányos helyzetű pályázatok száma.

2. Képzési tevékenység

A Tempus Közalapítvány eddig is nagy hangsúlyt fektetett a hátrányos helyzetű célcsoportok képzésére – pl. EU - pályázatkészítő tréning - digitális írástudás fogytékossággal élő és nemzeti, etnikai szervezetek képviselői számára (2004), Mentorképzés a hátrányos helyzetű diákok támogatására (2005), távoktatásos képzés „Az EU Kohéziós politikája” témában az anyasági ellátásban részesülők számára (2006).

A korábbi távoktatási tapasztalatot tovább fejlesztve és az alapító okirat célkitűzéseinek eleget téve, a Közalapítvány olyan oktatási formát kívánt nyújtani a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó nők számára, ami rugalmasabb tanulást biztosít a hagyományos tantermi oktatáshoz képest, valamint olyan használható ismereteket átadni, amely megkönnyíti számukra az újbóli munkába állást vállalkozás formában. A fenti szándékkal pályázta meg a Közalapítvány az OFA által kiírt Nő-2007 című pályázatot, amely támogatást nyert, így a projekt 2008-ban kerül megvalósításra.

3. Tudásközpont

A fogytékossággal élők mindennapi nehézségeiről interaktív, belső képzést szerveztünk a munkatársak számára, a pályázói és a munkahelyi esélyegyenlőségi szemléletmód erősítésére. Összességében a részt vevő munkatársak elégedettek voltak a képzésekkel, közel 100%-os az elégedettség mutató.

A vonatkozó **esélyegyenlőségi tevékenységek 2007-ben** a következők voltak:

- Pályázati tanácsadás, ügyfél-tájékoztatás;
- Statisztikák, jelentések, beszámolók készítése;
- Együttműködés, kapcsolat kialakítása szakmai, érdekképviselői, hátrányos helyzetű célcsoporttal foglalkozó szervezetekkel – pl. MINŐK, NőTárs Alapítvány, ÉFOÉSZ, Sorsunk és Jövők Alapítvány, Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete, Resource Center for Roma Communities (Romania);
- A Közalapítvány székhelyének akadálymentesítése;
- Belső képzés esélyegyenlőségi témakörben - Hallássérülteket érintő kommunikációs problémák (előadás, 2007); Ability Park látogatás (2007);
- Esélyegyenlőségi munkacsoport folyamatos működése;
- Forrásteremtés, pályázati anyagok elkészítése – NŐ 2007/OFA pályázat támogatást nyert, amely 2008-ban kerül megvalósításra;
- Vakbarát honlap aktualizálása;
- Elektronikus esélyegyenlőségi hírlevél szerkesztése;
- Elektronikus esélyegyenlőségi hírlevél szerkesztése vakok és gyengénlátók számára

B. A Közalapítvány szervezeti működése során megvalósuló esélyegyenlőségi tevékenység

A Közalapítvány rehabilitációs célú foglalkoztatást valósít meg 2007 februárjától, ehhez kapcsolódóan akkreditált foglalkoztatónak minősítette a Közalapítványt a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal.

A vonatkozó **esélyegyenlőségi tevékenységek 2007-ben** a következők voltak:

- Munkahelyi esélyegyenlőség erősítése, a 2007-es esélyegyenlőségi terv érvényesítése;
- Rehabilitációs célú foglalkoztatáshoz kapcsolódó tevékenységek (munka- és pályatanácsadás, segítő szolgáltatás);
- A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól szóló 176/2005. Korm. rendelet alapján lefolytatott akkreditációs eljárás eredményeként a Tempus Közalapítványt akkreditált foglalkoztatónak nyilvánította a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal. (A tanúsítvány érvényes: 2012. április 12.);

Eredmények

- Pályázati esélyegyenlőség további erősítése;
- Hátrányos helyzetű célcsoport képzésére pályázati forrás bevonása;
- Munkahelyi esélyegyenlőség előmozdítása és erősítése;

Budapest, 2008. június 30.

1. számú melléklet - A 2007-ben támogatást nyert magyar koordinációjú pályázatok listája és rövid bemutatása

Pályázat száma	Pályázó intézmény neve	A pályázat címe	A pályázat rövid tartalma
LLP-LdV-TOI-2007-HU-011	Artemisszió Alapítvány	Developing a framework model and assessment tool of intercultural competence	A projekt célja egy keretmodell és értékelési eszköz az interkulturális kompetenciák értékelésére, mérésére, mely alapján meghatározható az interkulturális kompetenciaszintek. A létrejövő termék megoldást kínál az interkulturalitásból adódó problémákra az oktatás, a munka világa, a szociális és az állami szféra területén egyaránt. A termékek angolul és a partnerek nemzeti nyelvén készülnek el, nagyrésztük CD-ROM-on jelenik meg, illetve elektronikus formában kívánják megjelentetni a projekt honlapról.
LLP-LdV-TOI-2007-HU-008	Budapesti Műszaki Főiskola Tanárképző és Mérnökpedagógiai Központ	Masters level Opportunities and Technological Innovation in Vocational Teacher Education	A projekt célja in-service típusú posztgraduális kurzus a szakmai tanárképzés (szakiskolai tanárok) számára, Web 2.0 technológia alkalmazásával. A kurzus tartalma: multimédia-eszközök használata a szakképzésben. A képzést on-line szakmai műhelyek egészítik ki, melyek alapvetően a szakképzés tanárainak biztosítanak szakmódszertani fórumot.
LLP-LdV-TOI-2007-HU-007	Albacomp Számítástechnikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság	Further Development and Transfer of Competence Assessment Tools	A projekt központi eleme egy on-line „soft skill” kompetencia mérő és értékelő eszköz adaptációja és továbbfejlesztése. Az eszköz alkalmas a saját kompetenciák mérésére, és a mások általi visszacsatolásra. A célcsoportok: az oktatásban a szakiskolai tanulók, tanárok, az üzleti életben a munkavállalók és vezetőik. Az eredményeket grafikusán, egy pókháló-ábrában jelenítik meg, így vizuálisan is láthatóak a fejlesztésre javasolt területek.
LLP-LdV-TOI-2007-HU-016	Debreceni Regionális Képző Központ	E-Learning Education and Continuing Training to Electronics Assembling Technology	A projekt alapvető célja egy on-line képzési anyag adaptációja elektronikai szerelési technológia témában egyetemi szinten már létező képzés alapján, középszinten, valamint virtuális gyár oktatási célú kidolgozása, bevezetése.
LLP-LdV-TOI-2007-HU-001	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Accessible World for All Respecting Differences	A projekt célja egy olyan elektronikus tananyag kidolgozása, amely lehetővé teszi az építőiparban az akadálymentes hozzáférés koncepciójának elterjesztését. A célcsoport az épített környezet létrehozásában dolgozó valamennyi szakmacsoport. A koncepció egy mátrix létrehozása, amely a szakma – fogvatékosság – környezet dimenziók mentén építi fel a tananyagot.
LLP-LdV-TOI-2007-HU-013	SZÁMALK Szakközépiskola	IT TRAINERS’ ENGLISH	A projekt célja: az informatikai tanárok felkészítése a szakmai angol nyelv használatára (elsősorban szókinés és szövegértés fejlesztése a cél). A nyelvi felkészítés megcélzott szintje a B1, azaz középszint. Az anyag önálló, online tutorálás mellett történő tanulásra épül, amely – igény szerint – kiegészülhet személyes konzultációkkal. A Moodle keretrendszerben működtetett E-tananyag e-exam szoftverrel egészül ki.
LLP-LdV-TOI-2007-HU-019	Színház- és Filmművészeti Egyetem	Innovation Transfer and Standards Development at the Film Department of the Academy of Dramatic and Cinema Art	A projekt célja sikeres külföldi filmes iskolák (London Film School, Den Danske Filmskole, Andrzej Wajda Master School of Film Directing, Lillehammer University College / The Norwegian Film School) tapasztalatai révén tömegképzés (OKJ) biztosítása a technikai fejlődés következtében fellépő igények kielégítésére a következő területeken: Média-továbbképzések: <ul style="list-style-type: none"> • kameraman • vágó • rendezőasszisztens • operatőr. Filmes mesterkurzus: amatőr filmesek képzése érdekében.
LLP-LdV-TOI-2007-HU-010	Digitális Pedagógiai és Szakmai Szolgáltató Intézet	Accreditation Centre for VET Curriculum Developers	A projekt célja egy olyan akkreditációs központ létrehozása, amely a szakképzésben Web 2.0-es elektronikus tananyagot kidolgozó szakembereket, tananyagfejlesztőket akkreditálná. A következő elemeket tartalmazza az elképzelés: akkreditációs követelmények meghatározása, standard akkreditációs szabályok kidolgozása, vizsgarendszer kidolgozása, adatbázis az akkreditált szakemberekről, és tananyag az akkreditációs kritériumok teljesítéséhez.

2. számú melléklet - Áttekintés a 2007-ben lezárult 2003-as pályázati kör magyar koordinációjú projektjeiről

Pályázat száma	Pályázó intézmény neve	A pályázat címe	A pályázat rövid tartalma	A projekt terméke/i
HU/03/B/F/PP-170003	Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	Vocational and Educational Training for Building Observation, Operation and Maintenance (VET-BOOM)	A projekt célja felső (mérnök) és középszintű (üzemmérnök, technikus) szakemberek kiképzése épületkezelő vállalatok, önkormányzatok szakember igényeinek biztosítására: épületek állapotváltozásának ellenőrzése, karbantartó, javító, felújító tevékenységek, illetve kapcsolódó költségek meghatározása.	Nyomatott oktatási anyagok, melyek interneten, illetve CD-ROM formában is elérhetők, BEST szoftver, kézikönyvek, esettanulmányok www.egt.bme.hu/vetboom
HU/03/B/F/PP-170009	Mimóza Kommunikációs Kft.	Telecottage e-learning training	A projekt célja oktatási anyag készítése teleház menedzserek és használók számára részben online, részben CD formában.	E-learning tananyag, tanulmány, elemzés http://www.telecottage.mimozza.hu/mss/alpha
HU/03/B/F/PP-170013	Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítvány	Komplexe Berufsbildungsdienstleistung auf dem Gebiet der Informatik für blinde Auszubildende	A projekt célja látássérült emberek számára komplex távoktatási képzési csomag kialakítása, amely a felhasználást speciális szoftver-támogatás (beszédszintetizátor) révén biztosítja. Témájában az alap- és középfokú, felhasználói számítástechnikai ismereteket és tartalmaz távmunkavállalásra történő felkészítést tartalmaz. Szakirányú továbbképzést dolgoztak ki a számítógéppel támogatott telefonos lekérdezések (pl. call-center) területén.	Útmutató munkáltatóknak, Elektronikus oktatási anyag tutoroknak, munkavállalóknak (CD ROM), végzettséget igazoló tanúsítvány www.ebcu.hu
HU/03/B/F/PP-170021	KERMI Minőségellenőrző és Szolgáltató Kft.	Vocational Education of teachers and professors to teach the consumer knowledge within school system	A projekt célja fogyasztóvédelemről szóló tananyag készítése a középiskolások és egyetemisták, főiskolások számára a partnerországok nyelvén, illetve az ehhez kapcsolódó tanárképzési tananyag/program.	Tankönyv és módszertani útmutató közép- és felsőfokú oktatás számára, www.veconproject.com
HU/03/B/F/PP-170028	Budapesti Corvinus Egyetem Technológia Transzfer Központ	Certified EU Project Manager	E-learninges tananyag készítése EU projektek menedzserei számára.	EU menedzser képesség-profil Online értékelő, tesztelő és akkreditáló rendszer és tanúsítvány, EU menedzser útmutató, http://www.manageur.com/
HU/03/B/F/LA-170105	Discimus Közgazdasági Alapítványi Szakközépiskola	Dialoge in der multimedialen Telekommunikation	A nyelvi készségfejlesztő projekt mozgássérült, munkanélküli és rehabilitáción átesett fiatalok bevonását célozza meg a munka és a társadalom világába. Tananyagok és segédletek kidolgozása az auditív, elsősorban telefonos üzleti telekommunikáció témájában.	Tankönyv és cd/CD ROM: - Ügyfélközpontú telefonálás - idegen nyelvű telefonálás: szövegtérítés, értő hallás - üzleti kommunikáció Kézikönyv: - szociális és szakmai készségek tréningje - útmutató képzésben résztvevő szakemberek számára https://bambino.discimus.hu/telekom/

